

Nämndsammanträdet föregås av ett **studiebesök, som startar kl. 11:00** vid Pantängens entré. Kl. 13:00-14:00 kommer vi ha gemensam lunch på restaurang Grillen i stadshuset.

Serviceämndens ledamöter och ersättare kallas härmed till sammanträde i Pantängen, Västerångsgatan 6, Sessionssal Ugglan, **tisdagen den 17 maj 2022 kl. 14:00**

Serviceämndens sammanträde är öppet för allmänheten.

Micael Svensson
Serviceämndens Ordförande

Kenneth Lunqvist
Förvaltningschef

Förhinder anmäls alltid till Karin Almroth.

033 357444 eller via e-post: karin.almroth@boras.se

Ärende

1. Nämndens öppnande
2. Val av justerare
3. Föredragning och Ajournering
4. Revisionsrapport - Granskning av samordnad varudistribution
Dnr 2022-00030 1.1.3.1 1
5. Revisionsrapport - Granskning av barnkonventionen i Borås Stad
Dnr 2022-00037 1.1.3.1 1
6. Servicenämndens budgetuppföljning Tertiäl 1
Dnr 2022-00058 1.2.4.1 1
7. Intern kontroll 2023; Riskanalys och plan
Dnr 2022-00070 1.2.3.2 1
8. Delegationsbeslut 2022-03-23
 - a. Redovisning av lämnade anbud på avdelningen Entreprenad
Dnr 2022-0001 1.3.1.4
 - b. Förteckning över delegationsbeslut om anställningar
Dnr SN 2022-00002 1.3.1.4
 - c. Redovisning av Ordförandes attest över 1,5 mnkr
Dnr SN 2022-00003 1.3.1.4
9. Informationsärenden 2022-05-17
 - a. Rapport Dataskyddsförordningen (GDPR) Servicenämnden 2021
Dnr SN 2022-00034 2.8.2.0
 - b. Information från avdelningarna
10. Anmälningsärenden 2022-05-17
 - a. Kommunfullmäktiges beslut 2022-02-24 § 17 Kommunala uppdrag
Dnr SN 2022-00046 1.1.3.1
 - b. Kommunfullmäktiges beslut 2022-03-24 § 39 Revidering av Borås Stads program för ANDTS förebyggande arbete 2022-2026
Dnr SN 2022-00051 1.1.3.1
 - c. Kommunfullmäktiges beslut 2022-03-24 § 43 Revidering av Borås Stads styr- och ledningssystem.
Dnr SN 2022-00052 1.1.3.1
 - d. Kommunfullmäktiges beslut 2022-03-24 § 43 Ändring i det gemensamma reglementet för kommunstyrelsen och samtliga nämnder.
Dnr SN 2022-00053 1.1.3.1
 - e. Kommunfullmäktiges beslut 2022-03-24 § 42 Policy för inköp i Kommunkoncernen
Dnr SN 2022-00054 1.1.3.1

f. Kommunfullmäktiges beslut 2022-03-24 §56 Motion: Menssäkra Borås
Dnr SN 2022-00056 1.1.3.1

g. Kommunstyrelsens beslut 2022-04-11 § 144 SCB:s
medborgarundersökning 2021
Dnr SN 2022-00061 1.1.3.1

h. Kommunstyrelsens beslut 2022-04-11 § 145 Lupp 2017 avslutande
rapportering av handlingsplaner
Dnr SN 2022-00062 1.1.3.1

i. Revisionsberättelse och revisionsredogörelse 2021 för Servicenämnden
Dnr SN 2022-00065 1.1.3.1

j. Kommunfullmäktiges beslut 2022-04-28 § 73 Bestämmelser om
ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026
Dnr SN 2022-00068 1.1.3.1

k. Kommunfullmäktiges beslut 2022-04-28 § 59 Kommunala uppdrag (val
i KF enligt valberedningens förslag) April
Dnr SN 2022-00069 1.1.3.1

11. Övriga frågor
12. Avslut av nämnd

Martin Dahl
HandläggareDatum
2022-05-17Instans
Servicenämnden
Dnr SN 2022-00030 1.1.3.1

Revisionsrapport - Granskning av samordnad varudistribution

Servicenämndens beslut

Servicenämnden avstår från ett yttrande, men lämnar följande iakttagelser och synpunkter.

Ärendet i sin helhet

Nämnden har sedan centralen inrättades varit beställare och mottagare av främst livsmedel till nämndens restaurangverksamhet i Stadshuset och i Pantängen. Servicenämnden ser positivt på att vara delaktig och i samråd med berörda nämnder, genomföra en genomgripande översyn och omprövning av den samordnade varudistributionen i Borås Stad.

Som ett flertal intervjuade i revisionsrapporten anger, så anser också Servicenämnden att dagens varudistribution inte fungerar på ett tillfredsställande sätt. Leveranser av i synnerhet ekologiska varor men även andra färska varor har vid upprepade tillfällen haft bristande kvalitet och delvis fått ersättas av andra alternativ.

Nämnden ser positiva effekter av den samordnade varudistributionen i form av minskade leveranser till mottagningsplatserna, men upplever också stora problem med lagerhållning då allt för mycket livsmedel kommit vid samma tillfälle på grund av för få leveransdagar.

Beslutsunderlag

1. Granskning av samordnad varudistribution i Borås Stad

Beslutet expedieras till

1. Stadsrevisionen

Micael Svensson
OrdförandeKenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Granskning av samordnad varudistribution

Stadsrevisionen • Borås

Rapportsammandrag

2022-02-07

20
22

Granskning av samordnad varudistribution

Stadsrevisionen har granskat samordnad varudistribution i Borås Stad. Granskningens syfte är att granska om den samordnade varudistributionen uppfyller Kommunfullmäktiges målsättningar och om verksamheten är ändamålsenlig och effektiv i förhållande till kostnader och kvalitet när det gäller leverans av livsmedel.

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och ett stort antal intervjuer i berörda verksamheter. Som en del av granskningen har även en ekonomisk kalkyl upprättats som uppskattar det ekonomiska utfallet för förprojektering, införsel och drift av den samordnade varudistributionen fram till och med 2021.

Samordnad varudistribution i Borås Stad

Kommunfullmäktige i Borås Stad fattade 17 augusti 2017 inriktningsbeslut avseende samordnad varudistribution. Beslutet innebar införsel av samordnad varudistribution i Borås Stad där kommunens alla inleveranser av varor skulle ske genom en distributionscentral där Borås Stad tar över rollen som distributör. Centralen skulle enligt beslutet drivas av en extern part.

Enligt underlaget till beslutet skulle den samordnade varudistributionen ge bättre förutsättningar för elektronisk handel och minska antalet transporter och leveranser till Borås Stads enheter. Ökad konkurrens skulle utöka antalet leverantörer och möjliggöra för mer närproducerade livsmedel och minskade kostnader. Avtalstroheten för Borås Stads verksamheter skulle förbättras. Införseln skulle öka trafiksäkerheten, minska transporterna och därigenom minska miljöbelastningen vid kommunens verksamheter. Dessutom skulle införseln minska arbetsbelastningen och förbättra arbetsmiljön vid kostheterna/tillagningsköken. Det ekonomiska utfallet beräknades till ett positivt resultat om ca 3,7 mnkr efter sex år.

Beslutsunderlaget konstaterade att införseln förutsatte fler upphandlingar av livsmedel med korta avtalstider och att kommunikationskanalerna fungerade i organisationen.

Utöver ovanstående finns två indikatorer från Kommunfullmäktige som berör området. Dessa anger ökad andel närproducerade respektive ekologiska livsmedel. Borås Stad har även en Kostpolicy som bl.a. anger att matsvinn ska minimeras och att arbetsmiljön ska vara säker för personalen.

Stadsrevisionen kan med utgångspunkt i beslutsunderlaget inför Kommunfullmäktiges beslut och de övriga målsättningar som finns inom området konstatera att fullmäktige hade högt ställda ambitioner med införseln av samordnad varudistribution i Borås Stad.

Den samordnade varudistributionen driftsattes 2 maj 2019. Granskningen visar att merparten av de ambitioner som fanns med införseln inte har infriats fram till och med 2021. I flera fall har utvecklingen istället gått i motsatt riktning. Bristerna som framkommer i granskningen är så omfattande att den samordnade varudistributionen när det gäller leverans av livsmedel i Borås Stad inte kan bedömas som ändamålsenlig och effektiv.

Stadsrevisionen bedömer utfallet i förhållande till Kommunfullmäktiges målsättningar med den samordnade varudistributionen enligt nedanstående.

Mindre transporter och ökad trafiksäkerhet vid Borås Stads enheter

Samtliga intervjuade i granskningen uppger att antalet transporter och leveranser till Borås Stads enheter har minskat sedan införseln av samordnad varudistribution. Flera intervjuade i granskningen är samtidigt frågande till om antalet leveranser verkligen minskat totalt sett i Staden. De leverantörer som tidigare körde ut varor till köken levererar fortfarande till övriga, externa kunder, som i många fall ligger nära Borås Stads tillagningskök.

Ingen vidtalad i granskningen kan visa i vilken omfattning de minskade transporterna bidragit till minskad miljöbelastning totalt sett i Borås. Någon samlad utvärdering av projektets miljöeffekter har ännu inte genomförts.

Merparten intervjuade i granskningen menar att införseln inte kan sägas ha ökat trafiksäkerheten vid de enheter som omfattas i någon större utsträckning. Detta då potentiellt riskfyllda trafiklösningar vid enheterna i de flesta fall byggts bort redan före den samordnade varudistributionen driftsattes.

Stadsrevisionens bedömning är att målsättningen om minskat antal transporter till Borås Stads enheter uppnått. I vilken utsträckning detta bidragit till minskad miljöbelastning totalt sett går inte bedöma, eftersom utvärdering av projektets miljöeffekter ännu inte genomförts. En utvärdering av den samordnade varudistributionens miljöeffekter behöver genomföras. Trafiksäkerheten bedöms ha förbättrats i viss mån genom det minskade antalet transporter till Stadens enheter.

Ökad konkurrens, ökat antal leverantörer och närproducerade livsmedel

Borås Stad har med befintliga livsmedelsavtal i huvudsak en större leverantör och ett litet antal mindre leverantörer av livsmedel. Avtalstiderna har såvitt framkommer i granskningen inte justerats. Inga nya avtal har tecknats med leverantörer av närproducerade livsmedel sedan införseln av den samordnade varudistributionen. Det finns idag endast ett fåtal närproducerade livsmedel att beställa för tillagningsköken.

Förhållandena innebär att det koncept, med många mindre upphandlingar och korta avtalstider, som angavs som betydelsefullt i beslutsunderlaget vid införseln av den samordnade varudistributionen, inte har genomförts.

Stadsrevisionen bedömer att målsättningarna om ökad konkurrens, ökat antal leverantörer och närproducerade livsmedel inte har uppnåtts. Den inriktning på upphandlingsförfarandet som beslutsunderlaget angav som avgörande för affärsmodellen har inte genomförts.

Minskad arbetsbelastning och förbättrad arbetsmiljö

Den samordnade varudistributionen har ökat arbetsbelastningen i tillagningsköken bl.a. genom felaktigt lastade leveranser, ökad andel otjänliga varor vid leverans och att mer arbetstid går åt till planering av beställningar. Många tillagningskök uppger att man kontinuerligt arbetar fram reservmenyer som man kan ta till om varor skadats, inte går att servera eller inte levererats i tid. Många av köken försöker hjälpa varandra med varor när rätt livsmedel saknas. Utsagor från intervjuade visar att det inte är ovanligt att man får lösa varubrist genom att åka och komplementhandla över disk – antingen hos en avtalad leverantör eller utanför upphandlingsavtalen. Inköp utanför upphandlingsavtalen sker i förekommande fall tvärt emot Kommunfullmäktiges intentioner.

När det gäller färska varor så som charkuterier, grönsaker och färsk fisk m.m. uppger tillagningsköken att man - av rädsla för att få otjänliga produkter - i större utsträckning istället beställer frysta varor. Detta anges försämra matkvaliteten och öka arbetsbördan i hanteringen av livsmedlen. Sammantaget medför förhållandena enligt vidtalade i granskningen att tillagningskökens förutsättningar att laga så bra mat som möjligt till brukare, barn och elever i dessa delar begränsats sedan införseln av samordnad varudistribution.

Vidtalade kostverksamheter och fackliga företrädare uppger att arbetsmiljön i tillagningsköken försämrats

sedan införseln av den samordnade varudistributionen. Förhållandena anges i huvudsak bero på felaktigt lastat gods, ökad andel frysta varor, att en större mängd gods levereras vid samma tillfälle och att den administrativa arbetsbördan ökat. Det är företrädesvis de mindre tillagningsköken som påtalar problemen och här framförs även att lagringsutrymmen så som kyl och frys m.m. i flera fall inte klarar av att lagra den mängd gods som krävs.

Stadsrevisionens bedömning är att målsättningarna om minskad arbetsbelastning och förbättrad arbetsmiljö i tillagningsköken inte har uppnåtts. Istället har arbetsbelastningen ökat och arbetsmiljön blivit sämre. Utvecklingen innebär att många av tillagningskökens förutsättningar att laga så bra mat som möjligt till brukare, barn och elever har försämrats.

Fungerande kommunikation

Vidtalade i kostverksamheten framhåller samstämmigt att kommunikationen i den samordnade varudistributionen inte fungerar. Trepartsförhållandet gör att man inte alltid vet vart man ska vända sig när exempelvis leveranser är felaktiga eller när gods skadats. Avdelningen Koncerninköp vid Stadsledningskansliet har arbetat med att förbättra kommunikationsrutinerna och utökat bemanningen som hanterar inkomna frågor och synpunkter. Rutinen när det gäller varor som ska krediteras är tidskrävande och i många fall hinner verksamheten i tillagningsköken inte med att kreditera som man ska. Detta medför ett stort mörkertal när det gäller skadat eller felaktigt levererat gods.

Representanter för kostverksamheterna menar att man sökt dialog kring olika former av problem som uppstått i affärsmodellen. De anger att identifierade problem inte hanteras och att återkoppling till verksamheterna många gånger inte genomförs. Vidtalade vid Koncerninköp har i stor utsträckning andra utsagor och framhåller att kommunikationen fungerar väl och är tydliggjord i modellen.

Det finns inget gemensamt forum som syftar till att identifiera, hantera och diskutera systematiska problem eller avvikelser som uppstår i den samordnade varudistributionens olika delar. Hur mandat och ansvarsförhållanden ser ut när det gäller styrning, ledning och samordning av affärsmodellen är i många avseenden oklart.

Stadsrevisionens bedömning är att kommunikationen i affärsmodellen samordnad varudistribution inte är ändamålsenlig och effektiv. Att vidtalade verksamheter ger helt olika bilder av hur väl kommunikationen i modellen fungerar bekräftar Stadsrevisionens bedömning.

Kommunikationen behöver tillsammans med styrning, ledning och samordning utvecklas och förbättras för affärsmodellen som helhet.

Kostnadsutveckling

Stadsrevisionen har som en del av granskningen genomfört en ekonomisk utvärdering av perioden från förprojektering fram till och med 2021 i projektet. Totalt visar utvärderingen att det sammanlagda ekonomiska utfallet för Borås Stad från förprojektering till 2021, har uppgått till ca -21 mnkr. Det ekonomiska utfallet i beslutsunderlaget skulle enligt den kalkyl som upprättades till Kommunfullmäktige fram till 2021 ha uppgått till ca -11 mnkr. Detta innebär att kostnaden för projektet fram till 2021 varit minst ca 10 mnkr högre än vad som beräknades inför beslutet. Utvecklingen beror till största delen på ökade kostnader i livsmedelsbudget för berörda nämnder med tillagningskök.

Stadsrevisionens utvärdering är genomförd med en försiktighetsprincip. Detta medför att kalkylen inte är exakt och att kostnaderna kan vara högre.

Stadsrevisionens bedömning är att de ekonomiska målsättningarna för den samordnade varudistributionen inte har uppnåtts. Införseln har blivit kostnadsdrivande, framför allt för nämndernas kostverksamheter. En fullständig ekonomisk utvärdering av affärsmodellen behöver genomföras.

Kommunfullmäktiges indikatorer och Kostpolicy

När det gäller Kommunfullmäktiges indikatorer är trenden minskad andel ekologiska och närproducerade livsmedel. Vidtalade kostnader uppger svårigheter att bedriva verksamheten i enlighet med Kommunfullmäktiges mål då budgetförutsättningarna har försämrats.

Samtliga vidtalade nämnders kostnader, förutom Vård- och äldreomsorgens, menar att matsvinnet ökat efter införandet av samordnad varudistribution. Det ökade svinnet kommer till största delen av att en större andel av de levererade livsmedlen inte är tjänliga vid leverans. Enheterna har ändrat sina köpmönster och får lägga mer tid på beställningar för att matsvinnet inte ska öka än mer.

Stadsrevisionens bedömning är att införseln av samordnad varudistribution medfört att verksamheten i köken inte kan bedrivas i enlighet med Kommunfullmäktiges målsättningar i Budget 2021. Förhållandena innebär även att verksamheterna inte kan leva upp till delar av Borås Stads Kostpolicy.

Distributionscentralen

Samordnad varudistribution är en affärsmodell som innefattar flera olika delar. Distributionscentralen som driftsattes i maj 2019 är en av dessa delar. Centralen drivs av en extern part enligt ett särskilt avtal. Distributionscentralen är på så vis endast en del av de funktioner som är väsentliga för den samordnade varudistributionen.

Uppgifter som framkommer i granskningen visar att delar av de problem som finns inom kostverksamheterna även finns vid distributionscentralen. Intervjuade berättar om en stor mängd felaktigt lastat gods till centralen och svårigheter både i kommunikation och vid avstämning av beställningar och leveranser. Distributionscentralen försöker kompensera för felaktigt lastade varor och anger svårigheter i arbetsmiljön när det gäller leveranser.

Distributionscentralens verksamhet utvärderas med utgångspunkt i de avtal som tecknats med Borås Stad. Koncerninköp vid Stadsledningskansliet har påbörjat avtalsutvärdering av distributionscentralen. Stadsrevisionen kan konstatera att även distributionscentralen påverkats av flera av de förhållanden som framkommit i granskningen.

Sammanfattande bedömning

Stadsrevisionen kan med utgångspunkt i beslutsunderlaget inför Kommunfullmäktiges beslut och de övriga målsättningar som finns inom området konstatera att Kommunfullmäktige hade höga ambitioner med införseln av samordnad varudistribution i Borås Stad.

Granskningen visar att merparten av dessa ambitioner inte har förverkligats. I flera fall har utvecklingen istället gått i motsatt riktning.

Den samordnade varudistributionen har när det gäller livsmedel bl.a. inneburit ökad arbetsbelastning, försämrad arbetsmiljö och ökat matsvinn i Borås Stads tillagningskök. De ekonomiska målsättningarna nås inte och modellen har bidragit till ökade kostnader för nämndernas kostverksamheter. Arbetet präglas därutöver av bristande kommunikation, samordning, styrning och ledning.

Förhållandena innebär bl.a. att verksamheten i tillagningsköken inte kan bedrivas i enlighet med Kommunfullmäktiges målsättningar eller fullt ut uppfylla Borås Stads Kostpolicy.

Bristerna som framkommer i granskningen är så omfattande att den samordnade varudistributionen när det gäller livsmedel i Borås Stad inte kan bedömas som ändamålsenlig och effektiv.

Enligt Stadsrevisionens bedömning behöver Kommunstyrelsen, i samråd med berörda nämnder, genomföra en genomgripande översyn och omprövning av den samordnade varudistributionen i Borås Stad. Arbetet behöver i Stadsrevisionens mening leda till åtgärder som syftar till att Kommunfullmäktiges mål kan nås.

Måltider är en väsentlig del av vardagen för många barn, elever, äldre, brukare m.fl. i Borås Stads verksamheter. Detta understryker i Stadsrevisionens mening vikten av åtgärder inom området.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Granskning av samordnad varudistribution i Borås Stad

Stadsrevisionen. Borås

Rapport

Anna Sandström
Anna Duong

20
22

Innehåll

1 PROJEKTBEKRIVNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och frågeställning	3
1.3 Avgränsningar	3
1.4 Revisionskriterier	3
1.5 Ansvarig nämnd/styrelse	3
1.6 Metod	4
1.7 Granskningsansvariga	4
2 GRANSKNINGSRESULTAT	5
2.1 Samordnad varudistribution – teoretiska utgångspunkter	5
2.1.1 Samordnad varudistribution och distributionscentral	5
2.1.2 Omvärldsanlys - Andra kommuners distributionscentraler	7
2.2 Kommunfullmäktiges mål och styrande dokument	7
2.2.1 Kommunfullmäktiges indikatorer	7
2.2.2 Borås Stads kostpolicy	8
2.3 Beslutsunderlag för inriktningsbeslut – samordnad varudistribution	9
2.3.1 Inriktningsbeslut samordnad varudistribution	12
2.3.2 Driftsättning, Initiativärenden och övriga synpunkter	13
2.4 Intervjuer och övriga granskningsresultat	16
2.4.1 Införande av samordnad varudistribution	16
2.4.2 Samordnad varudistribution i Borås Stad	17
2.4.3 Ökad konkurrens	20
2.4.4 Kommunikation och organisation	22
2.4.5 Kostnad-nytta-analys	23
2.4.6 Livsmedelstillsyn	27
2.4.7 Kommunfullmäktiges styrdokument och indikatorer	28
2.5 Ekonomisk utvärdering	30
3 STADSREVISIONENS BEDÖMNINGAR	32
4 KÄLLOR OCH REFERENSLITTERATUR	37
BILAGA 1. EKONOMISK UTVÄRDERING AV DISTRIBUTIONSCENTRALEN	39
BILAGA 2. SAKNAT ELLER FEL GODS VID LEVERANS	42

1 Projektbeskrivning

1.1 Bakgrund

Kommunfullmäktige har den 17 augusti 2017 beslutat om införandet av samordnad varudistribution genom införande av en distributionscentral. Verksamheten har varit i drift sedan den 2 maj 2019. Samordnad varudistribution som begrepp är en transportteknisk lösning för en affärsmodell som berör och knyter ihop områden som logistik, miljö, e-handel, upphandling och inköp.

I praktiken innebär det att de kommunala enheterna gör sina inköp via e-handel direkt hos varuleverantören. Genom samordnad varudistribution levereras de beställda varorna (kommunens gods) till en distributionscentral, där godset ställs i ordning och samlas med andra varor från andra varuleverantörer med den beställande enheten som gemensam nämnare. Godset körs sedan ut samlas via optimerade körrutter till kommunens enheter.

1.2 Syfte och frågeställning

Granskningens syfte är att granska om projektet samordnad varudistribution uppfyller de olika målsättningarna för projektet samt att granska om verksamheten är ändamålsenlig och effektiv i förhållande till kostnader och kvalitet när det gäller leverans av livsmedel.

Huvudsakliga frågeställningar är:

- Finns det styrdokument gällande samordnad varudistribution som är ändamålsenliga och aktuella?
- Hur leder och styr ansvarig nämnd den samordnade varudistributionen?
- Finns det en ändamålsenlig organisation för verksamheten?
- Har verksamheten en väl fungerande samverkan med interna och externa aktörer?
- Vilka uppföljningar gällande kostnader och kvalitet genomförs avseende samordnad varudistribution?
- Har projektet uppfyllt de målsättningar som fastställdes vid Kommunfullmäktiges beslut om projektet?
- Vilka ekonomiska konsekvenser har projektet för samordnad varudistribution fått för de nämnder/förvaltningar som omfattas i Borås Stad?
- Vilka övriga konsekvenser har projektet för samordnad varudistribution fått för de nämnder/förvaltningar som omfattas i Borås Stad?

1.3 Avgränsningar

Granskningen avgränsas till att omfatta livsmedel och hur de levereras via samordnad varudistribution i Borås Stad. Livsmedel är den vanligaste typen av gods som levereras genom samordnad varudistribution i Borås Stad.

1.4 Revisionskriterier

Revisionskriterier är Kommunfullmäktiges beslut gällande samordnad varudistribution samt övriga tillämpliga styrdokument och mål för Borås Stad.

1.5 Ansvarig nämnd/styrelse

Kommunstyrelsen, Vård- och äldrenämnden, Grundskolenämnden, Förskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt Servicenämnden.

1.6 Metod

Metoden för granskningen är dokumentstudier, intervjuer med köksmästare/kökschefer samt berörda tjänstepersoner på förvaltningarnas enheter, berörda tjänstepersoner vid andra förvaltningar, tjänstepersoner på avdelningen Koncerninköp samt intervjuer med företrädare gällande samordnad varudistribution på distributionscentralen inklusive studiebesök på distributionscentralen.

Som en del av granskningen har Revisionskontoret även genomfört en ekonomisk utvärdering. Utvärderingen bygger på tillgängliga uppgifter och sifferunderlag från verksamhetssystemet Agresso.

1.7 Granskningsansvariga

Granskningsledare för projektet är Anna Sandström. Projektmedarbetare är Anna Duong.

2 Granskningsresultat

Samordnad varudistribution och distributionscentral är begrepp som kan ha olika innebörd. Av dessa skäl inleds redogörelsen av rapportens granskningsresultat med en enkel genomgång av dessa begrepps teoretiska utgångspunkter.

Viktiga revisionskriterier i granskningen är Kommunfullmäktiges indikatorer och de målsättningar som angavs vid Kommunfullmäktiges beslut om införslen av samordnad varudistribution i Borås Stad. I inledningen av rapporten finns av dessa skäl en genomgång av Kommunfullmäktiges indikatorer, målsättningar i beslutsunderlaget och kommunfullmäktiges beslut. I denna del finns även initiativärenden, nämndskrivelser m.m. som tillkommit efter inriktningsbeslutet beskrivna.

Mot bakgrund av Kommunfullmäktiges målsättningar och beslut redogörs sedan för intervjuresultat och för den ekonomiska sammanställning som Revisionskontoret genomfört som en del av granskningen. Båda dessa granskningsinsatser syftar till att besvara granskningens revisionsfrågor.

I vissa delar av rapporten finns sammanfattande texter. Värt att betona är att sammanfattningarna är Revisionskontorets bild av viktiga förhållanden.

2.1 Samordnad varudistribution – teoretiska utgångspunkter

2.1.1 Samordnad varudistribution och distributionscentral

Distributionscentral (DC) är Borås Stads namn på den samlastningscentral som samlar varor.¹ En samlastningscentral kan antingen ägas av transportören, kommunen eller någon/några leverantörer. Trafikverket menar i sin skrift *”Logistik inom kommunal verksamhet”* att kommunen får bättre inflytande på placering och utformning om kommunen självt äger centralen. Samtidigt innebär det att kommunen tar på sig en del av ansvaret för att distributionsverksamheten fungerar på ett optimalt sätt. Dessutom måste kommunen i det fallet binda upp kapital i samlastningscentralen.²

Med en strategiskt välbelägen samlastningscentral förbättras förutsättningarna för en energi- och kostnadseffektiv samdistribution. För att uppnå detta kan nyinvestering behöva ske och om en extern aktör ska vara intresserad att göra detta kan vissa garantier fordras från kommunens sida. Kommunen kan dessutom ställa krav på transportfordonen, till exempel miljökrav, lägsta ålder och ISA, så att betydelsen av sådana garantier förstärks ytterligare.³

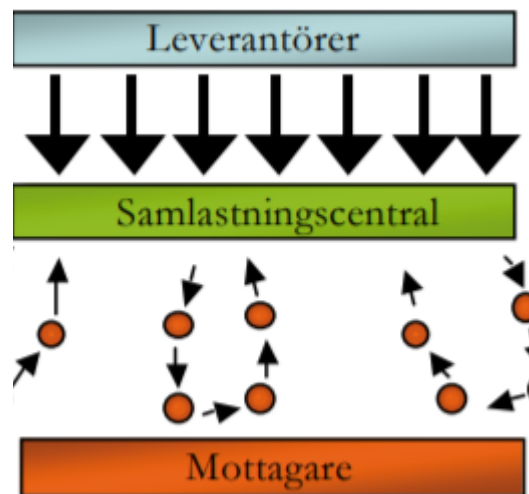
Samordnad varudistribution innebär att inleveranser av varor styrs till en samlastningscentral. Därifrån samordnas utleveranserna till kommunens enheter antingen i kommunens egen regi eller genom att en extern distributör kör ut varorna. Även samlastningscentralen kan ägas och drivas antingen i egen regi eller genom extern distributör. Om extern distributör anlitas måste både samlastningscentralen och distributören upphandlas enligt LOU.⁴

¹ Borås Stads webbsida, intranätet: <https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/upphandlingochinkop/samordnadvarudistribution.4.5c3b901316483060a0e81a66.html>

² Trafikverket, 2011:095, *”Logistik inom kommunal verksamhet”*, sid 31

³ Ibid

⁴ Ibid

Figur 1. Schematisk beskrivning av samordnad varudistribution.⁵

Ett stort antal förbrukningsartiklar kan distribueras på det här sättet. Till exempel kemtekniska produkter, sjukvårdsmateriel, papper och plast, kontorsmaterial, skol- och lekmaterial, elmaterial, böcker och trycksaker, IT-relaterade produkter, tvätt samt livsmedel m.m.

Enligt Trafikverket visar erfarenheter från framgångsrika projekt kring samordnad varudistribution att den politiska förankringen, långsiktigheten och att tillräckliga resurser avsätts under projekttiden är viktiga framgångsfaktorer. Av naturliga skäl är det uppstartsperioden som är mest kritisk. Det gäller både den ekonomiska hållbarheten som attityder hos kommunens beställare.⁶

Som mål för samordnad varudistribution anges enligt Trafikverket följande:⁷

1. Minskad miljöbelastning genom färre transporter. Erfarenheter som rapporteras från uppföljningsstudier kring pågående eller avslutade samdistributionsprojekt visar att den samlade körsträckan för de aktuella varutransporterna kan minska med 30–40 procent (ref. WSP Sverige AB Rapport 2009-01-31).

2. Höjd trafiksäkerhet genom färre leveranser betyder också färre fordon på exempelvis skolgårdar, vilket minskar olycksriskerna för både barnen och personalen.

3. Förbättrad service bland annat genom bestämda leveranstider, vilket gör det lugnare för kommunens verksamheter att ta emot leveranserna. En genomsnittlig kommunal verksamhet har idag flera leveranser om dagen.

Studier som genomförts visar att man normalt inte behöver mer än två leveranser per vecka av livsmedel (ref. Hultgren 2009 – Falu kommun). Oavsett verksamhet och lokala lagringsutrymmen ska ingen behöva mer än en leverans per dag.

4. Ekonomisk lönsamhet med sänkta kostnader genom att kommunens leveranser blir effektivare vad gäller antalet transporter och arbetstimmar. Även förbättrad konkurrens väntas bidra till den ekonomiska lönsamheten.

5. Förbättrad konkurrens vid upphandlingar, bland annat genom att förutsättningarna ökar för mindre företag och lokala företag att kunna lämna anbud, eftersom den enskilde leverantören slipper att själv ombesörja transporter och logistiksystem.

⁵ Trafikverket, 2011:095, "Logistik inom kommunal verksamhet", sid 30

⁶ Ibid

⁷ Ibid

2.1.2 Omvärldsanalys - Andra kommuners distributionscentraler

I Sverige har flera kommuner infört samlastning av gods. Ett projekt för samlastning av gods i Linköping med samordnad varudistribution från en samlastningsterminal genererade minskat antal turer till innerstaden med upp till 30 % och att antalet fordon som utförde fordonsrörelser till innerstaden kunde minskas med 23 %. Ett sätt att börja på är med kommunens egna transporter av till exempel livsmedel. Genom att alla leverantörer distribuerar sina livsmedel till en distributionscentral och därifrån lastar om och kör ut till respektive målpunkt med en fullastad lastbil så optimeras antalet transporter.⁸ Kommuner som redan använder sig av distributionscentraler visar enligt Boverket på en cirka 70-procentig minskning av antalet transporter.⁹

I beslutsunderlaget till Borås Stads beslut om samordnad varudistribution tas fyra kommuners samordnade varudistribution; Halmstad, Växjö, Värnamo samt Ystad-Österlen-kommunerna upp.¹⁰

2.2 Kommunfullmäktiges mål och styrande dokument

2.2.1 Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktige har i budget antagit mål för närproducerade och ekologiska livsmedel. Gällande andelen närproducerade livsmedel så är målet att det ska öka under 2021. Senaste utfallet, år 2020, för närproducerade livsmedel var 23 %.¹¹

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Senaste utfall 2020
Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %	-	-	-	22	23

Tabell 1. Andelen närproducerade livsmedel, indikator och utfall.¹²

Gällande andelen ekologiska livsmedel så är målet att det ska öka under 2021. Budget 2021 har dessa mål och utfall för ekologiska livsmedel:

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Senaste utfall 2020
Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %	-	40	41	43	45

Tabell 2. Andelen ekologiska livsmedel, indikator och utfall.¹³

Senaste utfall år 2020 var 45 % av den totala kvoten livsmedel.¹⁴

⁸ <https://www.naturvardsverket.se/upload/miljoarbete-i-samhallet/uppdelat-efter-omrade/transport/pm-styrmedel-transporteffektivt-samhalle.pdf> sid 52

⁹ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/godstransporter-i-fysisk-planering/lorande-exempel/samordnad-varudistribution/>

¹⁰ 2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17 § 144 Beslutsunderlag för inriktningsbeslut, sid. 21-2

¹¹ Borås Stads budget 2021, Fastställd av Kommunfullmäktige 2020-11-25-2020-11-26

¹² Ibid, sid. 15

¹³ Ibid, sid. 16

¹⁴ Ibid

2.2.2 Borås Stads kostpolicy

Kostverksamheterna i Borås Stad har som styrdokument en kostpolicy, antagen av Kommunfullmäktige. Syftet med kostpolicyen är att tydliggöra stadens intentioner vad gäller matfrågorna men också att förenkla arbetet vad gäller styrning, ledning och utveckling inom måltidsområdet. Kostpolicyen omhändertar även inriktningen för kostverksamheten utifrån regeringens livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt. De områden som anges i kostpolicyen är:¹⁵

Mat och miljö

- Genom miljösmarta val och en ökad andel ekologiska inköp bidrar Borås Stad till en hållbar framtid
- Matval görs med fokus på kvalitet, etik och miljö.
- Råvaruvalen ska vara säsongsbetonade.
- Möjligheten för närproducenter att leverera livsmedel ska öka.
- Matsvinn ska minimeras.

Matkvalitet

- Maten ska vara näringsrik, god, omväxlande och anpassad efter matgästens behov.
- Maten tillagas så nära gästen och serveringstillfället som möjligt.
- All personal tar ansvar för säker hantering av livsmedel.
- Matgästen ges möjlighet till delaktighet i måltidsverksamheten.
- Personal som arbetar i måltidsverksamheten har hög kompetens och fortbildas kontinuerligt i frågor om kost, hälsa och hållbar utveckling.
- Hel- och halvfabrikat används i så liten utsträckning som möjligt.

Måltidsmiljö

- All personal har kännedom om grunderna för trevliga måltider samt en god servicekänsla för att skapa en lugn och trevlig måltidsmiljö.
- All personal har den kunskap som krävs för att kunna främja goda matvanor hos sin målgrupp och därmed bidra till att skapa förutsättningar för en god hälsa.
- Det ska finnas en tydlig ansvarsfördelning mellan verksamheterna när det gäller miljön i matsalen eller restaurangen.

Maten och arbetsmiljön

- Restaurang, kök, kaféer eller matsalar ska vara rätt dimensionerade och utformade.
- Arbetsmiljön ska vara säker för personalen.

Genomförande

- Borås Stads berörda nämnder ansvarar för att kostpolicyen implementeras inom respektive verksamhetsområde.
- Handlingsplaner för kostpolicyen upprättas av kostansvarig för förskola, skola, äldreomsorg och omsorg.

¹⁵ Kostpolicy, Kommunfullmäktige, 20 februari 2020

2.3 Beslutsunderlag för inriktningsbeslut – samordnad varudistribution

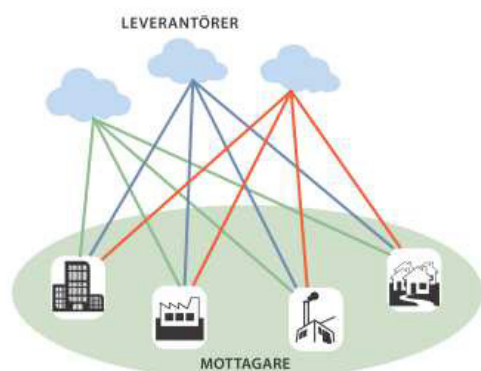
I Borås Stad var det politiska intresset bidragande till att en utredning inom området initierades. Dåvarande upphandlingsavdelningen fick 2013 i uppdrag att utreda ett eventuellt införande av samordnad varudistribution med logistik, distributionscentral och distributionsfordon. Syftet var bl.a. att utreda en eventuell minskning utav den miljöbelastning som uppstår när transporter samordnas. En rapport färdigställdes 18 februari 2015.¹⁶

Inför Kommunfullmäktiges beslut om samordnad varudistribution genomfördes efter det en beredning av frågan till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige. Ett beslutsunderlag för inriktningsbeslut färdigställdes.

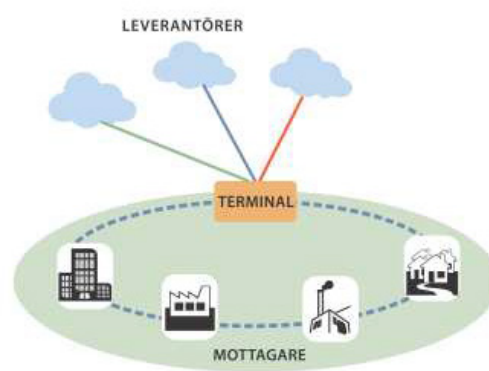
Samordnad varudistribution är enligt beslutsunderlaget en transportteknisk lösning för en affärsmodell som berör och knyter ihop områden som logistik, miljö, elektronisk handel (e-handel), upphandling och inköp. I praktiken innebär det att de kommunala enheterna gör sina inköp via e-handel direkt hos varuleverantören men som i samordnad varudistribution levererar de beställda varorna (kommunens gods) till en distributionscentral, där godset rangeras och samlas med andra varor från andra varuleverantörer med den beställande enheten som gemensam nämnare. Godset körs sedan ut samlastat på ruttoptimerade körrutter till kommunens enheter.¹⁷

Samordnad varudistribution som affärsmodell innebär att kommunen tar över som varuägare/distributör. Med kontroll över kommunens egen varuförsörjningskedja är det möjligt styra inleveranser via en distributionscentral, där gods samlas, innan det körs ut på ruttoptimerade körrutter med bestämda tidsfönster.

Ambitionen med samordnad varudistribution är bl.a. att bara det antal fordon som behövs med distribution används, ökad trafiksäkerhet kring kommunens, förbättrad arbetsmiljö för personal i och minskad tidsåtgång för varumottagning. Syftet är även en eventuell minskning utav miljöbelastning och utveckling av det lokala näringslivet.¹⁸

Figur 1. Affärsmodell "fri leverans".

Figur 2. Affärsmodell "samordnad varudistribution".¹⁹

En distributionscentral ger enligt beslutsunderlaget dessutom små och medelstora företag ökade möjligheter att delta vid upphandlingar eftersom handelshindret i form av egen transportapparat överbryggas när ett företag bara behöver leverera till en leveransadress för hela Borås Stad. En leverantörsportal där företag kan lägga upp sig och elektroniskt delta i upphandlingar från kommunen överbryggas ett handelshinder i form av IT-investeringar enligt beslutsunderlaget.

¹⁶ 2013/KS0628 050, Samordnad varudistribution – en utredning av ett eventuellt införande av en distributionscentral

¹⁷ 2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17 § 144, Beslutsunderlag för inriktningsbeslut, sid. 2

¹⁸ 2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17 § 144, Beslutsunderlag för inriktningsbeslut, Bilaga 1 Slutrapport, sid. 5

¹⁹ Ibid, sid. 5

Beslutsunderlaget hade en avgränsning till att bara beröra leveranser för varugruppen livsmedel. Tanken var att efter en eventuell implementering avseende livsmedel, samordna alla andra varugrupperns leveranser genom en distributionscentral. Som en del av beredningen genomfördes en enkätundersökning med kompletterande enhetsbesök hos Borås Stads alla 205 enheter som tar emot livsmedelsleveranser. Syftet var att utreda vilket resultat en samordning av livsmedelsleveranserna i Borås Stad skulle innebära. Beslutsunderlaget anger att med en distributionscentral skulle en minskning om ca 64 % av livsmedelsleveranserna vara möjlig med företagsekonomiska och samhällsekonomiska vinster som följd.²⁰

Beslutsunderlaget anger vidare att samordnad varudistribution bygger på flera händelseförlopp som är beroende utav varandra. För att få en lyckad implementering behövs arbete med inköpsstyrning, e-handel, segmenterade upphandlingar, leverantörsportal och ruttoptimering. Beslutsunderlaget drar slutsatsen att Borås Stad har förutsättningar för ett införande av samordnad varudistribution.²¹

Beräknade nyttor

I beslutsunderlaget anges att samordnad varudistribution innebär miljövinster mätt i antal minskade körda fordonskilometer eller mängden koldioxid (CO₂), men också i ökad trafiksäkerhet med färre tunga fordon på vägar och vid skolgårdar. Trafikverkets riktvärden för samhällsekonomisk vinst för minskad miljöbelastning beräknas i intervallet 1,08 – 3,50 kr per kg CO₂. Beräkning har gjorts för riktvärdet 1,08 kr per kg CO₂ med antaganden för Borås Stad.²² I beslutsunderlaget anges att Borås Stads 205 enheter vid tiden innan införandet fick 16.692 livsmedelsleveranser varje år. Vid samordning beräknades antalet livsmedelsleveranser att minska med 49,4%.

En annan samhällsekonomisk vinst från samordnad varudistribution är enligt beslutsunderlaget det resurstillskott i tid som tillfaller kökspersonalen i Borås Stads enheter. Färre och schemalagda leveranser ger en förbättrad arbetsmiljö och ett resurstillskott i tid som kan återinvesteras i verksamheten för att ge ökad service. Med mer tid i köket kan även kvaliteten öka på maten som tillagas. Detta då ex. tiden kan användas för att använda mindre halvfabrikat och mer råvaror vid tillagning eller arbeta med minskat matsvinn. Vilket enligt beslutsunderlaget utgör en form av social hållbarhet. Resurstillskottet som kommer av införsel av samordnad varudistribution i Borås Stad beräknas i beslutsunderlaget till 4.000 timmar årligen. Det poängteras samtidigt att resurstillskottet är utspritt på 205 enheter och svårt att definiera i företagsekonomiska termer. En uppskattning görs i alla fall baserat på 300 kronor per timme, vilket ger ett resurstillskott om ca 1.200 tkr i beslutsunderlagets ekonomiska kalkyl (se tabell 3). Inkuranstalet på kostnadssidan för eventuella skador (på varor m.m.) som kunde uppstå beräknades till 10 tkr per år.²³

Andra parametrar där samordnad varudistribution ger besparingar är enligt beslutsunderlaget svårare att definiera. En sådan parameter anges vara om varupriserna sjunker, där utfallet helt och hållet avgörs av marknadskrafterna inom ramen för lagen om offentlig upphandling (LOU). Generellt visar erfarenhet från andra kommuner, menar beslutsunderlaget, att varans pris sjunker över tid. Men för att varans pris skall sjunka från år till år, krävs en ny upphandling vid varje tillfälle. Därför förordas korta upphandlingsperioder att konkurrensutsätta varje år eller högst vartannat år för att genom avtalsrotation få ner priset. Segmenterade (delade) upphandlingar ger enligt underlaget även ökade möjligheter för små och medelstora företag att delta i upphandlingar och på så sätt bidra till att priset sjunker.²⁴

²⁰ Ibid, sid. 13

²¹ 2013/KS0628 050, Samordnad varudistribution – en utredning av ett eventuellt införande av en distributionscentral

²² 2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17 § 144, Bilaga 1 Slutrapport, sid. 14 Intervju med Olof Moen 20/12-2014 i beslutsunderlaget

²³ 2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17 § 144, Beslutsunderlag för inriktningsbeslut, Bilaga 1 Slutrapport, sid. 15

²⁴ Ibid, sid 26

Bedömningen i beslutsunderlaget är att ovan upphandlingsförfarande medför att varans pris sjunker initialt med mellan 1 och 4 procent per år. Över tiden bedöms varans pris sjunka med 8–12 procent totalt. Beslutsunderlaget poängterar att det inte är någon självklarhet att priset sjunker med så mycket. För detta krävs ett resurstillskott på upphandlingssidan för att arbeta med segmenterad upphandling och korta avtalsperioder. Detta utgör en extra kostnadspost för ”Upphandlare (segmenterade upphandlingar)” i kostnad-nytta-analysen i beslutsunderlaget.²⁵

Beslutsunderlaget för även fram att minskat antal fysiska köp i butik av personal samt minskade telefon- och mailbeställningar utanför e-handelssystemet kommer att ge resurstillskott. Detta eftersom hanteringen av pappersfakturor minskar. Detta hålls dock utanför kostnad-nytta-matrisen då det är en svårdefinierad parameter att räkna på i företagsekonomiska termer. Ökad inköpsstyrning genom e-handel får enligt beslutsunderlaget dock effekten att fler inköp görs inom avtal och till rätt pris vilket ökar ramavtalstroheten i kommunen.²⁶

Kostnad-nytta-analys

Beslutsunderlaget anger att erfarenheter från andra kommuner i samtliga fall visar att samordnad varudistribution är lönsam för kommunen när samhällsekonomiska vinster vägs in (Hultgren, 2012). I en utvecklingsfas när endast delar av varusortimentet upphandlats enligt den nya principen har andra kommuner ändå kunnat uppnå kostnadstäckning.²⁷

Tillfrågade kommuner i beslutsunderlaget, som genomfört en samordning, uppger en initial nettobesparing om ca 2 procent av kommunens samlade varuinköp. På längre sikt uppnås för livsmedel 10 procent och förbrukningsmaterial och kemtekniska produkter upp till 30 procent.²⁸

Situationen inom Borås Stad har i underlaget sammanställts i diagramform i en kostnad-nytta-analys och grundar sig på varusortimentet livsmedel (det totala livsmedelsavtalet för Borås Stad omfattade vid tiden för utredningen ca 80 mnkr). Beslutsunderlaget menar att ROI (Return On Investment) i företagsekonomiska termer sker mellan år 3 och år 4 efter införelse av samordnad varudistribution. Varupriserna för livsmedel förväntas enligt beslutsunderlaget sjunka över tiden. Utgår man från 10 procent på 80 miljoner blir det 8 miljoner, en försiktigare prognos visar en form av ”stafflad rabatt” där priset förväntas sjunka med en miljon genom avtalsrotation och genomarbetade livsmedelsupphandlingar som är möjlig genom resursförstärkning med en upphandlartjänst.²⁹

En annan nyttapost i beslutsunderlaget är ”Ökad ramavtalstrohet livsmedel”. Genom att en extra tjänst för e-handelssupport inrättas, som arbetar proaktivt med enheter genom uppföljning av inköp utanför ramavtal. De enheter som beställer utanför ramavtal följs upp med information kring e-handelssystemet, ramavtal och LOU samt ytterligare utbildningsinsatser om så krävs. Ökad ramavtalstrohet beräknas öka från 750 tkr till 3.750 tkr från år 1 till år 5. Den ekonomiska kalkylen i beslutsunderlaget var i enlighet med tabell 3 nedan.³⁰

²⁵ Ibid, sid. 13-14

²⁶ Ibid sid. 25

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid, sid 14

³⁰ 2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17 § 144, Beslutsunderlag för inriktningsbeslut, Bilaga 1 Slutrapport, sid 14

Ekonomisk kalkyl för samordnad varudistribution

Kostnader	Projekt	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5
Distributionscentral		- 2 000 000	- 2 000 000	- 2 000 000	- 2 000 000	- 2 000 000
Fordon		- 3 000 000	- 3 000 000	- 3 000 000	- 3 000 000	- 3 000 000
Ruttoptimering, utbildning och support	- 500 000					
Support datainsamling	- 200 000					
Driftkostnad datasystem logistik		- 50 000	- 50 000	- 50 000	- 50 000	- 50 000
Projektledare implementering (2 år)	-1 400 000					
Logistik- och inköpssamordnare		- 700 000	- 700 000	- 700 000	- 700 000	- 700 000
Upphandlare (segmenterade upphandlingar)		- 700 000	- 700 000	- 700 000	- 700 000	- 700 000
E-handelssupport		- 700 000	- 700 000	- 700 000	- 700 000	- 700 000
Inkurans		- 10 000	- 10 000	- 10 000	- 10 000	- 10 000
Nytta						
Varupriset blir lägre		1 000 000	2 000 000	3 000 000	4 000 000	5 000 000
Resurstillskott mindre varuhantering i köken 4000 timmar		1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
Ökad ramavtalstrohet livsmedel		750 000	1 500 000	2 250 000	3 000 000	3 750 000
Samhällsekonomisk vinst miljöbelastning, 1.08 Kr / CO2		200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
		-2 100 000	- 4 010 000	- 2 260 000	- 510 000	1 240 000
						2 990 000
Andra nyttor utanför ekonomisk kalkyl	Projekt	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5
Kostnadsbesparing minskad manuell fakturahantering						
Samhällsekonomisk vinst miljöbelastning, 3.50 Kr / CO2		650 000	650 000	650 000	650 000	650 000
		- 3 560 000	- 1 810 000	- 60 000	1 690 000	3 440 000

Tabell 3. Kostnad-nytta-analys projektkostnad.³¹

2.3.1 Inriktningsbeslut samordnad varudistribution

Tekniska nämnden fick i Borås Stad budget 2016 ett uppdrag om införandet av en distributionscentral. Införandet av en distributionscentral enligt förslag från Tekniska nämnden skulle påbörjas under 2016 i den takt som tillgängliga medel tillät.³²

Kommunstyrelsen beslutade 19 juni 2017 om inriktningsbeslut för samordnad varudistribution. I beslutet anges bl.a. följande.³³

”Arbetet med samordnad varudistribution har fortlöpt och mynnat ut i att projektet ska drivas enligt beställare/utförarmodellen där Borås Stad utgör beställaren. För att tillvarata på de goda förutsättningarna och möjligheten till ett långsiktigt hållbart projekt är den sammanvägda bedömningen och rekommendationen att utföraren bör vara en extern aktör. Projektet kan gynnsamt dra fördel av den logistikkompetens som näringslivet i Borås har och tillsammans utveckla ett samarbete där arbetet utförs professionellt och med hög kompetens för Borås Stad och parternas bästa”.

Kommunstyrelsen beslutade att föreslå Kommunfullmäktige att besluta enligt nedan. En ledamot i Kommunstyrelsen deltog inte i beslutet.

”Driften av distributionscentralen och den fysiska distributionen i samordnad varudistribution ska skötas av en extern part och att medel tillskjuts för ett effektivt införande”.

³¹ 2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17 § 144, Beslutsunderlag för inriktningsbeslut, Bilaga 1 Slutrapport, sid. 15

³² Borås Stads budget 2016, sid 82

³³ Kommunstyrelsens protokoll 2017-06-19, § 333, dnr: 2017/KS0463 050

Kommunfullmäktige beslutade 17 augusti 2017 om inriktningsbeslut samordnad varudistribution. En ledamot i Kommunfullmäktige yrkade avslag på Kommunstyrelsen förslag.

Kommunfullmäktige beslutade utan omröstning i enlighet med Kommunstyrelsens förslag.³⁴

Stadsrevisionens sammanfattande iakttagelser gällande Kommunfullmäktiges beslut

Stadsrevisionen kan med utgångspunkt i beslutsunderlaget konstatera att Kommunfullmäktige fattade beslut om driften av distributionscentralen och flertalet målsättningar för samordnad varudistribution 17 augusti 2017. Sammantaget identifieras nedan verkställighet och målsättningar för den samordnade varudistributionen i Borås Stad.

- Att införa samordnad varudistribution där kommunens alla inleveranser av varor sker genom en distributionscentral där Borås Stad tar över rollen som distributör. Centralen ska drivas av en extern part.
- Att ge bättre förutsättningar för elektronisk handel. Detta medför krav på att kommunen integrerar logistik och digitala inköpsrutiner i den egna varuförsörjningskedjan.
- Att det är av vikt att vara lyhörd mot organisationens åsikter och tankar samt att det är viktigt att kommunikationskanalerna fungerar i organisationen för att minimera mot-sättningar grundade i informationsbrist.
- Att minska antalet transporter och leveranser till Stadens enheter.
- Att öka konkurrensen och därmed antalet leverantörer potentiellt möjliggöra för mer närproducerade livsmedel. Detta förutsätter att man gör fler upphandlingar med korta avtalstider, dels för att öka konkurrensen och dels för att få in fler leverantörer med närproducerade varor.
- Högre avtalstrohet för enheterna i Borås Stad
- Att nytta ska skapas genom minskad miljöbelastning samt ökad trafiksäkerhet vid kommunens enheter.
- Minskad arbetsbelastning vid kostheterna. Ett resurstillskott i tid i kostverksamheten, beräknades till 4.000 timmar (motsvarande ca 1,2 mnkr) årligen.
- Att genom samlade leveranser ge en förbättrad arbetsmiljö för personalen.
- Ett ekonomiskt utfall om ett positivt ekonomiskt resultat om ca 3,7 mnkr efter sex år.

Utöver ovanstående finns indikatorer och styrdokument som beslutats av Kommunfullmäktige som gäller för verksamheten.

2.3.2 Driftsättning, Initiativärenden och övriga synpunkter

På Borås Stads intranät förklaras vad samordnad varudistribution innebär.

Där framgår att Borås Stad i samordnad varudistribution kommer att ansvara för logistikplaneringen och arbetet internt mot de beställande enheterna. Avtal är tecknat med en leverantör som distributör med ansvar för distributionscentral, lastbilar och personal och det praktiska genomförandet av uppdraget. Distributionscentralen är i drift sedan 2 maj 2019.³⁵

³⁴ 2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17, § 144 Beslutsunderlag för inriktningsbeslut

³⁵ Borås Stads hemsida, intranätet: <https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/upphandlingochinkop/samordnadvarudistribution.4.5c3b901316483060a0e81a66.html>

Driften av distributionscentralen sker genom en extern part som upphandlats via Koncerninköp. Distributionscentralen finansieras genom en procentuell återbetalning från leverantörerna. För livsmedelsleveranserna betalar leverantörerna 9 % i provision samt 1 % i administrativ avgift till Koncerninköp, enligt avtalstext:³⁶

”Borås Stad ska, för inköp till de enheter som ingår i samordnad varudistribution, från leverantören erhålla en rabatt som motsvarar 9 procent av fakturerat belopp, exklusive mervärdesskatt, avseende avrop på detta avtal. Om uppdrag utförts av underleverantör ska det fakturerade beloppet ingå i underlaget för den administrativa ersättningen som ska betalas av leverantören. Rabatten baseras på av leverantörens redovisade statistik. Borås Stad förbehåller sig rätten att kontrollera statistiken mot fakturasystemet.”

Sedan införelsen av samordnad varudistribution har Borås Stad tagit emot flera ärenden från såväl nämnder, oppositionspartier, brev från Sjuhäradskommunerna m.m. En redogörelse för dessa sker nedan.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

31 mars 2020 lyfte Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ett initiativärende *”Utred kostnaden av användningen av distributionscentralen”*. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden konstaterar i ärendet att råvarorna har ökat i pris på ett sätt som nämnden inte hade förutsett genom den upphandling som gäller sedan 2019. Detta har lett till en ansträngd ekonomi för nämndens verksamhet. Med ovanstående som bakgrund bad nämnden om en grundlig genomgång av hur alla strategier, krav och mål (lokala och nationella) när det gäller maten ska kunna förverkligas.³⁷

Svar på initiativärendet presenterades i Kommunstyrelsen 24 augusti 2020. I svaret står bl.a. att läsa:

”För driften av distributionscentralen erhåller distributören ersättning baserat på antal varumottagna kilon, antalet körda km och körtiden. Ersättningen utgår från av Koncerninköp framtagen ruttoptimering. Utöver den ersättning som utgår till distributören har Koncerninköp även kostnader för att planera, administrera och följa upp distributionscentralens verksamhet. Utifrån detta har den totala kostnaden för distributionscentralen under det första avtalsåret uppgått till omkring 6 700 000 SEK. I det beslutsunderlag som skickades till KF inför beslutet beräknades kostnaderna uppgå till 8 160 000 SEK.

Med anledning av Covid-19 pandemin har beställningarna och därmed även leveranserna påverkats under en del av året. Det är därför inte säkert att kostnaden är helt rättvisande mot ett normalt år.

För att finansiera distributionscentralen betalar leverantörerna en provision till Koncerninköp. Provisionen beräknas utifrån en procentsats av det totala levererade varuvärdet. För livsmedelsleveranserna betalar leverantörerna 9 % i provision. Detta ska täcka Koncerninköps kostnader för såväl det interna arbetet som ersättningen till distributören. Under det första avtalsåret har provisionen uppgått till 7,8 miljoner.

Sedan KFs beslut att införa samordnad varudistribution har det tillkommit ett nytt avtal gällande livsmedel, vilket har inneburit att livsmedelspriserna stigit med 18 %. Det beräknade värdet av livsmedelsupphandlingen baserades på prisbilden under 2018 medans anbuden lämnades in i början av 2019. Utifrån Storhushållsprisindex ökade priserna på livsmedel med omkring 7 % mellan 2018 och 2019, när det nya livsmedelsavtalet började gälla. Det innebär att ökningen av livsmedelspriserna, efter avräkning av indexhöjningen, är omkring 11%. Kostnadsbilden utgår från att kostorganisationen gör sina inköp utifrån den planering som gjordes inför upphandlingen.

³⁶ Livsmedelavtal 2018-00031IN, 2018-00032, 2019-00033IN

³⁷ Dnr GVUN 2020-00053 ”Initiativärende GVUN 200128 – Utred kostnaden av användningen av distributionscentralen”, 2020-03-31

Det nya livsmedelsavtalet tar inte bara hänsyn till att leveranserna ska gå via den samordnade varudistributionen utan även flera mål som det åligger kostorganisationen att arbeta med. Det handlar bland annat att skapa bättre förutsättningar för kosten att arbeta med matlagning från grunden samt att en större andel av livsmedlen är ekologiska. Dessa förutsättningar innebär att ett byte till produkter med högre kvalitet vilket har medfört en merkostnad. Även den varma sommaren 2018, med förstörda skördar på grund av torka, har påverkat livsmedelspriserna.³⁸

Efter Kommunstyrelsens svar har inget ytterligare hänt i ärendet.

Grundskolenämnden

Via ett initiativärende i Grundskolenämnden i samband med budget 2020 fick Grundskoleförvaltningen ett uppdrag att genomföra en analys av kostnadsutvecklingen av införandet av samordnad varudistribution. Grundskoleförvaltningen genomförde analysen och avrapporterade till nämnden genom rapporten *"Analys av kostnadsutveckling för Distributionscentralen"* (närl.). Rapporten visar på ökade kostnader för Grundskolenämnden om ca 3 mnkr för kostverksamheten.³⁹

Slutsatserna i rapporten är i sammanfattning:

- Grundskoleförvaltningen har dragit slutsatsen att de ökade livsmedelskostnaderna som uppkommit efter maj 2019 till övervägande är kopplade till införandet av distributionscentralen.
- Grundskolenämnden har ansökt om kompensation för ökade livsmedelskostnader under 2019 motsvarande 3 mkr. Detta beräknas vara Grundskoleförvaltningens andel av den ökade kostnaden för 2019. Övrig merkostnad ingår i den fakturering som görs till Förskoleförvaltningen.
- Det finns behov av fortsatt utredning av effekten utifrån införandet av distributionscentral. Framst arbetsmiljön i köken som har förändrats negativt och hittills inte inneburit det resurstillskott som estimerades i rapporten.
- Ingen kompensation beslutades för ökade kostnader i samband med årsboksutet.

Grundskolenämndens analys har varit uppe i Kommunstyrelsen 23 november 2020 som ett anmälningsärende utan att ha besvarats.⁴⁰

Enligt uppgift från avdelningen Koncerninköp vid Stadsledningskansliet beror prisökningen på flera olika faktorer. Man anger bl.a. att högre ställda kvalitetskrav, avtalsvillkor, prisutvecklingen på marknaden och förändrade köpmönster i kostverksamheterna påverkar prispå bilden. Avdelningen har tagit fram ett PM avseende livsmedelspriser där det framgår följande:⁴¹

"Totalt har värdet på Borås Stads tre livsmedelsavtal ökat med 18,0% baserat på en jämförelse mellan de beräknade värden som angavs i upphandlingarna och leverantörernas offererade priser. Värdeförändringen på de respektive avtalen blev: Grossist har ökat med 21,6%, Färskt kött och chark har minskat med 12,8% och Frukt, grönt, potatis och rotsaker har ökat med 0,3 %."

Ingen information i frågan har delgetts Grundskolenämnden eller Grundskoleförvaltningen.

³⁸ Dnr KS 2020-00116 Kommunstyrelsens Protokoll, 2020-08-24 § 318

³⁹ Protokoll, beslut av Grundskolenämnden 2020-09-07

⁴⁰ Dnr KS 2020-00785 Kommunstyrelsens Protokoll, 2020-11-23 § 445

⁴¹ PM livsmedelspriser – Inköpsmeddelande 2019-05-09

Övriga skrivelser m.m.

Ett brev till Borås Stad inkom från Sjuhärads kommunerna 2018-09-28. I brevet uppmanades Kommunstyrelsens presidium att inte gå vidare med frågan om livsmedelsupphandling kopplad till distributionscentral innan de har hunnit föra en dialog på politisk nivå.⁴²

Ett brev från en leverantör inkom till Borås Stad 2019-01-02. Förslaget från leverantören var att ansvariga i Borås Stad skulle dra tillbaka förfrågan, se över kravet (om distributionscentral), diskutera med branschens aktörer och därefter annonsera på nytt (livsmedelsupphandlingen).⁴³

En motion har inlämnats under 2021 med rubriken ”*Avveckla distributionscentralen*” Motionen avslogs av Kommunfullmäktige.⁴⁴

Vid Kommunfullmäktiges sammanträde i november 2021 fanns ett förslag om att Kommunstyrelsen skulle uppdras att utreda om införandet av distributionscentralen har lett till merkostnader för de nämnder som har tillagningskök. Kommunfullmäktige beslutade med 37 röster mot 36 att Kommunstyrelsen uppdras att utreda om införandet av distributionscentralen har lett till merkostnader för de nämnder som har tillagningskök.⁴⁵

2.4 Intervjuer och övriga granskningsresultat

Sammantaget har ett tjugotal intervjuer genomförts med företrädare för verksamheterna på olika nivåer – köksmästare/kökschefer, enhetschefer, verksamhetschefer, verksamhetsutvecklare, fackliga representanter, chefer för ekonomifunktion i flera förvaltningar och med företrädare för Koncerninköp och Distributionscentralen i Borås Stad.

Nedan redogörs för de intervjuades utsagor. Redogörelsen görs företrädesvis med utgångspunkt i vilken verksamhet de intervjuade arbetar. Samtliga utsagor under dessa rubriker är de intervjuades.

2.4.1 Införande av samordnad varudistribution

Intervjuade vid Kostverksamheten

Samtliga intervjuade från kostverksamheterna har berättat ingående om förprojekteringen av distributionscentralen.

Projektledaren från Koncerninköp var enligt intervjuade ute i samtliga kostenheter, ibland mer än en gång, och mätte utrymmen för möjligheten att ta emot vagnar och gods. Projektledaren samtalade med köksmästare och kökschefer samt besökte arbetsplatsträffar. Flera av de intervjuade fick ett positivt intryck av projektet och uppger att beskrivningen med miljömässiga transporter verkade bra. Flera av de intervjuade fick uppfattningen att i de fall där inte kylar, frysar eller förråds- och lagerutrymmen var tillräckliga så skulle det byggas om eller byggas till i samband med projektets införsel. Några ombyggnationer av förråd eller extra frysar/kylar har inte bekostats av projektet enligt de intervjuade.

Samtliga kostorganisationernas arbetsplatsträffar besöktes enligt intervjuade. Verksamhetscheferna för enheterna var dock inte med vid dessa tillfällen. De uppger att de inte fick samma information som verksamheterna ute i köken.

Samtliga intervjuade menar att de fått intrycket att projektet skulle genomföras oavsett vad de själva tänkte eller tyckte. Några intervjuade, som haft synpunkter innan projektet genomfördes, fick delvis inte framföra åsikterna, andra menar att deras synpunkter gällande projektet inte togs hänsyn till. Beslutet var liksom redan fattat och utan dialog med verksamheterna menar man.

⁴² Dnr GRN 2020-00112 ”Analys av kostnadsutveckling för distributionscentralen”, 2020-09-07

⁴³ Ibid

⁴⁴ Dnr KS 2020-00716 Kommunstyrelsens protokoll 2021-04-12 § 144

⁴⁵ Kommunfullmäktige, Protokoll 2021-11-17-2021-11-18, § 189 Budget 2022

De intervjuade uppger i flera fall att de har frågor vad projektet kostat i planeringsstadiet och förprojekteringen. Projektledaren var anställd i flera år innan den samordnade varudistributionen infördes, menar man. De intervjuade undrar även i många fall var medlen för förprojekteringen kom ifrån. Ingen som intervjuats i granskningen har kunnat lämna svar på detta.

Intervjuade vid Koncerninköp

Förstudien genomfördes enligt intervjuade efter det uppdrag som gavs Koncerninköp från Kommunstyrelsen i ärendet ”Svar på initiativärende att införa en distributionscentral”.⁴⁶

En projektledare anställdes i augusti 2014 vid Koncerninköp. Avdelningen låg vid denna tid under Tekniska nämnden. De intervjuade kan inte svara i detalj om hur projektet genomfördes. Detta då projektledaren och dennes dåvarande chef inte längre arbetar i Borås Stad. Projektledaren genomförde förstudien och beslutsunderlag presenterades för Kommunfullmäktige i augusti 2017. Från maj 2019 har distributionscentralen varit driftsatt. Enligt de intervjuade var det inledningsvis enbart livsmedel som distribuerades på detta sätt, men sedan har även andra produkter såsom kontorsmaterial, medicinska produkter etc. tillkommit i den samordnade varudistributionen.

Kostnader för förstudien

I beslutsunderlaget presenterades en kalkyl för hur mycket projektet beräknades kosta. Förprojekteringskostnaden beräknades till ca 2.100 tkr.⁴⁷ Vid tidpunkten för innevarande granskning har ingen utvärdering genomförts av projektet samordnad varudistribution.

När det gäller förstudien har Revisionskontoret sammanställt kostnader som har tagits fram ur löne- och ekonomisystem för förprojekteringen, vilket presenteras i bilaga 1 i rapporten.⁴⁸ Sammanställningen har beräknats på projektledarens lön mellan åren 2014 till 2016. Från 2017-2019 har beräkningarna utgått från ansvar 035130 Logistik, som enligt avdelningen Koncerninköp är det ansvar som samordnade varudistributionens intäkter och kostnader bokförts på. Därutöver har kostnaden för den externa konsult som gjort miljöutredningen i förstudien medräknats. Förprojektet har enligt Revisionskontorets sammanställning kostat 3.762 tkr det vill säga ca 1.700 tkr mer är vad som angavs i beslutsunderlaget till Kommunfullmäktige.

2.4.2 Samordnad varudistribution i Borås Stad

Leveranser

Intervjuade vid Kostverksamheten

Leveranserna av livsmedel sker med olika intervall främst under leveransdagarna tisdag-torsdag. De intervjuade uppger att de får leverans av varor mellan två till tre gånger per vecka, därefter sker ibland en leverans separat med andra varor än livsmedel. De flesta av de intervjuade uppger att man inte kunnat påverka varken leveransdagar eller leveranstider. Ett tiotal kök har fått en extra leveransdag, detta efter påtryckningar under 2020. Vissa kök har på så sätt en leveransdag i veckan och andra två eller fler leveransdagar. Merparten intervjuade uttrycker en stor frustration över att de inte kunnat påverka sina leveranstider. I flera fall kommer leveranserna på helt fel tid på dagen menar många. Samtidigt uppger de flesta att leveransen från distributionscentralen sker på utsatt tid och flera intervjuade understryker att man inte på något sätt är missnöjda med leveranserna från distributionscentralen generellt.

De intervjuade uppger att de får alltifrån två-tre vagnar upp till elva-tolv vagnar med gods vid varje leveranstillfälle. Antalet leveranser har i de flesta fall minskat till hälften jämfört med hur det såg ut förut menar man. Detta varierar dock beroende på antal leveransdagar och storlek på kök. Företrädare för de större köken uppger generellt en större minskning av antalet leveranser.

⁴⁶ Kommunstyrelsen 2015-10-26 § 470 dnr. 2013/KS0628 050

⁴⁷ 2017/KS0463 § 144, Beslutsunderlag för inriktningsbeslut, Bilaga 1 Slutrapport, sid. 15

⁴⁸ Se Ekonomisk utvärdering bilaga 1, kolumn förstudie 2014-2019.

De flesta av de intervjuade menar att samlade leveranser lät som ett bra koncept från början. I praktiken har det, framför allt gällande färska varor, inte fungerat. Hållbarheten minskar med minst en dag vilket ger problem med färska varor. Köken förklarar att färska livsmedel som fisk, kött och kyckling är packade med en packfilm för att öka hållbarheten. Tidigare kom fiskleverantören direkt till köken medan färsk fisk nu distribueras till distributionscentralen först. Hållbarheten på fisk är mycket viktig menar man, detta då det är den känsligaste livsmedelsprodukten. Färsk fisk är den färskvara som samtliga intervjuade uppger som mest problematisk.

Förhållandena medför enligt de flesta intervjuade att man numera beställer fryst fisk istället för färsk. Köken värnar enligt kosthets- och verksamhetscheferna om kylkedjan (att temperaturen på färska livsmedel ska vara rätt). Man menar att köken har en stolthet att laga bra mat till sina brukare/elever/barn, med så bra råvaror som möjligt. Med rådande förhållanden vågar inte köken beställa färsk fisk ifall den skulle vara dålig. En intervjuad berättar:

”En gång fick vi 80 kg fiskfärs som luktade så illa. När den kom till oss var den +10 grader varm. Vi pratade med leverantören, som menade att den kunde användas. Ingen av eleverna åt den tack och lov och vi gjorde en annan rätt som de kunde äta istället.”

Flera intervjuade påpekar att även andra livsmedel är packade på ett sätt så att mat blir kontaminerad och obrukbar. En annan intervjuad berättar:

”De har lyckats ställa köttet ovan på grönsakerna vid leverans. Någon har godkänt det. Rå köttsaft har runnit ner i salladen. De lägger ett mellanlägg och en träplatta emellan men köttsaften rinner igenom. Det funkade inte. Det är helt vansinnigt, vi försöker göra så gott vi kan.”

Andra köksmästare tar upp andra exempel; färsk kyckling eller kött som kan vara utgången samma dag de får den levererad. En annan berättar om en incident där jordgubbar låg högst upp på en vagn som var helt möjliga och de fick slänga hälften. En tredje berättar om att man funnit skadedjur i grönsaker och att grönsaker inte alltid har rätt temperatur vid leverans och därför inte kan användas. En av de intervjuade cheferna uppger att:

”Det här sättet begränsar deras vardag och köken får planera utifrån leveranser och inte utefter maträtter. Därutöver var såväl fisk som grönsaker bättre från tidigare leverantörer, men det är svårt att säga vad lagringstiden på DC gör. Vi har varit i kontakt med Koncerninköp, som bara hävdar att det ska vara halva bäst-före tiden kvar när livsmedlen kommer ut till köken.”

Alla intervjuade i kostverksamheten, utom en, poängterar även att arbetsbördan ökar när köken behöver hantera frysta livsmedel istället för färska.

Intervjuade vid distributionscentralen

Vid intervju och besök på distributionscentral kan konstateras att man innehar kyl- och frysrum som är i god ordning. Distributionscentralen kan också påvisa temperaturkontroller som genomförts av chaufförer på livsmedel och att de håller rätt temperatur när de körs från centralen.

Enligt intervjuade vid distributionscentralen har antalet leveranser till köken minskat med ungefär två tredjedelar jämfört med före distributionscentralen infördes. Innan distributionscentralen tillkomst fick köken leveranser från flera leverantörer under samma vecka. Dessa leveranser från olika leverantörer är i dagsläget sammansatta, vilket leder till färre leveranser sammantaget för köken, menar de intervjuade.

Intervjuade betonar vikten av att kostverksamheten planerar sina beställningar av färska varor.

Intervjuade uppger att distributionscentralen inte har tillgång till order från e-handelssystemet i Borås Stad att göra avstämningar mot. Detta bekräftas av intervjuade vid Koncerninköp.

Intervjuade vid distributionscentralen påpekar även att det inte sker samleverans av livsmedel tillsammans med andra varor. Dessa andra varor körs vid separata leveranser företrädesvis på fredagar. Ingen intervjuad vid distributionscentralen kan svara på varför dessa varor inte samkörs med livsmedel.

Intervjuade vid Koncerninköp

Intervjuade vid Koncerninköp uppger att livsmedel och annat gods inte samkörs. Detta då kostorganisationerna har avrått från det. Intervjuade vid Koncerninköp uppger vidare att alla önskemål från kostverksamheterna om utökade eller förändrade leveransdagar har tillgodosetts.

Några intervjuade menar att leverans av otjänliga varor till största delen beror på leverantören och att sådana avvikelser inträffar även utan samordnad varudistribution.

Hantering av kreditfakturor

Enligt beslutsunderlaget till inriktningsbeslutet ska inkuransen, dvs. eventuella skador på varor eller annan kreditering, bli försumbar för verksamheten och uppgå till cirka 10 tkr per år för hela Borås Stad.

Intervjuade i kostverksamheten

Samtliga intervjuade i kostverksamheten uppger att man inte vet vem man ska kontakta vid frågor som rör kreditering av varor. Det finns tre olika vägar som är möjliga för dessa frågor menar man, och det är leverantören, den s.k. samdist-mailet vid Koncerninköp eller distributionscentralen. Flera av de intervjuade anger att de ofta inte krediterar varor p.g.a. att det är för krångligt. Bland annat ska man ta foto på levererade varor som är dåliga, kontaminerade eller på annat sätt förstörda, vilket man ofta inte hinner. Därutöver anger verksamheterna att det är mycket administrativt arbete med krediteringarna i det fall det görs. Många tillagningskök uppger att man kontinuerligt arbetar fram reservmenyer som man kan ta till om varor skadats, kontaminerats eller inte levererats i tid.

Intervjuade vid distributionscentralen och Koncerninköp

Intervjuade vid distributionscentralen och Koncerninköp förklarar att man har en rutin för hantering av saknat eller felaktigt gods (se bilaga 2). Distributionscentralens företrädare menar att man hänvisar till leverantörerna vid kreditering av varor. Koncerninköps företrädare har på inköpssamordnarmöte informerat om rutin för hantering av kreditering av saknade/felaktiga varor och för rutiner gällande ”Kontaktvägar Samordnad varudistribution”.⁴⁹

Kalkyl för inkurans

I beslutsunderlagets ekonomiska kalkyl finns det med en rad som avser inkurans. Inkuransen uppskattades där uppgå till ca 10 tkr per år. Vid Revisionskontorets beräknade kalkyl, se bilaga 1, har krediterade varor under perioden som distributionscentralen varit igång uppgått till 1.147 tkr. Det vill säga ca 1.137 tkr mer än vad som beräknades i beslutsunderlaget inför införsl av samordnad varudistribution. Mörkertalet när det gäller krediterade varor är därutöver stort.

⁴⁹ Webbplats Borås Stads intranät: <https://intranet.boras.se/styrningochledning/kvalitetsochutvecklingsarbeten/samordnadvarudistribution/samordnadvarudistributionnyheter/samordnadvarudistribution/kontaktvagarsamordnadvarudistribution.5.7e0c3b5716ad2f445c727a7.html>

Saknat gods, felaktiga leveranser och ramavtalstrohet

Intervjuade i Kostverksamheten

När leverans av livsmedel inte varit som beställd – antingen för liten mängd levererat gods i förhållande till beställning, kontaminerade livsmedel eller på annat sätt skadat eller saknat gods - skapas enligt intervjuade en svår situation i verksamheten. Intervjuade uppger att denna typ av problem tidigare löstes enkelt genom att kontakta leverantören. Efter införslen av samordnad varudistribution har det blivit väsentligt svårare att hantera dessa problem. Vid sådana situationer har de olika verksamheterna valt olika lösningar. Äldreomsorgens kök har en egen vaktmästarrunda där köken kan skicka med varor som saknas till andra kök inom förvaltningen. Grundskolans verksamheter lånar företrädesvis varor av andra kök. Andra verksamheter uppger att de vid dessa situationer själva åker till en annan upphandlad leverantör eller till andra butiker i närheten för att köpa de livsmedel som saknas.

Samtliga intervjuade uppger att de använder ramavtalen i den utsträckning som är möjligt och att man e-handlar de flesta livsmedel. Samtidigt har intervjuade, vid de tillfällen situationer enligt ovan uppstått, fått använda sig av andra inköpsvägar, vilket minskar ramavtalstroheten. Man har också beställt produkter som inte tillhör upphandlingsavtalen.

Någon intervjuad uppger att man vid ett par (*akuta*) tillfällen anlitar en annan grönsakshandlare som kört ut grönsaker till köket. En annan intervjuad menar att man alltid överbeställer (framför allt grönsaker), med cirka 15–20 %, för att man annars riskerar att en del av varorna inte håller bäst-före-datum för tillagning och servering. Ett par intervjuade uppger även att man inte beställer ekologiska grönsaker, detta då dessa har sämre hållbarhet. Ska grönsakerna köras via distributionscentralen ökar risken för att grönsakerna inte är tjänliga när de levereras.

Kalkyl gällande ramavtalstrohet

Revisionskontoret har i kalkylen (se bilaga 1) granskat orderlösa e-fakturor från en av leverantörerna. Detta påvisar i vilken utsträckning man åkt till leverantören och handlat ”över disk” eller genomfört extra beställningar per telefon under de år som distributionscentralen varit aktiv (inte heller alltid avtalade livsmedel). Denna summa uppgår till 1.724 tkr under perioden maj 2019 till december 2021 och omfattar 289 olika köptillfällen. I kalkylen återfinns summorna per år under raden ”Ökad ramavtalstrohet”. Man bör även ha i åtanke den arbetstid och de transporter som används vid dessa tillfällen, som dock inte finns med i beräkningen i kalkylen. I kalkylen finns endast en leverantör med, inte övriga leverantörer som används vid svåra situationer i köken. Det finns således ett mörkertal i hur stor utsträckning dessa inköpsvägar används i Borås Stads verksamheter.

2.4.3 Ökad konkurrens

I beslutsunderlaget beskrivs samordnad varudistribution att möjliggöra fler lokala leverantörer eller små- och medelstora företags möjligheter att lämna anbud, eftersom krav på en egen transportapparat tas bort. Detta anges i beslutsunderlaget som det största handelshindret för dessa mindre aktörer. Det ska göra det möjligt att öka konkurrensen och därmed antalet leverantörer, potentiellt även möjliggöra för mer närproducerade livsmedel, tillsammans med bättre förutsättningar för elektronisk handel. Enligt beslutsunderlaget är en av hörnstenarna i samordnad varudistribution att man gör fler förnyade upphandlingar, dels för att öka konkurrensen och dels för att få in fler leverantörer med närproducerade varor.⁵⁰

⁵⁰ 2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17, § 144, Beslutsunderlag för inriktningsbeslut, Bilaga 1 Slutrapport, sid. 14

Livsmedelsavtal

Borås Stad har under 2021 haft sammantaget fem gällande avtal när det gäller livsmedel som hanteras via samordnad varudistribution. Av dessa avtal avser ett en grossist som levererar merparten av varutyperna till Borås Stads distributionscentral. De andra fyra avtalen avser specifika varutyper så som grönsaker, kött och chark samt färsk fisk.⁵¹

Intervjuade i kostverksamheten

Flera intervjuade vid kostverksamheterna samt chefer för ekonomifunktion i dessa verksamheter ställer sig frågande till nuvarande livsmedelsavtal. Samtliga påpekar att livsmedelspriserna i avtalet är dyra och att man i kostverksamheten väljer andra produkter istället för att klara sin livsmedelsbudget. Livsmedelsavtalen är även inriktat mot att ge så bra pris som möjligt när det gäller ex. ekologiska varor. Dessa varor är ändå ett dyrare alternativ än om varan inte är ekologisk. Följden av kostnadsutvecklingen som skett de senaste åren blir att man väljer bort de ekologiska, dyrare, varorna menar flera intervjuade.

Kostverksamheten har gjort en egen prisjämförelse mellan Borås Stad och kringliggande kommuner. Vid jämförelsen med närliggande kommuners prislister från samma leverantör som Borås Stad så fann verksamheten att:⁵²

”Enheten har analyserat prisskillnaderna i livsmedelsavtalen mellan BUST (Bollebygd, Ulricehamn, Svenljunga och Tranemo) och Borås.

Analysen bygger på aktuella prislister från leverantör och jämförelser har gjorts på lika produkter. Det som framgår är en prisskillnad mellan BUST och Borås som fanns redan vid avtalsstarten 2019.

Borås Stad fick högre ingångspriser än BUST på cirka 11 %.

Den prisskillnaden förväntas ligga kvar på runt 11 % under hela avtalsperioden (2019-05-01 - 2023-04-30).”

I Borås Stads livsmedelsavtal med respektive leverantör är det reglerat att leverantören erhålla en rabatt som motsvarar 9 % av fakturerat belopp samt 1 % för administrativa kostnader. Rabatten betalas ut till Koncerninköp för att på så sätt finansiera Samordnad varudistribution. Om rabatten blir högre under året än distributionscentralens kostnader så betalas mellanskillnaden ut till förvaltningarna beräknat utifrån inköpta volymer. Ex. så fördes ca 722 000 kr till Vård- och äldreförvaltningen och ca 1 500 000 kr till Grundskoleförvaltningen.”

Intervjuade verksamhetsföreträdare betonar att Borås Stads livsmedelspriser är väsentligt dyrare jämfört med kringliggande kommuner. Därutöver har livsmedelspriserna generellt ökat. Storhushållsindex ökade priserna på livsmedel med ca 7 % mellan 2018 och 2019 när det nya livsmedelsavtalet började gälla.

Den huvudsakliga grossist som lämnat anbud på livsmedelsupphandlingen, i enlighet med Borås Stads villkor ovan, var den enda anbudsgivaren i Borås Stads upphandling för merparten av livsmedlen.

Intervjuer med Koncerninköp

Intervjuade uppger att det vid tiden för livsmedelsupphandlingen publicerades en debattartikel från närliggande kommuner där kritik framfördes gällande Borås Stads införande av samordnad varudistribution. Det framgick tydligt att det bara var en leverantör som var intresserad av att lämna anbud vid Borås Stads upphandling. Enligt intervjuer med företrädare för Koncerninköp

⁵¹ Avtalskatalog, Borås Stads intranät: Mercell Commerce - Livsmedel (opic.com)

⁵² Kostenhetens system ”Hantera”, uttag av data hösten 2021, centrala kostenheten

visste anbudsgivande leverantör om denna situation och kunde därmed bifoga en prislista som var högre än för nämnda, närliggande kommuner (BUST).

Intervjuade vid Koncerninköp uppger vidare att man i uppföljning av inköpsmönster kan se att de varor som prioriterades för bästa pris i livsmedelsupphandlingen inte är de som företrädesvis köps. Här prioriterades exempelvis ekologiska varor och att köken ska laga mat från grunden och inte använda halv- eller helfabrikat. Inköpsmönstren följer inte de prioriteringar som gjordes i avtalet och då blir det kostnadsdrivande menar man. En svårighet vid analys av inköpsmönstren har varit situationen med pandemin. Pandemin har medfört andra förutsättningar för köken som påverkat köpmönstren menar man.

Nuvarande livsmedelsavtal är inte optimala på detta sätt menar man. Till detta kommer även en generell stor ökning av livsmedelspriserna.

Uppföljning av livsmedelsavtalen

Avtalsuppföljning av nuvarande livsmedelsavtal har påbörjats och ska vara avslutad under år 2022 för nya avtal ska upphandlas under åren 2022/2023. I dagsläget har ingen av de intervjuade som är involverade i uppföljningarna av livsmedelsavtalen angett någon förändring i tillvägagångssätt vid nästkommande upphandling av livsmedelsavtal. Några förnyade livsmedelsavtal har inte tecknats sedan samordnad varudistribution infördes.

2.4.4 Kommunikation och organisation

I beslutsunderlaget poängteras att kommunen får en ändrad organisatorisk roll, då man som varuägare tar över ansvaret för den transporttjänst som upphandlats. Detta menar man medför krav på att kommunen integrerar logistik och digitala inköpsrutiner i den egna varuförsörjningskedjan. Beslutsunderlaget betonar att det är av vikt att vara lyhörd mot organisationens åsikter och tankar samt att det är viktigt att kommunikationskanalerna fungerar i organisationen för att minimera motsättningar grundade i informationsbrist.⁵³

I enlighet med beslutsunderlagets bilaga ”Handlingsplan för implementering – Borås Stad” skulle tre arbetsgrupper formeras under Koncerninköp – Logistikgruppen, Upphandlingsgruppen samt E-handelsgruppen. I bilagan beskrivs även vikten av kommunikation och där projektledarens uppgift skulle övergå i implementering i en supportfunktion både internt och mot leverantörer och upphandlat transportföretag.⁵⁴

I beslutsunderlaget beskrivs att man insamlat kunskap om verksamheterna vid införandet av den samordnade varudistributionen. Därefter har projektledaren för distributionscentralen avslutat sin anställning i Borås Stad. Det finns idag en mail (samdist@boras.se), se bilaga 2, som sköts av flera handläggare, anställda på Koncerninköp för att kommunicera med verksamheterna. Ingen ny projektledare eller ansvarig för den samordnade varudistributionen har anställts efter att den tidigare projektledaren avslutade sin anställning. Vidtalade på Koncerninköp anger att någon ny projektledare inte behövs. Detta då projektet är avslutat. Sedan mars 2020 finns en avtalscontroller som tagit över en del av arbetsuppgifterna efter att projektledaren slutat. Någon specifik roll för att bara ha ansvar för den samordnade varudistributionen har inte anställts.

Intervjuade i kostverksamheten

Intervjuade i kostverksamheten anger samstämmigt att många inte längre vet var man ska vända sig när man har frågor eller synpunkter gällande distributionscentralen, varor, leveranser eller beställningar. Flera intervjuade uppger även att man vid ett flertal tillfällen försökt att framföra de brister och svårigheter för kostverksamheten som den samordnade varudistributionen med-

⁵³ 2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17, §144, Bilaga 1 Slutrapport, sid 16-18

⁵⁴ Ibid, sid 39

fört. Ett krismöte har hållits i december 2020 mellan Koncerninköp och kostverksamheterna. Mötet genomfördes på kostenheternas verksamhetsansvarigas initiativ och gällde svårigheterna vid leverans av färsk fisk. Ingen återkoppling eller förändring har skett efter mötet menar de intervjuade. Merparten intervjuade i kostverksamheten beskriver kommunikationen om den samordnade varudistributionen som undermålig. Kommunikationskanalerna är inte kända och återkoppling eller feedback på lämnade synpunkter saknas. Förhållandena skapar frustration i kostverksamheterna.

Intervjuade vid Koncerninköp

Vid intervjuer med företrädare för avdelningen Koncerninköp vid Stadsledningskansliet framgår att det numera finns administratörer anställda som hanterar distribution och mailfrågor gällande DC, samdist-mailet (se bilaga 2), samt en avtalscontroller som sköter uppföljning av avtalet gällande distributionscentralen. Intervjuade uppger att Koncerninköp löpande skickar ut informationsmail om livsmedel och samordnad varudistributionen. I utskicken har Koncerninköp som rutin att skriva vart man som beställare kan vända sig vid frågor. Det finns även en upphandlare som hanterar livsmedelsavtalen och uppföljning av dessa. Avdelningen har påbörjat avtalsutvärdering av distributionscentralen under hösten 2021.

2.4.5 Kostnad-nytta-analys

I beslutsunderlaget beskrivs att nytta ska skapas genom minskad miljöbelastning, ökad trafik-säkerhet vid kommunens enheter samt förbättrad arbetsmiljö för personalen.⁵⁵ Den analys som togs fram byggde på antaganden från andra kommuner som infört samordnad varudistribution samt att upphandlingar skulle ske segmenterat och med högre avtalsrotation. Varupriset skulle enligt beslutsunderlaget med tiden sjunka.⁵⁶

Ekonomi

Koncerninköp debiterar leverantörerna för den samordnade varudistributionen. Förskoleförvaltningen, Grundskoleförvaltningen, Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, Servicekontoret och Vård- och äldreförvaltningen betalar leverantörerna för de varor de beställer. Förvaltningarna har de senaste tre åren höjt livsmedelsbudeten motsvarande 13 292 tkr med anledning av ökade livsmedelspriser generellt. Man har även i genomsnitt 11 % högre livsmedelspriser än närliggande kommuner. Det beror delvis på livsmedelsavtalen där 9 % av ordervärdena ska betalas tillbaka till Koncerninköp. Leverantörerna betalar 1 % av ordervärdena till Koncerninköp och det motsvarar ungefär 1 100 tkr och går till administrationen kring distributionscentralen och till upphandling och uppföljning av livsmedelsavtalen.

Beslut

Revisionskontoret noterar att det inte finns några formella beslut om fördelning av kostnader avseende distributionscentralen i Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige.

Intervjuade chefer för ekonomifunktion

Intervjuade chefer för ekonomifunktioner för förvaltningarna uppger samstämmigt att man varit tvungna att höja livsmedelsbudgeten totalt med ca 13.292 tkr under åren 2019-2021. Man har inte fått någon extra budget för dessa tillkommande kostnader och har därmed varit tvungna att skära ner annan verksamhet för att ha råd med livsmedel till köken. En intervjuad uttrycker det så här:

⁵⁵ 2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17, § 144, Bilaga 1 Slutrapport, sid. 26

⁵⁶ Ibid

”Presentationen från Koncerninköp byggde på väldigt mycket antaganden. Och jag vill än en gång poängtera hur naivt det var att tro att leverantörerna skulle ge ”rabatt” utan att baka in det i sina priser. Det är klart att grannkommunerna som ingick i upphandlingssamverkan reagerade på en sådan konstruktion.

Vår återbetalning, som kom ett år efter Distributionscentralens införande, motsvarar inte kostnadsökningen. Så löftena om att verksamheterna skulle stå ”skadelösa” har inte uppfyllts!”

Förhållandena har även medfört att man valt andra och billigare livsmedel i köken för att kunna hålla livsmedelsbudgetarna.

Intervjuade på Koncerninköp

Enligt intervjuade på Koncerninköp har man inte fått någon tilldelning av medel till att driva den samordnade varudistributionen. Det finns inga politiska beslut som ger avdelningen några centrala medel anger man. Avdelningen valde då att ekonomiskt finansiera den via leverantörerna som enligt upphandlingsavtal får betala tillbaka totalt 10 % på ordervärdena till Borås Stad. Då leverantörerna bara behöver leverera allt sitt gods till en central så ska detta enligt beslutsunderlaget och intervjuade på Koncerninköp ändå löna sig för leverantören.

Miljövinster

I beslutsunderlaget beskrivs att samordnad varudistribution innebär miljövinster mätt i antal körda fordonskilometer eller mängden CO₂.

Intervjuade vid Kostverksamheten

Intervjuade framhåller att Borås Stads kök får färre leveranser av gods nu jämfört med tidigare. Flera av de intervjuade ställer sig dock frågande till om antalet leveranser verkligen minskat totalt sett. De leverantörer som tidigare körde ut varor till köken levererar fortfarande till övriga, externa kunder, som i många fall ligger nära Borås Stads tillagningskök. På så vis menar man att det är svårt att veta om leveranserna verkligen minskat totalt sett i staden. Flera intervjuade menar att även dessa transporter behöver tas hänsyn till i dessa avseenden. Dessa transporter försvinner ju inte bara för att de inte stannar just vid Borås Stads tillagningskök.

Intervjuade vid Koncerninköp

Från intervjuade på Koncerninköp har följande information framkommit:

”innan avtalet Samordnad varudistribution hade Borås Stad ca 29 380 livsmedelsleveranser per år, och efter införandet av samordnad varudistribution ligger det idag på ca 11 960 leveranser per år till Borås Stads enheter.”

Någon utvärdering av vad detta innebär i minskad miljöbelastning har Stadsrevisionen inte funnit. Intervjuade vid Koncerninköp uppger att samordnad varudistribution var planerat att utvärderas efter fem år, enligt beslutsunderlaget.⁵⁷ Man har inte genomfört någon samlad utvärdering av projektet och dess beräknade miljövinster ännu.

Intervjuade vid Koncerninköp menar att den samordnade varudistributionen bör utvärderas utifrån samtliga avtalsområden som hanteras på detta sätt. Om man bara utvärderar ett område, exempelvis livsmedelsområdet, så ger inte detta en fullständig bild av affärsmodellens effekter. I avtalet med den externa operatören av distributionscentralen finns krav att fordonen ska drivas med fordonsgas.

⁵⁷ 2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17 § 144, Bilaga 1 Slutrapport, sid. 15

Intervjuade vid Miljöförvaltningen

Intervjuade tjänstepersoner vid Miljöförvaltningen uttrycker gällande miljöbelastningen att:

”Det var ju sagt att distributionscentralen skulle, om jag minns rätt, minska transporter med 2/3-delar, dvs från 33 000 till 11 000 transporter till Borås Stads verksamheter. Det är vad jag läst mig till i BT. Transporterna är ju med tunga fordon, lastbilar, som generellt släpper ut mer koldioxid, partiklar och kvävedioxid, så utifrån det perspektivet skulle det naturligtvis vara en stor miljövinst. I alla fall, jag har tittat på statistik jag fått från Tekniska, och där står det att på Kungsgatan åker det varje dygn i genomsnitt 21 892 fordon per dygn, varav tung trafik utgör 22 procent, mätår 2019. Det gör att det blir nästan 8 miljoner fordon som varje år åker förbi på Kungsgatan.”

Enligt Trafikverkets hemsida är det ca 19 000 fordon som varje dygn passerar förbi Annelundsmotet, på RV40, varav ca 10 procent utgörs av tung trafik (mätdata från 2021-09-09).⁵⁸

Trafiksäkerhet

I beslutsunderlaget anges trafiksäkerhet som en av ”nyttorna” vid införsel av samordnad varudistribution. Beslutsunderlaget anger ökad trafiksäkerhet med motiveringen att olycksrisken minskar vid kommunens enheter med färre leveranser.

Intervjuade vid kostverksamheten

Samtliga intervjuade menar att, förutom vid några mindre förskolor, så är eventuell trafikfarlighet vid förskolor och skolor bortbyggda sedan tidigare. De flesta mottagningar av varuleveranser är placerade på baksidan av förskolan eller skolan. Vid nybyggnation är det byggnadsstandard att dessa placeras på andra sidan av exempelvis skolgårdar eller dylikt.

Arbetsmiljö/social hållbarhet

Enligt beslutsunderlaget skulle en annan samhällsekonomisk vinst vara ett resurstillskott gällande arbetsmiljön, som skulle ge ökad service då man får färre och samlade leveranser, där även arbetsmiljön för personalen skulle bli bättre då tiden för varumottagningen minskar. Dessutom skulle man, enligt beslutsunderlaget, spara in 4000 timmar i köken på samordnade beställningar och leveranser.

Intervjuade i Kostverksamheten

I praktiken har det istället blivit ett merarbete i köken uppger samtliga intervjuade. De intervjuade påpekar att vagnarna ofta är högt lastade och att det innebär ett arbetsmiljöproblem för de som arbetar i köken. Ett par av köken berättar i intervju att de anställt extra personal eller förändrat arbetstiderna med anledning av detta. Detta så att de är bemannade ”med långa män” för att kunna ta hand om varorna. En intervjuad vittnar om en arbetsskada som uppstått med anledning av förhållandena. Ett av problemen enligt de intervjuade handlar om att varuvagnarna ofta är lastade över den rullcontainerbågen (RC-bågen) se bild 1 och 2 på nästa sida.

I avtalet framgår att levererade produkter inte får överstiga överkanten på rullcontainern. Produkterna ska packas så att känsliga produkter inte skadas. Tunga varor ska packas i botten av rullcontainern och på ett sätt som underlättar mottagarens hantering.⁵⁹

⁵⁸ Trafikverket, 2021-09-09

⁵⁹ 2018-0031 IN - Livsmedelsavtal

Bild 1 och 2. Illustration över tungt lastade vagnar, packade över RC-bågen, i en av Borås Stads kostenheter, 30 september 2021.

De flesta intervjuade är frågande till hur varorna ska få plats i kökets olika lagerutrymmen när allt kommer på samma gång. De större köken har här mindre besvär än de mindre köken. I de mindre köken uppger intervjuade att varorna helt enkelt inte får plats. Flera av de intervjuade uppger att de vid införseln fick intrycket att det skulle byggas ut om varor och vagnar inte fick plats. Någon sådan ombyggnad har inte genomförts.

Intervjuade vid Koncerninköp

Enligt intervjuade vid Koncerninköp har det inte varit aktuellt med någon utbyggnad av lagringsutrymmen på någon enhet. Koncerninköp har heller inte fått information om att någon enhet har behov av utbyggnad av lagringsutrymmen. Inga sådana åtgärder har heller varit aktuell att bekosta i projektet. Vid intervjuer med företrädare för Koncerninköp framkommer att livsmedelsavtalen inte reglerar viten gällande felaktigt lastade vagnar. Intervjuade anger att detta ska tas hänsyn till i kommande avtal gällande upphandlingar av livsmedel. Om varorna är fel lastade när de levereras till distributionscentralen måste det tas upp med leverantören. Intervjuade uppger vidare att man kontinuerligt arbetar med att leverantörer inte ska leverera gods i för högt lastade RC-vagnar.

Intervjuade fackliga företrädare

Enligt intervju med fackliga företrädare har frågan om högt lastade vagnar tagits upp på samverkansmöten som ett arbetsmiljöproblem. Det har dock inte skett någon arbetsmiljöinspektion. De intervjuade med facklig bakgrund bekräftar de andra intervjuades utsagor om att detta betecknas som ett arbetsmiljöproblem för många av köken.

Intervjuade vid distributionscentralen

Arbetsmiljöproblem uppges även finnas på distributionscentralen påtalar intervjuade där. Revisionskontoret har fått ta del av en avvikelserapport avseende oktober 2021 från distribu-

tionscentralen. Där framgår att 65 vagnar under månaden varit lastade över RC-bågen eller varit för tungt lastade. En del av dessa vagnar får personalen på distributionscentralen lasta om, till exempel när det är varor som ska till olika leveransadresser lastade på samma vagn. Vid intervjuer uppges att antalet vagnar som är lastade för högt eller för tungt i snitt uppgår till ca 60 vagnar per månad av totalt i genomsnitt ca 2 000 vagnar (ca 3 %). Vid Revisionskontorets studiebesök på distributionscentralen visade företrädare några vagnar som var för högt lastade.

Ruttoptimering

Ruttoptimering angavs i beslutsunderlaget som en viktig del av införseln av samordnad varudistribution.

Intervjuade vid Koncerninköp och distributionscentralen

Enligt intervjuade vid Koncerninköp så följs ruttoptimeringsprogrammet upp varje leveransdag och ligger till grund för debitering från leverantören på distributionscentralen. Ruttoptimeringsprogrammet har enligt intervjuade på distributionscentralen inte fungerat optimalt då det inte tar hänsyn till vägars sträckning och t ex höjd på broar etc. Det finns enligt de intervjuade en förbättringspotential gällande ruttoptimeringen.

2.4.6 Livsmedelstillsyn

Övriga frågor som uppkommit under granskningen är gällande livsmedelstillsyn, där det kommit Stadsrevisionen till del att klagomål inkommit gällande leveranser av livsmedel under år 2021. Därutöver har även synpunkter gällande andra varugrupper än livsmedel vidtalats vid intervjuer med kostverksamheten och företrädare för distributionscentralen.

Livsmedelstillsyn

Under granskningen framkom uppgifter om att tillsynsprotokoll upprättats från enheten Livsmedelstillsyn, Miljöförvaltningen. Det hade inkommit två diarieförda klagomål och Revisionskontoret har även fått ta del av ordinarie inspektion, som inte påvisat några klagomål gällande distributionscentralens hantering av livsmedel.

Klagomålen var gällande fiskleveranser (2021-04-15) samt kontaminerade livsmedel (2021-09-30).

Klagomålet gällande fiskleveranser föranledde en inspektion av distributionscentralen där inga avvikelser förekom. I inspektionsprotokollet anges:⁶⁰

”vid besöket följdes upp ett annat klagomål om hantering av fiskleveranser gällande hållbarheten och ankomsttemperaturen. Det framkom att verksamheten har fungerade rutiner för hållbarhetskontroll samt temperaturkontroll i kylar och transportbilar. Vid inspektionen uppmärksammades inga avvikelser bland de kontrollerade områdena.”

Livsmedelstillsyn har beskrivit klagomålet gällande kontaminerade livsmedel som att:

”de (Distributionscentralen) måste garantera tillräcklig separering mellan livsmedelsgrupper för att minska risken för korskontamination. De sa då att de ska lägga en skiva emellan, och såg på fotot att de är gjort. Frågan är om det är tillräckligt. Har det förekommit att kötsaft har kontaminerat grönsaker trots skivan är det inte tillräckligt och de behöver separera ytterligare. Skivan bör vara hel och tillräckligt stor för att skydda grönsakerna under.”

Livsmedelstillsyn har besvarat klagomålet via mail men har inte genomfört någon tillsyn i detta ärende ännu.

⁶⁰ Miljöförvaltningen, Dnr 2021-1222, 2021-04-15

2.4.7 Kommunfullmäktiges styrdokument och indikatorer

En av utgångspunkterna i granskningen är kommunfullmäktiges styrdokument och mål inom området. Nedan följer en redogörelse av de intervjuade vid kostverksamhetens utsagor i dessa avseenden tillsammans med en sammanställning av utfall för Kommunfullmäktiges indikatorer i budget 2021.

Kostpolicy

Kostverksamheterna i Borås Stad har som styrdokument en kostpolicy, antagen av Kommunfullmäktige. Syftet med kostpolicyen är att tydliggöra stadens intentioner vad gäller matfrågorna men också att förenkla arbetet vad gäller styrning, ledning och utveckling inom måltidsområdet.

Matsvinn

Intervjuade i kostverksamheten menar att det i Borås Stad finns ett stort fokus på matsvinn. Efter införandet av samordnad varudistribution menar flera intervjuade att matsvinnet ökat. Orsaken anges främst vara att mängden otjänliga livsmedel vid leverans ökat. Här ses en skillnad mellan företrädare för Vård- och äldreförvaltningen, som inte kan vidimera att matsvinnet har ökat, gentemot övriga förvaltningar, där samtliga anger att matsvinnet ökat. Samtliga intervjuade anger att man har ändrat köpmönster och lägger mer tid på beställningarna. Detta för att matsvinnet inte ska öka än mer. Detta har enligt samtliga intervjuade lett till en ökad arbetsbelastning för kostenheterna. Enheterna måste planera för att livsmedel kan vara kontaminerade eller inte räcker till.

Kostenheterna anger att den tid som behöver läggas på planering och beställning av varor ökat exponentiellt sedan införandet av samordnad varudistribution.

Måltidsmiljö

Måltidsmiljön har enligt vissa intervjuade påverkats. Många enhets- och verksamhetschefer uttrycker köksmästares och kökschefers vilja och stolthet att laga så bra mat från grunden som möjligt, och erbjuda bra rätter till sina brukare/elever/barn. Många intervjuade uttrycker att det finns en frustration ute i köken i och med att man inte längre kan beställa de livsmedel man skulle vilja av rädsla för att den ska vara dålig eller kontaminerad när den kommer. Detta menar man även påverkar även måltidsmiljön på restauranger och skolserveringar. Intervjuade från Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen påpekar exempelvis att man måste kunna konkurrera med privata aktörer och kunna erbjuda minst lika bra rätter som de, för att ge eleverna så bra förutsättningar som möjligt.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktige har formulerat två indikatorer gällande livsmedel.⁶¹ Dessa två mål gäller närproducerade livsmedel och ekologiska livsmedel.

Närproducerade livsmedel

Kommunfullmäktiges mål är att andelen närproducerade livsmedel ska öka. Enligt intervjuade i kostverksamheten finns i stort sett inga närproducerade varor att beställa via Borås Stads olika livsmedelsavtal. Flera av de intervjuade nämner champinjoner, honung samt vildsvinskött som varit något som diskuterats, men ingen av dessa närproducerade livsmedel finns idag att beställa i Borås Stads e-handelsavtal för livsmedel.

⁶¹ Borås Stads budget 2021, sid. 15, 17

Enligt Borås Stads delårsrapport för perioden januari-augusti 2021 ser utvecklingen för närproducerade livsmedel i Borås Stad ut enligt diagrammet nedan:

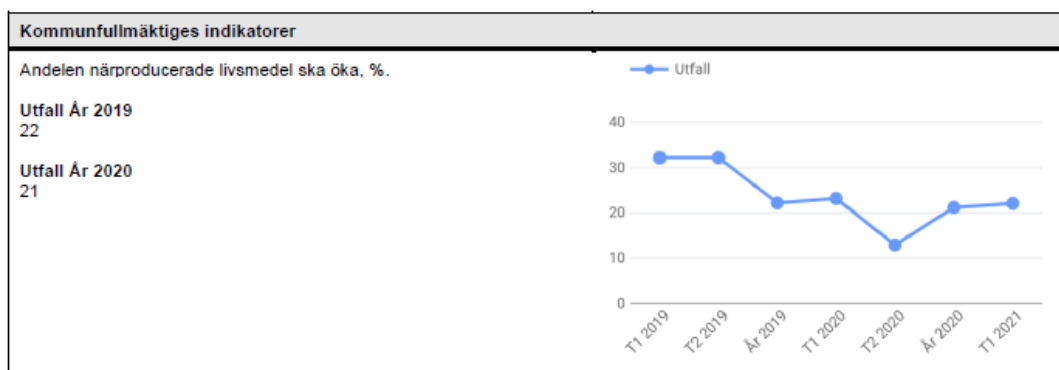

Diagram 1. Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %.⁶²

I Borås Stads delårsrapport 2021 anges att utfall för Terial 2 saknas på grund av att närproducerade livsmedel inte är inlästa i det nya upphandlingsdatasystemet. Rapportering kan ske först när aktuell data är tillgänglig. Av den tillgängliga uppföljningen i diagram 1 kan konstateras att andelen närproducerade livsmedel har minskat under perioden tertial 1 2019 till tertial 1 2021 med omkring 10 procentenheter.

Ekologiska livsmedel

Gällande ekologiska livsmedel har Kommunfullmäktige tidigare haft målsättningen att dessa ska uppgå till 50 % av inköpta livsmedel i Borås Stad. För år 2021 är målsättningen att andelen inköpta ekologiska livsmedel ska öka. Intervjuade från två förvaltningar anger att deras andel av ekologiska livsmedel kommer att minska under 2021. En av de intervjuade menar att man får nöja sig med att nå upp till 25 % ekologiska livsmedel. Samtliga intervjuade menar att det dels kommer av att det inte alltid finns ekologiska livsmedel att tillgå och att man då får ersättningsvaror av leverantören, och dels på att livsmedelsbudgeten inte räcker till. Räcker inte budgeten avstår man från att beställa ekologiska livsmedel menar man då de varorna är dyrare. Flera av de intervjuade menar att här påverkar även ändrade köpmönster mot mer frysta varor andelen ekologiska livsmedel. Detta då utbudet av ekologiska frysta varor är mindre i nuvarande livsmedelsavtal.

Enligt Borås Stads delårsrapport för perioden januari-augusti 2021 ser utvecklingen för ekologiska livsmedel ut enligt diagrammet nedan:

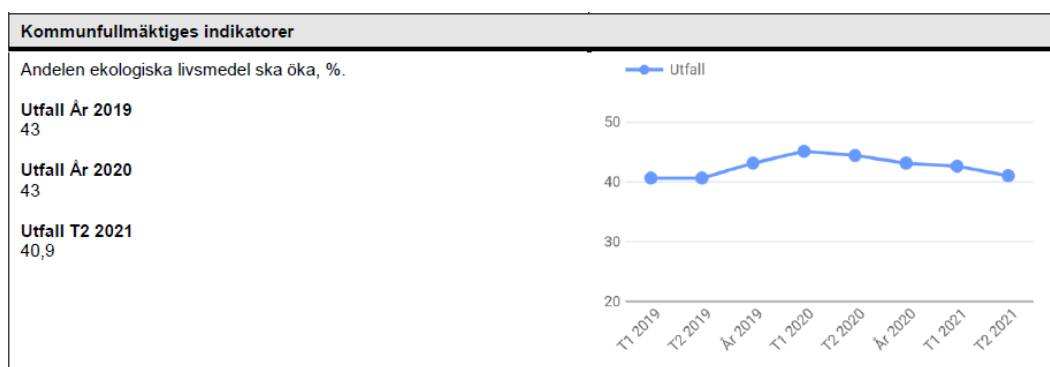

Diagram 2. Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %.⁶³

⁶² Borås Stad, Delårsrapport januari-augusti 2021, sid. 1

⁶³ Borås Stad, Delårsrapport januari-augusti 2021, sid 13

I jämförelse mellan tertial 2 år 2020 och tertial 2 år 2021 har de ekologiska inköpen minskat med -3,92 procentenheter (från 44,77 % år 2020 till 40,85 % år 2021). Borås Stad har enligt delårsrapporten köpt in en mindre andel livsmedel i jämförelse mellan tertial 2 år 2020 och tertial 2 år 2021. Trenden visar att alla förvaltningar har lägre andel ekologiska inköp. I delårsrapporten framgår även att pandemin har påverkat alla förvaltningar i staden, några verksamheter har varit helt eller delvis stängda. När skolorna varit stängda har inköpen av ekologiska mejeriprodukter sjunkit, vilket haft stor påverkan på resultatet.⁶⁴

2.5 Ekonomisk utvärdering

Som en del av granskningen har Revisionskontoret genomfört en ekonomisk utvärdering av samordnad varudistribution. Utvärderingen bygger på tillgängliga uppgifter och sifferunderlag från ekonomisystemet Agresso. Revisionskontorets beräkningar har sedan ställts mot den ekonomiska kalkylen i beslutsunderlaget till samordnad varudistribution, som i tabellen ligger i budgetkolumnerna.

I bilaga 1 finns en sammantagen ekonomisk utvärdering av införandet av samordnad varudistribution. Totalt visar utvärderingen att den sammanlagda kostnaden för Borås Stad, under åren som samordnad varudistribution varit i drift, uppgår till ca 21 mnkr. För mer detaljerad förklaring av kalkylen hänvisas till bilaga 1. Därutöver har en återbetalning genomförts till verksamheterna på ca 2.7 mnkr i januari 2021 för tidigare års överskott från Koncerninköp (denna summa är avräknat i kalkylen under summan Logistik/Koncerninköp).

Kostnaden för förprojekteringen har beräknats av projektledarens lön mellan åren 2014 till 2016. Från 2017-2019-05 har beräkningarna utgått från uppgifter från Koncerninköp. Därutöver har kostnaden för den externa konsult som gjort miljöutredningen i bilagan lagts på summan för förprojekteringsfasen.⁶⁵

I beslutsunderlaget finns en rad om uppskattad inkurans, d.v.s. varor som blivit skadade eller på annat sätt förstörda, som budgeterats till 10.000 kr per år. För att uppskatta denna kostnad har samtliga kreditfakturer från de aktuella livsmedelsleverantörerna hämtats från ekonomisystemet för perioden som distributionscentralen varit igång. I kalkylen (se bilaga 1) har krediterade varor under tidsperioden uppgått till ca 1.1 mnkr.⁶⁶

Kostnaden för att hantera en faktura uppskattas i kalkylen till 500 kr per faktura. Uppskattningen baseras på SPVs beräknade kostnad för hantering av en faktura.⁶⁷ Dessa kostnader innefattar även kreditkostnader orsakade av att det tar onödigt lång tid att skapa och leverera en korrekt orderbekräftelse och faktura till kunden. Många fakturer bestrids pga. felaktigheter i pris, avtal, villkor eller kundspecifik fakturainformation som kunden kräver för att betala. I dessa fall tillkommer även kostnader för det manuella arbetet med att identifiera och ändra ordern, ev. övriga system och underlag och få godkännande för att ställa ut kreditfakturer och slutligen skicka en ny och förhoppningsvis korrekt faktura. Kostnaden för att hantera dessa kreditfakturer uppskattas i kalkylen till ca 1,1 mnkr.

Ökad livsmedelsbudget för Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt Vård- och äldreomsorgsnämnden uppgår till sammanlagt 13.292 tkr för åren 2019–2021. Detta enligt uppgift från förvaltningarnas ekonomifunktioner.

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Agresso: gällande Distributionscentralens införande finns såväl intäkter som kostnader hämtats från ansvar 035130 Logistik.

⁶⁶ SPV administrativ avgift. Websida: <https://www.spv.se/arbetsgivare/statlig-tjanstepension/kostnader-och-fakturor/fakturor/administrativ-avgift-for-den-valbara-delen/>, 2022-01-03

⁶⁷ SPV administrativ avgift. Websida: <https://www.spv.se/arbetsgivare/statlig-tjanstepension/kostnader-och-fakturor/fakturor/administrativ-avgift-for-den-valbara-delen/>, 2022-01-03

Ökad ramavtalstrohet har i kalkylen beräknats efter den totala summan som varuhandlats utan order i e-handelssystemet från en avtalsleverantör. Istället för att e-handla i systemet har man åkt till leverantören och handlat ”över disk” eller kompletterat beställningen via telefon. Summan för den enda leverantör som tagits med i kalkylen uppgår till ca 1.7 mnkr under perioden maj 2019 till december 2021. Kostnaden innefattar endast en leverantör och omfattar inte arbetstid eller resekostnader. Det finns på så vis ett mörkertal som inte uppskattas i kalkylen där man valt andra sätt att lösa kritiska situationer i tillagningsköken (ex. handla över disk hos andra leverantörer).

Projektets kalkyl räknade med en besparing totalt sett i tillagningsköken om ca 4000 timmar per år. Kalkylen omfattar inte någon uppskattning om kostnader avseende arbetsbelastning eller arbetsmiljö. Detta då dessa kostnader är svåra att uppskatta i detalj i ekonomiska termer. Tillagningsköken uppger dock att de fått en ökad arbetsbelastning och en försämrad arbetsmiljö.

När det gäller minskad miljöbelastning finns inte heller några uppskattningar i dessa avseenden med i kalkylen. Anledningen är att inga uppföljningar av projektets miljöpåverkan genomförts och inga uppgifter finns att tillgå.

Totalt visar utvärderingen att det sammanlagda ekonomiska utfallet för Borås Stad från förprojektering till 2021, har uppgått till ca -21 mnkr. Det ekonomiska utfallet i beslutsunderlaget skulle enligt den kalkyl som upprättades till Kommunfullmäktige fram till 2021 ha uppgått till ca -11 mnkr (se bilaga 1). Förhållandena medför att det ekonomiska utfallet totalt för den samordnade varudistributionen fram till 2021, varit minst ca 10 mnkr högre än vad som beräknades inför beslutet. Det sämre ekonomiska utfallet beror till största delen på ökade kostnader i livsmedelsbudget för berörda nämnder med tillagningskök.

Sammanfattningsvis är det värt att framhålla att Revisionskontorets kalkyl är genomförd med en försiktighetsprincip, där ekonomiskt utfall som inte kunnat vidimeras inte tagits med. Detta medför att kalkylen inte är exakt och att kostnaderna kan vara högre.

3 Stadsrevisionens bedömningar

Stadsrevisionen har granskat samordnad varudistribution i Borås Stad. Granskningens syfte är att granska om den samordnade varudistributionen uppfyller Kommunfullmäktiges målsättningar och om verksamheten är ändamålsenlig och effektiv i förhållande till kostnader och kvalitet när det gäller leverans av livsmedel.

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och ett stort antal intervjuer i berörda verksamheter. Som en del av granskningen har även en ekonomisk kalkyl upprättats som uppskattar det ekonomiska utfallet för förprojektering, införsel och drift av den samordnade varudistributionen fram till och med 2021.

Samordnad varudistribution i Borås Stad

Kommunfullmäktige i Borås Stad fattade 17 augusti 2017 inriktningsbeslut avseende samordnad varudistribution. Beslutet innebar införsel av samordnad varudistribution i Borås Stad där kommunens alla inleveranser av varor skulle ske genom en distributionscentral där Borås Stad tar över rollen som distributör. Centralen skulle enligt beslutet drivas av en extern part.

Enligt underlaget till beslutet skulle den samordnade varudistributionen ge bättre förutsättningar för elektronisk handel och minska antalet transporter och leveranser till Borås Stads enheter. Ökad konkurrens skulle utöka antalet leverantörer och möjliggöra för mer närproducerade livsmedel och minskade kostnader. Avtalstroheten för Borås Stads verksamheter skulle förbättras. Införseln skulle öka trafiksäkerheten, minska transporterna och därigenom minska miljöbelastningen vid kommunens verksamheter. Dessutom skulle införseln minska arbetsbelastningen och förbättra arbetsmiljön vid kostenheterna/tillagningsköken. Det ekonomiska utfallet beräknades till ett positivt resultat om ca 3,7 mnkr efter sex år.

Beslutsunderlaget konstaterade att införseln förutsatte fler upphandlingar av livsmedel med korta avtalstider och att kommunikationskanalerna fungerade i organisationen.

Utöver ovanstående finns två indikatorer från Kommunfullmäktige som berör området. Dessa anger ökad andel närproducerade respektive ekologiska livsmedel. Borås Stad har även en Kostpolicy som bl.a. anger att matsvinn ska minimeras och att arbetsmiljön ska vara säker för personalen.

Stadsrevisionen kan med utgångspunkt i beslutsunderlaget inför Kommunfullmäktiges beslut och de övriga målsättningar som finns inom området konstatera att fullmäktige hade högt ställda ambitioner med införseln av samordnad varudistribution i Borås Stad.

Den samordnade varudistributionen driftsattes 2 maj 2019. Granskningen visar att merparten av de ambitioner som fanns med införseln inte har infriats fram till och med 2021. I flera fall har utvecklingen istället gått i motsatt riktning. Bristerna som framkommer i granskningen är så omfattande att den samordnade varudistributionen när det gäller leverans av livsmedel i Borås Stad inte kan bedömas som ändamålsenlig och effektiv.

Stadsrevisionen bedömer utfallet i förhållande till Kommunfullmäktiges målsättningar med den samordnade varudistributionen enligt nedanstående.

Mindre transporter och ökad trafiksäkerhet vid Borås Stads enheter

Samtliga intervjuade i granskningen uppger att antalet transporter och leveranser till Borås Stads enheter har minskat sedan införseln av samordnad varudistribution. Flera intervjuade i granskningen är samtidigt frågande till om antalet leveranser verkligen minskat totalt sett i Staden. De leverantörer som tidigare körde ut varor till köken levererar fortfarande till övriga, externa kunder, som i många fall ligger nära Borås Stads tillagningskök.

Ingen vidtalad i granskningen kan visa i vilken omfattning de minskade transporterna bidragit till minskad miljöbelastning totalt sett i Borås. Någon samlad utvärdering av projektets miljöeffekter har ännu inte genomförts.

Merparten intervjuade i granskningen menar att införseln inte kan sägas ha ökat trafiksäkerheten vid de enheter som omfattas i någon större utsträckning. Detta då potentiellt riskfyllda trafiklösningar vid enheterna i de flesta fall byggts bort redan före den samordnade varudistributionen driftsattes.

Stadsrevisionens bedömning är att målsättningen om minskat antal transporter till Borås Stads enheter uppnåtts. I vilken utsträckning detta bidragit till minskad miljöbelastning totalt sett går inte bedöma, eftersom utvärdering av projektets miljöeffekter ännu inte genomförts. En utvärdering av den samordnade varudistributionens miljöeffekter behöver genomföras. Trafiksäkerheten bedöms ha förbättrats i viss mån genom det minskade antalet transporter till Stadens enheter.

Ökad konkurrens, ökat antal leverantörer och närproducerade livsmedel

Borås Stad har med befintliga livsmedelsavtal i huvudsak en större leverantör och ett litet antal mindre leverantörer av livsmedel. Avtalstiderna har såvitt framkommer i granskningen inte justerats. Inga nya avtal har tecknats med leverantörer av närproducerade livsmedel sedan införseln av den samordnade varudistributionen. Det finns idag endast ett fåtal närproducerade livsmedel att beställa för tillagningsköken.

Förhållandena innebär att det koncept, med många mindre upphandlingar och korta avtalstider, som angavs som betydelsefullt i beslutsunderlaget vid införseln av den samordnade varudistributionen, inte har genomförts.

Stadsrevisionen bedömer att målsättningarna om ökad konkurrens, ökat antal leverantörer och närproducerade livsmedel inte har uppnåtts. Den inriktning på upphandlingsförfarandet som beslutsunderlaget angav som avgörande för affärsmodellen har inte genomförts.

Minskad arbetsbelastning och förbättrad arbetsmiljö

Den samordnade varudistributionen har ökat arbetsbelastningen i tillagningsköken bl.a. genom felaktigt lastade leveranser, ökad andel otjänliga varor vid leverans och att mer arbetstid går åt till planering av beställningar. Många tillagningskök uppger att man kontinuerligt arbetar fram reservermenyer som man kan ta till om varor skadats, inte går att servera eller inte levererats i tid. Många av köken försöker hjälpa varandra med varor när rätt livsmedel saknas. Utsagor från intervjuade visar att det inte är ovanligt att man får lösa varubrist genom att åka och komplementhandla över disk – antingen hos en avtalad leverantör eller utanför upphandlingsavtalen. Inköp utanför upphandlingsavtalen sker i förekommande fall tvärtemot Kommunfullmäktiges intentioner.

När det gäller färskvaror så som charkuterier, grönsaker och färsk fisk m.m. uppger tillagningsköken att man - av rädsla för att få otjänliga produkter - i större utsträckning istället beställer frysta varor. Detta anges försämra matkvaliteten och öka arbetsbördan i hanteringen av livsmedlen. Sammantaget medför förhållandena enligt vidtalade i granskningen att tillagningskökens för-

utsättningar att laga så bra mat som möjligt till brukare, barn och elever i dessa delar begränsats sedan införseln av samordnad varudistribution.

Vidtalade kostverksamheter och fackliga företrädare uppger att arbetsmiljön i tillagningsköken försämrats sedan införseln av den samordnade varudistributionen. Förhållandena anges i huvudsak bero på felaktigt lastat gods, ökad andel frysta varor, att en större mängd gods levereras vid samma tillfälle och att den administrativa arbetsbördan ökat. Det är företrädesvis de mindre tillagningsköken som påtalar problemen och här framförs även att lagringsutrymmen så som kyl och frys m.m. i flera fall inte klarar av att lagra den mängd gods som krävs.

Stadsrevisionens bedömning är att målsättningarna om minskad arbetsbelastning och förbättrad arbetsmiljö i tillagningsköken inte har uppnåtts. Istället har arbetsbelastningen ökat och arbetsmiljön blivit sämre. Utvecklingen innebär att många av tillagningskökens förutsättningar att laga så bra mat som möjligt till brukare, barn och elever har försämrats.

Fungerande kommunikation

Vidtalade i kostverksamheten framhåller samstämmigt att kommunikationen i den samordnade varudistributionen inte fungerar. Trepartsförhållandet gör att man inte alltid vet vart man ska vända sig när exempelvis leveranser är felaktiga eller när gods skadats. Avdelningen Koncerninköp vid Stadsledningskansliet har arbetat med att förbättra kommunikationsrutinerna och utökat bemanningen som hanterar inkomna frågor och synpunkter. Rutinen när det gäller varor som ska krediteras är tidskrävande och i många fall hinner verksamheten i tillagningsköken inte med att kreditera som man ska. Detta medför ett stort mörkertal när det gäller skadat eller felaktigt levererat gods.

Representanter för kostverksamheterna menar att man sökt dialog kring olika former av problem som uppstått i affärsmodellen. De anger att identifierade problem inte hanteras och att återkoppling till verksamheterna många gånger inte genomförs. Vidtalade vid Koncerninköp har i stor utsträckning andra utsagor och framhåller att kommunikationen fungerar väl och är tydliggjord i modellen.

Det finns inget gemensamt forum som syftar till att identifiera, hantera och diskutera systematiska problem eller avvikelser som uppstår i den samordnade varudistributionens olika delar. Hur mandat och ansvarsförhållanden ser ut när det gäller styrning, ledning och samordning av affärsmodellen är i många avseenden oklart.

Stadsrevisionens bedömning är att kommunikationen i affärsmodellen samordnad varudistribution inte är ändamålsenlig och effektiv. Att vidtalade verksamheter ger helt olika bilder av hur väl kommunikationen i modellen fungerar bekräftar Stadsrevisionens bedömning. Kommunikationen behöver tillsammans med styrning, ledning och samordning utvecklas och förbättras för affärsmodellen som helhet.

Kostnadsutveckling

Stadsrevisionen har som en del av granskningen genomfört en ekonomisk utvärdering av perioden från förprojektering fram till och med 2021 i projektet. Totalt visar utvärderingen att det sammanlagda ekonomiska utfallet för Borås Stad från förprojektering till 2021, har uppgått till ca -21 mnkr. Det ekonomiska utfallet i beslutsunderlaget skulle enligt den kalkyl som upprättades till Kommunfullmäktige fram till 2021 ha uppgått till ca -11 mnkr. Detta innebär att kostnaden för projektet fram till 2021 varit minst ca 10 mnkr högre än vad som beräknades inför beslutet. Utvecklingen beror till största delen på ökade kostnader i livsmedelsbudget för berörda nämnder med tillagningskök.

Stadsrevisionens utvärdering är genomförd med en försiktighetsprincip. Detta medför att kalkylen inte är exakt och att kostnaderna kan vara högre.

Stadsrevisionens bedömning är att de ekonomiska målsättningarna för den samordnade varudistributionen inte har uppnåtts. Införseln har blivit kostnadsdrivande, framför allt för nämndernas kostverksamheter. En fullständig ekonomisk utvärdering av affärsmodellen behöver genomföras.

Kommunfullmäktiges indikatorer och Kostpolicy

När det gäller Kommunfullmäktiges indikatorer är trenden minskad andel ekologiska och närproducerade livsmedel. Vidtalade kostnader uppger svårigheter att bedriva verksamheten i enlighet med Kommunfullmäktiges mål då budgetförutsättningarna har försämrats.

Samtliga vidtalade nämnders kostnader, förutom Vård- och äldrenämndens, menar att matsvinnet ökat efter införandet av samordnad varudistribution. Det ökade svinet kommer till största delen av att en större andel av de levererade livsmedlen inte är tjänliga vid leverans. Enheterna har ändrat sina köpmönster och får lägga mer tid på beställningar för att matsvinnet inte ska öka än mer.

Stadsrevisionens bedömning är att införseln av samordnad varudistribution medfört att verksamheten i köken inte kan bedrivas i enlighet med Kommunfullmäktiges målsättningar i Budget 2021. Förhållandena innebär även att verksamheterna inte kan leva upp till delar av Borås Stads Kostpolicy.

Distributionscentralen

Samordnad varudistribution är en affärsmodell som innefattar flera olika delar. Distributionscentralen som driftsattes i maj 2019 är en av dessa delar. Centralen drivs av en extern part enligt ett särskilt avtal. Distributionscentralen är på så vis endast en del av de funktioner som är väsentliga för den samordnade varudistributionen.

Uppgifter som framkommer i granskningen visar att delar av de problem som finns inom kostnaderna även finns vid distributionscentralen. Intervjuade berättar om en stor mängd felaktigt lastat gods till centralen och svårigheter både i kommunikation och vid avstämning av beställningar och leveranser. Distributionscentralen försöker kompensera för felaktigt lastade varor och anger svårigheter i arbetsmiljön när det gäller leveranser.

Distributionscentralens verksamhet utvärderas med utgångspunkt i de avtal som tecknats med Borås Stad. Koncerninköp vid Stadsledningskansliet har påbörjat avtalsutvärdering av distributionscentralen. Stadsrevisionen kan konstatera att även distributionscentralen påverkats av flera av de förhållanden som framkommit i granskningen.

Sammanfattande bedömning

Stadsrevisionen kan med utgångspunkt i beslutsunderlaget inför Kommunfullmäktiges beslut och de övriga målsättningar som finns inom området konstatera att Kommunfullmäktige hade höga ambitioner med införseln av samordnad varudistribution i Borås Stad.

Granskningen visar att merparten av dessa ambitioner inte har förverkligats. I flera fall har utvecklingen istället gått i motsatt riktning.

Den samordnade varudistributionen av livsmedel har bl.a. inneburit ökad arbetsbelastning, försämrad arbetsmiljö och ökat matsvinn i Borås Stads tillagningskök. De ekonomiska målsättningarna nås inte och modellen har bidragit till ökade kostnader för nämndernas kostverksam-

heter. Arbetet präglas därutöver av bristande kommunikation, samordning, styrning och ledning. Förhållandena innebär bl.a. att verksamheten i tillagningsköken inte kan bedrivas i enlighet med Kommunfullmäktiges målsättningar eller fullt ut uppfylla Borås Stads Kostpolicy.

Bristerna som framkommer i granskningen är så omfattande att den samordnade varudistributionen när det gäller livsmedel i Borås Stad inte kan bedömas som ändamålsenlig och effektiv.

Enligt Stadsrevisionens bedömning behöver Kommunstyrelsen, i samråd med berörda nämnder, genomföra en genomgripande översyn och omprövning av den samordnade varudistributionen i Borås Stad. Arbetet behöver i Stadsrevisionens mening leda till åtgärder som syftar till att Kommunfullmäktiges mål kan nås.

Måltider är en väsentlig del av vardagen för många barn, elever, äldre, brukare m.fl. i Borås Stads verksamheter. Detta understryker i Stadsrevisionens mening vikten av åtgärder inom området.

Andreas Ekelund
Revisionschef

Anna Sandström
Certifierad kommunal yrkesrevisor

4 Källor och referenslitteratur

Skriftliga källor

Moen, Olof; Samordnad varudistribution 2.0, 2013

Trafikverket, 2011:095, ”Logistik inom kommunal verksamhet”

Beslut i Borås Stads Kommunfullmäktige, Kommunstyrelse och nämnder
Borås Stad; Kostpolicy, Kommunfullmäktige, 20 februari 2020

Borås Stads budget 2016, sid 82

Borås Stads Budget 2021 Fastställd av Kommunfullmäktige 2020-11-25-2020-11-26

Borås Stad; 2013/KS0628 050, Samordnad varudistribution – en utredning av ett eventuellt införande av en distributionscentral

2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17 § 144 Beslutsunderlag för inriktningsbeslut

2017/KS0463 Kommunfullmäktiges Protokoll 2017-08-17 § 144, Bilaga 1 Slutrapport

Dnr GVUN 2020-00053 ”Initiativärende GVUN 200128 – Utred kostnaden av användningen av distributionscentralen”, 2020-03-31

Dnr KS 2020-00116 Kommunstyrelsens Protokoll, 2020-08-24 § 318
Protokoll, beslut av Grundscolenämnden 2020-09-07

Kommunstyrelsens protokoll 2017-06-19, § 333, dnr: 2017/KS0463 050

Kommunfullmäktiges protokoll 2017-08-17, § 144, dnr: 2017/KS0463 050

Dnr KS 2020-00785 Kommunstyrelsens Protokoll, 2020-11-23 § 445

Dnr GRN 2020-00112 ”Analys av kostnadsutveckling för distributionscentralen”, 2020-09-07

Dnr KS 2020-00716 Kommunstyrelsens protokoll 2021-04-12 § 144
Kommunfullmäktige, Protokoll 2021-11-17-2021-11-18, § 189 Budget 2022

Dnr. 2013/KS0628 Kommunstyrelsens Protokoll, 2015-10-26 § 470
Kommunstyrelsen 2015-10-26 § 470 dnr. 2013/KS0628 050

Avtalskatalog, Borås Stads intranät: Mercell Commerce - Livsmedel (opic.com)

Webbplats Borås Stads intranät: Trafikverket, 2021-09-09

Miljöförvaltningen, Dnr 2021-1222, 2021-04-15

Internetkällor

Borås Stads intranät för anställda:

Borås Stad; Avtalskatalog, upphandlingar; Mercell Commerce - Livsmedel (opic.com)
Livsmedelavtal 2018-00031IN, 2018-00032, 2019-00033IN

Borås Stad; Samordnad varudistribution

<https://intranet.boras.se/styrningochledning/kvalitetsochutvecklingsarbeten/samordnadvarudistribution/samordnadvarudistributionnyheter/samordnadvarudistribution/kontaktvagarsamordnadvarudistribution.5.7e0c3b5716ad2f445c727a7.html>

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/upphandlingochinkop/samordnadvarudistribution.4.5c3b901316483060a0e81a66.html>

Borås Stad; Upphandling och inköp:

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/upphandlingochinkop/samordnadvarudistribution.4.5c3b901316483060a0e81a66.html>

Övriga Internetkällor:

<https://www.naturvardsverket.se/upload/miljoarbete-i-samhallet/uppdelat-efter-omrade/transport/pm-styrmedel-transporteffektivt-samhalle.pdf>

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/godstransporter-i-fysisk-planering/larande-exempel/samordnad-varudistribution/>

Annat material

Kostenhetens system ”Hantera”, uttag av data hösten 2021, centrala kostenheten
PM livsmedelspriser – Inköpsmeddelande 2019-05-09

Intervjuer

Intervju 1 med medarbetare vid Vård- och äldreförvaltningen	2021-05-24
Intervju 2 med medarbetare vid Grundskoleförvaltningen	2021-06-02
Intervju 3 med medarbetare vid Gymnasie- och vuxenförvaltningen	2021-06-17
Intervju 4 med medarbetare vid Vård- och äldreförvaltningen	2021-06-21
Intervju 5 med medarbetare vid Gymnasie- och vuxenförvaltningen	2021-06-28
Intervju 6 med medarbetare vid Grundskoleförvaltningen	2021-06-28
Intervju 7 med medarbetare vid Stadsledningskansliet	2021-06-28
Intervju 8 med medarbetare vid Grundskoleförvaltningen	2021-06-29
Intervju 9 med medarbetare vid Vård- och äldreförvaltningen	2021-09-07
Intervju 10 med medarbetare vid Gymnasie- och vuxenförvaltningen	2021-09-07
Intervju 11 med medarbetare vid Grundskoleförvaltningen	2021-09-09
Intervju 12 med medarbetare vid Gymnasie- och vuxenförvaltningen	2021-09-10
Intervju 13 med medarbetare vid Vård- och äldreförvaltningen	2021-09-14
Intervju 14 med facklig representant för Kommunal	2021-09-20
Intervju 15 med medarbetare vid Vård- och äldreförvaltningen	2021-09-23
Intervju 16 med medarbetare vid Vård- och äldreförvaltningen	2021-09-27
Intervju 17 med medarbetare vid Vård- och äldreförvaltningen	2021-09-28
Intervju 18 med medarbetare vid Vård- och äldreförvaltningen	2021-09-28
Intervju 19 med medarbetare vid Grundskoleförvaltningen	2021-10-11
Intervju 20 med medarbetare vid Vård- och äldreförvaltningen	2021-10-13
Intervju 21 med medarbetare vid Grundskoleförvaltningen	2021-10-28
Studiebesök och intervju med medarbetare vid Distributionscentralen	2021-11-01
Intervju 22 med medarbetare vid Stadsledningskansliet	2021-11-03
Intervju 23 med medarbetare vid Stadsledningskansliet	2021-11-09
Intervju 24 med medarbetare vid Stadsledningskansliet	2021-11-24
Intervju 25 med medarbetare vid Stadsledningskansliet	2021-12-09
Intervju 26 med medarbetare vid Servicekontoret	2021-12-16

Mailkorrespondens

Mailkorrespondens med representant 1	Vård- och äldreförvaltningen
Mailkorrespondens med representant 2	Grundskoleförvaltningen
Mailkorrespondens med representant 3	Stadsledningskansliet
Mailkorrespondens med representant 4	Stadsledningskansliet
Mailkorrespondens med representant 5	Miljöförvaltningen
Mailkorrespondens med representant 6	Stadsledningskansliet
Mailkorrespondens med representant 7	Gymnasie- och vuxenförvaltningen
Mailkorrespondens med representant 8	Servicekontoret
Mailkorrespondens med representant 9	Stadsledningskansliet
Mailkorrespondens med representant 10	Stadsledningskansliet
Mailkorrespondens med representant 11	Vård- och äldreförvaltningen
Mailkorrespondens med representant 12	Stadsledningskansliet

Bilaga 1. Ekonomisk utvärdering av Distributionscentralen

Bilaga 1

Ekonomisk utvärdering för samordnad varudistribution							
Kostnader	Förstudie 2014.08-2019.05		År 1-3 2019.05- 2021.12		Sammanställning 2014-2021		
	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall	
Distributionscentral			6 000 000		6 000 000	-	Rad 5-14 från Agresso
Fordon inkl. chaufför			9 000 000	20 385 754	9 000 000	20 385 754	Ansvar 035130 Logistik
Intäkt från leverantörer 9%+1%	-			22 325 929	-	22 325 929	
Ruttoptimering, utbildning, support	500 000			131 429	500 000	131 429	
Support datainsamling	200 000				200 000	-	
Driftkostnad datasystem logistik			150 000	250 640	150 000	250 640	
Projektledare implementering	1 400 000	3 762 544			1 400 000	3 762 544	
Logistik- och inköpssamordnare			2 100 000	1 631 714	2 100 000	1 631 714	
Upphandlare			2 100 000		2 100 000	-	
E-handelssupport			2 100 000		2 100 000	-	
Summa Logistik/Koncerninköp	2 100 000	3 762 544	21 450 000	73 608	23 550 000	3 836 152	Summa ansvar 035130
Inkurans			30 000	1 147 385	30 000	1 147 385	Kreditfakturor
Arbete för att hantera kreditfakturor (500 kr/faktura)				1 030 000	-	1 030 000	Kostnad för hantering av kreditfakturor 500 kr/faktura
TOTALSUMMA Kostnad för Distributionscentral	2 100 000	3 762 544	21 480 000	2 250 993	23 580 000	6 013 537	
Nytta							
Varupriset blir lägre	-	-	6 000 000	13 292 000	6 000 000	13 292 000	Ökad livsmedelsbudget 2019-2021 Förskola, Grundskola, GyVux, VÅN
Ökad ramavtalstrohet	-	-	2 250 000	1 724 422	2 250 000	1 724 422	Snarare minskad ramavtalstrohet
Andra nyttor utanför ekonomisk kalkyl							
Resurstillskott mindre varuhantering i köken (ber. 4000 timmar)			3 600 000	-	3 600 000	-	
Samhällsekonomisk vinst miljöbelastning			600 000	-	600 000	-	Arbetsbördan ökat till det dubbla enligt intervjuer nollat i resultat
Uppskattat matsvinn i köken - se ökad livsm.budget				-		-	Kan inte verifieras
Summa utfall:	2 100 000	3 762 544	9 030 000	17 267 415	11 130 000	21 029 959	

Beskrivning av ekonomisk utvärdering

Utvärderingen utgår från beslutsunderlagets sifferunderlag, som i tabellen ovan ligger i budgetkolumnerna.

Förprojektet har beräknats av projektledarens lön mellan åren 2014 till 2016. Från 2017-2019.05 har beräkningarna utgått från ansvar 035130 Logistik, som Revisionskontoret fått uppgift av Koncerninköp som det ansvar som samordnade varudistributionens intäkter och kostnader bokförts på i ekonomisystemet Agresso. Därutöver har kostnaden för den externa konsult som gjort miljöutredningen i bilagan lagts på summan för projekteringsfasen.

Gällande Distributionscentralens införande är såväl intäkter som kostnader hämtade från ansvar 035130 Logistik i utfallskolumnen för de tre åren.

I beslutsunderlaget fanns en rad om uppskattad inkurans, dvs varor som blivit skadade eller på annat sätt förstörda som en beräkning på 10 000 kr per år. För att uppskatta denna kostnad har samtliga kreditfakturer från de aktuella livsmedelsleverantörerna tagits ut från ekonomisystemet under den tidsperiod som Distributionscentralen varit igång. Denna summa uppgår till 1.147 tkr under tidsperioden 2019.05 till 2021.12. Kostnaden för att hantera en faktura uppskattas till 500 kr per faktura.⁶⁸ Kreditkostnader orsakade av att det tar onödigt lång tid att skapa och leverera en korrekt orderbekräftelse och faktura till kunden. Många fakturer bestrids pga. felaktigheter i pris, avtal, villkor eller kundspecifik fakturainformation som kunden kräver för att betala. I dessa fall tillkommer även kostnader för det manuella arbetet med att identifiera och ändra ordern, ev. övriga system och underlag och få godkännande för att ställa ut kreditfakturer och slutligen skicka en ny och förhoppningsvis korrekt faktura.⁶⁹ Kostnaden för att hantera dessa kreditfakturer uppgår under åren till 1 030 tkr.

Ökad livsmedelsbudget för Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt Vård- och äldreomsorgsnämnden uppgår till sammanlagt 13 292 tkr under åren 2019-2021 enligt uppgift från nämndernas ekonomifunktioner.

Ökad ramavtalsstrohet har i kalkylen beräknats efter den totala summan som varuhandlats utan order i e-handelssystemet från i intervjuerna uppgiven leverantör, där man handlat ”över disk”. Summan uppgår till 1.724 tkr under perioden maj 2019 till december 2021. Därtill finns ett mörkertal som inte uppskattats i kalkylen, där man valt andra sätt att lösa kritiska situationer i köken.

⁶⁸ SPV administrativ avgift. Websida: <https://www.spv.se/arbetsgivare/statlig-tjanstepension/kostnader-och-fakturor/fakturor/administrativ-avgift-for-den-valbara-delen/>, 2022-01-03

⁶⁹ Websida: <https://www.multisoft.se/kunskapsbank/kostnad-per-faktura/>, 2022-01-03

Återbetalning till verksamheterna

I början av 2021 fick verksamheterna en återbetalning gällande samordnad varudistribution:

Inköp med ordernummer 2020	Ansvar	Summa att fördela ut: 2 677 185		* Summa inköp order är hämtat från agresso fakturor med inköpsordernummer		
		Summa inköp order	% andel av inköp	Summa att fördela till förvaltningen	Kontering Konto	Ansvar
Förvaltning						
Revisionen	02*	-	0,00%	-		
Stadsledningskansliet	03*	156 274	0,15%	3 902		
Valberedningen	07*	-	0,00%	-		
Lokalförsörjningskontoret	11*	77 446	0,07%	1 934		
Samhällsbyggnad	13*	-	0,00%	-		
Servicekontoret	14*	1 524 275	1,42%	38 058		
Tekniska	15*	186 564	0,17%	4 658		
Miljö	18*	40 131	0,04%	1 002		
Fritid och folkhälsa	21*	822 594	0,77%	20 538		
Kultur	22*	374 720	0,35%	9 356		
Förskola	23*	7 585 344	7,07%	189 389		
Grundskola	24*	56 998 347	53,16%	1 423 118		
Gymnasie- och vuxenutb.	25*	7 617 251	7,10%	190 185		
Individ och familjeoms.	26*	498 158	0,46%	12 438		
Arbetsliv	27*	1 011 184	0,94%	25 247		
Vård och äldre	28*	28 917 519	26,97%	722 004		
Social	30*	1 416 094	1,32%	35 357		
Totala inköpen		107 225 901		2 677 185		

Enligt intervjuade på Koncerninköp innebär återbetalningen ett överskott som samordnad varudistribution gav år 2020. Detta betalades ut i januari år 2021 men avsåg ett överskott genererat år 2020. Återbetalningen är avräknad summan under Logistik/Koncerninköp i kalkylen.

Bilaga 2. Saknat eller fel gods vid leverans

Saknat eller fel gods vid leverans

Leveransmottagning

Kontrollera antal kolli mot följesedeln och att förpackningarna är hela.
Varumottag därefter leveransen i Agresso.

Har du fått varor du inte beställt?

Du har fått varor du inte har beställt. – Kontakta DC.

Har du fått fel varor?

Du har fått fel vara/varor när det inte överensstämmer med följesedeln. – kontakta leverantör för korrigerig.

T.ex. att du har fått gurka istället för tomat eller pasta istället för matvete.

Saknar du varor?

Du saknar varor när varan finns med på följesedeln men inte är med på leveransen.

T.ex. finns mjölk med på följesedeln men saknas vid leverans. – kontakta DC.

Ersättning bortkomna varor

Om DC inte hittar varorna ska DC ersätta varorna enligt varornas listpris.

Beställaren ska kontakta Projektledare Samordnad varudistribution för att få ersättning.

Beställaren betalar fakturan och skriver kommentar "Defekt leverans återbetalning sker via bokföringsorder från logistik" i Agresso.

Beställaren får ersättning för utlagda kostnader via bokföringsorder.

Information och andra frågor

Frågor om leveransdagar, planering och liknande? – Kontakta Projektledare Samordnad varudistribution.

Kontakt DC

Tel: 033- 17 74 81

Mail: terminal@lbc-boras.se

Kontakt Projektledare Samordnad varudistribution

Tel: 0768- 88 74 79

Mail: samdist@boras.se

Kontaktvägar Samordnad varudistribution

Leveransmottagning

Kontrollera antal kolli mot följesedeln och att förpackningarna är hela.
Varumottag därefter leveransen i Agresso.

Har du fått fel varor, för mycket eller för lite varor? – Kontakta DC.

Fel på vara

Vid fel på själva varan, t ex kort hållbarhetstid eller dålig vara – Kontakta leverantören
och reklamera.

Fel på leverans

Vid fel på leveransen, till exempel fel antal kolli, trasiga ytterförpackningar – Kontakta DC.

Information och andra frågor

Frågor om leveransdagar, planering och liknande? – Kontakta Projektledare
Samordnad varudistribution.

Kontakt DC

Tel: 033-17 74 81
Mail: terminal@lbc-boras.se

Kontakt Samordnad varudistribution

Tel: 033-35 70 32
Mail: samdist@boras.se

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Från: Revisionskontoret
Skickat: den 10 februari 2022 15:25
Till: Kommunstyrelsen Diarium; Ulf Olsson; Tom Andersson; Niklas Arvidsson; Annette Persson Carlson; Kerstin Hermansson; Andreas Exner; Ylva Lengberg; Anna Svalander; Svante Stomberg; Grundskolenämnden Diarium; Pär Arvidsson Fäldt; Per Carlsson; Ulf Sjösten; Kamran Roustá; Servicenämnden Diarium; Kenneth Lundkvist; Micael Svensson; Georg Guldstrand; Förskolenämnden Diarium; Ina Furtenbach; Andreas Ekström; Marie Fridén; Erik Johnson; Vård- och äldrenämnden Diarium; Maria Jonsson; Johan Wikander; Hans Gustafsson; Rose-Marie Liljenby Andersson; Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden Diarium; Christer Samuelsson; Andreas Cerny; Oliver Öberg; Aneth-Mari Tolfsson
Ämne: Revisionsrapport - Granskning av samordnad varudistribution
Bifogade filer: Missiv - Samordnad varudistribution.pdf; Rapport Samordnad varudistribution.pdf; Rapportsammandrag Samordnad varudistribution.pdf

Översänder Revisionsrapporten - Granskning av samordnad varudistribution

Missiv med bilagd rapport och rapportsammandrag tillställs Kommunstyrelsen och berörda nämnder. Svar från Kommunstyrelsen och berörda nämnder med planerade åtgärder emotses senast 2022-05-31.

Med vänliga hälsningar

Revisionskontoret

Borås Stad - Revisionskontoret
Sturegatan 42, 501 80 Borås
033 -35 71 56
0768-88 71 56
boras.se

När du kommunicerar med Borås Stad behandlar vi dina personuppgifter. För mer information om hur Borås Stad hanterar personuppgifter se boras.se/pub

Kenneth Lundqvist
HandläggareDatum
2022-05-17Instans
Serviceämnden
Dnr SN 2022-00037 1.1.3.1

Revisionsrapport - Granskning av barnkonventionen i Borås Stad

Serviceämndens beslut

Serviceämnden delar granskarnas slutsatser gällande de delar som förslås att utvecklas för att nämnden ska uppfylla Barnkonvention och säkerställa att arbetet är ändamålsenligt.

Sammanfattning

Serviceämnden är en utförarnämnd som levererar tjänster inom stadsteknik, IT och administration till förvaltningar och bolag inom Borås Stad. Som sådan arbetar inte nämnden direkt ut mot barn utan till varje uppdrag finns en beställare identifierad.

Serviceämnden anser att arbeta med styrning utifrån barnkonventionen är viktigt ur ett övergripande perspektiv. Serviceämnden delar granskarnas slutsatser i de delar som berör nämnden och som beskriver uppfyllande av Barnkonventionen, exempelvis att säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs vid beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.

Dock är Serviceämnden nästan uteslutande utförare vilket gör att påverkan på de uppdrag som ska genomföras från beställare inte är inom Serviceämndens beslut.

Beslutsunderlag

1. Granskning av Borås Stads arbete med barnkonventionen

Beslutet expedieras till

1. Stadsrevisionen

Micael Svensson
OrdförandeKenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Granskning av Borås Stads arbete med barnkonventionen

Stadsrevisionen • Borås

Rapportsammandrag

2022-02-28

20
22

Granskning av Borås Stads arbete med barnkonventionen

Ernst & Young AB (EY) har på uppdrag av Stadsrevisionen i Borås Stad genomfört en granskning av stadens arbete med barnkonventionen. Granskningens syfte har varit att bedöma om Kommunstyrelsen och granskade nämnder vidtagit åtgärder för att säkerställa att Borås Stad uppfyller barnkonventionen och om arbetet är ändamålsenligt. Granskningen har riktat sig dels mot stadens övergripande arbete med barnkonventionen, dels mot kartläggning av hur barnkonventionen säkerställs och tillämpas vid viss typ av myndighetsutövning som rör barn och ungdomar.

Granskningens sammanfattande bedömning är att Kommunstyrelsen och granskade nämnder inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

De huvudsakliga iakttagelserna från granskningen är följande:

- Granskningen visar att det barnrättsbaserade synsättet med barnet som rättighetsbärare har inte fått genomslagskraft i stadens verksamheter. Barnkonventionen beaktas inte i tillräcklig utsträckning i stadens styrdokument eller i arbets- och beslutsprocesser.
- Det saknas systematik vad gäller genomförande av barnkonsekvensanalyser vid beslut som berör barn på ett direkt eller indirekt sätt. I Borås Stad finns ett fullmäktigebeslut daterat till 2011 där det framgår att en barnkonsekvensanalys ska göras vid samtliga beslut som rör barn. Ingen av de granskade nämnderna använder barnkonsekvensanalyser i samband med politiska beslut. På staden nivå finns en mall för barnkonsekvensanalyser och en barnrättschecklista. Dessa tillämpas inte på ett systematiskt vis. Granskningen visar att barnkonsekvensanalyser genomförs inom ett fåtal nämnders verksamhetsområden, men detta sker i regel utan att dokumenteras.
- Det finns utvecklingspotential vad gäller systematiken i utbildningsinsatser riktat till såväl nämnd som förvaltning.

- I de verksamheter som möter barn inom ramen för sin grundverksamhet finns former för dialog med barn och unga; dels i myndighetsutövningen, dels genom exempelvis enkäter och elevråd. Det finns exempel på hur politiker fört dialog med barn och unga. Granskningen visar dock att det saknas en systematik för hur de verksamheter som inte möter barn ska föra en sådan dialog.
- På det stora hela saknas uppföljning av styrelse och nämnders arbete med barnkonventionen. Uppföljning av barn och ungas livssituation sker genom kommunfullmäktiges målbild avseende barn och unga samt genom stadens Välfärdsbokslut. Kommunstyrelsen bedriver ingen uppsikt på området.
- Inom ramen för myndighetsutövning gentemot barn sker arbetet med barnkonventionen i huvudsak genom den ordinarie gällande lagstiftningen, där delar av barnkonventionen finns införlivad. Det finns tydliga utvecklingsområden kopplat till såväl styrning, uppföljning och kontroll av myndighetsutövningens följsamhet till barnkonventionen.

Granskningen har resulterat i följande rekommendationer till Kommunstyrelsen och granskade nämnder.

Kommunstyrelsen rekommenderas att:

- Säkerställa en sammanhållen styrning kopplat till barnkonventionen i samtliga av stadens verksamheter.
- Säkerställa struktur för uppföljning och uppsikt av stadens arbete med efterlevnad av barnkonventionen.

Övriga granskade nämnder rekommenderas att:

- Säkerställa en tillräcklig styrning utifrån barnkonventionen, exempelvis genom att säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.
- Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av nämndens efterlevnad till barnkonventionen.

Därutöver lämnas följande rekommendationer utifrån granskningen avseende myndighetsutövning inom Grundskolenämnden, Sociala omsorgsnämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden.

Grundskolenämnden rekommenderas att:

- Säkerställa en tillräcklig dokumentation av att barn kommer till tals i myndighetsutövningen.
- Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av myndighetsutövningens efterlevnad till barnkonventionen.
- Säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs och dokumenteras vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.

Sociala omsorgsnämnden rekommenderas att:

- Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av barnkonventionens efterlevnad inom myndighetsutövningen.
- Säkerställa att barnkonsekvensanalyser dokumenteras vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.

Individ- och familjeomsorgsnämnden rekommenderas att:

- Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av att samtliga delar inom myndighetsutövningen efterlever barnkonventionen.
- Säkerställa att barnkonsekvensanalyser dokumenteras vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

BORÅS STAD

Granskning av stadens arbete med
barnkonventionen

Building a better
working world

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1. Syfte och revisionsfrågor	4
1.2. Metod	5
1.3. Revisionskriterier	5
1.4. Avgränsningar	5
1.5. Rapportens upplägg	5
2. Utblick och revisionskriterier för barnkonventionen	6
2.1. Utblick för barnkonventionen som lag.....	6
2.2. Revisionskriterier	7
3. Övergripande perspektiv av stadens arbete med barnkonventionen	9
3.1. Särskild styrning med anledning av barnkonventionens ställning som lag saknas.....	9
3.2. Uppföljning sker av barn och ungdomars livsvillkor, men utvärdering och uppsikt av arbetet med barnkonventionen saknas.....	17
4. Kartläggning av viss myndighetsutövning	21
4.1. Två nämnder uppges använda barnkonsekvensanalyser i arbetsprocesser, utredning och beslut	21
4.2. Det finns utvecklingspotential i att säkerställa barnets bästa och att barnet ska få uttrycka sin åsikt.....	23
4.3. Utbildning och rutiner finns som stöd i tillämpning av vissa artiklar i barnkonventionen	24
4.4. En nämnd följer upp myndighetsutövningens följsamhet till barnkonventionen.....	25
4.5. Bedömning för arbetet inom viss myndighetsutövning.....	26
5. Bedömning, slutsatser och rekommendationer	27
5.1. Bedömningar utifrån revisionsfrågorna	27
5.2. Slutsatser och rekommendationer	30
Bilaga 1. Källförteckning	32
Bilaga 2. Förteckning av utbildningsinsatser	44
Bilaga 3. Sammanställda iakttagelser per revisionsfråga per nämnd	45

Sammanfattning

Revisionskontoret i Borås Stad har gett EY i uppdrag att genomföra en granskning av stadens arbete med barnkonventionen. Granskningens syfte har varit att bedöma om Kommunstyrelsen och nämnderna vidtagit åtgärder för att säkerställa att Borås Stad uppfyller barnkonventionen och om arbetet är ändamålsenligt. Granskningen har riktat sig dels mot stadens övergripande arbete med barnkonventionen, dels mot kartläggning av hur barnkonventionen säkerställs och tillämpas vid viss typ av myndighetsutövning som rör barn och ungdomar.

Granskningens sammanfattande bedömning är att kommunstyrelse och granskade nämnder inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

De huvudsakliga iakttagelserna från granskningen är följande:

- ▶ Granskningen visar att det barnrättsbaserade synsättet med barnet som rättighetsbärare har inte fått genomslagskraft i stadens verksamheter. Barnkonventionen beaktas inte i tillräcklig utsträckning i stadens styrdokument eller i arbets- och beslutsprocesser.
- ▶ Det saknas systematik vad gäller genomförande av barnkonsekvensanalyser vid beslut som berör barn på ett direkt eller indirekt sätt. I Borås Stad finns ett fullmäktigebeslut daterat till 2011 där det framgår att en barnkonsekvensanalys ska göras vid samtliga beslut som rör barn. Ingen av de granskade nämnderna använder barnkonsekvensanalyser i samband med politiska beslut. På stadennivå finns en mall för barnkonsekvensanalyser och en barnrättschecklista. Dessa tillämpas inte på ett systematiskt vis. Granskningen visar att barnkonsekvensanalyser genomförs inom ett fåtal nämnders verksamhetsområden, men detta sker i regel utan att dokumenteras.
- ▶ Det finns utvecklingspotential vad gäller systematiken i utbildningsinsatser riktat till såväl nämnd som förvaltning.
- ▶ I de verksamheter som möter barn inom ramen för sin grundverksamhet finns former för dialog med barn och unga; dels i myndighetsutövningen, dels genom exempelvis enkäter och elevråd. Det finns exempel på hur politiker fört dialog med barn och unga. Granskningen visar dock att det saknas en systematik för hur de verksamheter som inte möter barn ska föra en sådan dialog.
- ▶ På det stora hela saknas uppföljning av styrelse och nämnders arbete med barnkonventionen. Uppföljning av barn och ungas livssituation sker genom kommunfullmäktiges målbild avseende barn och unga samt genom stadens Välfärdsbokslut. Kommunstyrelsen bedriver ingen uppsikt på området.
- ▶ Inom ramen för myndighetsutövning gentemot barn sker arbetet med barnkonventionen i huvudsak genom den ordinarie gällande lagstiftningen, där delar av barnkonventionen finns införlivad. Det finns tydliga utvecklingsområden kopplat till såväl styrning, uppföljning och kontroll av myndighetsutövningens följsamhet till barnkonventionen.

Efter genomförd granskning lämnas rekommendationer till Kommunstyrelsen och till granskade nämnder. Dessa framgår på nästa sida.

Vi rekommenderar Kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa en sammanhållen styrning kopplat till barnkonventionen i samtliga av stadens verksamheter.
- ▶ Säkerställa struktur för uppföljning och uppsikt av stadens arbete med efterlevnad av barnkonventionen.

Vi rekommenderar övriga granskade nämnder att:

- ▶ Säkerställa en tillräcklig styrning utifrån barnkonventionen, exempelvis genom att säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.
- ▶ Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av nämndens efterlevnad till barnkonventionen.

Därutöver lämnas följande rekommendationer utifrån granskningen avseende myndighetsutövning inom grundskolenämnden, sociala omsorgsnämnden och individ- och familjeomsorgsnämnden.

Vi rekommenderar grundskolenämnden att:

- ▶ Säkerställa en tillräcklig dokumentation av att barn kommer till tals i myndighetsutövningen.
- ▶ Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av myndighetsutövningens efterlevnad till barnkonventionen.
- ▶ Säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs och dokumenteras vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.

Vi rekommenderar sociala omsorgsnämnden att:

- ▶ Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av barnkonventionens efterlevnad inom myndighetsutövningen.
- ▶ Säkerställa att barnkonsekvensanalyser dokumenteras vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.

Vi rekommenderar individ- och familjeomsorgsnämnden att:

- ▶ Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av att samtliga delar inom myndighetsutövningen efterlever barnkonventionen.
- ▶ Säkerställa att barnkonsekvensanalyser dokumenteras vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.

1. Inledning

1.1. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om Kommunstyrelsen och utvalda nämnder har vidtagit åtgärder för att säkerställa att Borås Stad uppfyller barnkonventionen och om arbetet är ändamålsenligt.

Granskningen riktar sig främst mot barnkonventionens s.k. grundläggande artiklar (se kapitel 2). Projektet syftar också till att kartlägga hur barnkonventionens grundprinciper säkerställs och tillämpas vid viss typ av myndighetsutövning som rör barn och ungdomar. På så sätt är syftet med granskningen tvådelat.

1.1.1. Övergripande perspektiv

Granskning av Borås Stads övergripande arbete med barnkonventionen har syftat till att granska styrning, ledning, kunskapsutveckling, implementering och uppföljning/upsikt. Revisionsfrågor när det gäller granskningens övergripande perspektiv är:

- ▶ Vilka åtgärder har Kommunstyrelsen och berörda nämnder genomfört med anledning av att barnkonventionen blev lag 1 januari 2020?
- ▶ Finns ändamålsenlig styrning inom området som säkerställer följsamhet mot lagstiftningens krav?
 - Hur beaktas barnrättsperspektivet och barnkonventionen i centrala styrdokument?
 - Hur beaktas barnkonventionen och barnets bästa i Borås Stads arbets- och beslutsprocesser?
 - Finns former för dialog och inflytande för barn och ungdomar i Borås Stads beslutsprocesser?
 - Genomförs tillräckliga analyser med utgångspunkt i barnkonventionen och barnrättsperspektivet vid beslut som direkt eller indirekt berör barn och ungdomar?
 - Har Borås Stad genomfört kompetenshöjande insatser till förtroendevalda och tjänstepersoner som avser barnkonventionen, barnrättsperspektivet och dess tillämpning?
- ▶ Hur följer Kommunstyrelsen och berörda nämnder utvecklingen av barn och ungdomars livsvillkor och livssituation?
- ▶ Hur utvärderas och bedrivs uppsikt gällande Borås Stads arbete med barnkonventionen?

1.1.2. Kartläggning av viss myndighetsutövning utifrån allmänna synpunkter

Granskning av hur barnkonventionen implementerats och bedrivs i praktiken när det gäller utredning och beslut som rör enskilda barn och ungdomar har syftat till att kartlägga hur barnkonventionens grundprinciper säkerställs och tillämpas vid viss typ av myndighetsutövning som rör barn och ungdomar.

Revisionsfrågorna när det gäller granskningens kartläggning av viss myndighetsutövning är:

- ▶ Hur säkerställs följsamhet till barnkonventionens grundprinciper när det gäller utredning och beslut som avser enskilda barn och ungdomar under 18 år?
 - ▶ Hur säkerställs att barnkonventionen tillämpas i arbetsprocesser, utredning, beslutsfattande och uppföljning när det gäller dessa beslut?
 - ▶ Hur tillämpas och följs bestämmelserna om barnets bästa, att barnet ska få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter i dessa beslut?
 - ▶ Har tjänstepersoner i berörda förvaltningar tillräckligt stöd för att systematiskt tillämpa barnkonventionen i arbets- och beslutsprocesser?
 - ▶ Hur följs arbetet med barnkonventionen i dessa avseenden upp på förvaltningsövergripande nivå?
 - ▶ Hur återrapporteras detta arbete till nämnden?

1.2. Metod

Granskningen har genomförts som en dokument- och intervjustudie. Samtliga intervjuade tjänstepersoner har beretts tillfälle att faktagranska rapporten. En fullständig källförteckning återfinns i bilaga 1.

1.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som bildar underlag för analys, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna beskrivs i kapitel 2.

1.4. Avgränsningar

Granskningen avgränsas i enlighet med ställda revisionsfrågor och omfattar Kommunstyrelsen, arbetslivsnämnden, förskolenämnden, fritids- och folkhälsonämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjeomsorgsnämnden, kulturnämnden, lokalförsörjningsnämnden, miljönämnden, samhällsbyggnadsnämnden, sociala omsorgsnämnden, servicenämnden, tekniska nämnden och överförmyndarnämnden.

Granskningens kartläggning av viss myndighetsutövning är avgränsad till individ- och familjeomsorgsnämnden, sociala omsorgsnämnden och grundskolenämnden. Granskningen omfattar inte styrelser i Borås Stads kommunala bolag.

1.5. Rapportens upplägg

Rapporten är uppdelad i fyra kapitel. Inledningsvis görs en utblick med barnkonventionens nuläge och bakgrund. Därefter beskrivs iakttagelser och svar på frågor som hör till det övergripande perspektivet för samtliga berörda nämnder. Därefter sker motsvarande för kartläggningen av viss myndighetsutövning för de tre utvalda myndighetsnämnderna. I illustrationer ges exempel på åtgärder som framförallt förvaltningar har vidtagit kopplat till barnkonventionen. Avslutningsvis presenteras våra sammanfattande bedömningar, slutsatser och rekommendationer med utgångspunkt i granskningens syfte och frågeställningar. I bilaga 3 återfinns sammanställda iakttagelser per revisionsfråga per nämnd.

2. Utblick och revisionskriterier för barnkonventionen

2.1. Utblick för barnkonventionen som lag

Sverige har åtagit sig att följa FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) som antogs av FN:s generalförsamling 1989. Sverige ratificerade konventionen 1990. Av de 54 artiklarna i Barnkonventionen finns fyra artiklar som utgör konventionens grundläggande principer. Dessa är styrande för tolkningen av konventionen och uttrycker att:

- ▶ Alla barn har lika värde och rätt att inte bli diskriminerad (artikel 2).
- ▶ Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn (artikel 3).
- ▶ Alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6).
- ▶ Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter utifrån barnets ålder och mognad (artikel 12).

Av artikel 4 i konventionen framgår dessutom att konventionsstaten, i vilken kommuner ingår, ska vidta alla lämpliga åtgärder gällande exempelvis administrativa förfaranden för att genomföra konventionens rättigheter.

I Barnrättighetsutredningen från 2016 konstaterades att barnkonventionen inte fått tillräckligt genomslag i rättstillämpningen på de kartlagda områdena¹. Att barnkonventionen i förhållande till barn innebär skyldigheter för verksamheter på statlig och kommunal nivå hade, enligt utredningen, inte fått tillräckligt genomslag. Vidare visade utredningen att barnets bästa inte används som ett tillvägagångssätt i beslutsprocesser som rör barn.

Barnkonventionen har ställning som svensk lagstiftning sedan år 2020. Barnkonventionen införlivades i svensk lagstiftning i syfte att skapa ett barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet. Ett barnrättsbaserat synsätt innebär att varje barn ska ses som en bärare av rättigheter. Detta kräver att:

- ▶ Varje barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetsbärare med en individuell personlighet, egna behov och intressen och en personlig integritet.
- ▶ Barnets rätt att bli hört och få sina åsikter beaktade tillgodoses systematiskt i alla processer. Barnets egenmakt och deltagande ska vara centralt i alla ärenden och beslut som rör barnet.

Det kommunala beslutsfattandet har stor inverkan på barns tillvaro. Barn påverkas av den kommunala verksamheten både direkt genom exempelvis skola och socialtjänst, men också indirekt genom frågor som gatubelysning och budget. Sammanfattningsvis bör det kommunala beslutsfattandet särskilt beakta barnets rättigheter i samband med beslut. Detta gäller vid såväl övergripande politiska beslut som vid myndighetsutövning gentemot enskild.

¹ Barnrättighetsutredningen var en utredning tillsatt av regeringen som hade i uppdrag att inom särskilt angelägna områden kartlägga hur barnets rättigheter överensstämmer med andra lagar och föreskrifter. De områden som kartlades gällde barn i migrationsprocessen, stöd och service till barn med funktionsnedsättning, barn som bevittnat våld inom familjen och barn som utsatts för våld inom familjen.

2.2. Revisionskriterier

▶ Kommunallagen (2017:725)

Kommunallagen reglerar Kommunstyrelsens och nämnders ansvar för styrning, uppföljning och kontroll inom sina respektive ansvarsområden.

Enligt kommunallagen 6 kap. 1 § ska Kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Styrelsen ska också ha uppsikt över övriga nämnders verksamheter.

Enligt 6 kap. 3 § ska nämnder besluta i frågor som rör förvaltningen och som de enligt lag eller annan författning ska ha hand om.

▶ Lagen (2018:1197) om Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som fastställer barnets rättigheter. Artiklarna ska utgöra en helhet. Barnkonventionen gäller alla barn, det vill säga individer under 18 år. I konventionen finns fyra grundläggande principer som ska vara vägledande i alla frågor som rör barn.

- ▶ Artikel 2: alla barn har samma rättigheter och lika värde
- ▶ Artikel 3: barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn
- ▶ Artikel 6: alla barn har rätt till liv och utveckling
- ▶ Artikel 12: alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Barnkonventionens status som lagstiftning gör att det enskilda barnets rättssäkerhet stärks. Det möjliggör också att barnets bästa kommer i främsta rummet på ett tydligare sätt.

Av lagens förarbeten (prop. 2017/18:186) framgår att ett barnrättsbaserat synsätt utgör kärnan i barnkonventionen. Detta innebär att varje barn ska ses som bärare av rättigheter. Detta synsätt kräver att barnets rätt att bli hört och få sina åsikter beaktade måste tillgodoses systematiskt i alla processer.

Av lagens förarbeten framgår också anammandet av ett barnrättsperspektiv eller ett barnrättsbaserat synsätt främst om synsätt, kunskap, arbetssätt och tydlig styrning. För att uppnå en varaktig och genomgripande förändring krävs att en fråga eller ett synsätt rutinemässigt förs in i det dagliga arbetet. Tjänstemän och beslutsfattare som hanterar ärenden som rör barn styrs dock i sitt arbete av lagar, förordningar, föreskrifter, förarbeten och riktlinjer. En inkorporering innebär att barnets roll som rättssubjekt med egna specifika rättigheter tydliggörs och kan därmed förväntas medverka till att barnet i högre grad hamnar i fokus i de situationer som gäller barnet.

▶ Socialtjänstlagen (2001:453)

Socialtjänstlagen reglerar socialtjänstens arbete med att främja ekonomisk och social trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Enligt 1 kap. 2 § ska barnets bästa särskilt beaktas vid åtgärder som rör barn. Vid beslut eller andra åtgärder

som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande.

▶ **Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade**

Lagen innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer med olika typer av funktionsnedsättningar. Av § 6 a framgår att när åtgärder rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas.

▶ **Skollagen (2010:800)**

Skollagen innehåller bestämmelser om skolväsendet. Av kap 1 § 10 framgår att barnets bästa ska vara utgångspunkt i all utbildning och annan verksamhet som lagen berör. Så långt det är möjligt ska barnets inställning klarläggas. Barnet ska fritt kunna uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

▶ **Borås Stads budget 2021**

En av målbilderna i budget är *Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga*. Till målet finns indikatorer som stöd i styrningen.

▶ **SKRs implementeringsnycklar avseende kommuners arbete med barnkonventionen**

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tagit fram så kallade implementeringsnycklar som kommuner och regioner kan använda som stöd i utvecklande av arbetet med barnets rättigheter. Nycklarna består av fyra kategorier; styrning, ledning, kunskapsutveckling och implementering och sammanfattas nedan.

▶ **Styrning**

- Beslut finns om att arbeta med barnkonventionen.
- Beslut finns om återrapportering av arbetet med barnkonventionen.
- Förtroendevalda har fått utbildning om barnkonventionen.

▶ **Ledning**

- Chefer och medarbetare har fått utbildning om barnkonventionen och dess tillämpning i verksamheten.
- Förutsättningar ges att diskutera barnkonventionen på APT och andra forum.
- Styrdokument innefattar ett barnrättsperspektiv.

▶ **Kunskapsutveckling**

- Återkommande utbildningar om barnkonventionen och dess tillämpning erbjuds.
- Barnkonsekvensanalyser genomförs i hela organisationen.
- Prövning av barnets bästa görs i alla verksamheter.

▶ **Implementering**

- En strategiskt placerad funktion med uppgift att driva barnrättsfrågan finns.
- Strukturer finns för att inhämta barns synpunkter inför beslut som rör barn på en generell nivå.

3. Övergripande perspektiv av stadens arbete med barnkonventionen

3.1. Särskild styrning med anledning av barnkonventionens ställning som lag saknas

3.1.1. Styrning med bäring på barnkonventionen saknas

År 2011 beslutade kommunfullmäktige i Borås stad att barnkonsekvensanalyser ska genomföras i samband med beslut i kommunfullmäktige, nämnder, bolag och förvaltningar. Därtill fattades beslut om att ett barnbokslut ska upprättas årligen kopplat till stadens välfärdsbokslut. I intervju framkommer att detta fullmäktigebeslut ansågs vara alltför omfattande och beslutet fick därför inte något genomslag i nämnder eller förvaltningar. Beslutet uppges inte vara förankrat i stadens processer, vilket bekräftas i dokumentstudier. Tjänstepersoner inom stadsledningskanslitet uppges ha funnit beslutet av en slump och noterade då att det inte efterlevts i staden.

Kommunstyrelsen har inte tagit fram något styrdokument med bäring på barnkonventionen. Detta anses inte nödvändigt i och med att barnkonventionen är nationell lagstiftning. I vissa intervjuer lyfts att det inte behövs någon särskild styrning eller förändrat arbetssätt. Andra intervjuade tjänstepersoner efterfrågar tydligare styrning och en gemensam målbild vad gäller barnkonventionen. De anser att detta skulle främja ett mer sammanhållet arbete i staden med implementeringen av lagen.

Dokumentstudier visar att barnrättsperspektivet saknas i samband med politiska beslut. Med ett undantag saknas i mallar för tjänsteskrivelser och protokoll kontrollpunkter som belyser att barnkonsekvensanalyser har genomförts. Undantaget är miljö- och konsumentnämndens tjänsteskrivelser som innehåller en punkt om konsekvensbedömningar för bland annat en så kallad *social dimension*. I denna ingår att belysa barnets bästa i beslutsprocessen.

I dokumentstudier och intervjuer framgår exempel på hur enskilda enheter och verksamheter har inkluderat barnrättsperspektivet i processer och rutiner. Vi noterar exempelvis att inom lokalförsörjningsnämndens verksamhetsområde ingår barnrättsperspektivet i byggprocessen. Inom förskolenämndens verksamhetsområde finns en rutin för arbete med barns rättigheter och prövning av barns bästa. Det finns även rutiner inom exempelvis försörjningsenheten inom Arbetslivsnämnden (för att synliggöra barnrättsperspektivet i utredningar och beslut) och för enheter inom individ- och familjeomsorgsnämnden. Flera av dessa rutiner synliggör hur barn ska komma till tals och hantering av barnets bästa.

3.1.2. Vissa styrdokument har bäring på barnkonventionen

Kommunfullmäktige har antagit ett *Ungdomspolitiskt program* som består av metoder för att uppnå uppsatta mål kopplat till ungas levnadsvillkor². Syftet med det ungdomspolitiska programmet är att skapa grundförutsättningar för en kunskapsbaserad, sektorsövergripande och långsiktig ungdomspolitik i Borås Stad. Alla barn och unga ska få en bra start i livet, en trygg uppväxt samt goda möjligheter att utvecklas. Programmet anger Borås

² Målet för den nationella ungdomspolitiken är att alla ungdomar mellan 13 och 25 år ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Stads viljeinriktning för det ungdomspolitiska arbetet och ska genomsyras av ungas inflytande och delaktighet.

Ett generellt barn- och ungdomsperspektiv finns också i stadens övergripande styrdokument *Visionen om framtidens Borås*. I visionen beskrivs att oavsett ålder och livssituation ska alla invånare få stöd för att kunna leva ett rikt liv. Visionen är beslutad av kommunfullmäktige.

Styrdokumentet *Ett socialt hållbart Borås* är en målbild beslutad av Kommunstyrelsen för perioden 2021 - 2024. I målbilden Socialt hållbart Borås framgår att "god start i livet och goda uppväxtvillkor³" är ett av målen för stadens långsiktiga arbete i syfte att minska och motverka segregation.

Kommunfullmäktige har även antagit ett *Program för nationella minoriteter* som beskriver hur Borås Stad ska arbeta för att personer ur de nationella minoriteterna kan vara delaktiga i och ha inflytande över stadens utveckling på lika villkor med alla andra invånare i staden. I programmet hänvisas till FN:s konvention om mänskliga rättigheter. Samrådsförfarande där barn och unga görs delaktiga lyfts som en grundpelare i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk⁴.

3.1.3. Få specifika åtgärder har vidtagits i samband med att barnkonventionen blivit lag
Granskningen visar att stadens nämnder i stort inte har beslutat om några specifika åtgärder med anledning av att barnkonventionen införlivats i svensk lagstiftning. I nedanstående figur redovisas dock ett antal exempel på ett antal närliggande åtgärder som vidtagits i berörda förvaltningar.

³ De långsiktigt önskvärda effekterna för målområde "God start i livet och goda uppväxtvillkor" är:

- ▶ I Borås ska barn och unga ha tillit till sin egen förmåga och omgivningen för att kunna delta aktivt i samhället
- ▶ I Borås ska barn och unga vara förberedda för eftergymnasiala studier eller arbetslivet
- ▶ I Borås ska barn och unga ha likvärdiga möjligheter att delta i meningsfulla fritids- och kulturaktiviteter
- ▶ I Borås ska barn och ungas språkutveckling främjas på samtliga arenor där barn och unga vistas
- ▶ I Borås ska barn och unga växa upp med stödjande vuxna i sin närhet som stärker barn och ungas hälsa och livsvillkor.

⁴ Programmet antogs av kommunfullmäktige 2019 och gäller till och med 2023.

Exempel på åtgärder förvaltningar vidtagit:

- ▶ Stadsledningskansliet har arrangerat möten med stadsjuristen där förvaltningar erbjudits möjlighet till dialog med anledning av barnkonventionens status som lag.
- ▶ En handledarutbildning i barnkonsekvensanalyser har erbjudits till stadens förvaltningar.
- ▶ Inom gymnasie- och vuxenutbildningen har rutiner ändrats för att säkerställa tillämpning av barnkonventionen vid elevers övergång mellan olika skolor.
- ▶ Inom arbetslivsförvaltningen har barnrättsgruppen tagit del av Barnombudsmannens så kallade "Barnrättsresa", relationsvårdsenheten har förstärkt arbetet mot hedersvåld med hänvisning till barnkonventionen och enheten för integration och nationella minoriteter har inkluderat barnkonventionen i informationsmaterial till enhetens målgrupper.
- ▶ Inom samhällsbyggnadsförvaltningen har information om barnkonventionen hanterats i samband med arbetsplatsträff.
- ▶ Inom kulturförvaltningen har visst arbete påbörjats med att implementera barnkonventionen inom biblioteks- och kulturskoleverksamheten.

Figur 1. Exempel på åtgärder som vidtagits i berörda förvaltningar⁵.

I dagsläget finns en ungdomsstrateg anställd vid stadsledningskansliet som bland annat bevakar barnrättsarbetet och barnkonventionen. Ungdomsstrategen är en central roll och resurs för hela Borås stad.

Granskningen visar att stadens verksamheter som möter barn i sin ordinarie verksamhet har grundläggande arbetssätt och medvetenhet om perspektivet barnets bästa. De har även strukturer för att låta barn komma till tals och ge barn information. Med hänvisning till att viktiga delar av barnkonventionen är inskriven i skollagen, socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) anses att behovet av anpassning till barnkonventionen varit liten. Förskolenämndens verksamhetsområde skiljer sig från detta, då en rutin för prövning av barnets bästa tagits fram år 2021. Rutinen är inte politiskt beslutad⁶.

3.1.4. Utbildningsinsatser har initierats och information på intranätet finns

Kommunstyrelsen har inte beslutat om utbildningsinsatser avseende barnkonventionen för förtroendevalda eller tjänstepersoner. I stadsledningskansliets grundutbildning i barnkonventionen framgår att förvaltningarna ansvarar för sin egen utveckling och att stöd och samordning ska tillhandahållas.

⁵ Barnombudsmannens Barnrättsresa är ett processtöd som hjälper kommun, region och myndighet att utveckla sitt barnrättsarbete och leva upp till barnkonventionen.

⁶ Enligt Borås Stads riktlinjer för styrdokument beslutas rutiner på verksamhetsnivå.

Inom samtliga förvaltningars verksamhetsområden, med undantag för servicenämnden och miljö- och konsumentnämnden, har utbildningsinsatser genomförts i varierande utsträckning. I nedanstående figur redovisas ett antal exempel på utbildningsinsatser som genomförts.

Exempel på utbildningsinsatser:

- ▶ Digital e-learningplattform för barnkonventionen finns på intranätet
- ▶ Inom förskoleförvaltningen har kompetensutveckling skett i genomförandet av barnkonsekvensanalyser
- ▶ Medarbetare inom fritids- och folkhälsoförvaltningen rekommenderas att genomgå utbildning i barnkonventionen.
- ▶ HR-funktion inom serviceförvaltningen har genomgått utbildning i barnkonventionen.
- ▶ Inom förskoleförvaltningen har rektorer fått utbildning och information.

Figur 2. Exempel på utbildningsinsatser som initierats i berörda förvaltningar.

På stadens intranät finns övergripande information om barnkonventionen samlat, såsom:

- ▶ Övningsmaterial med syfte att skapa en nulägesbild av det interna arbetet med barnkonventionens artiklar.
- ▶ Information om hur barnkonsekvensanalyser ska genomföras.
- ▶ Stödmaterialet *Barnrätt i praktiken*, ett stödmaterial i form av diskussionsfrågor samt scenarioträning där dilemman utifrån barnkonventionens artiklar återfinns.
- ▶ En sida med samlade kunskapshöjande insatser och överblick av de utbildningar som finns att tillgå.

I stadens informationsblad "information om webbutbildningar i barnkonventionen - Borås stads utbildningar i barnkonventionen" lämnas information om aktuella utbildningar. Dessa beskrivs mer utförligt i bilaga två.

I intervjuer uppges att politiker och tjänstepersoner i staden har deltagit i utbildningar i barnkonventionen under det senaste året. 2019 hölls för första gången en barnrättsvecka där utbildningar erbjöds för både förtroendevalda och tjänstemän. Barnrättsveckan har hållits digital under 2020 och 2021. Deltagande har varit frivilligt. Det saknas uppgifter avseende vem eller hur många som inom respektive förvaltning/nämnd som deltagit i utbildningarna⁷.

Inom vissa nämnders verksamhetsområden har specifikt riktade utbildningsinsatser genomförts. I dokumentstudier framgår exempelvis att kulturförvaltningen varit inbjuden till en föreläsning med fokus på barnkonventionen kopplat till skola/förskola, kultur och fritidsområdet. Inom lokalförsörjningsförvaltningen har ansvarig tjänsteperson för tillgänglighetsfrågor genomgått utbildning i syfte att säkerställa kompetens kring barnrättsperspektiv i tillgänglighetsarbetet.

⁷ Detta uppges bero på att personuppgifter inte kan sparas som en följd av GDPR.

I intervjuer uppges att det finns ett stort utbud av utbildningar kopplat till barnkonventionen. Granskningen visar att medarbetare inom vissa förvaltningar uppmanas att genomgå exempelvis webbutbildningar. Påbyggnadsutbildningar erbjuds löpande. Intervjuade menar dock att det finns svårigheter i att omsätta kunskapen till praktik i verksamheten. Här efterlyses löpande diskussioner och samtal inom verksamheten om tillämpning av barnkonventionen i verksamheten.

3.1.5. Tillämpningen av barnets bästa som tillvägagångssätt i arbets- och beslutsprocesser brister

Inom staden har mallar för barnkonsekvensanalys och barnrättschecklista tagits fram (daterade mars 2020). I barnkonsekvensanalysen ska bland annat beskrivas vilka positiva och negativa effekter ett beslut kan få för barn, vad barnet själv tycker och vilka överväganden som gjorts i samband med beslutet. I Kommunstyrelsens budget för år 2021 uppges att implementeringen av stöddokumentet *barnkonsekvensanalys* och *barnrättschecklistan* kommer fortsätta för att barns bästa ska stå i det främsta rummet i samband med beslutsfattande. Det finns inget krav på nämnder eller deras förvaltningar ska tillämpa mallarna i samband med beslut.

Granskningen visar dock att ingen av nämnderna har implementerat arbetssätt där barnkonsekvensanalyser rutinmässigt och systematiskt genomförs i samband med beslut som rör barn. Dokumentstudier bekräftar avsaknad av dokumenterade barnkonsekvensanalyser. Barnkonsekvensanalyser uppges genomföras på enhetsnivå inom delar av arbetslivsnämndens verksamheter, inom sociala omsorgsnämndens verksamhetsområden samt i viss mån inom förskolenämndens. I förekommande fall är dessa barnkonsekvensanalyser relaterade till myndighetsutövning mot enskild och inte till beslut av annan karaktär, exempelvis beslut om organisationsförändringar, tillskapande av nya rutiner eller motsvarande. Företrädare från två enheter inom arbetslivsförvaltningen beskriver att enheterna har egna mallar för barnkonsekvensanalyser. Från förskoleförvaltningen lyfts dock att det inte anses vara praktiskt möjligt att genomföra sådana i samtliga ärenden som berör barn. Barnkonsekvensanalyser görs istället i samband med mer omfattande beslut.

3.1.6. Former för dialog med barn och unga finns där verksamheter möter barn

Granskningen visar att det inom majoriteten av nämndernas verksamhetsområden finns någon form av dialog med barn och unga. De verksamheter som möter barn i myndighetsutövning har rutiner för hur och när barn ska komma till tals i olika arbetsprocesser. Granskningen visar att de nämnder vars verksamheter saknar en direkt koppling till barn saknar också struktur för en systematisk dialog med barn.

Exempel på former för dialog och inflytande:

- ▶ Kvalitet och utveckling inom förskolenämndens verksamhetsområde erbjuder särskild utbildning i barns delaktighet.
- ▶ Inom individ- och familjeomsorgsnämndens verksamhetsområde används kvalitativa intervjuer som syftar till att öka begriplighet, hanterbarhet och förutsägbarhet för barnet.
- ▶ Vissa av Kommunstyrelsens remisser skickas till elevråd.
- ▶ Inom arbetslivsnämnden genomförs djupintervjuer respektive samråd med unga deltagare i verksamhet kopplat till det kommunala aktivitetsansvaret och med nationella minoriteter.
- ▶ Så kallade Hackaton genomförs då politiker och unga träffas och diskuterar frågor som unga önskar.
- ▶ Inom fritids- och folkhälsönämndens verksamhetsområde genomförs nationella enkätundersökningar inom paraplynätverket KEKS (kvalitet och kompetens i samverkan).
- ▶ Inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområde används enkäter

Figur 3. Exempel på dialog och inflytandeformer som finns i berörda förvaltningar.

Efter beslut från Kommunstyrelsen genomförs vart tredje år en enkät riktad till elever i årskurs åtta och årskurs två på gymnasiet⁸. Enkäten är utformad för att hålla samman ungas mänskliga rättigheter utifrån barnkonventionen och den ungdomspolitik som bedrivs i Borås Stad. Rapporten grundar sig i barnkonventionens fyra grundprinciper. Enkätresultaten sammanställs i rapporten *Ung i Borås* i syfte att lyfta ungas röster om sin vardag. I ovanstående figur presenteras ett antal exempel på dialog och inflytandeformer som genomförs. Årlig enkät genomförs även inom grundskolenämnden där elever tillfrågas om hur de upplever sitt inflytande och möjlighet till delaktighet.

⁸ Enkäten tillhandahålls av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF).

Sammanfattade iakttagelser

- ▶ Kommunfullmäktige beslutade 2011 att barnkonsekvensanalyser ska göras i alla beslutsärenden. Beslutet har inte efterlevts.
- ▶ En stadenövergripande mall för barnkonsekvensanalys samt en barnrättschecklista

3.1.7. Bedömning avseende styrning

Vår bedömning är att Kommunstyrelsen och berörda nämnder inte tillsett en ändamålsenlig styrning inom området som säkerställer följsamhet mot lagstiftningens krav. Det barnrättsbaserade synsättet med barnet som rättighetsbärare har inte fått genomslagskraft i stadens verksamheter. Barnkonventionen beaktas inte i tillräcklig utsträckning i stadens styrdokument eller i arbets- och beslutsprocesser, det saknas tillräcklig analys vid beslut som rör barn och det finns utvecklingspotential vad gäller systematiken i utbildningsinsatser riktat till såväl nämnd som förvaltning. Vi finner att efterlevnaden till barnkonventionen är beroende av enskilda personers/verksamheters intresse och medvetenhet för frågan. Lagstiftningen genomsyrar inte nämndernas verksamheter ur ett övergripande perspektiv.

En framgångsfaktor för ett framgångsrikt barnrättsarbete är att det finns politiskt fattade beslut om att arbeta med barnkonventionen i alla led av organisationen. Kommunfullmäktige har beslutat att barnkonsekvensanalyser ska genomföras i samband med såväl politiska beslut som beslut i förvaltningar. Granskningen visar att detta inte har efterlevts. I övrigt saknas politiska beslut på området.

Det barnrättsbaserade synsätt som ska genomsyra den offentliga verksamheten innebär att principen om barnets bästa ska ses som ett tillvägagångssätt vid beslut som direkt eller indirekt rör barn. Det främsta sättet på vilket detta sker är genom barnkonsekvensanalyser. Stadens mall för barnkonsekvensanalyser används inte på ett systematiskt sätt vid beslut som rör barn. Ingen av de granskade nämnderna använder mallen i samband med politiska beslut. Det finns brister i genomförandet och dokumentationen av barnkonsekvensanalyser och bedömning av barnets bästa. Barnkonsekvensanalyser genomförs inom ett fåtal nämnders verksamhetsområden men detta sker i regel utan att dokumenteras.

Barn har enligt barnkonventionen rätt till information samt till att uttrycka sin åsikt. Nämnder vars verksamheter möter barn i sin grundverksamhet har forum för att inhämta barns synpunkter genom exempelvis elevråd och enkäter. Det saknas dock systematik inom staden i stort kring hur de verksamheter som inte möter barn i sin grundverksamhet ska skapa möjligheter till att ge barn inflytande. Vi ser positivt på att de nämnder som möter barn i sina verksamheter sedan tidigare har inarbetade metoder för att låta barn komma till tals och bedöma barnets bästa i samband med myndighetsbeslut.

De primära åtgärder som vidtagits efter det att barnkonventionen trätt i kraft som lag är utbildningsinsatser kring barnkonventionen. Sådana finns att tillgå via stadens intranät liksom andra e-resurser. Utbildningsinsatser har erbjudits gentemot förtroendevalda i staden, men det framgår inte hur många som deltagit. Dokumentstudier visar att det saknas mer grundlig utbildning i vad ett barnrättsbaserat synsätt innebär och hur barnets bästa ska tillämpas som tillvägagångssätt.

3.2. Uppföljning sker av barn och ungdomars livsvillkor, men utvärdering och uppsikt av arbetet med barnkonventionen saknas

3.2.1. Uppföljning avseende arbetet med barnkonventionen saknas i stort

En genomgång av nämndernas årsredovisningar per 2020 visar att enbart grundskolenämnden, förskolenämnden och kulturnämnden har uppföljning med bäring på arbetet med barnkonventionen. Individ- och familjeomsorgsnämnden har tagit del av uppföljning kopplat till barnkonventionen i patientsäkerhets- och kvalitetsberättelsen från 2020.

Exempel på uppföljning av barnkonventionen i nämnders årsredovisningar 2020:

- ▶ Grundskolenämnden lyfter i årsredovisningen att arbete med barnkonventionen blir allt mer synligt, genom att medarbetare har deltagit på Borås stads grundutbildning i Barnkonventionen. Perspektivet finns även med i Förvaltningschefens beslut där en värdering av respektive beslut görs utifrån barnkonventionen.
- ▶ Förskolenämnden skriver bl.a. att nämndens värdegrundsplattform kopplar till barnkonventionen, att nämndens styrdokument är i harmoni med den nya lagen samt att förvaltningen har tagit fram och implementerat rutiner för barnkonsekvensanalys inför beslut och myndighetsutövning.

Figur 4. Exempel på uppföljning av barnkonventionen i nämnders årsredovisning.

3.2.2. Barn och ungas livsvillkor och livssituation följs upp i välfärdsbokslutet

Kommunstyrelsens och nämndernas utgångspunkt för uppföljning av barn och ungdomars utveckling sker genom stadens välfärdsbokslut som genomförs vartannat år. Uppföljningen baseras både på kvantitativa data. Uppföljningen redovisas till Kommunstyrelsen. Välfärdsbokslutet uppges vara ett viktigt underlag för uppföljning och är ett kommundemensamt verktyg.

I välfärdsbokslutet sker uppföljning av ett antal parametrar: fattigdom, hälsa och välbefinnande, arbete, inkludering och deltagande, hållbara städer och miljöer samt utbildning. Varje parameter följs upp med särskilt fokus på barn och unga.

Varje avsnitt i välfärdsbokslutet utgår från den sociala dimensionen i Agenda 2030 samt de mänskliga rättigheterna som tillhör⁹. Under 2021 har en uppföljning av nämndernas och bolagens tillämpning av välfärdsbokslutet i budget och planeringsarbetet genomförts. Uppföljningen visar att majoriteten av alla nämnder arbetar med områden som välfärdsbokslutet berör. Bokslutet används som kunskapsunderlag för analyser.

Inom fritids- och folkhälsoförvaltningen finns en särskild funktion inom förvaltningen som sammanställer, analyserar och följer upp välfärdsbokslutet. Välfärdsbokslutet beslutas av Fritids- och folkhälsonämnden samt Kommunstyrelsen.

⁹ De globala mål som särskilt beaktar den sociala hållbarheten, och som tangerar barnrätt, är i) Ingen fattigdom, ii) Ingen hunger, iii) God hälsa och välbefinnande, iv) God utbildning för alla, v) Jämställdhet, vi) Minskad ojämlikhet, vii) Hållbara städer och samhällen, viii) Fredliga och inkluderande samhällen

Kännedomen om välfärdsbokslutet har visat sig skilja sig åt bland förvaltningarna. Ungefär hälften av förvaltningarna återger välfärdsbokslutet som uppföljningsmetod i samband med intervju.

3.2.3. Uppföljning av arbete med barn och unga sker också inom ramen för löpande uppföljning

I Borås Stads budget finns målområdet "Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga". Målområdet följdes upp i årsredovisning 2020 med hjälp av ett antal indikatorer. Indikatorerna rör bland annat andelen barn som inte lever i hushåll med försörjningsstöd och andel elever som känner sig trygga i grund- och gymnasieskolan. Av åtta indikatorer bedömdes två vara helt uppfyllda. Målbilden följs upp av samtliga nämnder inom ramen för deras respektive årsredovisning. Uppföljningen per nämnd sker även den med hjälp av indikatorer.

3.2.4. Hos vissa nämnder finns riktad uppföljning av barn och ungas livsvillkor och livssituation

I verksamheter som arbetar med målgruppen barn förekommer också mer specifik uppföljning av barn och ungdomars utveckling och livsvillkor. Se exempel på detta i figur 5 nedan.

Exempel på uppföljning av barn och ungdomars utveckling och livsvillkor:

- ▶ Grundskolenämnden fram fyra kvalitetsrapporter. Rapporterna har en tydlig koppling till barn och ungdomars utveckling. I Kvalitetsrapport för undervisning och resultat 2021 beskrivs att barnkonventionen och lagstiftarens tolkning av artikel 28, rätten till utbildning, är uttryckt i skollagen.
- ▶ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden genomför skolklimatsundersökningar, riktade enkäter inom vissa frågor (såsom pandemin) samt kvalitetsrapporter där barnrättsperspektivet ingår. Nämnden behandlar årligen kvalitetsrapporten.
- ▶ Inom individ- och familjeomsorgsnämnden görs brukarundersökningar inom olika områden såsom hem för vård eller boende, familjehem och till ungdomar över 13 år. Därtill sker undersökning av barn och ungas delaktighet vid kontakt med socialtjänsten.
- ▶ I Arbetslivsnämndens patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse redovisas uppföljning av barnrättsgruppens arbete, främst kopplat till kompetensutveckling.
- ▶ Inom arbetslivsförvaltningen sker uppföljning av barnrättsperspektivet två gånger årligen. Rutinen finns dokumenterad i förvaltningens årshjul.

Figur 5. Exempel på uppföljning av barn och ungdomar utveckling och livsvillkor.

3.2.5. Ungdomspolitiska programmet

Det ungdomspolitiska programmet för staden antogs i januari 2020. I programmet framgår att Kommunstyrelsen ansvarar för att senast 2023 föreslå kommunfullmäktige ett reviderat program. Kommunstyrelsen ansvarar för att upprätta och löpande revidera en handlingsplan till det ungdomspolitiska programmet. Handlingsplaner för 2019-2021 finns för respektive nämnd utifrån det senaste resultatet i LUPP - Lokal uppföljning av Ungdomspolitiken 2017.

Det sker ingen separat uppföljning av det ungdomspolitiska programmet. Åtgärdsplaner kopplat till LUPP har följts upp efter 1,5 år och sedan under det tredje året. Det ungdomspolitiska programmet kommer framöver att integreras i programmet för mänskliga rättigheter. LUPP-data integreras i Valfärdsbokslutet.

3.2.6. Uppsikt över arbetet med barnkonventionen saknas

Det har inte fattats något beslut kopplat till utvärdering och återrapportering gällande arbetet med barnkonventionen i nämnderna. I Borås stads årsredovisning 2020 framgår att det valfärdsbokslut som beskrevs i föregående kapitel används som ett verktyg för att mäta den sociala hållbarheten i Borås, men detta omfattar enbart delar av området kopplat till barnkonventionen.

Kommunstyrelsen har inte på ett definierat i sin styrmodell hur uppsikten ska bedrivas för stadens nämnder och således heller inte kring barnkonventionen specifikt.

Sammanfattade iakttagelser

- ▶ Det finns inga politiskt fattade beslut om återrapportering av genomförande av barnkonventionen i staden. På det stora hela saknas uppföljning av styrelse och nämnders arbete med barnkonventionen.
- ▶ Uppföljning avseende barn och ungas livsvillkor sker dels på stadennivå, dels i respektive nämnds årsredovisning. Därtill sker specifik uppföljning inom de nämnder som direkt möter barn och unga.

3.2.7. Bedömning avseende uppföljning och uppsikt

Vår bedömning är att kommunstyrelse och nämnder har tillsett en ändamålsenlig uppföljning av barn och ungas livsvillkor och livssituation. En förutsättning för en ändamålsenlig styrning är en fungerande uppföljning och utvärdering. Inom Borås Stad finns en relativt omfattande uppföljning av barn och ungas livsvillkor och livssituation. Detta sker inom ramen för det av kommunfullmäktige beslutade målområdet *Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga*. Uppföljningen sker både på staden- och nämnds nivå. Vidare sker uppföljning av barn och ungas livsvillkor och livssituation inom ramen för stadens välfärdsbokslut. Slutligen finns också uppföljningar specifikt riktade till nämndernas målgrupper.

Vår bedömning är att Kommunstyrelsen inte säkerställt en tillräcklig uppsikt över nämndernas arbete med barnkonventionen. På det stora hela saknas styrning och uppföljning av stadens och nämndernas arbete med barnkonventionen. Kommunstyrelsen har heller inte beslutat om någon struktur för utvärdering av stadens arbete med barnkonventionen.

Genomförande av barnkonventionen är en fråga som faller inom så gott som alla nämnders ansvar, vilket ökar behovet av uppsikt för att ha en sammanhållen bild av hur staden arbetar med denna fråga. En viktig förutsättning för att kunna bedriva uppsikt är att Kommunstyrelsen själva har tydliggjort hur denna ska bedrivas, vilket Kommunstyrelsen inte gjort. I avsaknad av definierad uppsiktsplikt är vår utgångspunkt därför hur Kommunstyrelsen arbetar med styrning, ledning, uppföljning och kontroll inom området. Som ovan nämnt har Kommunstyrelsen enligt vår mening inte tillsett en ändamålsenlig styrning, ledning uppföljning och kontroll inom området som säkerställer följsamhet mot lagstiftningens krav.

4. Kartläggning av viss myndighetsutövning

Redogörelsen nedan beskriver hur myndighetsutövningen inom individ- och familjeomsorgsnämnden, sociala omsorgsnämnden och grundskolenämnden förhåller sig till barnkonventionen utifrån följande områden:

- ▶ Arbetsprocesser, utredning, beslutsfattande och uppföljning myndighetsbeslut
- ▶ Tillämpning av barnets bästa och barnets möjligheter att framföra sina åsikter
- ▶ Stöd till tjänstepersoner för att systematiskt tillämpa barnkonventionen i arbets- och beslutsprocesser
- ▶ Uppföljning av barnkonventionen i ovan nämnda avseenden på förvaltningsövergripande nivå
- ▶ Återrapportering till nämnden

De tre granskade nämnderna utövar myndighetsutövning inom olika områden. Myndighetsutövning för individ- och familjeomsorgsnämnden rör Lagen om vård av unga, Lag om vård av missbrukare i vissa fall och socialtjänstlagen. Sociala omsorgsnämnden utövar myndighetsutövning inom socialtjänstlagen och LSS. Myndighetsutövningen inom dessa två nämnder utförs vanligtvis av handläggare med stöd av metodhandledare och enhetschefer. Myndighetsutövning inom grundskolenämndens område utövas ofta av rektor och rör exempelvis beslut om betyg, beslut relaterade till skolplikt och frånvaro, beslut om särskilt stöd, skolskjutsfrågor samt skolval.

Barnkonventionens artiklar om barnets bästa, barnets rätt till information och att få uttrycka sin åsikt har sedan tidigare funnits inskrivna i socialtjänstlagen, LSS och skollagen. Delar av barnkonventionen har således varit grund för myndighetsutövning redan innan barnkonventionens införlivande i lag.

I flera intervjuer framkommer att det vid tillfällena kan uppstå konflikter i myndighetsutövningen. Konflikterna kan röra svårigheter att tillämpa och tolka barnkonventionen i relation till annan lagstiftning, i relation till verksamheternas budgetmässiga förutsättningar eller i relation till en vårdnadshavares uppfattning. I intervjuer framgår att det vid dessa tillfällen görs avvägningar kring hur lagrummen och situationen ska tolkas men att det kan upplevas som utmanade.

4.1. Två nämnder uppges använda barnkonsekvensanalyser i arbetsprocesser, utredning och beslut

Granskningen visar att individ- och familjeomsorgsförvaltningen samt sociala omsorgsförvaltningen uppges använda barnkonsekvensanalyser i arbetsprocesser, utredningar och beslut i myndighetsutövningen.

4.1.1. Individ- och familjeomsorgsförvaltningen

Inom individ- och familjeomsorgsförvaltningen används metoden "Barnets Behov I Centrum" (BBIC). Arbetssättet är framtaget för socialtjänstens myndighetsutövning och är anpassat efter socialtjänstens regelverk¹⁰. Vid övervägande av olika insatser ska socialtjänsten enligt BBIC *analysera konsekvenser* för barnet samt ta hänsyn till information från barnet självt. Vi har inte mottagit någon uppföljning som visar i vilken utsträckning dessa analyser genomförs. Intervjuade uppger att det i själva myndighetsbesluten inte hänvisas till barnkonventionen men att man systematiskt i myndighetsutövningen arbetar med barnets perspektiv och barnrättsperspektiv. Vi noterar att förvaltningen inte använder Borås stads mall för barnkonsekvensanalys i myndighetsutövningen utan BBICs metod.

4.1.2. Sociala omsorgsförvaltningen

Sociala omsorgsförvaltningen har en rutin som anger att barnkonsekvensanalyser ska genomföras vid samtliga myndighetsbeslut som rör barn¹¹. Förvaltningen arbetar med att ta fram ett informationsunderlag som ska skickas till alla som ansökt om en LSS-insats som är under 18 år eller som har ett barn under 18 år i sin närhet. I underlaget ska informeras om barnkonsekvensanalys och vad denna innebär.

Intervjuade inom sociala omsorgsförvaltningen uppger att både vuxen- respektive barn- och unga-gruppen genomför barnkonsekvensanalyser. Från och med maj 2021 utgör barnkonsekvensanalyserna en del av förvaltningens utredningsmall. Enligt uppgift genomförs i nuläget inga stickprov eller uppföljning som påvisar verksamheternas följsamhet till rutinen.

4.1.3. Grundskoleförvaltningen

Dokumentation från grundskoleförvaltningen¹² anger att barnkonsekvensanalyser ska göras i samtliga frågor och beslut som påverkar barn. Av underlagen framgår inte hur barnkonsekvensanalyser ska hanteras specifikt inom myndighetsutövningen. I dokumentstudier i övrigt framgår inga spår av att barnkonsekvensanalyser genomförs inom myndighetsutövningen. I intervjuer uppges att barnkonsekvensanalyser inte genomförs inom myndighetsutövningen och att det saknas rutiner för hur barnkonsekvensanalyser ska genomföras och dokumenteras.

¹⁰ BBIC ska stärka barnperspektivet och delaktigheten för barn och unga. Det utgår från barnets behov och ger den sociala barn- och ungdomsvården en enhetlig och evidensbaserad struktur för handläggning, genomförande och uppföljning. BBIC tar sin utgångspunkt i Barnkonventionen och socialtjänstlagen. Målet med BBIC är att tillhandahålla en nationellt enhetlig struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av den sociala barn- och ungdomsvården.

¹¹ Reviderad april 2021

¹² Ett presentationsmaterial från förvaltningen samt ett "diskussionsunderlag", båda från år 2020.

4.2. Det finns utvecklingspotential i att säkerställa barnets bästa och att barnet ska få uttrycka sin åsikt

De verksamheter som arbetar med myndighetsutövning har sedan tidigare haft skrivningar i lagstiftning om barnets bästa och barnets rätt till att få information och att få uttrycka sin åsikt.

4.2.1. Individ- och familjeomsorgsförvaltningen

Inom individ- och familjeomsorg finns ett stort antal rutiner till stöd i utrednings- och uppföljningsarbete för barn och unga. I flertalet rutiner hänvisas till barnkonventionen och begreppet barnets bästa omnämns systematiskt. Barn erbjuds att delta i samtal som rör barnet och om det bedöms vara lämpligt sker också enskilda samtal med barnet. Barn över 15 år får en egen inbjudan till samtal. I BBIC-modulen finns en fråga kring huruvida barnet har fått komma till tals. Motivering krävs om handläggaren svarar nej.

Individ- och familjeomsorgsförvaltningen har en rad olika metodstöd för olika händelser och ärendetyper. Som exempel finns en mall för inhämtande av barns upplevelse av polisförhör på Barnahus där barnet får skatta sin upplevelse. Det finns också metodstöd för hur samtal med barn kan föras i olika ärenden. I dessa underlag betonas vikten av att prata med barn och inhämta dess åsikt.

Intervjuade lyfter att det finns utvecklingsområden i att synliggöra barnets åsikt i olika dokument, exempelvis i så kallade uppdrag till *utförarverksamheter*. Om mallarna innehåller styrande rubriker som "barnets uppfattning" ökar sannolikheten att barnets åsikt belyses. Exempelvis innehåller mall för genomförandeplan¹³ en sådan styrande rubrik; "barnets uppfattning om insats".

4.2.2. Sociala omsorgsförvaltningen

Förvaltningen har en rad rutiner för utredning av och bedömning av rätt till insats enligt LSS. Rutinerna innehåller frågor som syftar till att ge den enskilde möjlighet att komma till tals. Rutinerna används för nämndens samtliga målgrupper; både barn, unga och vuxna.

I varje individärende upprättas en genomförandeplan där barnet ska ges möjlighet att komma till tals. I intervju uppges att en verksamhetsutvecklare har till uppgift att följa upp att barn medverkar i framtagandet och uppföljningen av genomförandeplanen. EY har efterfrågat men inte mottagit dokumentation som visar om uppföljningen av genomförandeplanerna dokumenteras. Vi noterar att det framgår i Sociala omsorgsnämndens patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse för 2020 att det generellt sett saknas dels struktur för egenkontrollen i förvaltningens olika verksamheter, dels struktur för utfallet av egenkontroll när ansvariga på olika nivåer. Av dokumentet framgår att det under år 2021 ska utarbetas en rutin för egenkontroll.

¹³ En genomförandeplan syftar till att säkerställa en struktur för hur beslutade insatser genomförs på individnivå.

4.2.3. Grundskoleförvaltningen

Inom grundskoleförvaltningen finns rutiner för att inhämta barnets åsikter i olika sammanhang. Det finns exempelvis en rutin som anger att barnets åsikt ska inhämtas i samtal om frånvaro. I rutindokument för analys och beslut om särskilt stöd och anpassad studiegång dokumenteras huruvida barnet har medverkat i utredningen. I rutindokument saknas dock fält för att dokumentera barnets åsikt. I intervjuer framgår att det finns utvecklingspotential vad gäller att låta barn komma till tals samt dokumentera detta inom myndighetsutövningen.

4.3. Utbildning och rutiner finns som stöd i tillämpning av vissa artiklar i barnkonventionen

Inom samtliga tre nämnders verksamhetsområden finns rutindokument och mallar kopplat till myndighetsutövningen. Medarbetare inom förvaltningarna har även genomgått olika utbildningar avseende barnkonventionen.

4.3.1. Individ- och familjeomsorgsförvaltningen

Individ- och familjeomsorgsförvaltningens medarbetare inom barn och unga har genomgått Barnombudsmannens webbutbildningar. Innehållet i utbildningarna har sedan diskuterats vid arbetsplatsträffar. Medarbetarna kan även få stöd i arbetet från individ- och familjeomsorgsförvaltnings socialt ansvarig samordnare. Funktionen har till uppgift att bevaka socialjuridiska frågor och ge vägledning i tolkning av lagstiftning.

4.3.2. Sociala omsorgsförvaltningen

Inom sociala omsorgsförvaltningen har alla enhetschefer genomgått en utbildning i barnkonventionen. I intervju uppges att tolkning av barnkonventionens principer varierar beroende på vilken utbildning en handläggare genomgått. Som tidigare redovisat har förvaltningen ett metodstöd för genomförande av barnkonsekvensanalyser. Metodstödet innefattar också hur bedömning av rätt till insats kan göras.

4.3.3. Grundskoleförvaltningen

Grundskoleförvaltningens ledning har utbildats med ambitionen att kunskapen ska föras vidare i linjeorganisationen till rektorer. Under 2021 har även medarbetare inom grundskoleförvaltningen genomgått utbildning kopplat till barnkonventionen. I intervju uppges att den pedagogiska personalen generellt har kunskap om barnkonventionens innebörd. Kunskapsläget hos övrig personal kan vara mer varierande. Som tidigare nämnt har grundskoleförvaltningen tagit fram ett förvaltningsinternt diskussionsunderlag för genomförande av barnkonsekvensanalyser.

4.4. En nämnd följer upp myndighetsutövningens följsamhet till barnkonventionen

I individ- och familjeomsorgsnämndens patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse 2020 framgår att enheten Barn och unga har genomfört egenkontroll av huruvida barnets egen röst och uttryck dokumenteras i utredning och uppdrag till utförare samt i genomförandeplan. Av egenkontrollen framgår att barnets röst inte alltid kommer fram i analys och bedömning. Utifrån analysen framgår att enheten bland annat ska utveckla arbetet med vårdplaner och genomförandeplaner med fokus på barnets delaktighet i målformuleringar. Enheten ska även utveckla hur barnets röst ska fås fram och hur barnets delaktighet ska öka i myndighetsutövningen.

Dokumentstudier och intervjuer visar att sociala omsorgsnämnden och grundskolenämnden med respektive förvaltningar inte genomför någon uppföljning av myndighetsutövningens följsamhet till barnkonventionen. Som tidigare nämnt redovisas exempelvis i sociala omsorgsnämndens patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse för 2020 att det generellt sett saknas struktur för egenkontroll i förvaltningens olika verksamheter. Av dokumentet framgår ingen uppföljning som relaterar till barnkonventionen. Granskningen i övrigt visar att enheter och verksamheter inte följer upp följsamheten till barnkonventionen.

I grundskolenämndens kvalitetsrapport *Värdegrund* återfinns en rad hänvisningar till barnkonventionen och till en genomförd enkät¹⁴. I rapporten återfinns en analys kring barns delaktighet i exempelvis undervisningssituationer eller skolans verksamhet som helhet. Rapporten redovisar inte någon uppföljning av barns delaktighet i myndighetsutövningen. Dokumentstudier visar i övrigt att det inte genomförs någon uppföljning av myndighetsutövningens följsamhet till barnkonventionen.

Sammanfattade iakttagelser

- ▶ Delar av barnkonventionen är sedan tidigare införlivad i aktuell lagstiftning.
- ▶ På enhets- och verksamhetsnivå finns rutiner för myndighetsutövning som innehåller delar av barnkonventionen.

¹⁴ Skolklimatundersökningen, elever i årskurs 7-9. Undersökningen genomförs årligen.

4.5. Bedömning för arbetet inom viss myndighetsutövning

Vi bedömer att granskade nämnder delvis har säkerställt följsamhet till barnkonventionens grundprinciper genom tillämpning av övrig gällande lagstiftning (skollagen, socialtjänstlagen och LSS). Nämnderna saknar däremot styrning och uppföljning som omfattar barnkonventionen som helhet. Vi bedömer att tjänstepersoner i viss utsträckning har tillräckligt stöd i arbetet med implementering av barnkonventionen. Individ- och familjeomsorgsnämnden har enligt vår bedömning följt upp delar av verksamhetens följsamhet till barnkonventionen. Sociala omsorgsnämnden och grundskolenämnden har inte följt upp myndighetsutövningens följsamhet till barnkonventionen.

Vi grundar vår bedömning på att de verksamheter inom individ- och familjeomsorgsnämnden, sociala omsorgsnämnden samt grundskolenämnden som utövar myndighetsutövning har såväl lagstiftning, nationellt metodstöd som interna rutiner till stöd för att bedöma barnets bästa och tillse att barn kommer till tals i de ärenden som rör barnet. Det finns utvecklingsområden avseende dokumentation, uppföljning och synliggörandet av barnets bästa för samtliga tre nämnder.

Individ- och familjeomsorgsnämnden har följt upp hur myndighetsutövningen tillämpar barnkonventionen inom delar av verksamheten. Övriga nämnder tar inte del av någon systematisk uppföljning av hur barnkonventionen tillämpas i myndighetsutövningen. Det genomförs inte heller någon uppföljning på förvaltnings- eller verksamhetsnivå.

Granskningen visar att individ- och familjeomsorgsnämnden samt sociala omsorgsnämndens förvaltningar uppges använda barnkonsekvensanalyser i myndighetsutövningen, men att det saknas dokumenterad uppföljning av detta. Inom grundskolenämndens verksamhet genomförs enligt uppgift inte barnkonsekvensanalyser i myndighetsutövningen.

5. Bedömning, slutsatser och rekommendationer

5.1. Bedömningar utifrån revisionsfrågorna

5.1.1. Bedömningar avseende det övergripande perspektivet

Revisionsfrågor	Bedömning
Vilka åtgärder har Kommunstyrelsen och berörda nämnder genomfört med anledning av att barnkonventionen blev lag 1 januari 2020?	Ingen av stadens nämnder har beslutat om några specifika åtgärder med anledning av att barnkonventionen blivit lag. Åtgärder som vidtagits inom förvaltningarna avser utbildningsinsatser.
Hur beaktas barnkonventionen och barnets bästa i Borås Stads arbets- och beslutsprocesser?	Kommunfullmäktige beslutade 2011 att barnkonsekvensanalyser ska genomföras i samband med såväl politiska beslut som beslut i förvaltningar. Granskningen visar att detta inte har efterlevts. Det finns en mall för barnkonsekvensanalyser samt en barnrättschecklista. Dessa tillämpas inte på ett systematiskt vis i samband med beslut som rör barn. I myndighetsutövande verksamheter tillämpas dock bestämmelser om barnets bästa och barnets rätt att komma till tals. På det stora hela saknas ett barnrättsperspektiv i samband med beslut. Barnets rättigheter belyses i en av de granskade nämndernas tjänsteskrivelser. Två nämnder har tagit fram egna rutiner för arbetet med barnets rättigheter.
Hur beaktas barnrättsperspektivet och barnkonventionen i centrala styrdokument?	Barnrättsperspektivet saknas i stort i centrala styrdokument. Varken kommunstyrelse eller nämnder har tagit fram något styrdokument kopplat till arbetet med barnkonventionen. Styrning avseende barn och ungas levnadsvillkor och livssituation återfinns inom ramen för arbetet med kommunfullmäktiges mål, det ungdomspolitiska programmet och dokumentet Ett socialt hållbart Borås.
Finns ändamålsenlig styrning inom området som säkerställer följsamhet mot lagstiftningens krav?	Nej, på det stora hela saknas styrning kopplat till barnkonventionen i staden. Det saknas politiska beslut om hur arbetet med barnkonventionen ska bedrivas.

<p>Finns former för dialog och inflytande för barn och ungdomar i Borås Stads beslutsprocesser?</p>	<p>Ja, i viss utsträckning. De verksamheter som möter barn inom ramen för sin grundverksamhet har forum för att låta barn komma till tals; dels i myndighetsutövning, dels genom enkäter, elevråd och liknande. Exempel finns på hur politiker fört dialog med barn och unga. Granskningen visar dock att det saknas en systematik för hur de verksamheter som inte möter barn ska föra en sådan dialog.</p>
<p>Genomförs tillräckliga analyser med utgångspunkt i barnkonventionen och barnrättsperspektivet vid beslut som direkt eller indirekt berör barn och ungdomar?</p>	<p>Nej. Ingen av de granskade nämnderna använder barnkonsekvensanalys i samband med politiska beslut. Det finns brister i genomförandet och dokumentationen av barnkonsekvensanalyser och bedömning av barnets bästa. Barnkonsekvensanalyser genomförs inom ett fåtal nämnders verksamhetsområden, men detta sker i regel utan att dokumenteras.</p>
<p>Har Borås Stad genomfört kompetenshöjande insatser till förtroendevalda och tjänstepersoner som avser barnkonventionen, barnrättsperspektivet och dess tillämpning?</p>	<p>Till viss del. Kompetenshöjande insatser har genomförts riktat till både förtroendevalda och tjänstepersoner. Utbildningsinsatser har erbjudits gentemot förtroendevalda i staden, men det framgår inte hur många som deltagit. I intervjuer efterlyses löpande diskussioner om tillämpning av barnkonventionen i verksamheten.</p>
<p>Hur följer Kommunstyrelsen och berörda nämnder utvecklingen av barn och ungdomars livsvillkor och livssituation?</p>	<p>Barn och ungas livsvillkor och livssituation följs genom arbete med den av kommunfullmäktige beslutade målbilden <i>Vi tar ansvar för barn och unga</i>. Uppföljning sker också genom stadens välfärdsbokslut.</p>
<p>Hur utvärderas och bedrivs uppsikt gällande Borås Stads arbete med barnkonventionen?</p>	<p>Kommunstyrelsen har inte säkerställt en tillräcklig uppsikt över nämndernas arbete med barnkonventionen. På det stora hela saknas styrning, ledning och uppföljning av stadens och nämndernas arbete med barnkonventionen. Kommunstyrelsen har inte beslutat om någon struktur för utvärdering av stadens arbete med barnkonventionen.</p>

5.1.2. Bedömningar avseende myndighetsutövning

Revisionsfrågor	Bedömning
Hur säkerställs följsamhet till barnkonventionens grundprinciper när det gäller utredning och beslut som avser enskilda barn och ungdomar under 18 år?	Granskade nämnder har delvis säkerställt följsamhet till barnkonventionens grundprinciper genom tillämpning av övrig gällande lagstiftning (socialtjänstlagen, LSS och skollagen). Nämnderna saknar däremot styrning som omfattar barnkonventionen som helhet.
Hur säkerställs att barnkonventionen tillämpas i arbetsprocesser, utredning, beslutsfattande och uppföljning när det gäller dessa beslut?	Granskade nämnder har delvis säkerställt att barnkonventionen tillämpas i arbetsprocesser, utredning, beslutsfattande och uppföljning. De myndighetsutövande verksamheterna har rutiner och mallar för hur <i>delar</i> av barnkonventionen ska tillämpas i arbets- och beslutsprocesser.
Hur tillämpas och följs bestämmelserna om barnets bästa, att barnet ska få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter i dessa beslut?	I huvudsak genom tillämpning av den för verksamheten ordinarie gällande lagstiftningen. I rutiner återfinns hänvisningar till barnets bästa, information och möjlighet att framföra åsikter. Det finns utvecklingsområden avseende dokumentation, uppföljning och synliggörandet av barnets bästa för samtliga tre nämnder.
Har tjänstepersoner i berörda förvaltningar tillräckligt stöd för att systematiskt tillämpa barnkonventionen i arbets- och beslutsprocesser?	Tjänstepersoner har i viss uträkning tillräckligt stöd i arbetet med implementering av barnkonventionen. Enligt uppgift har medarbetare och chefer erbjudits utbildningar kopplat till barnkonventionen. Rutiner och mallar utgör stöd för arbetet.
Hur följs arbetet med barnkonventionen i dessa avseenden upp på förvaltningsövergripande nivå?	Det saknas uppföljning och åiterrapportering av arbetet med barnkonventionen i myndighetsutövning. Undantaget är en enhet inom individ- och familjeomsorgsnämnden.
Hur åiterrapporteras detta arbete till nämnden?	Individ- och familjeomsorgsnämnden har följt upp hur myndighetsutövningen tillämpar barnkonventionen inom delar av verksamheten. Övriga nämnder tar inte del av någon systematisk uppföljning av hur barnkonventionen tillämpas i myndighetsutövningen.

5.2. Slutsatser och rekommendationer

Granskningens syfte har varit att bedöma om Kommunstyrelsen och nämnderna vidtagit åtgärder för att säkerställa att Borås Stad uppfyller barnkonventionen och om arbetet är ändamålsenligt. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är att kommunstyrelse och granskade nämnder inte säkerställt detta.

Granskningen visar att det barnrättsbaserade synsättet med barnet som rättighetsbärare har inte fått genomslagskraft i stadens verksamheter. Barnkonventionen beaktas inte i tillräcklig utsträckning i stadens styrdokument eller i arbets- och beslutsprocesser. Därtill saknas systematik vad gäller genomförande av barnkonsekvensanalyser vid beslut som berör barn på ett direkt eller indirekt vis. Ingen av de granskade nämnderna använder barnkonsekvensanalyser i samband med politiska beslut. Barnkonsekvensanalyser genomförs inom ett fåtal nämnders verksamhetsområden, men detta sker i regel utan att dokumenteras.

Vidare finns det utvecklingspotential vad gäller systematiken i utbildningsinsatser riktat till såväl nämnd som förvaltning. På det stora hela saknas uppföljning av styrelse och nämnders arbete med barnkonventionen och kommunstyrelsen bedriver ingen uppsikt på området.

Inom ramen för myndighetsutövning gentemot barn sker arbetet med barnkonventionen i huvudsak genom den för verksamheten ordinarie gällande lagstiftningen, där delar av barnkonventionen finns införlivad. Det finns tydliga utvecklingsområden kopplat till såväl styrning, uppföljning och kontroll av myndighetsutövningens följsamhet till barnkonventionen.

Utifrån genomförd granskning lämnas nedan rekommendationer till Kommunstyrelsen och till granskade nämnder.

Vi rekommenderar Kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa en sammanhållen styrning kopplat till barnkonventionen i samtliga av stadens verksamheter.
- ▶ Säkerställa struktur för uppföljning och uppsikt av stadens arbete med efterlevnad av barnkonventionen.

Vi rekommenderar övriga granskade nämnder att:

- ▶ Säkerställa en tillräcklig styrning utifrån barnkonventionen, exempelvis genom att säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.
- ▶ Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av nämndens efterlevnad till barnkonventionen.

Därutöver lämnas följande rekommendationer utifrån granskningen avseende myndighetsutövning inom grundskolenämnden, sociala omsorgsnämnden och individ- och familjeomsorgsnämnden.

Vi rekommenderar grundskolenämnden att:

- ▶ Säkerställa en tillräcklig dokumentation av att barn kommer till tals i myndighetsutövningen.
- ▶ Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av myndighetsutövningens efterlevnad till barnkonventionen.
- ▶ Säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs och dokumenteras vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.

Vi rekommenderar sociala omsorgsnämnden att:

- ▶ Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av barnkonventionens efterlevnad inom myndighetsutövningen.
- ▶ Säkerställa att barnkonsekvensanalyser dokumenteras vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.

Vi rekommenderar individ- och familjeomsorgsnämnden att:

- ▶ Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av att samtliga delar inom myndighetsutövningen efterlever barnkonventionen.
- ▶ Säkerställa att barnkonsekvensanalyser dokumenteras vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.

Göteborg den 28 februari 2022

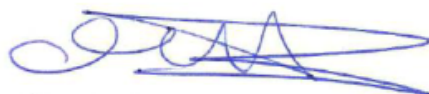
Linnéa Johansson
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Karin Knutsson
Verksamhetsrevisor
Biträdande projektledare
Ernst & Young AB

Maria Carlsrud Felander
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Projektledare
Ernst & Young AB

Mikaela Bengtsson
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare
Ernst & Young AB

Bilaga 1. Källförteckning

Intervjuer

Vi har genomfört intervjuer med drygt 50 medarbetare och chefer inom nedan förvaltningar, inklusive gruppintervjuer avseende myndighetsutövning.

- ▶ Arbetslivsförvaltningen, 22-01-26 och 22-02-01
- ▶ Förskoleförvaltningen, 21-11-19
- ▶ Fritids- och folkhälsoförvaltningen, 21-12-02
- ▶ Grundskoleförvaltningen, 21-11-23 och 21-11-25
- ▶ Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, 21-12-07
- ▶ Individ och familjeomsorgsförvaltningen, 21-11-23, 21-12-02 och 21-12-06
- ▶ Stadsledningskontoret, 21-11-30
- ▶ Kulturförvaltningen, 21-11-29
- ▶ Lokalförsörjningsförvaltningen, 21-11-22
- ▶ Miljö- och konsumentförvaltningen, 21-12-02
- ▶ Samhällsbyggnadsförvaltningen, 21-11-29
- ▶ Social omsorgsförvaltningen, 21-11-25
- ▶ Serviceförvaltningen, 21-12-02
- ▶ Tekniska förvaltningen, 21-11-30
- ▶ Överförmyndarnämndens förvaltning, 21-11-19

Dokumentation per nämnd

▶ Arbetslivsnämnden

- Patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse 2020, Arbetslivsnämnden, 2020
- Tertial 2 2021, Arbetslivsnämnden
- Budget 2021:2, Arbetslivsnämnden
- Årsredovisning 2020, Arbetslivsnämnden
- Barnrättsperspektiv - Checklista, Arbetslivsförvaltningen, Verksamhetsområde 1, Försörjningsenheten, 2020-02-13
- Verksamhetsplan (Arbetslivsnämnden), 2022-01-21
- Barnrättsperspektiv - rutin, Arbetslivsförvaltningen, Verksamhetsområde 1, Försörjningsenheten, 2019-03-20
- Lupp 2017 avslutande rapportering av handlingsplaner, Arbetslivsnämnden, 2021-11-23

▶ Förskolenämnden

- Budget 2021:2, Förskolenämnden
- Verksamhetsplan 2021-2022, Förskoleförvaltningen, 2021-03-23
- Årsredovisning 2020, Förskolenämnden
- Tertial 1 2021, Förskolenämnden
- Tertial 2 2021, Förskolenämnden
- Budget Borås Stad 2020
- Visionen om framtidens Borås, Stadsledningskansliet, 2021-09
- Bilaga 2 - Mall för Barnkonsekvensanalys - prövning av barnets bästa, Förskoleförvaltningen, 2020-03-25
- Rutin för arbete med barns rättigheter och prövning av barnets bästa, Förskoleförvaltningen, 2021-04-15
- Bilaga 1 - Barnrättschecklista, Förskoleförvaltningen, 2020-04-23
- Barnrättsveckan Borås 2019, 2019-11-20
- Grundutbildning i barnkonventionen, Sveriges Kommuner och Regioner, 2020
- Handedarutbildning Barnkonventionen i verksamhet och beslutsfattande
- Hur fungerar barnkonventionen i svensk lag?, Barnombudsmannen, 2020-10-23
- Barnkonsekvensanalys, Borås stad, 2020-01-28
- Barnrättschecklista - budget, Borås stad, 2020-08-20
- Barnrättschecklista - intern kontroll, Borås stad, 2020-08-20
- Hantering vid myndighetsutövning
- Beskrivning av barns delaktighet
- Månadsrapport juni 2021, Förskolenämnden, 2021-08-23
- Senarelagt öppnande av Hagkällans förskola, Förskolenämnden, 2021-03-25

▶ Fritids- och folkhälsonämnden

- Budget 2021:2, Fritids- och folkhälsonämnden
- Årsredovisning 2020, Fritids- och folkhälsonämnden
- Tertial 2 2021, Fritids- och folkhälsonämnden
- Tertial 1 2021, Fritids- och folkhälsonämnden

- Överenskommelsen, Borås stad, Social Ekonomi Sjuhärad, Föreningsrådet Borås, Studieförbunden i Borås & Svenska kyrkan Borås
- Borås Stads Program för föräldraskapsstöd, Kommunfullmäktige, 2021-04-29
- Borås Stads Program för Öppen ungdomsverksamhet, Fritids- och folkhälsonämnden, 2018-11-05
- Borås Stads Ungdomspolitiska program, Kommunfullmäktige, 2020-01-23
- Visionen om framtidens Borås, Kommunfullmäktige, 2021-09-23
- Information om webbutbildningar i barnkonventionen, Borås stad
- FN:s konvention om Barnets rättigheter, Borås stad
- Barnrätt- vårt arbetssätt! Introduktion feriearbete i Öppen Ungdomsverksamhet, En kommun fri från våld
- Barnrätt, En kommun fri från våld
- FoF Medarbetarutbildning, Borås stad
- Risk och konsekvensanalys med anledning av pandemin- ur ett barnrättsperspektiv och hälsosamt åldrande, Fritids- och folkhälsoförvaltningen, 2020-04-08
- Feriearbete 2020 - risk och konsekvensanalys, Fritids- och folkhälsoförvaltningen, 2020-03-30
- Lupp-2017 återrapportering 1,5 år, Fritids- och folkhälsonämnden, 2020-03-23
- Valfärdsbokslutet 2020 - En jämlikhetsrapport för ett socialt hållbart Borås, Kommunstyrelsen, 2021
- Utdrag från Loggboken där vi kan läsa om hur vi jobbat med att fånga upp barn/ungas tankar om verksamheten., 2020-03-11
- "Fokus barn och unga - Borås" Nätverksgrupper barn och unga: riktlinjer och checklista 191104, Borås stad, 2019-11-04
- Rättighetsanalys - Prövning av beslutets påverkan på ett jämlikt Borås, Borås stad
- Mall för Barnkonsekvensanalys - prövning av barnets bästa, Borås stad, 2020-03-25
- Barnrättschecklista, Borås stad, 2020-03-25
- Sammanställning dokument, Fritids- och folkhälsoförvaltningen, 2021-11-16
- Nätverksgrupper, barn och unga 10-16 år, Fritids- och folkhälsoförvaltningen, 2021-05-11

► **Grundskolenämnden**

- Budget 2021, Grundskolenämnden
- Budget 2021:2, Grundskolenämnden
- Intern kontrollplan 2021, Grundskolenämnden
- Riskanalys 2021, Grundskolenämnden
- Årsredovisning 2020, Grundskolenämnden
- Uppföljning Intern kontroll 2020, Grundskolenämnden
- Tertial 2 2021, Grundskolenämnden
- Tertial 1 2021, Grundskolenämnden
- Fritidshem 2020 - Kvalitetsrapport om Fritidshem i Borås stad, Grundskolenämnden, 2020-12-15

- Jämförelse av nationella resultat 2020 - Kvalitetsrapport för Borås Stads resultat jämfört med nationella resultat, Grundskolenämnden, 2021-03-23
 - Undervisning och resultat 2021 - Kvalitetsrapport om grundskolan och grundsärskolan i Borås Stad, Grundskolenämnden, 2021-10-27
 - Värdegrund 2021 - Kvalitetsrapport för arbetet med värdegrundsfrågor i Grundskoleförvaltningen, Grundskolenämnden, 2021-06-15
 - Barnkonsekvensanalyser - Ett verktyg att använda när Barnkonventionen har blivit svensk lag, Borås stad, 2020-04-21
 - Barnkonsekvensanalyser - Ett verktyg att använda när Barnkonventionen har blivit svensk lag, Grundskoleförvaltningen, 2020-09-17
 - Tillämpning av Barnkonventionen som svensk lag i Grundskoleförvaltningen - diskussionsunderlag, Grundskoleförvaltningen, 2020-09-23
 - Seminarium om barnrätt, Barnkonventionsutredningen & JP Infonet, 2020-12-02
 - Fritidsråd eller annat formaliserat inflytandeforum
 - Nyanställd Introduktion Checklista
 - Introduktion från intranätet, Borås stad
 - Din rätt, Stadsledningskansliet Kvalitet och utveckling, 2021-12-09
 - Behov och analys av särskilt stöd
 - Beslut inte utarbeta åtgärdsprogram
 - Beslut om anpassad studiegång
 - Beslut om att avsluta åtgärdsprogram
 - Beslut om åtgärdsprogram särskilt stöd
 - Bilaga 1 - dokumentation vid samtal med elev och vårdnadshavare, Borås stad
 - Bilaga 2 - Stödmaterial - elevhälsopersonalens intervjuguide, Borås stad
 - Länk till processkartor i Canea
 - Definitioner av giltig och ogiltig frånvaro, beviljad ledighet och ansvarsfördelning vid elevfrånvaro i Grundskoleförvaltningen, Grundskoleförvaltningen, 2020-05-19
 - Främja närvaro och förebygga frånvaro i grund- och grundsärskola samt i gymnasie- och gymnasiesärskolan, Grundskoleförvaltningen, 2020-09-15
 - Rutin föreläggande om vite när skolplikten inte är uppfylld, Grundskoleförvaltningen, 2020-10-19
 - Rutin handläggning av anmälan till hemkommun gällande frånvaro, Grundskoleförvaltningen, 2021-11-08
 - Rutin vid registrering i Dexter, Grundskoleförvaltningen, 2020-05-19
 - Uppföljning
 - Utredning vid frånvaro enligt SL 7 kap 19a §
 - Utvärdering åtgärdsprogram
 - Vägledning vid genomförande av en frånvaroutredning enligt SL kap. 7 19a §, Grundskoleförvaltningen, 2021-11-11
- ▶ **Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden**
- Budget 2021:1 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2020-08-25

- Budget 2021:1 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2020-12-15
 - Tilläggsbudget 2021, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2021-03-09
 - Tilläggningsbudget nr 2 2021 och fördelning av central buffert, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2021-06-15
 - Årsredovisning 2020 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2021-02-23
 - Budgetuppföljning Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tertial 2 år 2021, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2021-09-21
 - Kvalitetsrapport läsåret 2019/2020 inklusive utvärdering fjärr- och distansutbildning, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2020-12-15
 - Bildningsstaden Borås, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2015-12-15
 - Initiativärende - Minskad psykisk ohälsa för elever, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2021-02-23
 - Ung i Borås, Borås stad, 2021
 - Information från förvaltningen, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2020-02-25
 - Information från förvaltningen, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2020-08-25
 - Information från förvaltningen, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2021-03-30
 - Information från förvaltningen, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2021-04-27
 - Information från förvaltningen, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2021-09-21
 - Förlängning av handlingsplan psykisk ohälsa i Västra Götaland 2018-2022, Kommunstyrelsen, 2021-06-07
 - Borås Stads Program för att förebygga psykisk ohälsa i skolan, Grundskolenämnden & Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2018-11-27
 - Psykisk hälsa - en nuläges- och utvecklingsinriktad analys av det förebyggande, främjande samt åtgärdande elevhälsoarbetet inom gymnasiet i Borås stad., Borås stad, 2021-08-23
- ▶ **Individ och familjomsorgsnämnden**
- Familjehem Borås, Borås stad, SKR & Enkätfabriken, 2021
 - Fritexter bou 13 och vh, 2021
 - Fritexter placerade barn, 2021
 - Hem för vård eller boende Borås, Borås stad, SKR & Enkätfabriken, 2021
 - Stödboende Borås, Borås stad, SKR & Enkätfabriken, 2021
 - Social barn och ungdomsvård - ungdomar 13+ Borås, Borås stad, SKR & Enkätfabriken, 2021
 - Social barn och ungdomsvård - vårdnadshavare Borås, Borås stad, SKR & Enkätfabriken, 2021
 - Dokumentation från individ- och familjeomsorgen, Borås stad, 2021-11-16

- Budget 2021:2 Individ- och familjeomsorgsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden
- Budget 2021:2, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2020-12-15
- Årsredovisning 2020 Individ- och familjeomsorgsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden
- Tertial 1 2021 Individ- och familjeomsorgsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden
- Tertial 2 2021 Individ- och familjeomsorgsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden
- Patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse 2020 Individ- och familjeomsorgsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden
- Patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse 2020, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2021-03-23
- Program för stärkt social barn- och ungdomsvård i Borås Stad, Individ- och familjeomsorgsnämnden
- Borås Stads Handlingsplan för stärkt social barn- och ungdomsvård, 2019, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2018-01-04
- Borås Stads Handlingsplan för stärkt social barn- och ungdomsvård, 2021, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2021-03-03
- Borås Stads Handlingsplan för stärkt social barn- och ungdomsvård, 2020, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2020-01-15
- Enkät barn, Barnahus Älvsborg
- Checklista för risk- och trygghetsbedömning gällande barn som kan ha upplevt våld av eller mot närstående, Individ- och familjeomsorgsnämnden
- Stödfrågor hembesök, Individ- och familjeomsorgsnämnden
- Barnsamtal i familjehemsutredningar, 2019-01-10
- Barnsamtal vid uppdragssamtal
- Instruktion IFO Bou Stöddokument HOME, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2020-05-20
- Lathund - Omplacering, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2021-06-01
- Anhörigstöd - rational
- Rutin för Yxhammarmottagningens arbete med våld i nära relation, Borås Stad
- Anmälan, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2020-01-14
- Omedelbar skyddsbedömning, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2020-01-14
- Genomföra och följa upp insats, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2021-09-15
- Följa upp inför nytt beslut, förlänga eller avsluta insats, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2021-09-15
- Ta emot och planera insats, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2021-09-15
- Rutin IFO VFE Rutiner för Avhysningar, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2021-01-15
- Rutin IFO Farå Rutin för att upprätthålla barnperspektiv, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2021-10-15
- Rutin IFO BSU Ta emot och planera insats, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2020-03-25

- Rutin IFO HVB Följa upp inför nytt beslut, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2020-03-30
- Rutin IFO HVB Genomföra och följa upp insats, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2020-03-30
- Rutin IFO HVB Ta emot och planera insats, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2020-03-30
- Rutiner för uppmärksammande och bedömning av våld från närstående vid samarbetsamtal, snabbupplysningar samt utredning om vårdnad, boende och umgänge, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2020-07-27
- Rutiner för LVU, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2021-05-11
- Rutiner för familjevård, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2021-03-26
- IFO Barn och ungas rutin och handläggningsstöd i ärenden som rör barn och unga som misstänks vara utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2020-10-27
- Förhandsbedömning vid inkommen anmälan, 2019-03-14
- Processkarta IFO Kärnprocess
- Processkarta vårdnad boende umgänge
- Grundbok i BBIC - Barns behov i centrum, Socialstyrelsen, 2018-11
- Metodstöd för BBIC - Barns behov i centrum, Socialstyrelsen, 2021-02
- Informationsspecifikation för BBIC 3.4, Socialstyrelsen, 2020-11
- Barnrättschecklista, Borås stad, 2020-03-25
- Välfärdslutet 2020 - En jämlikhetsrapport för ett socialt hållbart Borås, Borås Stad, 2021
- Kartläggning av hemlöshet och uppföljning av program mot hemlöshet i Borås Stad, 2020. Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2020
- Program mot hemlöshet i Borås Stad, Kommunfullmäktige, 2020-10-15
- Nationell brukarundersökning IFO - Individ- och familjeomsorgsförvaltningen 2019
- Systematisk uppföljning BBIC 2020/2021, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2021-03-4
- Redovisning av inkomna synpunkter januari-juni 2021 Individ- och familjeomsorgsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden
- Egenkontrollplan för Individ- och familjeomsorgsförvaltningen 2021
- Sammanställning av egenkontroll BoU-barnets egen röst 2021, Barn och Unga Myndighet & Barn och Unga Intern öppenvård
- Rutin för introduktion av nyanställda, Barn och unga, Familjehemsenheten, 2020-01-08
- Introduktion av nyanställda, IFO Barn och unga myndighet, 2021-04-23
- Introduktion för myndighetsutövning IFO Unga Vuxna/IFO Vuxen Borås Stad
- Kartläggning av hemlöshet och uppföljning av program mot hemlöshet i Borås Stad, 2021, Individ- och familjeomsorgsnämnden, 2021
- Läns-gemensam riktlinje vid oro för väntat barn - Samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland, VästKom & Västra Götalandsregionen, 2020-02-06

► Kommunstyrelsen

- Budget 2021:2 Kommunstyrelsen
- Årsredovisning 2020 Kommunstyrelsen
- Tertial 2 2021 Kommunstyrelsen
- Ung i Borås, Borås stad, 2021
- Elevombudets rapport år 2020
- Borås Stads Ungdomspolitiska program, Kommunfullmäktige, 2020-01-23
- Utbildning i BKA, 2020-02-25
- Mall för Barnkonsekvensanalys- prövning av barnets bästa, Borås Stad, 2020-03-25
- Rättighetsanalys- Prövning av beslutets påverkan på ett jämlikt Borås, Borås stad
- Utvidga demokratin för att inkludera unga! Delrapport Borås Stad, Borås stad, Youth 2030 Movement & Rädda Barnens Ungdomsförbund
- UKU Unga Kommunutvecklare 2021, Borås Stad & brygghuset
- Lupp - Lokal uppföljning av ungdomspolitiken 2017, Kommunstyrelsen, 2018-06-04
- Lupp - Redovisning av nämndernas åtgärder, Kommunstyrelsen, 2019-01-10
- Lupp-2017 återslagrapportering 1;5 år, Kommunstyrelsen, 2020-08-24
- LUPP-Lokal uppföljning av ungdomspolitiken 2017, Kommunstyrelsen, 2018-06-04
- Handlingsplan Socialt hållbart Borås 2021-2024, Borås Stad
- Målbild Socialt hållbart Borås 2021-2024, Borås Stad
- Målbilder Socialt hållbart Borås - Kommunstyrelsens beslut:, Kommunstyrelsen, 2021-11-22
- Barnrätt på intranätet Borås Stad - Bilder och exempel
- Svar på motion av Anders Österberg (S), Helén Eliasson (S), Lena Palmén (S), Malin Carlsson (S) och Yvonne Persson (S); Barn-konsekvensanalyser, Kommunfullmäktige, 2011-08-18
- Mall för Barnkonsekvensanalys - prövning av barnets bästa, Borås Stad, 2020-03-25
- Grundutbildning Barnkonventionen, Borås Stad
- Kartläggning samverkansstrukturer kring barn och unga, 2021-02-26
- Rättighetsanalys- Prövning av beslutets påverkan på ett jämlikt Borås (mall), Borås Stad
- Rättighetsanalys - Prövning av beslutets påverkan på ett jämlikt Borås (presentation), Borås Stad

► Kulturnämnden

- Borås Stads Kulturprogram - Kultur för alla 2020-2023 med framåtblick, Kulturnämnden, 2020-06-08
- Ung i Borås, Borås stad, 2021
- Borås Stads Skolbiblioteksprogram, Kulturnämnden, 2021-04-19
- Svar på motion: Menssäkra Borås, Kulturnämnden, 2021-06-07
- Tertial 2 2021 Kulturnämnden, Kulturnämnden
- Verksamhetsplan Borås Konstmuseum 2021, Kulturförvaltningen, 2020-10-26

- Verksamhetsplan 2021 De kulturhistoriska museerna - Textilmuseet och Borås museum
- Verksamhetsplan Stadsteatern
- Information gällande Barnkonventionen, Borås stad, 2019-11-20

- ▶ **Lokalförsörjningsnämnden**
 - Budget 2021:2 Lokalförsörjningsnämnden, Lokalförsörjningsnämnden
 - Årsredovisning 2020 Lokalförsörjningsnämnden, Lokalförsörjningsnämnden
 - Tertiäl 1 2021 Lokalförsörjningsnämnden, Lokalförsörjningsnämnden
 - Tertiäl 2 2021 Lokalförsörjningsnämnden, Lokalförsörjningsnämnden
 - Borås Stads Ungdomspolitiska program, Kommunfullmäktige, 2020-01-23
 - Borås Stads riktlinjer för nybyggnation och ombyggnation av förskola, Förskolenämnden, 2018-11-29
 - Borås Stads Riktlinjer för ny- och ombyggnation av grundskolor, Grundskolenämnden, 2019-06-13
 - Rutin, Byggavdelningen, 2021-09-10
 - Besök av Människliga rättighetsstrateg Emma Lingefelt och Ulrik Nilsson, Lokalförsörjningsnämnden, 2021-09-21
 - Barnrättschecklista Kristinegården, Borås Stad, 2020-08-20
 - Egenkontroll - Förstudie, Lokalförsörjningsförvaltningen, 2021
 - Barns rättigheter, Borås Stads intranät
 - Lupp 2017 avslutande rapportering av handlingsplaner, Stadsledningskansliet, 2021-08-30
 - Ung i Borås, Borås stad, 2021
 - Välfärdsbokslutet 2020 - En jämlikhetsrapport för ett socialt hållbart Borås, Borås Stad, 2021
 - Tillgängliga och användbara miljöer - Riktlinjer och standarder för fysisk tillgänglighet, Västra Götalandsregionen, 2018
 - Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter, Regeringskansliet, 2019-10

- ▶ **Miljö- och konsumentnämnden**
 - Budget 2021:2 Miljö- och konsumentnämnden, Miljö- och konsumentnämnden
 - Årsredovisning 2020 Miljö- och konsumentnämnden, Miljö- och konsumentnämnden
 - Tertiäl 1 2021 Miljö- och konsumentnämnden, Miljö- och konsumentnämnden
 - Tertiäl 2 Miljö- och konsumentnämnden, Miljö- och konsumentnämnden
 - Revisionsrapport, Miljödiplom Svensk Miljöbas, 2021-06-04
 - Miljöhandbok Miljöförvaltningen Borås Stad 2021, Miljöförvaltningen, 2021-05-24
 - Uppföljning intern kontroll - 2020 (Miljö- och konsumentnämnden), Miljö- och konsumentnämnden
 - Barnkonsekvensanalys, checklista
 - Utbildning 2011 Barnkonsekvensanalys
 - Barnkonventionen, Stadskansliet Kvalitet och Utveckling, 2011

- Tjänsteskrivelse, Miljö- och konsumentnämnden
 - Lupp- Lokal uppföljning av ungdomspolitiken 2017, Miljö- och konsumentnämnden, 2018-11-27
 - Redovisning åtgärder Ungdomspolitisk plan, 2017 Miljöförvaltningen, 2017
 - Yttrande över Borås Stads Ungdomspolitiska program 2020-2023, Miljö- och konsumentnämnden, 2019-10-08
 - Borås Stads Ungdomspolitiska program, Miljö- och konsumentnämnden, 2014-08-22
 - Miljöstrategiska avdelningen Miljöförvaltningen Borås Stad - barn och ungdomsperspektiv, 2021-11-18
 - Rutin: Hantering av inkomna ärenden vid kö, Miljö- och konsumentnämnden, 2021-05-04
- ▶ **Samhällsbyggnadsnämnden**
- Budget 2021:2 Samhällsbyggnadsnämnden, 2020-12-17
 - Årsredovisning 2020 Samhällsbyggnadsnämnden, 2021-02-24
 - Tertial 1 2021 Samhällsbyggnadsnämnden, 2021-05-27
 - Tertial 2 2021 Samhällsbyggnadsnämnden, 2021-09-16
 - Borås Stads Miljömål, Kommunfullmäktige, 2018-02-22
 - Detaljplan för Norrby, Garvaren 15 m.fl., Kronängsparken, Borås Stad, Borås stad, 2019-10-14
 - Mall-5860 Planbeskrivningsmall (alla skeden)
 - Planbeskedsberedning/Markanvisningsberedning instruktion
 - Kommunikation detaljplaner, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 2021-04-21
- ▶ **Social omsorgsnämnden**
- Borås Stads Handlingsplan 2017 för ett tillgängligt samhälle, Kommunfullmäktige
 - Borås Stads Handlingsplan 2018-2020 för ett tillgängligt samhälle, Kommunfullmäktige, 2018
 - Beslut - Tillsyn Brotorp, Sociala omsorgsnämnden, 2021-06-12
 - Våga fråga - Borås Stads Handbok mot hedersrelaterat våld och förtryck, Arbetslivsförvaltningen & Centrum för kunskap och säkerhet
 - Beslut - Tillsyn Brotorp återredovisning, Sociala omsorgsnämnden, 2021-09-06
 - Beslut - Tillsyn av Brotorp, Sociala omsorgsnämnden, 2021-06-17
 - Slutrapport av händelseanalys på Brotorpsvägen 3, 2021-03-15
 - Barnkonsekvensanalys, Sociala omsorgsnämnden, 2021-04-26
 - Följebrev till brukare vid beslut om korttidstillsyn, Sociala omsorgsnämnden
 - Frågor för utredning om korttidsvistelse enligt 9 § 6 p LSS, Sociala omsorgsförvaltningen, 2020-11-13
 - Säkerställa att ansökan är giltig, Sociala omsorgsförvaltningen, 2021-02-25
 - Planera och genomföra möte med brukare, Sociala omsorgsförvaltningen, 2020-12-10
 - Bedöma personkretstillhörigheter enligt 1 § LSS, Sociala omsorgsförvaltningen, 2021-02-25

- Sammanställa beslutsunderlag som gäller insats enligt LSS, Sociala omsorgsförvaltningen, 2018-06-28
 - Bedöma rätten till insats LSS - goda levnadsvillkor, Sociala omsorgsförvaltningen, 2019-08-12
 - Bedöma behov av korttidsvistelse enligt 9 § 6 p LSS, Sociala omsorgsförvaltningen, 2020-11-27
 - Bedöma behov av korttidstillsyn enligt 9 § 7 p LSS, Sociala omsorgsförvaltningen, 2021-06-21
 - Följa upp insatser LSS, Sociala omsorgsförvaltningen, 2019-08-15
 - Kommunicera beslutsunderlagen, Sociala omsorgsförvaltningen, 2020-01-30
 - Skicka beställning om insatser enligt LSS, Sociala omsorgsförvaltningen, 2020-11-27
 - Avsluta insats och ärende, Sociala omsorgsförvaltningen, 2020-12-07
 - Följebrev till brukare vid beslut om korttidsvistelse, Sociala omsorgsförvaltningen, 2021-04-16
 - Frågor för utredning om korttidstillsyn enligt 9 § 7 p LSS
 - Patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse Sociala omsorgsförvaltningen 2020
 - Beslut - anmälan enligt lex Sarah, Sociala omsorgsnämnden, 2021-06-09
 - Verksamhetsgranskning på bostad med särskild service för barn eller ungdomar enligt LSS, Brotorpsgatan 3, Sociala omsorgsnämnden, 2021-04-12
 - Tertial 2 2021 Sociala omsorgsnämnden
 - Budget 2021:2 Sociala omsorgsnämnden
 - Handledarutbildning Barnkonventionen, En kommun fri från våld
 - Inflytandetrappan- inflytande på olika nivåer
 - Information om Barnkonsekvensanalys, LSS-handläggarna
 - Handlingsplan för nyanställdas introduktion, SOF Funktionsverksamheten, 2018-12
 - Redovisning till IVO gällande beslut Dnr 3.5.1-09431/2021-10, Sociala omsorgsnämnden, 2021-07-07
 - Årsredovisning 2020 Sociala omsorgsnämnden
 - Åtgärder Brotorp, 2021
- ▶ **Service nämnden**
 - Budget 2021:2 Servicenämnden, Servicenämnden, 2020-12-17
 - Tertial 2 2021 Servicenämnden, Servicenämnden, 2021-09-22
 - Reglemente för Servicenämnden, Kommunfullmäktige, 2019-06-19
- ▶ **Tekniska nämnden**
 - Budget 2021:2 Tekniska nämnden
 - Årsredovisning 2020 Tekniska nämnden
 - Tertial 2 2021 Tekniska nämnden
 - Borås Stads Ungdomspolitiska program, Kommunfullmäktige, 2020-01-23
 - Visionen om framtidens Borås, Kommunfullmäktige, 2021-09-23
 - Intranätet Barnkonsekvensanalys och Barnrättschecklista

- Mall för Barnkonsekvensanalys - prövning av barnets bästa, Borås Stad, 2020-03-25
 - Barnrättschecklista, Borås Stad, 2020-03-25
 - Intranätet- Artikel 2 i Barnkonventionen
 - Intranätet- Artikel 3 i Barnkonventionen
 - Intranätet- Artikel 6 i Barnkonventionen
 - Intranätet- Artikel 12 i Barnkonventionen
 - Intranätet- Artikel 42 i Barnkonventionen
 - Intranätet- Barnkonventionen som lag
 - Intranätet- Barns rättigheter
 - Intranätet- Kunskapshöjning
 - Reglemente för Tekniska nämnden, Kommunfullmäktige, 2021-03-18
- ▶ **Överförmyndarnämnden**
- Budget 2021:2 Överförmyndarnämnden
 - Tertial 1 2021 Överförmyndarnämnden
 - Tertial 2 2021 Överförmyndarnämnden

Bilaga 2. Förteckning av utbildningsinsatser

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av ett informationsblad med rubriken "information om webbutbildningar i barnkonventionen - Borås stads utbildningar i barnkonventionen". I informationsbladet lämnas information om aktuella utbildningar.

- ▶ **Barnkonventionens grunder:** Stadsledningskansliet har tagit fram en anpassad webbutbildning för medarbetare i barns rättigheter. Utbildningen bygger på SKR:s och Västra Götalandsregionens webbutbildning men en anpassning har gjorts till Borås Stads verksamhet. I utbildningen ingår barnkonventionens grundläggande artiklar, hur rättigheterna kan tillämpas samt dialogmaterial med vardagliga exempel som medarbetare i en kommun kan stöta på. Utbildningen är framtagen av ungdomsstrategen, som också finns som stöd i frågorna för Borås Stads räkning.
- ▶ **Utbildning i rättighetsanalys för förtroendevalda och handläggare:** För att säkerställa att beslut inte kränker de mänskliga rättigheterna har Borås Stad tagit fram en rättighetsanalys vid ärendehantering. Utbildningen riktar sig till beslutsfattare och handlar om hur man säkerställer de sociala perspektiven inför beslut, däribland barnperspektivet. Förtroendevalda och handläggare erbjöds att delta i workshop i syfte att lära sig att använda rättighetsanalysen.
- ▶ **Barnkonventionens grunder - Västra Götalandsregionens utbildning:** En webbutbildning som består av sju delar med olika fokus, bland annat barnkonventionens grundläggande artiklar, olika perspektiv och hur rättigheterna kan tillämpas. Utbildningen är framtagen av SKR och Västra Götalandsregionen. Utbildningen lämpar sig för alla som arbetar med barnrättsfrågor i kommuner.
- ▶ **Barnombudsmannens utbildning kring barnkonventionen:** Barnombudsmannen har tagit fram en webbutbildning som ger grundläggande kunskaper om barnkonventionen. Webbutbildningen riktar sig främst till de som arbetar med att genomföra barnkonventionen i bland annat kommuner.

På Borås stads intranät finns information om följande utbildningar:

- ▶ **Webbaserad utbildning i barnkonventionen:** I materialet framgår det att det för tillfället erbjuds en webbutbildning istället för de fysiska utbildningar som funnits tidigare.
- ▶ **Webbaserad kurs om hållbart barnrättsarbete:** Myndigheten för delaktighet (MDF) har tagit fram en webbkurs om hållbart barnrättsarbete för att inkludera fler.

Bilaga 3. Sammanställda iakttagelser per revisionsfråga per nämnd

- Vilka åtgärder har Kommunstyrelsen och berörda nämnder genomfört med anledning av att barnkonventionen blev lag 1 januari 2020?

Nämnd	Politik	Förvaltning
Kommunstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. Ingen stadenövergripande policy eller liknande. Eftersom det rör sig om lagstiftning anses ingen ytterligare styrning från staden centralt behövas. 	<ul style="list-style-type: none"> Information om BK på intranät. Förslag för barnkonsekvensanalys (BKA) framtagen av SLK. Förslag på checklista för barnrätt framtagen av SKL. Handledarutbildning om BKA erbjuden till stadens förvaltningar. E-learning/utbildningsplattform om BK på intranätet. Arrangerat möten med statsjuristen där förvaltningar bjudits in att ställa frågor maa barnkonventionen (BK).
Arbetslivsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. 	<ul style="list-style-type: none"> Genomfört utbildningsinsatser. Reviderat stödmaterial såsom rutiner.
Förskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. 	<ul style="list-style-type: none"> Genomgång av verksamhet utifrån BK som resulterade i slutsats att befintligt systematiskt kvalitetsarbete (SKA) är tillräckligt. Har checklistor och BKA. Genomfört utbildningsinsatser.
Fritids- och folkhälsonämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. Barnrättsfrågorna anses vara en del av nämndens grunduppdrag tillika styrning. 	<ul style="list-style-type: none"> Genomfört utbildningsinsatser.
Grundskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. 	<ul style="list-style-type: none"> Genomfört utbildningsinsatser.
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. Barnrättsfrågorna anses vara en del av nämndens grunduppdrag tillika styrning. 	<ul style="list-style-type: none"> Ordinarie arbetsätt/styrning anses vara tillräckligt för att säkerställa barns rättigheter. Ändrat rutiner avseende elevers övergångar mellan skolor för att säkra BK. Genomfört utbildningsinsatser.
Individ och familj-omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. 	<ul style="list-style-type: none"> Genomfört utbildningsinsatser.
Kulturnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. 	<ul style="list-style-type: none"> Genomfört utbildningsinsatser. Påbörjat visst arbete inom bibliotek och kulturskolan för att implementera BK.
Lokalförsörjningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. 	<ul style="list-style-type: none"> Genomfört utbildningsinsatser. Barnperspektivet anses omhändertas i befintlig verksamhet/styrning samt genom beställande nämnders kravspecifikationer.

		<ul style="list-style-type: none"> Förvaltningen uppges ha arbetat med barnrättsfrågor innan BK blev lag och har inte vidtagit några åtgärder iom ikraftträdandet.
Miljö- och konsumentnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. 	<ul style="list-style-type: none"> I tjänsteskrivelser till nämnd finns rubrik om social dimension under vilken barnrättsperspektivet bör analyseras. Inte genomfört utbildningsinsatser.
Samhällsbyggnadsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. 	<ul style="list-style-type: none"> Genomfört utbildningsinsatser. Bjudit in tjänsteperson från SLK till APT för information om BK.
Social omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. 	<ul style="list-style-type: none"> Genomfört utbildningsinsatser.
Servicenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. 	<ul style="list-style-type: none"> HR-funktion har genomgått utbildningsinsatser om BK. Beställande verksamheter anses vara de som ska säkerställa BK i sina kravspecifikationer då Service endast uppges vara utförare.
Tekniska nämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. 	<ul style="list-style-type: none"> Genomfört utbildningsinsatser. Viss information om samverkansmöten om BK.
Överförmyndarnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga politiska beslut/åtgärder maa ikraftträdandet. 	<ul style="list-style-type: none"> Genomfört utbildningsinsatser.

- ▶ Hur beaktas barnrättsperspektivet och barnkonventionen i centrala styrdokument?
- ▶ Finns ändamålsenlig styrning inom området som säkerställer följsamhet mot lagstiftningens krav?

Nämnd	Politik	Förvaltning
Kommunstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> Målbilden Socialt hållbart Borås har ett delmål om "en god start i livet och goda uppväxtvillkor" omfattar tidiga insatser i barns liv. Effektmål för målområdet finns. BK eller barnrätt omnämns däremot inte explicit i Socialt hållbart Borås. Ungdomspolitiskt program för barn/unga i åldrarna 13-25 år. Ingen motsvarande styrning/program för barn under 12 år. I stadens budget för 2021 framgår att arbetet med att stärka barn och ungas rättigheter fortsätter genom att BKA och checklista fortsätts att implementeras och spridas. I budget framgår också att Luppresultat (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken) 2020 kommer att spridas till berörda nämnder, förvaltningar och civilsamhällets 	<ul style="list-style-type: none"> Information på intranät om BK. Förslag för barnkonsekvensanalys (BKA) framtagen av SLK. Förslag på checklista för barnrätt framtagen av SKL. Tjänstepersoner efterfrågar större central ledning och stöd mot en stadengemensam målbild för BK, även om barn och ungas rättigheter och livsvillkor återfinns inom delmålet om "en god start i livet och goda uppväxtvillkor" i ett Socialt hållbart Borås. Tjänstepersoner upplever svårigheter i att få legitimitet i sina uppdrag avseende barnrättsrelaterade frågor då det saknas politisk styrning avseende BK i staden. Tjänstepersoner pekar på utvecklingsmöjligheter vad gäller möjlighet till att bidra i form av stöd (och inte

	<p>organisationer för att öka kunskap om ungas livsvillkor. Nya handlingsplaner för Lupp kommer även att upprättas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • I budget framgår även att stadens upphandling ska omfatta BK. • I KS årsredovisning för 2021 framgår att stadens organisation behöver fortsatt stöd i att utveckla MR-arbete där det barnrättsliga arbetet ingår. 	<p>nödvändigtvis styrning) till systemförvaltningarna.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tjänstepersoner lyfter även tid som en knapp resurs för att kunna vidareutveckla arbetet med BK. • Det finns inga obligatoriska kontrollpunkter vad gäller beaktande av BK eller barnets bästa i staden. • Erbjudna utbildningsinsatser ses som ett första steg i att medvetandegöra stadens nämnder och förvaltningar om BK.
Arbetslivsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Enhetsspecifika rutiner; exempelvis tillämpning av barnrättsperspektiv inom försörjningsstöd och samverkan med skola.
Förskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Av rutin framgår att beslut av Förskolenämnden kan beröra barn i förskolan direkt eller indirekt. I dessa ärenden ska barnets bästa alltid beaktas och dokumenteras. 	<ul style="list-style-type: none"> • Genomgång av verksamhet utifrån BK som resulterade i slutsats att befintligt systematiskt kvalitetsarbete (SKA) är tillräckligt. • BKA ska användas vid större utredningar eller myndighetsbeslut som direkt eller indirekt rör barn. • Rutin för barns rättigheter och barns bästa med utgångspunkt från BK, stadens BKA och barnrättschecklista. • Tjänstepersoner efterfrågar mer centralt stöd i hur staden ska säkerställa ändamålsenlig styrning för BK som helhet.
Fritids- och folkhälsönämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Nämnden beslutar om stadens Välfärdsbokslut, som därefter går till KS och KF. • Nämnden ansvarar för att revidera KF:s program för föräldraskapsstöd som ska främja barns rättigheter utifrån barnkonventionen och program för öppen ungdomsverksamhet. 	<ul style="list-style-type: none"> • KF:s program för föräldraskapsstöd som ska främja barns rättigheter utifrån barnkonventionen och program för öppen ungdomsverksamhet. • KF:s ungdomspolitiska program uppges vara ett viktigt styrdokument för förvaltningens verksamhet. KS ansvarar för uppföljning och revidering. • Välfärdsbokslutet uppges vara ett viktigt styrdokument för förvaltningen i sin planering och styrning av verksamheter gentemot barn och unga. Förvaltningen är ansvarig i staden för arbetet med välfärdsbokslutet.
Grundskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Många rutiner kopplat till barnperspektivet i utredningsförfarandet. Exempel elevhälsopersonalens intervjuguide, rutin ansvarsfördelning vid elevfrånvaro, rutin för att främja närvaro och förebygga frånvaro.
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordinarie arbetssätt/styrning anses vara tillräckligt för att säkerställa barns rättigheter.

		<ul style="list-style-type: none"> • Ändrat rutiner avseende elevers övergångar mellan skolor för att säkra BK.
Individ och familj-omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Många rutiner kopplat till barnperspektivet i utredningsförfarandet. Exempel barnsamtal vid utredning av familjehem, checklista våld mot eller av barn, grundbok i barns behov i centrum Arbetet utgår från Socialstyrelsens material Barns behov i centrum (BBIC).
Kulturnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Påbörjat visst arbete inom bibliotek och kulturskolan för att implementera BK. • Inga iakttagelser om särskild styrning avseende BK. • Inga iakttagelser om hur BK beaktas i centrala styrdokument.
Lokalförsörjningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Barnrättsperspektivet är inskrivet i byggprocessen genom att det i egenkontroll för förstudie finns kontrollmoment avseende barnperspektivet. • Övriga ansvariga verksamhetsnämnder som är beställare uppges vara ansvariga för att beakta barnrättsperspektivet.
Miljö- och konsumentnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • I tjänsteskrivelser till nämnd finns rubrik om social dimension under vilken barnrättsperspektivet bör analyseras. • Inga iakttagelser om särskild styrning avseende BK.
Samhällsbyggnadsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser om särskild styrning avseende BK. • Inga iakttagelser om hur BK beaktas i centrala styrdokument.
Social omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inflytandetrappa, information om barnkonsekvensanalys i samband med LSS-ansökan, egen BKA, SOF- Frågor för utredning om korttidsvistelse/tillsyn LSS, SOF planera och genomföra möte med brukare, rutin för att bedöma behov av korttidsvistelse/tillsyn.
Servicenämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beställande verksamheter anses vara de som ska säkerställa BK i sina kravspecifikationer då Service endast uppges vara utförare. • Inga iakttagelser om särskild styrning avseende BK. • Inga iakttagelser om hur BK beaktas i centrala styrdokument.
Tekniska nämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser om särskild styrning avseende BK.

		<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser om hur BK beaktas i centrala styrdokument.
Överförmyndarnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser om särskild styrning avseende BK. Inga iakttagelser om hur BK beaktas i centrala styrdokument. I vissa fall konflikt/oförenlighet mellan BK och andra lagar som styr myndighetsutövningen.

► Hur beaktas barnkonventionen och barnets bästa i Borås Stads arbets- och beslutsprocesser?

Nämnd	Politik	Förvaltning
Kommunstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> Målbilden Socialt hållbart Borås har ett delmål om "en god start i livet och goda uppväxtvillkor" omfattar tidiga insatser i barns liv. Effektmål för målområdet finns. BK eller barnrätt omnämns däremot inte explicit i Socialt hållbart Borås. Ungdomspolitiskt program för barn/unga i åldrarna 13-25 år. Ingen motsvarande styrning/program för barn under 12 år. 	<ul style="list-style-type: none"> Centralt placerad tjänsteperson (ungdomsstrateg) på SLK (tidigare FoF) Förslag för barnkonsekvensanalys (BKA) framtagen av SLK Förslag på checklista för barnrätt framtagen av SKL Arbetsgrupper av tjänstemän på olika nivåer inom staden arbetar med delmålet om "god start i livet och goda uppväxtvillkor" Lokala nätverk av tjänstepersoner som arbetar med barn och unga kopplat till olika geografiska områden Saknar kontrollpunkt i besluts- och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet
Arbetslivsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Saknas kontrollpunkt i besluts- och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet Det finns enhetsspecifika rutiner; exempelvis tillämpning av barnrättsperspektiv inom försörjningsstöd och samverkan med skola
Förskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Av rutin framgår att beslut av Förskolenämnden kan beröra barn i förskolan direkt eller indirekt. I dessa ärenden ska barnets bästa alltid beaktas och dokumenteras. 	<ul style="list-style-type: none"> BKA ska användas vid större utredningar eller myndighetsbeslut som direkt eller indirekt rör barn. Rutin för arbete med barns rättigheter och prövning av barnets bästa framtagen i september 2020 utifrån stadens BKA och checklista. Verksamhetsutvecklare med ansvar för barns utveckling. Barnrättsperspektiv tas upp på förvaltningsledningens möten.
Fritids- och folkhälsonämnden	<ul style="list-style-type: none"> Program för föräldrastöd antaget av KF som nämnden ansvarar för att revidera och följa upp. Programmet 	<ul style="list-style-type: none"> Stadens välfärdsbokslut som utgår från Agenda 2030-målen ligger till grund för planering av verksamheten. Statistiskt

	<p>utgår från barnkonventionen och barnrättsperspektivet.</p>	<p>underlag för målgruppen barn och unga presenteras för olika områden i bokslutet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förvaltningen deltar i nätverksgrupper med andra systerförvaltningar i staden avseende barn och unga som syftar till att säkerställa trygghet och goda uppväxtvillkor för dessa målgrupper. • Tjänstepersoner välkomnar de inrättade ungdomsstrategiska funktionerna på SLK. • Saknar kontrollpunkt/mall i besluts- och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet. Utvecklingsarbete för detta uppges pågå. • Tjänstepersoner lyfter utmaningar i att kvalitetssäkra arbetet med BK inom förvaltningen. • Tjänstepersoner efterfrågar mer centralt stöd och enhetlighet i hur Borås ska arbeta med BK. Detta i syfte att undvika att varje förvaltning "uppfinner hjulet" själva.
<p>Grundskolenämnden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> • Saknar kontrollpunkt i besluts- och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet • Delar av barnkonventionen är sedan tidigare del av skollagen • Rutiner som på olika sätt rör olika delar i utrednings- och uppföljningsarbete kring barn och unga
<p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordinarie arbetssätt/styrning anses vara tillräckligt för att säkerställa barns rättigheter. • Samverkan med IFO uppges vara en viktig samarbetspartner vad gäller barn och unga. • Förvaltningen deltar i nätverksgrupper med andra systerförvaltningar i staden avseende Socialt hållbart Borås. • Ingen centralt utsedd tjänsteperson med ansvar för barnrättsfrågor eftersom det perspektivet uppges genomsyra hela verksamheten • Saknar kontrollpunkt i besluts- och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet, men detta uppges omhändertas ändå genom att elevperspektivet alltid beaktas. • Tjänstepersoner efterlyser bättre samverkan med sjukvården, särskilt avseende psykisk ohälsa.

<p>Individ och familj-omsorgsnämnden</p>	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Saknar kontrollpunkt i besluts- och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet Delar av barnkonventionen sedan tidigare införlivad i socialtjänstlagen och ingår därmed i befintliga i processer Arbetet utgår från Socialstyrelsens material Barns behov i centrum (BBIC) Rutiner som på olika sätt rör olika delar i utrednings- och uppföljningsarbete kring barn och unga Har beslutat om "Program för stärkt barn och ungdomsvård" samt tillhörande "Handlingsplan" som inbegriper BK
<p>Kulturnämnden</p>	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Saknar kontrollpunkt i besluts- och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet Ingen strategiskt placerad funktion med ansvar för BK i förvaltningen, men en funktion med ansvar för målgruppen barn i förvaltningens kulturgrupp
<p>Lokalförsörjningsnämnden</p>	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Barnrättsperspektivet är inskrivet i byggprocessen genom att det i egenkontroll för förstudie finns kontrollmoment avseende barnperspektivet. Tjänsteperson med ansvar för tillgänglighetsfrågor ansvara även för att stödja verksamheten och granska projekt i frågor kopplade till BK. Även förvaltningens 17 förvaltare har ansvar för BK-frågor i sina projekt. Saknar kontrollpunkt i besluts- och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet
<p>Miljö- och konsumentnämnden</p>	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> I förvaltningens mall för tjänsteskrivelse står det att myndigheter så långt som möjligt ska ha försäkrat sig om att barnets bästa kommer med och redovisas i beslutsprocessen. Ingen strategiskt placerad funktion med ansvar för BK i förvaltningen.
<p>Samhällsbyggnadsnämnden</p>	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Saknar kontrollpunkt i besluts och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet Ingen strategiskt placerad funktion med ansvar för BK i förvaltningen.
<p>Social omsorgsnämnden</p>	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Saknar kontrollpunkt i besluts- och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet Delar av barnkonventionen sedan tidigare införlivad i aktuell lagstiftning och ingår därmed i befintliga i processer

		<ul style="list-style-type: none"> Rutiner som på olika sätt rör olika delar i utrednings- och uppföljningsarbete kring barn och unga Rutiner som på olika sätt rör olika delar i utrednings- och uppföljningsarbete kring barn och unga
Servicenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Beställande verksamheter anses vara de som ska säkerställa BK i sina kravspecifikationer då Service endast uppges vara utförare Saknar kontrollpunkt i besluts och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet Ingen strategiskt placerad funktion med ansvar för BK i förvaltningen.
Tekniska nämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Saknar kontrollpunkt i besluts och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet Ingen strategiskt placerad funktion med ansvar för BK i förvaltningen.
Överförmyndarnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Saknar kontrollpunkt i besluts och tjänsteskrivelser för att säkerställa barnrättsperspektivet Ingen strategiskt placerad funktion med ansvar för BK i förvaltningen.

► Finns former för dialog och inflytande för barn och ungdomar i Borås Stads beslutsprocesser?

Nämnd	Politik	Förvaltning
Kommunstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> "Unga kommunutvecklare" (feriepraktikanter) arbetar med en ungdomsfråga som förvaltningen vill få belyst av unga. Hackaton - politiker och unga träffas på skolgårdar och diskuterar frågor som unga önskar. Vissa remisser går ut till elevråd. Lupp-resultat (Lokal uppföljning av ungdomspolitik) används i för att öka kunskap om ungas livsvillkor.
Arbetslivsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Har inga systematiska former för att inhämta barns åsikter
Förskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Ingår i läroplanen för förskolan att barn och unga ska ha inflytande över sin vardag: samlingar, möten, demokratiska forum (elevråd). Vissa förskolor arbetar med barns inflytande och delaktighet som särskilt utvecklingsområde i verksamheten Kvalitet och utveckling erbjuder särskild utbildning i barns delaktighet.

Fritids- och folkhälsonämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Inom den öppna ungdomsverksamheten tillvaratas barns åsikter på ett systematiskt sätt genom olika metoder och verktyg. Enkätundersökningar görs nationellt inom paraplynätverket KEKS. Genomför ibland workshops inför förändringar och gruppsamtal med barn och unga i flera verksamheter, däribland fritidsgårdar.
Grundskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> I enskilda samtal, i olika former av råd (exempelvis klassråd, barnråd, måltidsråd och motsvarande. Elevers åsikter inhämtas i förekommande fall även vid förslag om omorganisation. Enkäter genomförs regelbundet.
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Nämnden får förvaltningens kvalitetsrapport årligen, i vilken alla rektorer gör kvalitetsbedömningar avseende verksamheten för barn och unga där utvecklingsområden fångas. 	<ul style="list-style-type: none"> Utvecklingsplan för bildningsstaden Borås där eleven ska vara delaktig i och ha inflytande över sin inlärningsprocess. Planen gäller från 2015-2021. Barn hörs alltid inför myndighetsbeslut avseende placering i skola/avstämning från skola. Förvaltningen har forum i form av enkäter och elevråd som fångar elevernas åsikter
Individ och familj-omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> I patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse 2020 samt intervjuer redovisas olika sätt för barns inflytande, exempelvis app, Västernorrlandsmodellen (en kvalitativ intervjuform som syftar till att öka begriplighet, hanterbarhet och förutsägbarhet för barnet), deltagande i Socialstyrelsens projekt (systematisk uppföljning av BBiC-variablerna 2018). Det finns en struktur med uttag av data, analys och förbättringsarbete utifrån uppföljningen som genomförts under 2020, upprättande av genomförandeplaner.
Kulturnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på inhämtande av barns delaktighet och inflytande Politiskt beslut på att minst hälften av förvaltningens arbete ska riktas mot barn 	<ul style="list-style-type: none"> Inhämtar barns önskemål angående planerad barnkulturfestival. Elevkår på konstskolan Kulturprogrammet har fokus på barn och ungas delaktighet Har inga systematiska former för att inhämta barnens åsikter utifrån BKs krav
Lokalförsörjningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Har inga systematiska former för att inhämta barnens åsikter utifrån BKs krav
Miljö- och konsumentnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Har inga systematiska former för att inhämta barnens åsikter utifrån BKs krav

Samhällsbyggnadsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Har inga systematiska former för att inhämta barnens åsikter utifrån BKS krav. Har fört dialog med barn i samband med invigning av nyrenoverade lekplatser.
Social omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser 	<ul style="list-style-type: none"> Utgångspunkten är att prata med barnet i ärenden men vårdnadshavare måste ge samtycke. Årlig brukarenkät. Barn erbjuds delta i framtagandet av genomförandeplan
Servicenämnden	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> Har inga systematiska former för att inhämta barnens åsikter utifrån BKS krav
Tekniska nämnden	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> Har inga systematiska former för att inhämta barnens åsikter utifrån BKS krav Viss dialog med barn om deras syn på utformning av lekplats
Överförmyndarnämnden	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> Har inga systematiska former för att inhämta barnens åsikter utifrån BKS krav Vid beslut som rör ensamkommande barn och ärenden med grund i föräldrabalken.

► Genomförs tillräckliga analyser med utgångspunkt i barnkonventionen och barnrättsperspektivet vid beslut som direkt eller indirekt berör barn och ungdomar?

Nämnd	Politik	Förvaltning
Kommunstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> BKA och tillhörande checklista för barnrättsperspektiv framtagna för staden centralt. BKA håller på att inkorporeras i en övergripande rättighetsanalys som SLK tagit fram. Inga krav på att nämnder/förvaltning ska använda BKA/Checklista. Använder inte BKA i egna verksamheten
Arbetslivsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Använder inte BKA i beslut av övergripande karaktär.
Förskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Använder BKA i verksamheten
Fritids- och folkhälsönämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Anger att icke-dokumenterad analys för barn görs i gängse verksamhet, men inte genom en mall för BKA.
Grundskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Använder inte BKA i beslut av övergripande karaktär.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Anger att analys för barn görs i gängse verksamhet, men inte genom en BKA.
Individ och familj-omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Använder inte BKA i beslut av övergripande karaktär.
Kulturnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Inget systematiskt användande av BKA i förvaltningen, men Kulturskolan uppges använda BKA i viss utsträckning
Lokalförsörjningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Använder inte BKA, men barnperspektivet beaktas i egenkontroll för förstudie i byggprocess
Miljö- och konsumentnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Använder inte BKA, men i förvaltningens mall för tjänsteskrivelse står det att myndigheter så långt som möjligt ska ha försäkrat sig om att barnets bästa kommer med och redovisas i beslutsprocessen.
Samhällsbyggnadsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Använder inte BKA
Social omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Använder inte BKA i beslut av övergripande karaktär.
Servicenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Använder inte BKA
Tekniska nämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Använder inte BKA
Överförmyndarnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inget politiskt beslut på att BKA/checklista ska användas. 	<ul style="list-style-type: none"> Använder inte BKA

- Har Borås Stad genomfört kompetenshöjande insatser till förtroendevalda och tjänstepersoner som avser barnkonventionen, barnrättsperspektivet och dess tillämpning?

Nämnd	Politik	Förvaltning
Kommunstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till politiken. 	<ul style="list-style-type: none"> Grundutbildningen i BK uppges varit frivillig för medarbetare som ansåg sig behöva delta. Digital e-learningplattform för BK finns att tillgå på intranätet.
Arbetslivsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till politiken. 	<ul style="list-style-type: none"> Har erbjudit utbildningar. Barnrättsperspektivet finns med som en punkt i introduktionsprogram för nyanställda.
Förskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Nämnden har erbjudits att gå utbildning avseende BK och vissa ledamöter uppges ha deltagit i denna utbildning. 	<ul style="list-style-type: none"> Utbildningar och information har delgivits rektorerna avseende förvaltningens arbete med rutinen för barns bästa.

	<ul style="list-style-type: none"> Förvaltningen har informerat nämnden om arbetet med BKA och checklistan. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompetensutveckling i BKA och hur beslut ska beredas med utgångspunkt från BKA. BK uppges vara ett prioriterat område och verksamheterna kan efterfråga (vidare)utbildning.
Fritids- och folkhälsonämnden	<ul style="list-style-type: none"> Nämnden har fått information om vilka utbildningar som finns och grundläggande information om vad BK innebär. 	<ul style="list-style-type: none"> Förvaltningen rekommenderar sina medarbetare att gå utbildningar kopplat till BK, bl.a. från Barnombudsmannen och VGR. Det uppges finnas mycket kompetens inom förvaltningen om BK sen innan BK blev lag.
Grundskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till politiken. 	<ul style="list-style-type: none"> Har erbjudit utbildningar till exempelvis rektorer.
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till politiken. 	<ul style="list-style-type: none"> Vissa medarbetare har fått vidareutbildning om BK från SLK.
Individ och familj-omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till politiken. 	<ul style="list-style-type: none"> Har erbjudit utbildningar.
Kulturnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till politiken. 	<ul style="list-style-type: none"> Några medarbetare på kulturskolan och biblioteket uppges gått utbildning om BK, men inte hela förvaltningen.
Lokalförsörjningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till politiken. 	<ul style="list-style-type: none"> Ansvarig medarbetare för tillgänglighetsfrågor har gått utbildningar på områden innan BK var lag för att säkra kompetens kring barnrättsperspektiv och tillgänglighetsperspektiv och stödja övriga berörda personer i förvaltningen.
Miljö- och konsumentnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till politiken. 	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till förvaltningen.
Samhällsbyggnadsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till politiken. 	<ul style="list-style-type: none"> Utbildning om barnkonventionen erbjöds när BK blev lag. Oklart huruvida löpande utbildningar genomförs.
Social omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till politiken. 	<ul style="list-style-type: none"> Har erbjudit utbildningar.
Servicenämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till politiken. 	<ul style="list-style-type: none"> HR-funktion uppges ha genomgått utbildningar kring BK. I övrigt inga förvaltningsövergripande utbildningstillfällen.
Tekniska nämnden	<ul style="list-style-type: none"> Information till nämnden avseende BK. 	<ul style="list-style-type: none"> Några medarbetare som berörs av BK-frågor har deltagit vid utbildningstillfälle om BK. I övrigt inga förvaltningsövergripande utbildningsinsatser.
Överförmyndarnämnden	<ul style="list-style-type: none"> Inga iakttagelser avseende utbildning till politiken. 	<ul style="list-style-type: none"> Några handläggare har på eget initiativ deltagit i utbildning om BK. I övrigt inga förvaltningsövergripande utbildningsinsatser avseende BK.

- ▶ Hur följer Kommunstyrelsen och berörda nämnder utvecklingen av barn och ungdomars livsvillkor och livssituation?
- ▶ Hur utvärderas och bedrivs uppsikt gällande Borås Stads arbete med barnkonventionen?

Nämnd	Politik	Förvaltning
Kommunstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. Viss uppföljning om mänskliga rättigheter däribland barnrätt. • Valfärdsbokslutet och tillhörande åtgärdsplaner uppges vara den huvudsakliga uppföljningen för barn och ungas livsvillkor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. • LUPP och tillhörande åtgärdsplaner uppges vara den huvudsakliga uppföljningen för barn och ungas livsvillkor.
Arbetslivsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • I patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse sker uppföljning av barnrättsgruppens arbete. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK.
Förskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ja. Viss uppföljning om arbetet med implementering av BK. • Nämnden har ingen särskild uppföljning av verksamhetens arbete med säkerställande av BK. Detta förklaras av att BK uppges vara integrerad i återrapportering utifrån årshjulet för systematiska kvalitetsarbetet (SKA). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. • Det befintliga systematiska kvalitetsarbetet (SKA), som styrs av ett årshjul, utgör grunden för att även följa BK:s krav inom verksamheten. • Enkäter till vårdnadshavare genomförs vartannat år innehållandes bl.a. frågor om barns delaktighet och inflytande i förskolan. • Valfärdsbokslutet utgör viktig grund för att följa och planera verksamheten.
Fritids- och folkhälsönämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. • Följer förvaltningens verksamhet som omfattar barn i gängse uppföljning. • Nämnden beslutar om stadens Valfärdsbokslut, som därefter går till KS och KF. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. • Valfärdsbokslutet utgör viktig grund för att följa och planera verksamheten. • Genomfört uppföljning av exv. Föräldrastödsprogrammet.
Grundskolenämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ja. I exempelvis Kvalitetsrapport Värdegrund från juni 2021 redovisas förvaltningens arbete med framförallt barns delaktighet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uppföljning av delar av BK ingår som del av det systematiska kvalitetsarbetet.
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. • Kvalitetsrapporten som omfattar barnrättsperspektiv rapporteras till nämnden. • Valfärdsbokslut rapporteras till nämnden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. • Kvalitetsrapporten omfattar barnrättsperspektivet. • Valfärdsbokslutet omnämns som en viktig del i uppföljning och planering av verksamhet. Detta avser till barn och ungas levnadsvillkor men inte explicit efterlevnad av BK. • Lupp-resultat (Lokal uppföljning av ungdomspolitik) för att öka kunskap om ungas livsvillkor. Ingen explicit koppling till BK.

		<ul style="list-style-type: none"> • Skolklimatsundersökning avseende kvalitet i undervisning, studiero och trygghet genomförs. Ingen explicit koppling till BK.
Individ och familj-omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. 	
Kulturnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ja. Viss uppföljning om arbetet med implementering av BK. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. • Välfärdsbokslutet omnämns som en viktig del i uppföljning och planering av verksamhet, vilket har koppling till barn och ungas levnadsvillkor men inte explicit efterlevnad av BK.
Lokalförsörjningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen särskild uppföljning avseende BK, men detta uppges följas upp i gängse arbetssätt för uppföljning.
Miljö- och konsumentnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen uppföljning avseende BK.
Samhällsbyggnadsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen uppföljning avseende BK.
Social omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen uppföljning avseende BK.
Servicenämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen uppföljning avseende BK.
Tekniska nämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen uppföljning avseende BK.
Överförmyndarnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen explicit uppföljning avseende BK. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen uppföljning avseende BK.

Granskning av Borås Stads arbete med barnkonventionen

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads arbete med barnkonventionen. Granskningen har genomförts av EY. Granskningens syfte var att bedöma om Kommunstyrelsen och granskade nämnder vidtagit åtgärder för att säkerställa att Borås Stad uppfyller barnkonventionen och om arbetet är ändamålsenligt. Granskningen har riktat sig dels mot stadens övergripande arbete med barnkonventionen, dels mot kartläggning av hur barnkonventionen säkerställs och tillämpas vid viss typ av myndighetsutövning som rör barn och ungdomar.

Granskningen visar att det barnrättsbaserade synsättet med barnet som rättighetsbärare inte har fått genomslagskraft i stadens verksamheter. Barnkonventionen beaktas inte i tillräcklig utsträckning i stadens styrdokument eller i arbets- och beslutsprocesser. Det saknas systematik vad gäller genomförande av barnkonsekvensanalyser vid beslut som berör barn på ett direkt eller indirekt sätt. På det stora hela saknas därutöver uppföljning av Kommunstyrelsens och nämndernas arbete med barnkonventionen.

Granskningens kartläggning av hur barnkonventionen tillämpas vid viss myndighetutövning visar bl.a. att Grundskolenämnden, Sociala omsorgsnämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden behöver säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av myndighetsutövningens efterlevnad till barnkonventionen. Dessa nämnder behöver även säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs och dokumenteras vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn. Grundskolenämnden behöver därutöver säkerställa en tillräcklig dokumentation av att barn kommer till tals i myndighetsutövningen.

Stadsrevisionens sammanfattande bedömning är att Kommunstyrelsen och granskade nämnder inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

I övrigt hänvisar Stadsrevisionen till resultat och rekommendationer i bilagd rapport.

Missiv med bilagd rapport och rapportsammandrag tillställs Kommunstyrelsen och nämnderna. Svar från Kommunstyrelsen och nämnderna med planerade åtgärder emotses senast 2022-05-31.

Bill Johansson
Ordförande första revisorsgruppen

Boris Preijde
Ordförande andra revisorsgruppen

Borås Stads Revisionskontor

Ann Malm
Handläggare

Serviceämndens budgetuppföljning Tertial 1

Serviceämndens beslut

Serviceämnden beslutar att godkänna Budgetuppföljning till och med april, Tertial 1 2022.

Sammanfattning

I tertialuppföljning 1 per 2022-04-30 redovisas det bedömda ekonomiska utfallet för helår 2022 till 5 000 tkr i överskott på den operativa verksamheten för Serviceämnden och skall vara Kommunstyrelsen tillhanda senast den 19 maj 2022.

Alla avdelningar inom Servicekontoret visar stabilitet och genererar överskott.

Beslutsunderlag

1. Budgetuppföljning Tertial 1

Samverkan

FSG 2022-05-11

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen
2. Revisionskontoret

Micael Svensson
Ordförande

Kenneth Lundqvist
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Dnr SN 2022-00058 1.2.4.1

Förslag till
Tertial 1 2022
Servicenämnden

Tertial 1 2022 behandlas på

Servicenämndens sammanträde 2022-05-17

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Visionens målområden - indikatorer och uppdrag	3
2.1 Omsorg om varandra och miljön	3
2.2 Egen organisation	4
3 Intern kontroll	5
3.1 Kontrollmoment som följs upp varje månad, kvartal eller tertial.....	5
4 Nämndens verksamhet 1	6
4.1 Resultat	6
4.2 Verksamhetsanalys	7
5 Konsekvenser av coronaviruset	7
6 Jämställdhetsperspektivet	8
7 Verksamhetsmått	8
7.1 Övergripande Servicekontoret.....	8
7.2 Dataservice	8
7.3 Personal- och Kontorsservice.....	9
7.4 Entreprenad.....	9
7.5 Fordon Förråd Verkstad	9
8 Investeringar	9
8.1 Sammanställning Investeringsvolymer	9
8.2 Investeringar, årliga anslag	10
8.3 Investeringar som löper över flera år.....	10

1 Inledning

I tertialuppföljning 1 per 2022-04-30, redovisas det bedömda ekonomiska utfallet för helår 2022 till 5 000 tkr i överskott på den operativa verksamheten för Servicenämnden. Alla avdelningar inom Servicekontoret visar ekonomisk stabilitet och genererar överskott.

Nämndens ambition är att erbjuda sina tjänster med ett så litet överskott som möjligt för att förvaltningarna ska få ut mesta möjliga effekt av sina anslag. Under innevarande tidsperiod så har ett fortsatt samarbete inom koncernen prioriterats.

2 Visionens målområden - indikatorer och uppdrag

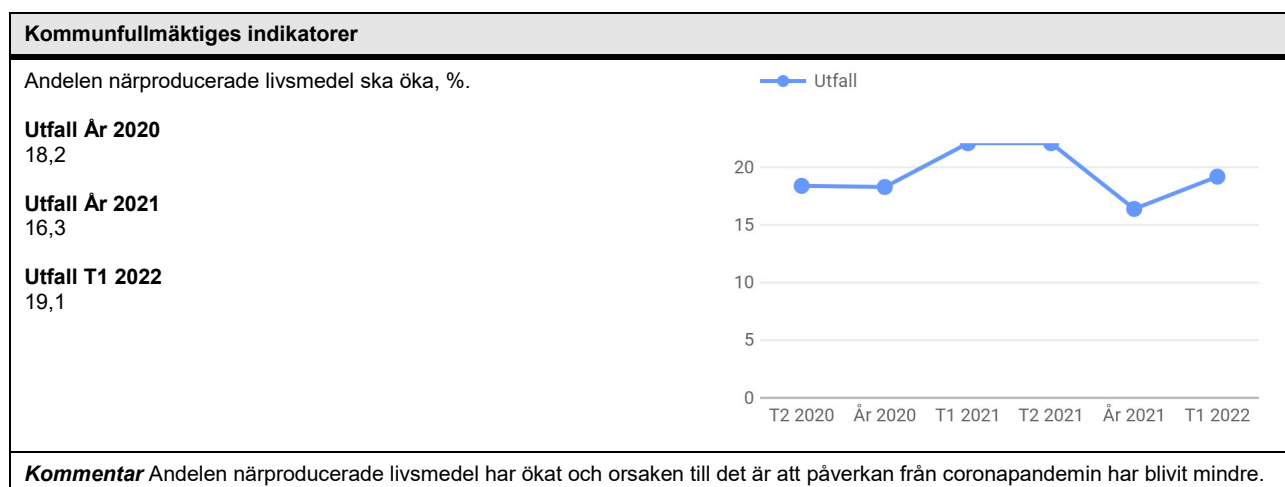
2.1 Omsorg om varandra och miljön

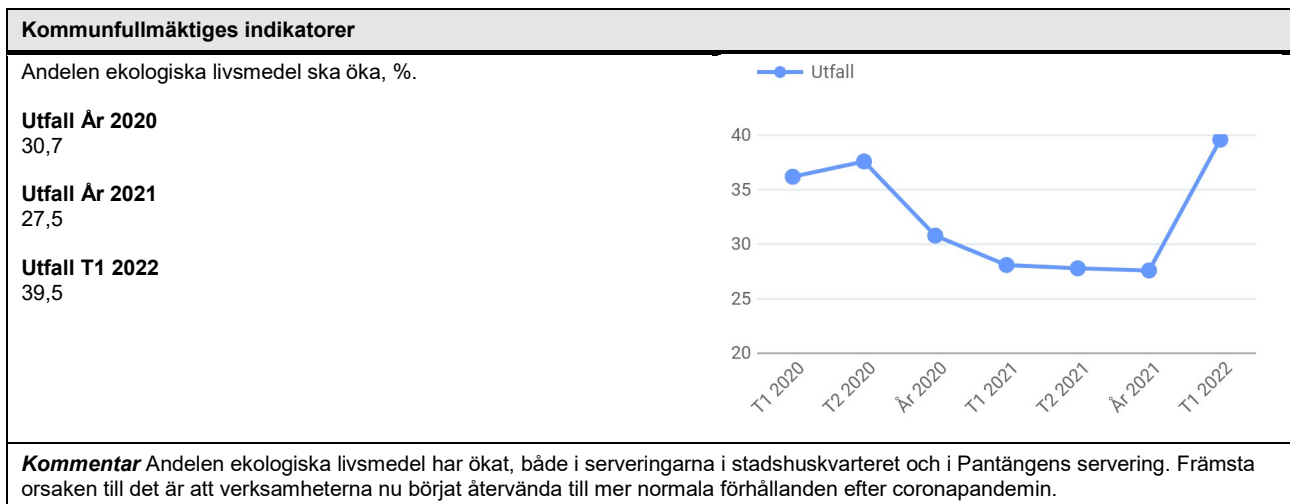
Målbild

I Borås tar vi ansvar genom att behandla varandra och vår miljö med omsorg. Vi lever i harmoni med en rik natur, vår omvärld och med andra människor. Social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet är grunden för våra val och beslut.

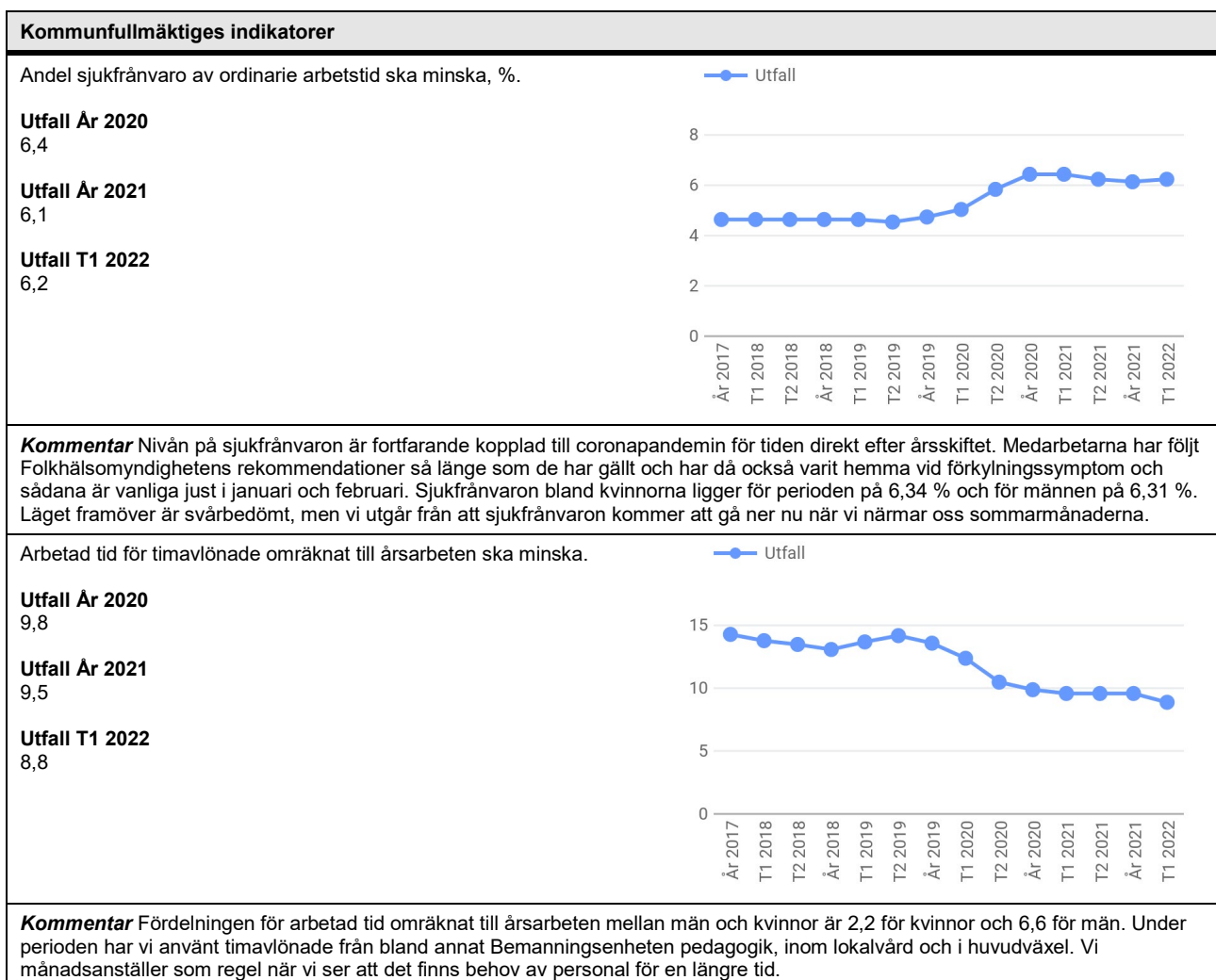
Att människor i Borås är olika är en styrka. Samtidigt har alla likvärdiga förutsättningar. Oavsett ålder och livssituation får invånarna stöd för att kunna leva ett rikt liv. Alla i Borås är viktiga och kan vara delaktiga i hur vårt samhälle utvecklas. Vi tar gemensamt ansvar för varandra genom att visa tillit och bjuda in till dialog.

Vi tar gemensamt ansvar för miljön genom att återanvända och återvinna samt hantera energikällor och naturresurser på ett hållbart sätt. Insikt om det ömsesidiga beroendet mellan stad och landsbygd, människa, natur och omvärld finns hos oss alla. Lokalt är det enkelt att förflytta sig med kollektivtrafik, till fots och med cykel, men också längre resor kan vi göra klimatsmart.

2.2 Egen organisation

3 Intern kontroll

Inom ramen för den interna kontrollen ska varje nämnd göra en risk- och väsentlighetsanalys för verksamheterna. Utifrån den analysen upprättas sedan en intern kontrollplan. Servicenämndens verksamheter är ISO-certifierade för kvalitet och miljö. Det innebär ytterligare krav, bl.a. på att upprätta riskanalyser och handlingsplaner.

De fastställda kontrollmomenten följs upp med olika tidsintervall, där flertalet ligger på årsbasis och redovisas i samband med den slutliga uppföljningen av kontrollplanen.

De moment som visas nedan följs upp varje månad, varje kvartal eller varje tertial.

3.1 Kontrollmoment som följs upp varje månad, kvartal eller tertial

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment med analys	Åtgärd
Omvärldsfaktor: Marknad	Uteblivna beredskapsuppdrag	Avstämning uteblivna beredskapsuppdrag För befintliga avtal har inga förändringar skett under perioden. Servicekontoret har även haft bra beläggning efter vunna upphandlingar som Borås stads koncern har genomfört. Servicekontoret märker av en mer positiv bild från omgivningen gällande de förmågor som vi besitter för att hantera beredskapsuppdrag och extraordinära händelser. Beredskapsuppdrag har kommit in enligt förväntan och inga avvikelser mot plan föreligger.	

4 Nämndens verksamhet 1

4.1 Resultat

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Utfall jan-apr 2021	Nämnd- budget 2022	Budget jan-apr 2022	Utfall jan-apr 2022	Avvikelse jan-apr 2022	Prognos- avvikelse
Intäkter	259 807	859 491	286 498	292 088	5 590	0
Kostnader	-257 890	-854 491	-284 831	-290 431	-5 600	0
Buffert (endast i budget)						
Resultat	1 917	5 000	1 667	1 657	-10	0
Kommunbidrag						
Resultat efter kommunbidrag	1 917	5 000	1 667	1 657		0
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat						
Resultat jfr med tillgängliga medel	1 917			1 657		0
Ackumulerat resultat		29 493				

Beloppen är inklusive interna transaktioner mellan avdelningarna exkl. genomgångstransaktioner avseende fakturering och kapitalkostnader. Ackumulerat resultat i budget 2022 justerat från 31 007 tkr till 29 493 tkr enligt Kommunfullmäktiges beslut 2022-04-28.

Resultatanalys

Det ekonomiska resultatet för tertial 1-2022 visar ett överskott på 1 657 tkr, i detta ingår inte resultatet för införandet av kemikaliehanteringsregistret som per tertial 1 2022 uppgår till 251 tkr.

Sysselsättningen har varit god under perioden och som framgår av det ekonomiska sammandraget indikerar resultatet efter de fyra första månaderna att förvaltningen når upp till avkastningskravet på 5 000 tkr i årsredovisningen. Denna prognos får dock anses som osäker i dagsläget, med tanke på att ingen ännu vet hur världsläget med bland annat fortsatt försenade leveranser, höjda drivmedels- och materialpriser kommer att påverka förvaltningen, Borås Stad eller världen i stort under 2022.

I övrigt pekar delårsrapportens ekonomiska resultat och sysselsättningsgrad på att förvaltningen har en fortsatt stabil grund under 2022. Detta under förutsättning att de långsiktiga avtalen fortsatt kommer att ligga kvar som grund för verksamheten, i kombination med att marknadsutvecklingen inte avstannar och i alltför stor grad påverkar beställarnas möjligheter att fortsätta sitt arbete enligt plan.

4.2 Verksamhetsanalys

Verksamheternas kostnader och intäkter

Tkr	Utfall jan-apr 2021	Nämnd- budget 2022	Budget jan-apr 2022	Utfall jan-apr 2022	Avvikelse jan-apr 2022	Prognos- avvikelse
Ledning och Affärstöd inkl. gemensamma funktioner						
Intäkt	17 613	54 779	18 260	17 744	-516	0
Kostnad	-17 613	-54 779	-18 260	-17 744	516	0
Resultat	0	0	0	0	0	0
Dataservice						
Intäkt	50 925	154 892	51 631	55 437	3 806	0
Kostnad	-50 759	-154 392	-51 464	-55 276	-3 812	0
Resultat	166	500	167	161	-6	0
Personal- och Kontorsservice						
Intäkt	22 776	64 293	21 431	21 336	-95	0
Kostnad	-22 610	-63 793	-21 264	-21 167	97	0
Resultat	166	500	167	169	2	0
Entreprenad						
Intäkt	129 142	464 300	154 767	155 409	642	0
Kostnad	-127 722	-460 800	-153 600	-154 249	-649	0
Resultat	1 420	3 500	1 167	1 160	-7	0
Fordon Förråd Verkstad						
Intäkt	39 351	121 227	40 409	42 162	1 753	0
Kostnad	-39 186	-120 727	-40 243	-41 995	-1 752	0
Resultat	165	500	166	167	1	0
Totalt						
Intäkt	259 807	859 491	286 498	292 088	5 590	0
Kostnad	-257 890	-854 491	-284 831	-290 431	-5 600	0
Resultat	1 917	5 000	1 667	1 657	-10	0

Beloppen är inklusive interna transaktioner mellan avdelningarna exklusive genomgångstransaktioner avseende fakturering och kapitalkostnader. Kemikaliehanteringssystemet har en påverkan på förvaltningens resultat med 251 tkr (redovisas ej i tabellen ovan).

5 Konsekvenser av coronaviruset

Förvaltningen har kunnat hantera pandemin på ett tillfredställande sätt, där vi har löst våra uppdrag utan kännbara konsekvenser för förvaltningarna och bolagen. Vi ser i nuläget inga kvarstående effekter av pandemin. Sysselsättningen har varit fortsatt god under perioden tack vare att många av Servicekontorets ordinarie verksamheter kunnat fortsätta som vanligt. Detta beror även på förvaltningens förmåga att snabbt ställa om verksamheten till rådande omständigheter, samt att med kort varsel kunna rycka in på områden där det behövs extra insatser.

Servicekontoret har sedan våren 2020 i uppdrag att tillhandahålla ett krisberedskapsförråd för Borås Stad för bland annat skyddsutrustning, desinfektionsmedel samt förbrukningsmaterial. I dagsläget tillhandahåller Servicekontoret ett kontinuerligt tremånaders krisberedskapsförråd för Borås Stad. Arbetet med krisberedskapsförrådet och tillhörande logistik är nu väl etablerat och är i full drift.

Verksamhet / Händelse	Uppskattad ekonomisk konsekvens, tkr
Summa	

6 Jämställdhetsperspektivet

Jämställdhetsintegrerad budget handlar om att tillämpa ett jämställdhetsperspektiv i budgetarbetet. Metoden har främst använts för att analysera hur offentliga resurser används ur ett genus- och jämställdhetsperspektiv, t.ex. hur offentliga resurser fördelas mellan könen och hur denna fördelning möter kvinnors, mäns, flickors och pojkars behov.

Servicenämnden verkar genom sitt arbete inom beställar-/utförarmodellen och fördelar inte några offentliga medel utan arbetar utifrån övriga beställningar inom koncernen Borås Stad.

Ovanstående innebär att Servicenämnden i dagsläget inte har några pågående eller planerade aktiviteter med anknytning till jämställdhetsfrämjande utveckling.

7 Verksamhetsmätt

7.1 Övergripande Servicekontoret

7.1.1 Försäljning

7.1.1.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall Apr 2021	Utfall 2021	Budget 2022	Utfall Apr 2022
Extern fakturering, tkr	4 799	17 765	15 000	4 400

7.2 Dataservice

7.2.1 Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Utfall Apr 2021	Utfall 2021	Budget 2022	Utfall Apr 2022
Lösningsgrad i första kontakten, %	90,1	88	88	88,3

7.3 Personal- och Kontorsservice

7.3.1 Lönesupport

7.3.1.1 Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Utfall Apr 2021	Utfall 2021	Budget 2022	Utfall Apr 2022
Andel besvarade samtal, %. Lönesupport	97	95	92	93

7.4 Entreprenad

7.4.1 Anbud

7.4.1.1 Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Utfall Apr 2021	Utfall 2021	Budget 2022	Utfall Apr 2022
Erhållna anbud, tkr	22 766	109 135	110 000	52 815

7.5 Fordon Förråd Verkstad

7.5.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall Apr 2021	Utfall 2021	Budget 2022	Utfall Apr 2022
Antal anmälda skador på fordon	136	416	500	143

8 Investeringar

8.1 Sammanställning Investeringsvolymer

	Godkänd utgift	Budget 2022	Utgift apr 2022	Avvikelse 2022	Prognos
Investeringar årliga anslag		30 000	14 668	15 332	47 950
Investeringar som löper över flera år	71 400	12 368	150	12 218	65 017
Summa	71 400	42 368	14 818	27 550	112 967

8.2 Investeringar, årliga anslag

Investeringsprojekt

Tkr	Budget 2022	Utgift apr 2022	Avvikelse 2022	Prognos 2022
Maskiner och fordon	15 000	8 139	6 861	32 950
Kontorsutrustning	4 000	805	3 195	4 000
IT-infrastruktur	2 000	0	2 000	2 000
Mobiltelefoner	9 000	5 723	3 277	9 000
Summa	30 000	14 667	15 333	47 950

Analys

Specifikation av maskiner och fordon, tkr	Utgift tom 2022-04	Utgift tom 2022-08
Borås Energi och Miljö AB	8 139	
Summa	8 139	

8.3 Investeringar som löper över flera år

Tkr	Godkänd utgift	Budget 2022	Utgift apr 2022	Prognos 2022	Totalprognos projektet	Projekt status
Pantängen nybyggnation	53 000	0	0	0	53 000	2
Pantängen förbättringsåtgärder 2020	6 900	1 883	150	1 500	6 517	2
Pantängen förbättringsåtgärder 2021	3 000	1 985	0	1 985	3 000	2
Borås Stad nybyggnation krisberedskapsförråd	6 000	6 000	0			0
Pantängen förbättringsåtgärder 2022	1 800	1 800	0	2 100	2 100	2
Reservkraftaggregat	700	700	0	400	400	2
Summa	71 400	12 368	150	5 985	65 017	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Pågår

3: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

Pantängen nybyggnation

Investeringsposten i sin helhet avser ny- och ombyggnation av Pantängen. Investeringen ska bland annat resultera i en utökning av antalet kontorsplatser och förbättrad användning av befintliga lokaler. Med hänvisning till Kommunfullmäktiges (KF) återremiss 2020-08-27 har investeringen varit pausad och Servicenämnden avvaktar nu KFs beslut 2022-05-12.

Pantängen förbättringsåtgärder 2020

Posterna som kvarstår omfattar fortsatt ombyggnationer av befintlig yta både inomhus och utomhus, där kvarstående förbättringsåtgärder kommer att slutföras under innevarande år.

Pantängen förbättringsåtgärder 2021

Kvarvarande förbättringsåtgärder omfattar löpande översyn/utbyte av uttjänt utrustning, även tillkommande kostnader gällande utbyggnad av solcellsenergi.

Borås Stad nybyggnation krisberedskapsförråd

Investeringsposten avser nybyggnation av ett krisberedskapsförråd. Investeringen är helt beroende av att erforderliga beslut tas av Kommunstyrelsen, samt att uppdraget tilldelas Servicekontoret. I det beräknade investeringsbeloppet har inte hänsyn tagits till eventuella statliga bidrag som kan minska investeringskostnaden. När denna rapport lämnas har ovanstående nämnda beslut ännu inte fattats.

Karin Almroth
HandläggareDatum
2022-05-17Instans
Serviceämnden
Dnr SN 2022-00070 1.2.3.2

Intern kontroll 2023; Riskanalys och plan

Serviceämndens beslut

Serviceämnden beslutar att fortsätta arbeta med riskanalys och plan.

Ärendet i sin helhet

Nämnderna ska ta fram förslag om riskanalys utifrån konsekvens- och sannolikhetsbedömning som lämnas till förvaltningschefen. Riskanalysen ska kompletteras med förslag till kontrollmoment/metod för de riskbilder som föreslås till intern kontrollplan för det kommande året.

Beslutsunderlag

1. Intern kontroll 2023; Riskanalys och plan

Beslutet expedieras till

1. Serviceämnden

Micael Svensson
OrdförandeKenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Karin Almroth
Handläggare
033 357444

Datum
2022-05-17

Instans
Serviceämnden
Dnr SN 2022-00041 1.1.3.1

Delegationsbeslut 2022-05-17

Serviceämndens beslut

Redovisade delegationsbeslut läggs till handlingarna.

Delegationsbeslut

- a. Redovisning av lämnade anbud på avdelningen Entreprenad
Dnr SN 2022-00001 1.3.1.4
- b. Förteckning över delegationsbeslut om anställningar
Dnr SN 2022-00002 1.3.1.4
- c. Redovisning av Ordförandes attest över 1,5 mnkr
Dnr SN 2022-00003 1.3.1.4

Micael Svensson
Ordförande

Kenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Karin Almroth
HandläggareDatum
2022-05-17Instans
Serviceämnden
Dnr SN 2022-00060 1.1.3.1

Informationsärenden 2022-05-17

Serviceämndens beslut

Redovisade informationsärenden läggs till handlingarna

Informationsärenden

- a. Rapport Dataskyddsförordningen (GDPR) Serviceämnden 2021
Dnr SN 2022-00034 2.8.2.0
- b. Information från avdelningarna

Micael Svensson
OrdförandeKenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Anmälningssärenden 2022-05-17

Serviceämndens beslut

Redovisade anmälningssärenden läggs till handlingarna

Anmälningssärenden

- a. Kommunfullmäktiges beslut 2022-02-24 § 17 Kommunala uppdrag
Dnr SN 2022-00046 1.1.3.1
- b. Revidering av Borås Stads program för ANDTS förebyggande arbete
2022-2026
Dnr SN 2022-00051 1.1.3.1
- c. Revidering av Borås Stads styr- och ledningssystem.
Dnr SN 2022-00052 1.1.3.1
- d. Ändring i det gemensamma reglementet för kommunstyrelsen och
samtliga nämnder.
Dnr SN 2022-00053 1.1.3.1
- e. Policy för inköp i Kommunkoncernen
Dnr SN 2022-00054 1.1.3.1
- f. Motion: Menssäkra Borås
Dnr Motion: Menssäkra Borås
- g. SCB:s medborgarundersökning 2021
Dnr SN 2022-00061 1.1.3.1
- h. Lupp 2017 avslutande rapportering av handlingsplaner
Dnr SN 2022-00062 1.1.3.1
- i. Revisionsberättelse och revisionsredogörelse 2021 för Serviceämnden
Dnr SN 2022-00065 1.1.3.1

- j. Kommunfullmäktiges beslut 2022-04-28 § 73 Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026
Dnr SN 2022-00068

- k. Kommunfullmäktiges beslut 2022-04-28 § 59 Kommunala uppdrag (val i KF enligt valberedningens förslag) April
Dnr SN 2022-00069

Micael Svensson
Ordförande

Kenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Kommunfullmäktige

§ 17

Dnr KS 2022-00041 1.1.1.2

Avsägelse av förtroendeuppdrag, entledigande och fyllnadsval

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2022, separat bilaga)

Kommunfullmäktiges beslut

Per Månsson (M) entledigas från sitt uppdrag som ledamot i Kommunfullmäktige.

Mattias Bohlin (S) entledigas från sitt uppdrag som nämndeman vid Borås Tingsrätt.

Nuvarande ersättare Lotta Hallberg (S) väljs till andre vice ordförande och ledamot i Servicenämnden till och med den 31 december 2022.

Anne Brügge (S) väljs till ersättare i Servicenämnden till och med den 31 december 2022.

Folke Röllgårdh (L) entledigas från sitt uppdrag som ersättare i Stiftelsen Produktionstekniskt centrum i Borås, PROTEKO.

Kjell O Claesson (L) väljs till ersättare i Stiftelsen Produktionstekniskt centrum i Borås, PROTEKO till och med den 31 december 2022.

Susanne Forsén (KD) entledigas från sitt uppdrag som nämndeman vid Borås Tingsrätt.

Harald Finlöf (KD) väljs till nämndeman vid Borås Tingsrätt till och med den 31 december 2023.

Daniel Lemac (KD) entledigas från sitt uppdrag som ersättare i Tekniska nämnden.

Peter Florén (KD) väljs till ersättare i Tekniska nämnden till och med den 31 december 2022.

Henrik Brundin (M) väljs till ersättare i Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden till och med den 31 december 2022.

Amanda Andersson (SD) entledigas från sitt uppdrag som ersättare i Arbetslivsnämnden.

Sammanträdesdatum
2022-02-24

Kommunfullmäktige

Reidar Rudenstén (SD) väljs till ersättare i Arbetslivsnämnden till och med den 31 december 2022.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige

§ 39

Dnr KS 2022-00062 1.2.2.1

Revidering av Borås Stads program för ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak- och nikotinprodukter samt spel om pengar) förebyggande arbete 2022-2026

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2022, nr 25, B 685)

Kommunfullmäktiges beslut

Utan omröstning beslutar Kommunfullmäktige:

Programmet för ANDTS- förebyggande arbete fastställs och gäller till och med 2026.

Fritids-och folkhälsonämnden får i uppdrag att

- Definiera vad dataspelsberoende är och särskilja det ifrån e-sport
- Uppskatta hur stor problematiken med dataspelsberoende är i Borås
- Utveckla arbetet kring att motverka dataspelsberoende

Kommunstyrelsens beslut 2022-02-21, § 63

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

1. Programmet för ANDTS- förebyggande arbete fastställs och gäller till och med 2026.
2. Fritids-och folkhälsonämnden får i uppdrag att
 - Definiera vad dataspelsberoende är och särskilja det ifrån e-sport
 - Uppskatta hur stor problematiken med dataspelsberoende är i Borås
 - Föreslå hur Borås Stad eventuellt kan inkludera dataspelsberoende i ANDTS-programmet

Sammanfattning av ärendet

Fritids- och folkhälsonämnden har reviderat Borås Stads program för ANDTS förebyggande arbete eftersom det nuvarande programmet gäller till och med 2021. Det reviderade programmet bygger på de nationella strategierna och avser att gälla under perioden 2022-2026.

Borås Stads program för ANDTS-förebyggande arbete 2022-2026 har skickats ut på remiss till berörda nämnder och externa samverkansparter. Av de inkomna remissvaren har Tekniska nämnden och Södra hälso- och sjukvårdsnämnden valt att avstå från att yttra sig. Resterande nämnder och samverkansparter har valt att tillstyrka programmet.

Borås Stads program för ANDTS-förebyggande arbete 2022-2026 baseras på regeringens proposition ”En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025” (prop.

Kommunfullmäktige

2021/22:132). På grund av att Borås Stads reviderade program bygger på en proposition ska det vid behov finnas möjlighet att revidera programmet när en förnyad ANDTS-strategi antagits av riksdagen.

Syftet med Borås Stads program för ANDTS-förebyggande arbete är att ange inriktning för hur Borås Stads ANDTS-förebyggande insatser ska genomföras, samordnas och följas upp under perioden 2022-2026. Kommunstyrelsen noterar att Fritids- och folkhälsonämnden vid sitt sammanträde 2021-12-14 var oeniga kring att programmet inte innehöll alla spelberoenden såsom dataspel utan enbart fokuserade på spel om pengar. Kommunstyrelsen anser att dataspelsberoende är en viktig folkhälsofråga som det behöver fokuseras mer på. Då dataspelsberoende inte ingår i förslaget behöver det utredas mer innan det kan ingå i programmet för att ansvar, resurser, definitioner och uppskattning av hur stor problematiken är blir besvarade.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att fastställa programmet men att Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att

- Definiera vad dataspelsberoende är och särskilja det ifrån e-sport
- Uppskatta hur stor problematiken med dataspelsberoende är i Borås
- Föreslå hur Borås Stad eventuellt kan inkludera dataspelsberoende i ANDTS-programmet

Beslutsunderlag

1. Fritids- och folkhälsonämndens beslut om revidering av Borås Stads program för ANDTS förebyggande arbete 2022-2026

Yrkanden

Magnus Sjö Dahl (KD) yrkar bifall till Kommunstyrelsens förslag samt föreslår följande tillägg: Ersätta nuvarande skrivning i förslag till beslut punkt 2 strecksats 3 med följande text:

- utveckla arbetet kring att motverka dataspelsberoende

Kerstin Hermansson (C) och Cecilia Andersson (C) yrkar bifall till Kommunstyrelsens förslag och till Magnus Sjö Dahls (KD) tilläggsförslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på bifall respektive avslag till Kommunstyrelsens förslag och finner förstnämnda proposition med övervägande ja besvarad.

Ordföranden ställer därefter proposition på avslag respektive bifall till Magnus Sjö Dahls (KD) tilläggsförslag och finner sistnämnda proposition med övervägande ja besvarad.

Kommunfullmäktige

Beslut

Utan omröstning beslutar Kommunfullmäktige:
Magnus Sjödahls (KD) tilläggförslag bifalls.

Kommunfullmäktige

§ 43

Dnr KS 2019-00294 1.2.2.0

Revidering av Borås Stads styr- och ledningssystem

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2022, nr 29, B 900)

Kommunfullmäktiges beslut

Utan omröstning beslutar Kommunfullmäktige:

Borås Stads reviderade styr- och ledningssystem antas.

Reservationer

Mot beslutet reserverar sig Ulrik Nilsson (M), Ulf Sjösten (M), Hasse Ikävalko (M), Martin Nilsson (M), Anna Christensen (M), Jonas Garmarp (M), Pirita Isegran (M), Birgitta Bergman (M), Lars-Gunnar Comén (M), Urban Svenkvist (M), Annette Carlson (M), Oliver Öberg (M), Marie Fridén (M), Mattias Karlsson (M), Nils-Åke Björklund (M), Hans Gustavsson (KD), Lisa Berglund (KD), Niklas Arvidsson (KD), Valéria Kant (KD) och Magnus Sjö Dahl (KD) till förmån för Moderaterna och Kristdemokraternas reservation i Kommunstyrelsen.

Vidare reserverar sig Lennart Andreasson (V), Peter Wiberg (V), Tommy Josefsson (V), Inger Landström (V), Anne Rapinoja (V) och Anita Spjuth (V) till förmån för Vänsterpartiets reservation i Kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens beslut 2022-03-07, § 89

Utan omröstning beslutar Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta:

Borås Stads reviderade styr- och ledningssystem antas.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Annette Carlson (M), Martin Nilsson (M) och Niklas Arvidsson (KD) till förmån för Annette Carlson (M) och Niklas Arvidssons (KD) yrkande att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta: att Borås Stads reviderade styr- och ledningssystem antas med följande: att på sidan 8 under rubriken Uppdrag från fullmäktige lägga till ”I det fall en nämnd ger verksamheten uppdrag som inte hanteras inom budgetprocessen behöver nämnden ange vilka resurser som kan tas i anspråk för uppdragets genomförande. Kommunstyrelsen ansvarar för att ange riktlinjer för hur uppdragen ska handläggas och följas upp”.

Vidare reserverar sig Stefan Lindborg (V) till förmån för sitt yrkande att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta: att Borås Stads reviderade styr- och ledningssystem antas med nedanstående tillägg:

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum
2022-03-24

Kommunfullmäktige

- På s. 10 under rubriken ”Uppdragsdialog vår” lägga till: ”Vid uppdragsdialogerna förs minnesanteckningar som sedan anmäls till kommunstyrelsen”.
- På s. 10 under rubriken ”Uppdragsdialog höst” lägga till: ”Vid dessa förs minnesanteckningar som sedan anmäls till kommunstyrelsen”.

Sammanfattning av ärendet

Oktober 2017 till och med januari 2019 deltog Borås Stad i Sveriges Kommuner och Landstings projekt ”Förenklat och effektivare styrsystem”. De utvecklingsområden inom styrning och ledning som Borås Stad definierade i ansökan var målkonflikter, formuleringar, detaljstyrning och brist på analys. Slutsatsen från projektet var att Borås Stad behöver gå mot en tillitsbaserad styrning. Sedan dess har ett förslag på reviderat styr- och ledningssystem arbetats fram tillsammans med förtroendevalda, fackliga, bolagsstyrelser och tjänstepersoner inom Borås Stad.

Förslaget har skickats på remiss till Borås Stads nämnder, bolag och partigrupper. Utifrån de inkomna remissvaren har slutgiltigt förslag på styr- och ledningssystem sammanställts.

Beslutsunderlag

1. Borås Stads styr- och ledningssystem
2. Remissammanställning

Yrkanden

Ulf Olsson (S) yrkar bifall till Kommunstyrelsens förslag.

Annette Carlson (M) och Andreas Exner (SD) yrkar bifall till Moderaterna och Kristdemokraternas reservation i Kommunstyrelsen.

Anne Rapinoja (V) och Andreas Exner (SD) yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i Kommunstyrelsen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på bifall dels till Kommunstyrelsens förslag och dels till Moderaterna och Kristdemokraternas reservation i Kommunstyrelsen och dels till Vänsterpartiets reservation i Kommunstyrelsen och finner förstnämnda proposition med övervägande ja besvarad.

Kristina Sköld, Emelie Cergic Boberg, Jan Olausson
Handläggare
033 357000

Revidering av Borås Stads styr- och ledningssystem

Inkomna yttranden i sammanfattning

Nämnder

Arbetslivsnämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Arbetslivsnämnden anser att programmet Borås Stads styr- och ledningssystem är tydligt och välformulerat.

Dokumentet fångar väl den nya visionen med en tillitsbaserad styrning.

Arbetslivsnämnden ser det som viktigt att det kommer tillämpningsanvisningar kopplat till programmet kort efter att det antagits. Detta för att skapa en större förståelse inför det fortsatta arbetet.

Fritids- och folkhälsonämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Visionen, Borås Stads uppdrag, fokusområden; Fritids- och folkhälsonämnden är positiv till att målstyrningen grundar sig i visionens målområden och de tre olika delarna i stadens uppdrag. Det är också en god ambition att ta höjd för långsiktiga utmaningar och peka på fokusområden snarare än detaljer. Något som nämnden ser kan bli en utmaning är antalet fokusområden, det kan skapa en otydlighet och svårighet att prioritera. En annan reflektion är kopplingen till övriga styrdokument som kan ha relevans för utpekade fokusområden. Fritids- och folkhälsonämnden anser att det vore fördelaktigt om ett helhetsgrepp kunde tas gällande detta både när det gäller styrning och uppföljning i de olika styrdokumenterna.

Medborgarbudget; Nämnden ser positivt på möjligheten att arbeta med medborgarbudget genom att avsätta en del av den tilldelade ramen för ändamålet. Medborgarbudget som arbetsätt är fortfarande nytt och obeprövat, Fritids- och folkhälsonämnden ser fram emot att utveckla arbetsättet och menar att det kommer stärka boråsarnas möjlighet till inflytande och insyn i stadens verksamhet. Samtidigt vill nämnden lyfta komplexiteten med medborgarinflytande och medskapande processer som ett inslag i

demokratiutveckling. Det kan finnas en risk att de medborgare som är resursstarka och mest handlingskraftiga får mest fördel av medborgarbudget.

Planeringsunderlag; Kommunfullmäktige har beslutat om att Valfärdsbokslutet ska användas i planering och uppföljning av alla nämnder och bolag. Fritids- och folkhälsönämnden saknar en koppling till Valfärdsbokslutet i styr- och ledningssystemet.

Budgetprocessen; Slutligen vill Fritids- och folkhälsönämnden lämna inspel kring tidsperspektivet i budgetprocessen, där nämnden anser att man bör utreda förutsättningarna för ett längre tidsperspektiv. Budgetprocessen skulle genom ett längre tidsperspektiv kunna bidra till ökad tillit för, ökad samverkan och dialog mellan politiker och tjänstepersoner samt mer fokus på de långsiktiga utmaningarna och mindre detaljstyrning. När det gäller uppföljningen av budget är nämndens uppfattning att en effektivisering kan göras genom att kombinera 10-dagars uppföljning och månadsuppföljningen.

Förskolenämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Förskolenämnden anser att förslaget är bra och ser positivt på att styr- och ledningssystemet skapar förutsättningar för utveckling och samarbete över de traditionella gränserna, som vanligen finns mellan förvaltningar och nämnder, genom att använda dialogen som styrmedel. Nämnden ser att programmet är en viktig del i att skapa en helhetssyn, genom exempelvis analysdagen, och uppnå målen med Tillitsresan.

I figuren på sida 5 föreslår Förskolenämnden att ordet skola ersätts med ”utbildning” för att även inkludera förskolans verksamhet.

Grundskolenämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Uppdragsdialog bör beskrivas under nämndens budgetprocess.

Grundskolenämnden menar att uppdragsdialogen är ett viktigt redskap även mellan nämnderna och dess tjänstemän och föreslår därför att en kortare skrivning om detta läggs till under avsnittet om nämndernas budgetarbete 10-dagars bör tas bort.

Under rubriken Borås Stads uppföljningsprocess beskrivs den rapportering som månadsvis och årligen sker inom Borås Stads nämnder och bolag. Månadsvis med undantag för januari samt de månader när Tertialrapport lämnas till KF görs månadsrapport samt den s.k. 10-dagarsuppföljningen.

10-dagarsuppföljningen lämnas in ca 10 dagar in i ny månad och före nämndsammanträde. På nämndsammanträdet fastställs prognos därav återfinns föregående nämndsbeslutade prognos i 10-dagarsuppföljning (d.v.s. 1 månad gammal). Flertalet nämnder, dock inte Grundskolenämnden, fastställer 10-dagarsuppföljningen i efterhand på nästkommande sammanträde.

Grundskolenämnden får månadsvis en månadsrapport med önskad information från Grundskoleförvaltningen. Undantaget är januari och december samt de

månader där Tertialrapport lämnas. Denna månadsrapport innehåller i grunden samma information som önskas i 10-dagarsuppföljning men har kompletterats med mer analys och information. Månadsrapporten innehåller även en prognos för helåret som fastställs i och med nämndens beslut om månadsrapport.

För Grundskolenämnden uppfattas dessa två rapporteringar vara en dubbelrapportering där information i rapporterna är snarlika. Utifrån beslutsmöte i nämnden uppfattas rapporteringarna även i fel ordning. Det gör att vid tiden för inlämnandet av 10-dagarsuppföljningen har inte nämnden fattat beslut om ny prognos för helåret utan föregående månadsprognos lämnas.

Ser man till antal rapporteringstillfällen där en prognos lämnas från nämnden till stadskansliet (inkl. KF och KS) är detta 18 gånger under året.

Dessa 18 prognoser återfinns i 7 st. 10-dagarsuppföljning, 7 st. Månadsrapport, 2 st. Tertialrapporter och 2 st Budgethandlingar.

En önskan finns från Grundskolenämnden att rapporteringen samordnas så att nämndens månadsrapport även används av kommunstyrelsen för den analys som önskas där.

Utifrån att ett svar skall lämnas på denna remiss har även Grundskoleförvaltningen varit i kontakt med övriga nämnder och snarlika arbetssätt återfinns inom samtliga nämnder. Övervägande nämnder uppfattar att 10-dagarsuppföljningen ger för lite information till respektive nämnd. Därav gör övervägande nämnder en månadsrapport där grunden är information som återfinns i 10-dagarsuppföljningen (d.v.s. prognos för helår samt ekonomiskt utfall t.o.m. perioden). Men månadsrapporten kompletteras med ytterligare väsentlig information för nämndens styrning av verksamheten.

För att arbeta mot en administrativ förenkling föreslår Grundskolenämnden att 10-dagarsuppföljning tas bort och att prognos från respektive nämnd och bolag inhämtas från beslutad månadsrapport hos respektive nämnd. Denna sammanställning utifrån månadsrapport sammanställs på stadskansliet och kommuniceras till kommunstyrelsen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Tillstyrker förslaget under förutsättning att nämndens synpunkter beaktas:

Kopplingen mellan de tre huvuduppdragen och styrmodellen saknas.

Rollen som välfärdsaktör beskrivs tydligt i nämndens reglemente och i nationella styrdokument. Precisering av vad som omfattas i begreppet grunduppdraget saknas i styrmodellen.

Det är angeläget att det i såväl styrmodell som i budget är tydligt vilka av samhällsutmaningarna som respektive nämnd förväntas samverka med andra nämnder.

Medarbetar- och invånarperspektivet är inte lika framträdande som det ekonomiska perspektivet i processkartan som beskriver planerings och uppföljningsprocessen för nämndbudget.

Med ett ökat inslag av dialog ses risker med att behålla den skriftliga rapporteringen på samma nivå som i dag. Risken är att trots ambitionen om ökad tillit kan styrmodellen uppfattas som ökad kontroll.

I styrmodellen saknas en tydlig koppling till visionens hållbarhetsambition.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Grundläggande styrprinciper

Nämnden anser att det är positivt att det i inledningen slås fast att alla har ansvar för att åstadkomma ett helhetsperspektiv. Det finns svårigheter att uppnå helhetsperspektiv och det är viktigt att styrningen ger incitament för att sträva efter helhet till förmån för den egna avgränsade nämnden eller bolaget. Tillitsbaserad styrning är en annan styrmodell som omnämns som grundläggande vilket nämnden anser är viktigt. Det saknas dock en närmare beskrivning om hur den tillitsbaserade styrningen ska slå igenom och hur detta kommer att märkas i styrmodellens olika steg. Nämnden kan t.ex. uppleva en viss tveksamhet till att det som anges under styrmodellen ”under ett löpande år kan komma nya uppdrag till nämnden”. I en modell för tillitsbaserad styrning borde detta vara mer ovanligt och möjligen aktualiseras utifrån extrema förhållanden och kriser liknanden den pågående pandemin.

Borås stads styrmodell

Målstyrningen avser att utgå dels från Borås Stads Vision och dels de 3 uppdragsområdena. I skärningspunkten mellan vision och uppdrag återfinns fokusområden. Det är något otydligt formulerat kring dessa fokusområden. Avser detta att vara av fullmäktige specifika mål och uppdrag. Nämnden ser gärna en tydligare beskrivning i texten. Det är oklart om ett fokusområde utgör ett brett område med ett flertal mål och indikatorer eller om det handlar om ett mer avgränsat område med mer begränsat antal indikatorer. Borås stads resursfördelningsmodell utgör en ofullständig modell för alla nämnder. T.ex. saknar Individ- och familjeomsorgsnämnden någon form av fördelningsnyckel utifrån förändrade behov och volymutveckling i samhället.

Planera och följa upp mål och ekonomi

Analysdag och uppdragsdialog är goda intentioner till att skapa forum för att mötas kring planering och uppföljning av uppdragen och blivande fokusområden. Viktigt är att det i dessa forum finns utrymme att föra strategiska dialoger kring hur olika utmaningar och uppdrag ska mötas och hanteras dels av enskild nämnd men också av flera nämnder gemensamt. Dialog och planering av uppdrag som ska utföras av flera nämnder och bolag gemensamt t.ex. inom ramen för Socialt hållbart Borås kräver särskilt utrymme. Uppdragsdialogen, tidigare PLUPP, har haft mycket fokus på

resultatuppföljning och behöver även få tid för strategisk dialog kring hur indikatorer och mål på kort och lång sikt ska uppnås.

Kulturnämnden

Tillstyrker förslaget till revideringen av Borås Stads styr- och ledningssystem men önskar att programmet utvecklas med en tydligare koppling till tillitsresan och målsättningen med tillitsbaserad styrning. Kulturnämnden lämnar följande synpunkter:

Övergripande reflektion över Hur åtagandet med Tillitsresan och den tillitsbaserade styrningen kan synliggöras i styr- och ledningssystemet för att stödja samverkan och undvika stuprörstänk.

Kommunstyrelsen fattade beslut om att revidera Borås stads styr- och ledningssystem i riktning mot tillitsbaserad styrning så att det ska fokusera på verksamhetens syfte och boråsarnas behov. Kulturnämnden anser att det föreslagna programmet lyfter målsättningen men skulle önska att programmet uppvisar ett tydligare fokus på Boråsarna/medborgarna och boråsarnas behov. Samma reflektion görs när det gäller målet, att det nya styr- och ledningssystemet ska stödja att varje beslutsnivå kan stimulera samverkan och helhetsperspektiv. Programmets beskriver enbart i två stycken att ”Dialog, samverkan och öppenhet” ska genomsyra stadens verksamheter, samt att ”Dialog ska användas som styrmedel”. Men förutom dessa stycken, samt det skarpa förslaget om en Medborgarbudget, så finns det inga anvisningar om Hur dialog och samverkan ska gå till, eller vilka rutiner som ska stödja att styr- och ledningssystemet möter upp boråsarnas behov och/eller samverkan. Av den anledningen så uppfattar Kulturnämnden att programmet inte hela vägen stödjer den önskvärda förflyttningen till tillitsbaserad styrning. Det finns en risk att man vid läsningen istället fastnar tillbaka i stuprörstänket. Kulturnämnden anser att programmet skulle vinna på att utveckla hur man ser en tydligare koppling till tillitsresan och den tillitsbaserade styrningen och gärna även hänvisa till Borås stads gemensamma principer

Tydliga ställningstaganden till remissens förslag.

(sid 2) Kulturnämnden är positiv till att ”Långsiktighet i agerandet” lyfts som en grundläggande princip, och menar att långsiktiga lösningar även kan ha fördelar utifrån perspektivet om hållbar samhällsutveckling.

(sid 8) Kulturnämnden är positiva till förslaget om Medborgarbudget, ett spännande stöd för att möjliggöra samverkan med Boråsarna och civilsamhället. I nämndens uppdrag ryms redan stödgivning av liknande karaktär, till exempel En snabb slant och projektbidrag. Kulturnämndens erfarenhet är att det behövs rutiner för att säkerställa likvärdighet och transparens samt möjligheter till utvärdering och uppföljning för att säkerställa positiva resultat för en sådan här satsning.

(sid 9) Kulturnämnden föreslår att stycket om ”Dialog som styrmedel” flyttas ner till att ligga under avsnittet ”Planera och följa upp mål och ekonomi”. På så

Borås Stad Sida 3(3) vis tydliggörs att den önskvärda dialogen blir en förutsättning för planeringsarbetet.

(sid 12) Kulturnämnden föreslår att den tillitsbaserade styrningen på sitt sätt och efter sin förmåga, också skall synas i det viktiga arbetet med internkontroll. När nu stadens förbereder sig för att göra förflyttningar till mer samverkan både mellan förvaltningar och med civilsamhället, samt ha tydligare fokus på Boråsarnas behov, så tror vi att vissa av rutinerna för intern kontroll också måste ses över. Annars finns det risk att den önskvärda förflyttningen inte kan göras och att stuprörstänkandet slår till igen.

Medskick inför det kommande dokumentet med detaljerade

tillämpningsanvisningar. Kulturnämnden önskar, att frågorna som gäller Hur, och Vilka rutiner staden skall arbeta med, för att genomföra programmets föreslagna principer om Dialog, samverkan och öppenhet (sid 4) och Dialog som styrmedel (sid 9), hanteras i det kommande dokumentet med detaljerade tillämpningsanvisningar.

Samma sak gäller frågan om Hur styr- och ledningssystemet ska stödja samverkan mellan nämnder, samverkan med civilsamhället, samverkan med regionala aktörer mm.

Lokalförvaltningsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Miljö- och konsumentnämnden

Tillstyrker förslaget önskar att programmet och det kommande dokumentet med tillämpningsanvisningar har en tydligare koppling till tillitsresan, de gemensamma principerna och Borås Stads Vision.

Samhällsbyggnadsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Samhällsbyggnadsnämnden anser att det är positivt att förslaget till nytt styr- och ledningssystem förtydligar alla de delar som ingår i stadens uppdrag.

Tillitsaspekten på styrning och ledning är en viktig del som förändringarna i styrdokument har fångat på ett bra sätt

Servicenämnden

Tillstyrker förslaget.

Servicenämnden anser att de föreslagna revideringarna är väl avvägda.

Sociala omsorgsnämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

I styrningsmatrisen på sidan sju önskar Nämnden att det finns förtydligande och exempel på hur dem tre fokusområdena ska förstås på nämndsnivå.

Under stycket ”uppdrag från kommunfullmäktige och Nämnd” på sidan åtta anser Sociala omsorgsnämnden att löpande uppdrag som ges från kommunfullmäktige under året och som inte hanteras i budgetprocessen bör inkludera resurser eller anvisningar om vilka resurser som ska tas i anspråk.

I stycket som beskriver ”Medborgarbudget” på sidan åtta önskar Nämnden att Borås Stad tar fram anvisningar och stöd för hur medborgarbudget ska handläggas.

I stycket som beskriver ”Borås Stads resursfördelningsmodell” på sidan åtta vill Nämnden påpeka att fastställandet av nämndernas ekonomiska tilldelning sker sent på året och i de fall den ekonomiska ramen minskar kan effekterna av åtgärder dröja flera månader in i nästföljande budgetår.

Planera och följa upp mål och ekonomi

I beskrivningen av uppdragsdialog på sidan nio önskar Nämnden att det sker ett förtydligande kring innehållet i de två olika uppdragsdialogerna som sker i mars respektive maj månad samt i september och november.

I bilden över budgetprocessen på sidan tio står det i en ruta ”Nämndsbudget fastställs (januari)”. Nämnden anser att det ska finnas möjlighet att fastställa budget i december innevarande år.

Nämnden anser att uppföljning i form av ”10-dagarsuppföljning” är en onödig rapport. Istället anser Nämnden att den månadsuppföljning som sker inom respektive nämnd kan sammanfattas och skickas till Kommunstyrelsen. Det skulle minska administrationen och bättre spegla uppföljningsprocessen som Förvaltning och Nämnd gör månatligen.

Stadsrevisionen

Avstår från att yttra sig.

Tekniska nämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Tekniska nämnden ställer sig positiv till revideringen av Borås Stads styr- och ledningssystem. Det är bra att arbetet med tillitsbaserad styrning fastställts skriftligt i ett styrdokument samt att det beskrivs de olika roller som Borås Stad fyller i form av arbetsgivare, välfärdsaktör, samhällsutvecklare och demokratiaktör. Nämnden vill också lyfta fram att det är glädjande att dokumentet betonar vikten med samarbete mellan förvaltningar/nämnder under rubriken Nämndens och styrelsen budget. Detta berör Tekniska nämnden i hög grad då den har många samarbeten med övriga nämnder i stadens organisation.

Det bör även nämnas att vissa meningar i dokumentet är otydliga och det hade varit önskvärt om de omformulerades för att skapa större tydlighet. Några exempel ”Vår styrning öppnar upp för dialog” ”Ett mervärde för Borås Stads samlade verksamhetsresultat ska eftersträvas” och ”Styrningen sker nära de vi är till för”.

Vård- och äldrenämnden

Avstyrker förslaget med följande synpunkter:

Vård- och äldrenämnden ser positivt på en mer tillsbaserad styrning och delar uppfattningen under inledning och grundläggande principer. En uppdaterad styr- och ledningsmodell kan ge bättre förutsättningar att tydliggöra uppdraget

att underlätta och förbättra boråsarens vardag. En tydlig politisk viljeinriktning med fokusområden från Kommunfullmäktige till nämnderna och tydligare uppdrag från nämnderna till förvaltningen, kan förbättra styrningen. Då stora delar av verksamheten styrs av lagstiftning kan ett tydliggjort grunduppdrag förbättra möjligheten att skilja utvecklingsuppdrag från det lagstyrda grunduppdraget.

Vård- och äldrenämnden ser att flera delar i dokumentets nuvarande form behöver förtydligas. Inte minst vad gäller de begrepp som används för att beskriva styrningen. I förslagets form används begrepp såsom utvecklingsområden, fokusområden, mål, uppdrag, grunduppdrag, utvecklingsuppdrag och det är otydligt hur dessa begrepp förhåller sig till varandra.

Vård- och äldrenämnden noterar också att dokumentet kan behöva omarbetas om utredningen för en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner Borås Stad Sida 3(6) (SOU 2021:75) realiserar, eftersom dokumentet inte stödjer de förändringar som utredningen föreslår.

Sidan 4 – helhet före delar. Här framgår att ett mervärde för Borås Stads samlade verksamhetsresultat ska eftersträvas samt att alla med ansvar ska ta ett helhetsperspektiv i sin styrning. I en sådan stor organisation som Borås Stad, kommer det innebära konflikter och det behöver tydliggöras vilken styrningsparameter som har företräde före andra.

Sidan 4 – Långsiktighet i agerandet. Här framgår att långsiktiga lösningar ska eftersträvas då de kan bli mer kostnadseffektiva än tillfälliga lösningar. För att en nämnd ska kunna hantera och genomföra dessa långsiktiga lösningar behövs dock ett mer långsiktigt ekonomiskt planerande och perspektiv. Det eftersträvade långsiktiga perspektivet står därmed i konflikt med kapitlet ”Planera och följa upp mål och ekonomi” som börjar på sida 9. Här framgår dock att dialoger ska föras för framtida utmaningar på lång sikt, men i den ekonomiska delen finns inga instrument för nämnden att se sin ekonomi över flera år, utan budgeten för nämnden är fortsatt årsvis.

I bilden under rubriken Borås Stads uppdrag på sidan 5 är externa aktörer endast kopplade till uppdraget som samhällsutvecklare och demokratiaktör. Vård- och äldrenämnden ser att externa aktörer, främst Västra Götalandsregionen och civilsamhället, har en tydlig koppling till välfärdsuppdraget. Båda aktörerna är viktiga för att klara välfärdsuppdraget.

Sida 6 – här är Stadsdirektören framskriven som en roll. Vård- och äldrenämnden ställer sig frågan till om denna tjänst utgör en del av styr- och ledningssystemet för Borås Stad. I det fall denna tjänst ska vara med bör även förvaltningscheferna stå med för att få en jämställdhet mellan Kommunstyrelsen – Stadsdirektören och Nämnder – förvaltningschefer. Dock anser nämnden att beskrivningen av denna tjänst bör flyttas ut ur dokumentet.

Under rubriken Kommunfullmäktiges budgetuppdrag på sidan 7, behövs en tydlig definition på begreppet fokusområden. Det är också otydligt vilken

betydelse fokusområden har i styrningen och uppföljningen. Antalet fokusområden för Borås Stad kommer uppgå till 12 stycken enligt nuvarande förslag, vilket är ett stort antal områden att styra på. Det bör övervägas om inte antalet fokusområden bör minskas. Det behöver även tydliggöras på vilket sätt nämnderna förväntas jobba med fokusområdena, annars är risken att varje nämnd får minst 12 mål att hantera årligen vilket kommer öka detaljstyrningen snarare än att flytta fokus mot ett tillitsbaserat arbetssätt.

På sidan 8, under rubriken Uppdrag från fullmäktige, är det otydligt om det endast är nämnden som behöver tydliggöra finansieringen av uppdrag som inte hanterats inom budgetprocessen. Vård- och äldrenämnden anser att det också borde vara Kommunfullmäktige som ska tydliggöra finansieringen om uppdraget kommer därifrån. I samma stycke framgår att en nämnd ger Borås Stad Sida 4(6) verksamheten uppdrag, detta bör snarare ändras till förvaltningen, då det är förvaltningen som genomför de nämndspecifika uppdragen.

I stycket under Borås Stads resursfördelningsmodell anges att stadens resursfördelningsmodell ska ha tydliga och över tid hållbara principer för fördelning samt att den ska vara transparent. Det är otydligt om detta gäller tilldelningen från Kommunstyrelsen ner till nämnder eller om det avser alla led, det vill säga även inom nämnden.

Under rubriken Nämndens och styrelsens budget på sidan 8 anser Vård- och äldrenämnden att begreppet grunduppdrag är otydligt formulerat. Det framgår inte om det är detsamma som uppdrag enligt reglemente eller om det är ett utvecklat uppdrag med hänvisning till lagstiftning. Det framgår inte heller om nämndens grunduppdrag även omfattar en beskrivning av kvalitativa aspekter och värderingar för nämndens verksamhet ex delaktighet och självbestämmande. Vård- och äldrenämnden anser att det är otydligt om nivåerna i Borås Stad kommer vara grunduppdrag och utvecklingsuppdrag eller bara grunduppdrag och visionsområden.

På sidan 9 finns ett stycke som heter Dialog som styrmedel. För Vård- och äldrenämnden är det oklart hur en dialog ska kunna användas som styrmedel. Om intentionen är att organisationen ska genomsyras av mer dialog och tillit som ersätter dagens målstyrning och rapportering ser nämnden snarare att dialogen är metoden alternativt förhållningssättet för att nå en tillitsbaserad styrning snarare än styrmodell.

Under rubriken Nämndens och styrelsens budget på sidan 8 – 9, saknas uppdrag från nämnd och kommunfullmäktige, samt fokusområden i rubrikerna för dispositionen. Vidare anser Vård- och äldrenämnden att fastställda rubriker i ett styrdokument kan försvåra om rubrikerna kan behöva ändras. Om det finns behov av att tydliggöra dispositionen för nämndens och styrelsens budget bör det snarare tas med i tillämpningsanvisningarna.

På sidan 9, under rubriken Planera och följa upp mål och ekonomi - Borås Stads planeringsprocess, står att Nämndernas årsredovisning är utgångspunkten för en nulägesbeskrivning där nämnden analyserar sitt resultat, både

ekonomiskt och verksamhetsmässigt för föregående år. Fokus är på nämndens grunduppdrag, men även utvecklingsuppdragen skall beskrivas. Vård- och äldrenämnden anser att det är otydligt vilka utvecklingsuppdragen är. Vård- och äldrenämnden anser vidare att begrepp som utvecklingsområden, fokusområden, mål, uppdrag, grunduppdrag, utvecklingsuppdrag behöver definieras och beskrivas i inledningen till Programmet för Borås Stads styr- och ledningssystem. Nämnden ser även att tidsperspektiven inte går ihop, och innebär icke görbara arbetssätt. Nämndens årsredovisning som enligt förslaget ska utgöra nulägesbeskrivningen för kommande års budget är färdigställd i januari, medan budgetarbetet för nästkommande år påbörjas under våren. Den årsredovisning som fastställs i januari och som avser föregående år ska enligt förslaget användas som utgångspunkt för budgetarbetet som avser Borås Stad Sida 5(6) nästkommande år. Det finns alltså risk att gamla förhållanden och inaktuella uppgifter ligger till grund för budgetarbetet.

Under rubriken Uppdragsdialog på sidan 10, står att som en del i Kommunstyrelsens uppsiktsplikt och den fortsatta budgetberedningen hålls uppdragsdialoger. Dessa dialoger omfattar hur nämnderna kommer att utföra grunduppdraget och förutsättningar för att genomföra andra uppdrag under budgetåret. Vård- och äldrenämnden anser att det är otydligt vad som avses med andra uppdrag.

På sidan 10 – 11 under rubriken Borås Stads uppföljningsprocess, anges att Rapporteringen till Kommunfullmäktige ska ha fokus på uppnådda resultat samt en avstämning av resursanvändningen. Resultat ska analyseras utifrån vilka effekter det får i den egna verksamheten och mot Borås Stads samlade verksamhetsresultat. Vård- och äldrenämnden anser att det behöver tydliggöras om nämnderna i sin rapportering till Kommunfullmäktige ska analysera effekter både utifrån egen verksamhet och mot Borås Stads samlade verksamhetsresultat.

På sidan 11, 10-dagarsuppföljning bör det tydliggöras att senaste av nämnden beslutade årsprognos ska rapporteras. Detta då rapporten ska lämnas in långt före nämnden hanterat och beslutat respektive månads uppföljning. Under rubriken Månadsuppföljningar på sidan 11, står att vid befarade budgetavvikelser (verksamhet eller ekonomi) ska nämnderna redovisa en åtgärdsplan för att nå ekonomisk balans och måluppfyllelse. Kommunstyrelsen tar del av nämndernas eventuella åtgärdsplaner. Vård- och äldrenämnden anser att begreppet budgetavvikelse behöver ändras till avvikelse om det även ska innefatta verksamhet och måluppfyllelse. Nämnden anser även att det bör framgå att det är upp till respektive nämnd att ange hur ofta månadsuppföljningar ska rapporteras. Då intentionen med styr- och ledningssystemet är att öka tilliten och dialogen bör varje nämnd få avgöra omfattning och frekvens för rapportering av ekonomi och av verksamheten.

Under rubriken Övriga uppföljningar på sidan 11, anges att Stadsledningskansliet fastställer vilka centrala uppföljningar som ska göras

under året. Vård- och äldrenämnden anser att även begreppet centrala uppföljningar behöver definieras och beskrivas.

I avsnittet Planera och följa upp mål och ekonomi, sidorna 9-12 saknar Vård- och äldrenämnden ett stycke avseende Stadsrevisionen och vad de förväntas göra i förhållande till planeringen och uppföljningen kring mål och ekonomi.

Överförmyndarnämnden

Tillstyrker förslaget.

Bolag och Råd

AB Bostäder

Tillstyrker förslaget

Bostäder i Borås ser positivt på revideringen av programmet. Fokus i denna version ligger på den tillitsbaserade styrningen. Dialog, behov, samarbete och utveckling lyfts särskilt fram. Den tillitsbaserade styrningen som presenteras ligger i linje med Bostäders vision, uppsatta mål och aktiviteter. Tillit är ett nyckelord på Bostäder för att utveckla och leda vårt bolag framåt.

Programmet som presenteras i denna version har i större utsträckning tagit hänsyn till skillnader mellan bolag och förvaltningar. Det gör programmet mer tydligt vad som åläggs bolagen och vad som är förvaltningarnas uppdrag utan att detaljerat beskriva hur det ska utföras.

I missivet står följande: Till styr- och ledningssystemet kommer även mer detaljerade tillämpningsanvisningar att tas fram (sid.3). Bostäder i Borås har förhoppning att dessa tillämpningsanvisningar också tas fram med tillit och dialog i fokus. Reservation sker därför att tillstyrkandet av denna remiss inte per automatik innebär ett tillstyrkande av tillämpningsanvisningarna.

Akademiplatsen AB

Tillstyrker förslaget.

Borås Elnät AB

Tillstyrker förslaget.

Borås Energi och Miljö AB

Tillstyrker förslaget.

BoråsBorås TME AB

Tillstyrker förslaget

Industribyggnader i Borås AB

Tillstyrker förslaget

Kommunfullmäktiges beredningsgrupp medborgarinflytande

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Ta fram tillämpningsanvisningar till programmet för styr och ledning.

Klargör Borås Stads definition för medborgarbudget.

Hur säkerställs fortsatt drifter av utbetalda medel.

Lägga till att: Kommunfullmäktiges beredningsgrupp för medborgarinflytande leder arbetet inom medborgarinflytande

Extern remissinstans

Socialdemokraterna

Tillstyrker förslaget.

Moderaterna

Avstår från att yttra sig. Våra synpunkter har omhändertagits i de yttranden som lämnats från nämnderna.

Vänsterpartiet

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Vänsterpartiet tycker att det är viktigt att det finns ett formellt styrdokument som reglerar hur styrning och ledning fungerar i Borås Stad. I huvudsak så tycker vi att det upprättade förslaget är väl underbyggt och välavvägt.

Arbetet med tillitsbaserad styrning har varit betydelsefullt, då vår uppfattning är att det har lett till intressanta diskussioner bortom New Public Management som styrmodell. Vi menar att offentlig sektor behöver styras och ledas på ett annat sätt än den verksamhet som bedrivs i privatägda företag. En viktig uppgift för det offentliga är att skapa utrymme för insyn och inflytande för såväl brukare av aktuell välfärdstjänst som de som arbetar i verksamheten i fråga. Det upprättade förslaget innebär att steg tas i en riktning mot en ökad tillitsbaserad styrning, samtidigt menar vi att det finns en överhängande risk att förslaget inte motsvarar de förväntningar som arbetet med tillitsbaserad styrning har skapat i stadens verksamheter. Detta behöver beaktas i det fortsatta arbetet.

Det behöver i det fortsatta arbetet också klargöras hur uppdragsdialoger skiljer sig från dagens planerings- och uppföljningssamtal.

Under förutsättning att med representanter för kommunstyrelsen avses programansvariga kommunalråd, behöver det i det fortsatta arbetet klargöras hur partier som är representerade i kommunstyrelsen men saknar kommunalråd får insyn i uppdragsdialogerna. Då uppdragsdialogerna föreslås få en formaliserad roll i arbetet med budget är det viktigt att insynen över dessa inte begränsas till partier med kommunalråd.

Centerpartiet

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Kommunens uppdrag är att vara välfärdsaktör, samhällsutvecklare och demokratiaktör samt arbetsgivare. Uppdragen samverkar med varandra och tillsammans bildar de koncernen Borås Stad. Att arbeta med tillitsbaserad styrning och dialog med medborgarna bådär gott för framtidens Borås. Centerpartiet värnar ett decentraliserat arbetssätt.

Det är viktigt att förvaltningar samverkar, bygger fogar i stället för murar mellan sig.

För att få mer långsiktighet i verksamheterna anser vi att vi ska införa flerårsbudgetar.

Välfärdsbokslutet ska ha en tydligare koppling till budgetarbetet.

Vi anser att medborgarbudget är väl värt att utveckla ytterligare.

Kristdemokraterna

Avstår från att yttra sig

Kristina Sköld, Emelie Cergic Boberg, Jan Olausson
Handläggare
033 357000

Revidering av Borås Stads styr- och ledningssystem

Inkomna yttranden i sammanfattning

Nämnder

Arbetslivsnämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Arbetslivsnämnden anser att programmet Borås Stads styr- och ledningssystem är tydligt och välformulerat.

Dokumentet fångar väl den nya visionen med en tillitsbaserad styrning.

Arbetslivsnämnden ser det som viktigt att det kommer tillämpningsanvisningar kopplat till programmet kort efter att det antagits. Detta för att skapa en större förståelse inför det fortsatta arbetet.

Fritids- och folkhälsonämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Visionen, Borås Stads uppdrag, fokusområden; Fritids- och folkhälsonämnden är positiv till att målstyrningen grundar sig i visionens målområden och de tre olika delarna i stadens uppdrag. Det är också en god ambition att ta höjd för långsiktiga utmaningar och peka på fokusområden snarare än detaljer. Något som nämnden ser kan bli en utmaning är antalet fokusområden, det kan skapa en otydlighet och svårighet att prioritera. En annan reflektion är kopplingen till övriga styrdokument som kan ha relevans för utpekade fokusområden. Fritids- och folkhälsonämnden anser att det vore fördelaktigt om ett helhetsgrepp kunde tas gällande detta både när det gäller styrning och uppföljning i de olika styrdokumenterna.

Medborgarbudget; Nämnden ser positivt på möjligheten att arbeta med medborgarbudget genom att avsätta en del av den tilldelade ramen för ändamålet. Medborgarbudget som arbetsätt är fortfarande nytt och obeprövat, Fritids- och folkhälsonämnden ser fram emot att utveckla arbetsättet och menar att det kommer stärka boråsarnas möjlighet till inflytande och insyn i stadens verksamhet. Samtidigt vill nämnden lyfta komplexiteten med medborgarinflytande och medskapande processer som ett inslag i

demokratiutveckling. Det kan finnas en risk att de medborgare som är resursstarka och mest handlingskraftiga får mest fördel av medborgarbudget.

Planeringsunderlag; Kommunfullmäktige har beslutat om att Valfärdsbokslutet ska användas i planering och uppföljning av alla nämnder och bolag. Fritids- och folkhälsönämnden saknar en koppling till Valfärdsbokslutet i styr- och ledningssystemet.

Budgetprocessen; Slutligen vill Fritids- och folkhälsönämnden lämna inspel kring tidsperspektivet i budgetprocessen, där nämnden anser att man bör utreda förutsättningarna för ett längre tidsperspektiv. Budgetprocessen skulle genom ett längre tidsperspektiv kunna bidra till ökad tillit för, ökad samverkan och dialog mellan politiker och tjänstepersoner samt mer fokus på de långsiktiga utmaningarna och mindre detaljstyrning. När det gäller uppföljningen av budget är nämndens uppfattning att en effektivisering kan göras genom att kombinera 10-dagars uppföljning och månadsuppföljningen.

Förskolenämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Förskolenämnden anser att förslaget är bra och ser positivt på att styr- och ledningssystemet skapar förutsättningar för utveckling och samarbete över de traditionella gränserna, som vanligen finns mellan förvaltningar och nämnder, genom att använda dialogen som styrmedel. Nämnden ser att programmet är en viktig del i att skapa en helhetssyn, genom exempelvis analysdagen, och uppnå målen med Tillitsresan.

I figuren på sida 5 föreslår Förskolenämnden att ordet skola ersätts med ”utbildning” för att även inkludera förskolans verksamhet.

Grundskolenämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Uppdragsdialog bör beskrivas under nämndens budgetprocess.

Grundskolenämnden menar att uppdragsdialogen är ett viktigt redskap även mellan nämnderna och dess tjänstemän och föreslår därför att en kortare skrivning om detta läggs till under avsnittet om nämndernas budgetarbete 10-dagars bör tas bort.

Under rubriken Borås Stads uppföljningsprocess beskrivs den rapportering som månadsvis och årligen sker inom Borås Stads nämnder och bolag. Månadsvis med undantag för januari samt de månader när Tertialrapport lämnas till KF görs månadsrapport samt den s.k. 10-dagarsuppföljningen.

10-dagarsuppföljningen lämnas in ca 10 dagar in i ny månad och före nämndsammanträde. På nämndsammanträdet fastställs prognos därav återfinns föregående nämndsbeslutade prognos i 10-dagarsuppföljning (d.v.s. 1 månad gammal). Flertalet nämnder, dock inte Grundskolenämnden, fastställer 10-dagarsuppföljningen i efterhand på nästkommande sammanträde.

Grundskolenämnden får månadsvis en månadsrapport med önskad information från Grundskoleförvaltningen. Undantaget är januari och december samt de

månader där Tertialrapport lämnas. Denna månadsrapport innehåller i grunden samma information som önskas i 10-dagarsuppföljning men har kompletterats med mer analys och information. Månadsrapporten innehåller även en prognos för helåret som fastställs i och med nämndens beslut om månadsrapport.

För Grundskolenämnden uppfattas dessa två rapporteringar vara en dubbelrapportering där information i rapporterna är snarlika. Utifrån beslutsmöte i nämnden uppfattas rapporteringarna även i fel ordning. Det gör att vid tiden för inlämnandet av 10-dagarsuppföljningen har inte nämnden fattat beslut om ny prognos för helåret utan föregående månadsprognos lämnas.

Ser man till antal rapporteringstillfällen där en prognos lämnas från nämnden till stadskansliet (inkl. KF och KS) är detta 18 gånger under året.

Dessa 18 prognoser återfinns i 7 st. 10-dagarsuppföljning, 7 st. Månadsrapport, 2 st. Tertialrapporter och 2 st Budgethandlingar.

En önskan finns från Grundskolenämnden att rapporteringen samordnas så att nämndens månadsrapport även används av kommunstyrelsen för den analys som önskas där.

Utifrån att ett svar skall lämnas på denna remiss har även Grundskoleförvaltningen varit i kontakt med övriga nämnder och snarlika arbetssätt återfinns inom samtliga nämnder. Övervägande nämnder uppfattar att 10-dagarsuppföljningen ger för lite information till respektive nämnd. Därav gör övervägande nämnder en månadsrapport där grunden är information som återfinns i 10-dagarsuppföljningen (d.v.s. prognos för helår samt ekonomiskt utfall t.o.m. perioden). Men månadsrapporten kompletteras med ytterligare väsentlig information för nämndens styrning av verksamheten.

För att arbeta mot en administrativ förenkling föreslår Grundskolenämnden att 10-dagarsuppföljning tas bort och att prognos från respektive nämnd och bolag inhämtas från beslutad månadsrapport hos respektive nämnd. Denna sammanställning utifrån månadsrapport sammanställs på stadskansliet och kommuniceras till kommunstyrelsen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Tillstyrker förslaget under förutsättning att nämndens synpunkter beaktas:

Kopplingen mellan de tre huvuduppdragen och styrmodellen saknas.

Rollen som välfärdsaktör beskrivs tydligt i nämndens reglemente och i nationella styrdokument. Precisering av vad som omfattas i begreppet grunduppdraget saknas i styrmodellen.

Det är angeläget att det i såväl styrmodell som i budget är tydligt vilka av samhällsutmaningarna som respektive nämnd förväntas samverka med andra nämnder.

Medarbetar- och invånarperspektivet är inte lika framträdande som det ekonomiska perspektivet i processkartan som beskriver planerings och uppföljningsprocessen för nämndbudget.

Med ett ökat inslag av dialog ses risker med att behålla den skriftliga rapporteringen på samma nivå som i dag. Risken är att trots ambitionen om ökad tillit kan styrmodellen uppfattas som ökad kontroll.

I styrmodellen saknas en tydlig koppling till visionens hållbarhetsambition.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Grundläggande styrprinciper

Nämnden anser att det är positivt att det i inledningen slås fast att alla har ansvar för att åstadkomma ett helhetsperspektiv. Det finns svårigheter att uppnå helhetsperspektiv och det är viktigt att styrningen ger incitament för att sträva efter helhet till förmån för den egna avgränsade nämnden eller bolaget. Tillitsbaserad styrning är en annan styrmodell som omnämns som grundläggande vilket nämnden anser är viktigt. Det saknas dock en närmare beskrivning om hur den tillitsbaserade styrningen ska slå igenom och hur detta kommer att märkas i styrmodellens olika steg. Nämnden kan t.ex. uppleva en viss tveksamhet till att det som anges under styrmodellen ”under ett löpande år kan komma nya uppdrag till nämnden”. I en modell för tillitsbaserad styrning borde detta vara mer ovanligt och möjligen aktualiseras utifrån extrema förhållanden och kriser liknanden den pågående pandemin.

Borås stads styrmodell

Målstyrningen avser att utgå dels från Borås Stads Vision och dels de 3 uppdragsområdena. I skärningspunkten mellan vision och uppdrag återfinns fokusområden. Det är något otydligt formulerat kring dessa fokusområden. Avser detta att vara av fullmäktige specifika mål och uppdrag. Nämnden ser gärna en tydligare beskrivning i texten. Det är oklart om ett fokusområde utgör ett brett område med ett flertal mål och indikatorer eller om det handlar om ett mer avgränsat område med mer begränsat antal indikatorer. Borås stads resursfördelningsmodell utgör en ofullständig modell för alla nämnder. T.ex. saknar Individ- och familjeomsorgsnämnden någon form av fördelningsnyckel utifrån förändrade behov och volymutveckling i samhället.

Planera och följa upp mål och ekonomi

Analysdag och uppdragsdialog är goda intentioner till att skapa forum för att mötas kring planering och uppföljning av uppdragen och blivande fokusområden. Viktigt är att det i dessa forum finns utrymme att föra strategiska dialoger kring hur olika utmaningar och uppdrag ska mötas och hanteras dels av enskild nämnd men också av flera nämnder gemensamt. Dialog och planering av uppdrag som ska utföras av flera nämnder och bolag gemensamt t.ex. inom ramen för Socialt hållbart Borås kräver särskilt utrymme. Uppdragsdialogen, tidigare PLUPP, har haft mycket fokus på

resultatuppföljning och behöver även få tid för strategisk dialog kring hur indikatorer och mål på kort och lång sikt ska uppnås.

Kulturnämnden

Tillstyrker förslaget till revideringen av Borås Stads styr- och ledningssystem men önskar att programmet utvecklas med en tydligare koppling till tillitsresan och målsättningen med tillitsbaserad styrning. Kulturnämnden lämnar följande synpunkter:

Övergripande reflektion över Hur åtagandet med Tillitsresan och den tillitsbaserade styrningen kan synliggöras i styr- och ledningssystemet för att stödja samverkan och undvika stuprörstänk.

Kommunstyrelsen fattade beslut om att revidera Borås stads styr- och ledningssystem i riktning mot tillitsbaserad styrning så att det ska fokusera på verksamhetens syfte och boråsarnas behov. Kulturnämnden anser att det föreslagna programmet lyfter målsättningen men skulle önska att programmet uppvisar ett tydligare fokus på Boråsarna/medborgarna och boråsarnas behov. Samma reflektion görs när det gäller målet, att det nya styr- och ledningssystemet ska stödja att varje beslutsnivå kan stimulera samverkan och helhetsperspektiv. Programmets beskriver enbart i två stycken att ”Dialog, samverkan och öppenhet” ska genomsyra stadens verksamheter, samt att ”Dialog ska användas som styrmedel”. Men förutom dessa stycken, samt det skarpa förslaget om en Medborgarbudget, så finns det inga anvisningar om Hur dialog och samverkan ska gå till, eller vilka rutiner som ska stödja att styr- och ledningssystemet möter upp boråsarnas behov och/eller samverkan. Av den anledningen så uppfattar Kulturnämnden att programmet inte hela vägen stödjer den önskvärda förflyttningen till tillitsbaserad styrning. Det finns en risk att man vid läsningen istället fastnar tillbaka i stuprörstänket. Kulturnämnden anser att programmet skulle vinna på att utveckla hur man ser en tydligare koppling till tillitsresan och den tillitsbaserade styrningen och gärna även hänvisa till Borås stads gemensamma principer

Tydliga ställningstaganden till remissens förslag.

(sid 2) Kulturnämnden är positiv till att ”Långsiktighet i agerandet” lyfts som en grundläggande princip, och menar att långsiktiga lösningar även kan ha fördelar utifrån perspektivet om hållbar samhällsutveckling.

(sid 8) Kulturnämnden är positiva till förslaget om Medborgarbudget, ett spännande stöd för att möjliggöra samverkan med Boråsarna och civilsamhället. I nämndens uppdrag ryms redan stödgivning av liknande karaktär, till exempel En snabb slant och projektbidrag. Kulturnämndens erfarenhet är att det behövs rutiner för att säkerställa likvärdighet och transparens samt möjligheter till utvärdering och uppföljning för att säkerställa positiva resultat för en sådan här satsning.

(sid 9) Kulturnämnden föreslår att stycket om ”Dialog som styrmedel” flyttas ner till att ligga under avsnittet ”Planera och följa upp mål och ekonomi”. På så

Borås Stad Sida 3(3) vis tydliggörs att den önskvärda dialogen blir en förutsättning för planeringsarbetet.

(sid 12) Kulturnämnden föreslår att den tillitsbaserade styrningen på sitt sätt och efter sin förmåga, också skall synas i det viktiga arbetet med internkontroll. När nu stadens förbereder sig för att göra förflyttningar till mer samverkan både mellan förvaltningar och med civilsamhället, samt ha tydligare fokus på Boråsarnas behov, så tror vi att vissa av rutinerna för intern kontroll också måste ses över. Annars finns det risk att den önskvärda förflyttningen inte kan göras och att stuprörstänkandet slår till igen.

Medskick inför det kommande dokumentet med detaljerade

tillämpningsanvisningar. Kulturnämnden önskar, att frågorna som gäller Hur, och Vilka rutiner staden skall arbeta med, för att genomföra programmets föreslagna principer om Dialog, samverkan och öppenhet (sid 4) och Dialog som styrmedel (sid 9), hanteras i det kommande dokumentet med detaljerade tillämpningsanvisningar.

Samma sak gäller frågan om Hur styr- och ledningssystemet ska stödja samverkan mellan nämnder, samverkan med civilsamhället, samverkan med regionala aktörer mm.

Lokalförsörjningsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Miljö- och konsumentnämnden

Tillstyrker förslaget önskar att programmet och det kommande dokumentet med tillämpningsanvisningar har en tydligare koppling till tillitsresan, de gemensamma principerna och Borås Stads Vision.

Samhällsbyggnadsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Samhällsbyggnadsnämnden anser att det är positivt att förslaget till nytt styr- och ledningssystem förtydligar alla de delar som ingår i stadens uppdrag. Tillitsaspekten på styrning och ledning är en viktig del som förändringarna i styrdokument har fångat på ett bra sätt

Servicenämnden

Tillstyrker förslaget.

Servicenämnden anser att de föreslagna revideringarna är väl avvägda.

Sociala omsorgsnämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

I styrningsmatrisen på sidan sju önskar Nämnden att det finns förtydligande och exempel på hur dem tre fokusområdena ska förstås på nämnds nivå.

Under stycket ”uppdrag från kommunfullmäktige och Nämnd” på sidan åtta anser Sociala omsorgsnämnden att löpande uppdrag som ges från kommunfullmäktige under året och som inte hanteras i budgetprocessen bör inkludera resurser eller anvisningar om vilka resurser som ska tas i anspråk.

I stycket som beskriver ”Medborgarbudget” på sidan åtta önskar Nämnden att Borås Stad tar fram anvisningar och stöd för hur medborgarbudget ska handläggas.

I stycket som beskriver ”Borås Stads resursfördelningsmodell” på sidan åtta vill Nämnden påpeka att fastställandet av nämndernas ekonomiska tilldelning sker sent på året och i de fall den ekonomiska ramen minskar kan effekterna av åtgärder dröja flera månader in i nästföljande budgetår.

Planera och följa upp mål och ekonomi

I beskrivningen av uppdragsdialog på sidan nio önskar Nämnden att det sker ett förtydligande kring innehållet i de två olika uppdragsdialogerna som sker i mars respektive maj månad samt i september och november.

I bilden över budgetprocessen på sidan tio står det i en ruta ”Nämndsbudget fastställs (januari)”. Nämnden anser att det ska finnas möjlighet att fastställa budget i december innevarande år.

Nämnden anser att uppföljning i form av ”10-dagarsuppföljning” är en onödig rapport. Istället anser Nämnden att den månadsuppföljning som sker inom respektive nämnd kan sammanfattas och skickas till Kommunstyrelsen. Det skulle minska administrationen och bättre spegla uppföljningsprocessen som Förvaltning och Nämnd gör månatligen.

Stadsrevisionen

Avstår från att yttra sig.

Tekniska nämnden

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Tekniska nämnden ställer sig positiv till revideringen av Borås Stads styr- och ledningssystem. Det är bra att arbetet med tillitsbaserad styrning fastställts skriftligt i ett styrdokument samt att det beskrivs de olika roller som Borås Stad fyller i form av arbetsgivare, välfärdsaktör, samhällsutvecklare och demokratiaktör. Nämnden vill också lyfta fram att det är glädjande att dokumentet betonar vikten med samarbete mellan förvaltningar/nämnder under rubriken Nämndens och styrelsen budget. Detta berör Tekniska nämnden i hög grad då den har många samarbeten med övriga nämnder i stadens organisation.

Det bör även nämnas att vissa meningar i dokumentet är otydliga och det hade varit önskvärt om de omformulerades för att skapa större tydlighet. Några exempel ”Vår styrning öppnar upp för dialog” ”Ett mervärde för Borås Stads samlade verksamhetsresultat ska eftersträvas” och ”Styrningen sker nära de vi är till för”.

Vård- och äldrenämnden

Avstyrker förslaget med följande synpunkter:

Vård- och äldrenämnden ser positivt på en mer tillsbaserad styrning och delar uppfattningen under inledning och grundläggande principer. En uppdaterad styr- och ledningsmodell kan ge bättre förutsättningar att tydliggöra uppdraget

betydelse fokusområden har i styrningen och uppföljningen. Antalet fokusområden för Borås Stad kommer uppgå till 12 stycken enligt nuvarande förslag, vilket är ett stort antal områden att styra på. Det bör övervägas om inte antalet fokusområden bör minskas. Det behöver även tydliggöras på vilket sätt nämnderna förväntas jobba med fokusområdena, annars är risken att varje nämnd får minst 12 mål att hantera årligen vilket kommer öka detaljstyrningen snarare än att flytta fokus mot ett tillitsbaserat arbetssätt.

På sidan 8, under rubriken Uppdrag från fullmäktige, är det otydligt om det endast är nämnden som behöver tydliggöra finansieringen av uppdrag som inte hanterats inom budgetprocessen. Vård- och äldrenämnden anser att det också borde vara Kommunfullmäktige som ska tydliggöra finansieringen om uppdraget kommer därifrån. I samma stycke framgår att en nämnd ger Borås Stad Sida 4(6) verksamheten uppdrag, detta bör snarare ändras till förvaltningen, då det är förvaltningen som genomför de nämndspecifika uppdragen.

I stycket under Borås Stads resursfördelningsmodell anges att stadens resursfördelningsmodell ska ha tydliga och över tid hållbara principer för fördelning samt att den ska vara transparent. Det är otydligt om detta gäller tilldelningen från Kommunstyrelsen ner till nämnder eller om det avser alla led, det vill säga även inom nämnden.

Under rubriken Nämndens och styrelsens budget på sidan 8 anser Vård- och äldrenämnden att begreppet grunduppdrag är otydligt formulerat. Det framgår inte om det är detsamma som uppdrag enligt reglemente eller om det är ett utvecklat uppdrag med hänvisning till lagstiftning. Det framgår inte heller om nämndens grunduppdrag även omfattar en beskrivning av kvalitativa aspekter och värderingar för nämndens verksamhet ex delaktighet och självbestämmande. Vård- och äldrenämnden anser att det är otydligt om nivåerna i Borås Stad kommer vara grunduppdrag och utvecklingsuppdrag eller bara grunduppdrag och visionsområden.

På sidan 9 finns ett stycke som heter Dialog som styrmedel. För Vård- och äldrenämnden är det oklart hur en dialog ska kunna användas som styrmedel. Om intentionen är att organisationen ska genomsyras av mer dialog och tillit som ersätter dagens målstyrning och rapportering ser nämnden snarare att dialogen är metoden alternativt förhållningssättet för att nå en tillitsbaserad styrning snarare än styrmodell.

Under rubriken Nämndens och styrelsens budget på sidan 8 – 9, saknas uppdrag från nämnd och kommunfullmäktige, samt fokusområden i rubrikerna för dispositionen. Vidare anser Vård- och äldrenämnden att fastställda rubriker i ett styrdokument kan försvåra om rubrikerna kan behöva ändras. Om det finns behov av att tydliggöra dispositionen för nämndens och styrelsens budget bör det snarare tas med i tillämpningsanvisningarna.

På sidan 9, under rubriken Planera och följa upp mål och ekonomi - Borås Stads planeringsprocess, står att Nämndernas årsredovisning är utgångspunkten för en nulägesbeskrivning där nämnden analyserar sitt resultat, både

ekonomiskt och verksamhetsmässigt för föregående år. Fokus är på nämndens grunduppdrag, men även utvecklingsuppdragen skall beskrivas. Vård- och äldrenämnden anser att det är otydligt vilka utvecklingsuppdragen är. Vård- och äldrenämnden anser vidare att begrepp som utvecklingsområden, fokusområden, mål, uppdrag, grunduppdrag, utvecklingsuppdrag behöver definieras och beskrivas i inledningen till Programmet för Borås Stads styr- och ledningssystem. Nämnden ser även att tidsperspektiven inte går ihop, och innebär icke görbara arbetssätt. Nämndens årsredovisning som enligt förslaget ska utgöra nulägesbeskrivningen för kommande års budget är färdigställd i januari, medan budgetarbetet för nästkommande år påbörjas under våren. Den årsredovisning som fastställs i januari och som avser föregående år ska enligt förslaget användas som utgångspunkt för budgetarbetet som avser Borås Stad Sida 5(6) nästkommande år. Det finns alltså risk att gamla förhållanden och inaktuella uppgifter ligger till grund för budgetarbetet.

Under rubriken Uppdragsdialog på sidan 10, står att som en del i Kommunstyrelsens uppsiktsplikt och den fortsatta budgetberedningen hålls uppdragsdialoger. Dessa dialoger omfattar hur nämnderna kommer att utföra grunduppdraget och förutsättningar för att genomföra andra uppdrag under budgetåret. Vård-och äldrenämnden anser att det är otydligt vad som avses med andra uppdrag.

På sidan 10 – 11 under rubriken Borås Stads uppföljningsprocess, anges att Rapporteringen till Kommunfullmäktige ska ha fokus på uppnådda resultat samt en avstämning av resursanvändningen. Resultat ska analyseras utifrån vilka effekter det får i den egna verksamheten och mot Borås Stads samlade verksamhetsresultat. Vård- och äldrenämnden anser att det behöver tydliggöras om nämnderna i sin rapportering till Kommunfullmäktige ska analysera effekter både utifrån egen verksamhet och mot Borås Stads samlade verksamhetsresultat.

På sidan 11, 10-dagarsuppföljning bör det tydliggöras att senaste av nämnden beslutade årsprognos ska rapporteras. Detta då rapporten ska lämnas in långt före nämnden hanterat och beslutat respektive månads uppföljning. Under rubriken Månadsuppföljningar på sidan 11, står att vid befarade budgetavvikelser (verksamhet eller ekonomi) ska nämnderna redovisa en åtgärdsplan för att nå ekonomisk balans och måluppfyllelse. Kommunstyrelsen tar del av nämndernas eventuella åtgärdsplaner. Vård-och äldrenämnden anser att begreppet budgetavvikelse behöver ändras till avvikelse om det även ska innefatta verksamhet och måluppfyllelse. Nämnden anser även att det bör framgå att det är upp till respektive nämnd att ange hur ofta månadsuppföljningar ska rapporteras. Då intentionen med styr- och ledningssystemet är att öka tilliten och dialogen bör varje nämnd få avgöra omfattning och frekvens för rapportering av ekonomi och av verksamheten.

Under rubriken Övriga uppföljningar på sidan 11, anges att Stadsledningskansliet fastställer vilka centrala uppföljningar som ska göras

under året. Vård- och äldrenämnden anser att även begreppet centrala uppföljningar behöver definieras och beskrivas.

I avsnittet Planera och följa upp mål och ekonomi, sidorna 9-12 saknar Vård- och äldrenämnden ett stycke avseende Stadsrevisionen och vad de förväntas göra i förhållande till planeringen och uppföljningen kring mål och ekonomi.

Överförmyndarnämnden

Tillstyrker förslaget.

Bolag och Råd

AB Bostäder

Tillstyrker förslaget

Bostäder i Borås ser positivt på revideringen av programmet. Fokus i denna version ligger på den tillitsbaserade styrningen. Dialog, behov, samarbete och utveckling lyfts särskilt fram. Den tillitsbaserade styrningen som presenteras ligger i linje med Bostäders vision, uppsatta mål och aktiviteter. Tillit är ett nyckelord på Bostäder för att utveckla och leda vårt bolag framåt.

Programmet som presenteras i denna version har i större utsträckning tagit hänsyn till skillnader mellan bolag och förvaltningar. Det gör programmet mer tydligt vad som åläggs bolagen och vad som är förvaltningarnas uppdrag utan att detaljerat beskriva hur det ska utföras.

I missivet står följande: Till styr- och ledningssystemet kommer även mer detaljerade tillämpningsanvisningar att tas fram (sid.3). Bostäder i Borås har förhoppning att dessa tillämpningsanvisningar också tas fram med tillit och dialog i fokus. Reservation sker därför att tillstyrkandet av denna remiss inte per automatik innebär ett tillstyrkande av tillämpningsanvisningarna.

Akademiplatsen AB

Tillstyrker förslaget.

Borås Elnät AB

Tillstyrker förslaget.

Borås Energi och Miljö AB

Tillstyrker förslaget.

BoråsBorås TME AB

Tillstyrker förslaget

Industribyggnader i Borås AB

Tillstyrker förslaget

Kommunfullmäktiges beredningsgrupp medborgarinflytande

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Ta fram tillämpningsanvisningar till programmet för styr och ledning.

Klargör Borås Stads definition för medborgarbudget.

Hur säkerställs fortsatt drifter av utbetalda medel.

Lägga till att: Kommunfullmäktiges beredningsgrupp för medborgarinflytande leder arbetet inom medborgarinflytande

Extern remissinstans

Socialdemokraterna

Tillstyrker förslaget.

Moderaterna

Avstår från att yttra sig. Våra synpunkter har omhändertagits i de yttranden som lämnats från nämnderna.

Vänsterpartiet

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Vänsterpartiet tycker att det är viktigt att det finns ett formellt styrdokument som reglerar hur styrning och ledning fungerar i Borås Stad. I huvudsak så tycker vi att det upprättade förslaget är väl underbyggt och välavvägt.

Arbetet med tillitsbaserad styrning har varit betydelsefullt, då vår uppfattning är att det har lett till intressanta diskussioner bortom New Public Management som styrmodell. Vi menar att offentlig sektor behöver styras och ledas på ett annat sätt än den verksamhet som bedrivs i privatägda företag. En viktig uppgift för det offentliga är att skapa utrymme för insyn och inflytande för såväl brukare av aktuell välfärdstjänst som de som arbetar i verksamheten i fråga. Det upprättade förslaget innebär att steg tas i en riktning mot en ökad tillitsbaserad styrning, samtidigt menar vi att det finns en överhängande risk att förslaget inte motsvarar de förväntningar som arbetet med tillitsbaserad styrning har skapat i stadens verksamheter. Detta behöver beaktas i det fortsatta arbetet.

Det behöver i det fortsatta arbetet också klargöras hur uppdragsdialoger skiljer sig från dagens planerings- och uppföljningssamtal.

Under förutsättning att med representanter för kommunstyrelsen avses programansvariga kommunalråd, behöver det i det fortsatta arbetet klargöras hur partier som är representerade i kommunstyrelsen men saknar kommunalråd får insyn i uppdragsdialogerna. Då uppdragsdialogerna föreslås få en formaliserad roll i arbetet med budget är det viktigt att insynen över dessa inte begränsas till partier med kommunalråd.

Centerpartiet

Tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Kommunens uppdrag är att vara välfärdsaktör, samhällsutvecklare och demokratiaktör samt arbetsgivare. Uppdragen samverkar med varandra och tillsammans bildar de koncernen Borås Stad. Att arbeta med tillitsbaserad styrning och dialog med medborgarna bådär gott för framtidens Borås. Centerpartiet värnar ett decentraliserat arbetssätt.

Det är viktigt att förvaltningar samverkar, bygger fogar i stället för murar mellan sig.

För att få mer långsiktighet i verksamheterna anser vi att vi ska införa flerårsbudgetar.

Välfärdsbokslutet ska ha en tydligare koppling till budgetarbetet.

Vi anser att medborgarbudget är väl värt att utveckla ytterligare.

Kristdemokraterna

Avstår från att yttra sig

Sammanträdesdatum
2022-03-24

Kommunfullmäktige

§ 49

Dnr KS 2020-00302 1.2.2.2

Ändring i det gemensamma reglementet för Kommunstyrelsen och samtliga nämnder

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2022, nr 35, B 1036)

Kommunfullmäktiges beslut

Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad § 12 , ändras och får följande lydelse:

Kommunstyrelsen/nämnden ska ha öppna sammanträden, med undantag av sammanträden som ska hållas inom stängda dörrar då ärenden som ska behandlas avser myndighetsutövning eller omfattas av sekretess.

Kommunstyrelsens beslut 2022-03-07, § 90

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad § 12 , ändras och får följande lydelse:

Kommunstyrelsen/nämnden ska ha öppna sammanträden, med undantag av sammanträden som ska hållas inom stängda dörrar då ärenden som ska behandlas avser myndighetsutövning eller omfattas av sekretess.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 19 mars 2020 §38 om ändringar i det gemensamma reglementet för kommunstyrelsen och samtliga nämnder, med stöd av Kommunallagen 5 kap 33 §, ett brådskande ärende får avgöras trots att ärendet inte har beretts, om samtliga närvarande ledamöter är ense om beslutet.

Kommunfullmäktige ändrade då det gemensamma reglementet för Kommunstyrelsen och övriga nämnder enligt följande:

Det gemensamma reglementet för kommunstyrelsen och nämnderna ändras på sådant sätt att § 12 får följande lydelse: Kommunstyrelsens och nämndernas sammanträden ska, enligt huvudregeln i 6 kap 25 § Kommunallagen, hållas inför stängda dörrar. Sammanträden får dock sändas på webben, i den mån inte ärendet innefattar myndighetsutövning eller omfattas av sekretess, om nämnden så beslutar.

Anledningen var att risken för smittspridning av coronaviruset i Sverige bedömdes av folkhälsomyndigheten som mycket hög. Myndigheten uppmanade därför människor med symtom att undvika sociala kontakter för att inte smitta andra. Folkhälsomyndigheten har nu ändrat sina riktlinjer och ett öppnande av Borås Stads sammanträden bör därför ske, skälet för öppna sammanträden är att allmänheten ska få insyn i beslutsfattandet vilket är bra ur ett demokratiskt

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum
2022-03-24

Kommunfullmäktige

perspektiv. Medborgarnas intresse av insyn i nämndarbetet är ett tungt vägande skäl för öppenhet.

Kommunstyrelsen förslår därför Kommunfullmäktige beslut om en återgång till tidigare reglemente där:

Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad § 12 , ändras och får följande lydelse:

Kommunstyrelsen/nämnden ska ha öppna sammanträden, med undantag av sammanträden som ska hållas inom stängda dörrar då ärenden som ska behandlas avser myndighetsutövning eller omfattas av sekretess.

Beslutsunderlag

1. Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad, spårbar
2. Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad

Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad

Fastställd av Kommunfullmäktige: 2019-06-19

Reviderad av Kommunfullmäktige: 20XX-XX-XX

Dokumentet ska fastställas på nytt, eller vid behov revideras, dock senast i juni månad året efter det att en ny mandatperiod inletts efter det att ordinarie val till Kommunfullmäktige förrättats.

Gäller från och med: 20XX-XX-XX

Utöver det som föreskrivs i kommunallagen, andra lagar och författningar, gäller bestämmelserna i detta reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad.

1 § Nämnderna i den kommunala organisationen

Borås Stads nämnder utgör delar av den kommunala organisationen.

Kommunfullmäktiges antagna handling, *BORÅS 2025 – Vision och strategi*, bygger på ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Visionens fördjupade sju strategiska målområden konkretiserar hur staden ska arbeta för att nå enligt visionen önskvärt idealtillstånd. Nämnderna ska genom sitt arbete medverka till utvecklingen av Borås Stad och på sätt som stöder visionen.

All stadens verksamheter såsom bolag och förvaltningar är viktiga för helheten och för att stadens vision ska kunna uppnås. En helhetssyn och ett nyttoperspektiv för staden och dess invånare ska därför sätta sin prägel på nämndernas verksamhet.

Uppgifter

2 § Uppdrag och verksamhet

Kommunstyrelsen och övriga nämnder ska inom sina respektive verksamhetsområden följa vad som anges i lag eller annan författning. De ska följa det fullmäktige - i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut - har bestämt att Kommunstyrelsen/nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer. Nämnderna ska följa utvecklingen inom sina respektive ansvarsområden samt besvara de remisser som berör respektive nämnds ansvarsområde.

3 § Organisation inom verksamhetsområdet

Kommunstyrelsen/nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten. Nämnden skall vidta åtgärder i syfte att verksamheten inom ansvarsområdet kan bedrivas så rationellt som möjligt. Åtgärderna skall avse såväl inre organisation och arbetsformer som förhållandet till allmänhet och andra myndigheter.

4 § Personalansvar

Kommunstyrelsen/nämnden är anställningsmyndighet för personal vid sina förvaltningar med undantag för förvaltningschefer som anställs av Kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen och nämnderna har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt respektive verksamhetsområde, allt i den mån Kommunstyrelsen inte tillagts särskilda befogenheter enligt sitt reglemente. Överförmyndarnämndens förvaltningsorgan är dock Sociala omsorgsförvaltningen som lyder under Sociala omsorgsnämnden.

5 § Personuppgifter, allmänna handlingar

Kommunstyrelsen/nämnden är personuppgiftsansvarig för de register och andra behandlingar av personuppgifter som sker i Kommunstyrelsens/nämndens verksamhet. Kommunstyrelsen/nämnden har till uppgift att inom sitt verksamhetsområde ansvara för hanteringen av personuppgifter och allmänna handlingar.

6 § Delegering från Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen/nämnden får inom sitt verksamhetsområde och utan kommunfullmäktiges särskilda medgivande, under förutsättning att ärendet inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt för kommunen:

1. Själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål eller ärenden när detta följer av lag eller annan författning eller kommunfullmäktiges beslut samt därvid träffa för kommunen bindande avtal. Mål/ärenden om skadestånd rörande fel och försummelse vid myndighetsutövning handläggs dock av Kommunstyrelsen.
2. Tillse att framställningar och rekvisitioner görs för erhållande av stats- och andra bidrag inom nämndens verksamhetsområde, samt på kommunens vägnar mottaga stats- och andra bidrag beviljade inom nämndens verksamhetsområde.

Nämnden får inte fatta beslut i ärenden som är förbehållna annan nämnd.

7 § Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

Kommunstyrelsen/nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet. Kommunstyrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem i reglemente eller genom särskilt uppdrag. Kommunstyrelsen/nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem har fullgjorts. Redovisning ska ske enligt riktlinjer. Redovisningen lämnas till Kommunstyrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar. Nämnderna ska också fullgöra rapporteringsskyldighet enligt speciallag.

8 § Information, samråd och samordning

Kommunstyrelsen, nämnderna och kommunalråd ska i möjligaste mån erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Nämnderna ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör Kommunstyrelsens eller annan nämnds verksamhet. Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Nämnden skall, i förekommande fall, verka för att samråd sker med dem som utnyttjar dess tjänster. Kommunstyrelsen/nämnden beslutar om formerna för samrådet. Nämndernas verksamhet ska samordnas med stadens övriga verksamheter när så är möjligt för mesta möjliga nytta för medborgarna. Detta gäller särskilt i samband med extraordinära händelser i kommunen. Verksamheterna ska i samråd söka lösningar som tillgodoser kommunens samlade intresse.

9 § E-petition

Kommunstyrelsen/nämnden ska en gång per år redovisa de e-petitioner som kommit in till kommunen.

Arbetsformer

10 § Tidpunkt för sammanträden

Kommunstyrelsen/nämnden sammanträder på dag och tid som Kommunstyrelsen/ nämnden bestämmer.

Sammanträdet ska hållas också om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas bli behandlade på det

extra sammanträdet. Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

11 § Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska vara skriftlig, om inte särskilda förhållanden föranleder annat, och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare inom tid som nämnden bestämmer. Kallelse får ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Kallelsen ska åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. Ordföranden ska i kallelsen ange om utelämnande av handlingar har skett.

12 § Offentliga sammanträden

Kommunstyrelsen/nämnden ska ha öppna sammanträden, med undantag av sammanträden som ska hållas inom stängda dörrar då ärenden som ska behandlas avser myndighetsutövning eller omfattas av sekretess.

13 § Sammanträden på distans

Kommunstyrelsen/nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdes-handlingar, bild eller ljud. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans i varje enskilt fall.

Kommunstyrelsen/nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

14 § Närvarorätt

Kommunalråd har rätt att närvara vid Kommunstyrelsens/nämndernas sammanträden och delta i överläggningarna.

Vid Kommunstyrelsens/nämndens sammanträden får, i den mån styrelsen/nämnden för särskilt fall beslutar annat, tjänsteman vara närvarande med rätt att delta i överläggningar i ärenden som berör vederbörandes verksamhetsområde.

15 § Sammansättning

Kommunstyrelsen/nämnden består av det antal ledamöter och ersättare som fullmäktige beslutat. I nämnder med nio eller fler ordinarie ledamöter skall presidierna bestå av ordföranden, förste vice ordförande och andre vice ordförande. Förste vice ordförandeposterna tillsätts av minoriteten. Majoriteten tillsätter 2:e vice ordförandena.

16 § Ordföranden

Det åligger ordföranden att

1. leda Kommunstyrelsens/nämndens arbete och sammanträden,
2. kalla till sammanträde
3. kalla ersättare,
4. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas, är tillräckligt beredda,
5. se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i Kommunstyrelsen/nämnden,
6. bevaka att nämndens beslut verkställs.

Härutöver åligger det Kommunstyrelsens ordförande att under Kommunstyrelsen

1. ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning,
2. med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor,
3. främja samverkan mellan Kommunstyrelsen, kommunens övriga nämnder och fullmäktige samt
4. representera Kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte Kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

17 § Vice ordförandena

Viceordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

18 § Ersättare för ordföranden och vice ordföranden

Om varken ordföranden eller annan i presidiet kan delta i ett sammanträde eller en del av ett sammanträde, får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i Kommunstyrelsen/ nämnden längst tid, Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordföranden eller vice ordförandena inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/vice ordförandenas uppgifter.

19 § Förhinder

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta på sätt som Kommunstyrelsen/nämnden beslutat.

20 § Ledamöter/ersättares tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

Ersättarna ska tjänstgöra enligt den mellan dem bestämda ordningen. En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. En ersättare som avbryter tjänstgöringen på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde eller till ett fortsatt sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av något annat hinder än jäv får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet. Även de ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna. Ersättare från parti som saknar ordinarie ledamot i nämnden har rätt att få sin mening antecknad i protokollet (särskilt yttrande). Sakinnehållet ska i huvudsak ha tillkännagivits under sammanträdet.

21 § Justering av protokoll

Protokoll justeras av ordföranden och en ledamot. Kommunstyrelsen/nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart.

Övrigt

22 § Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.

Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

23 § Författningssamling

Nämnderna ska ta initiativ till och underrätta Kommunstyrelsen så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

24 § Delgivningsmottagare

Delgivning med Kommunstyrelsen/nämnden sker med ordföranden eller anställd som Kommunstyrelsen/nämnden beslutar.

25 § Undertecknande av handlingar

Skrivelser, avtal och andra handlingar från Kommunstyrelsen/nämnden ska undertecknas på Kommunstyrelsens/nämndens vägnar på sätt som Kommunstyrelsen/nämnden bestämmer.

Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad

Fastställd av Kommunfullmäktige: 2019-06-19

Reviderad av Kommunfullmäktige: 20XX-XX-XX

Dokumentet ska fastställas på nytt, eller vid behov revideras, dock senast i juni månad året efter det att en ny mandatperiod inletts efter det att ordinarie val till Kommunfullmäktige förrättats.

Gäller från och med: 20XX-XX-XX

Utöver det som föreskrivs i kommunallagen, andra lagar och författningar, gäller bestämmelserna i detta reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad.

1 § Nämnderna i den kommunala organisationen

Borås Stads nämnder utgör delar av den kommunala organisationen.

Kommunfullmäktiges antagna handling, *BORÅS 2025 – Vision och strategi*, bygger på ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Visionens fördjupade sju strategiska målområden konkretiserar hur staden ska arbeta för att nå enligt visionen önskvärt idealtillstånd. Nämnderna ska genom sitt arbete medverka till utvecklingen av Borås Stad och på sätt som stöder visionen.

All stadens verksamheter såsom bolag och förvaltningar är viktiga för helheten och för att stadens vision ska kunna uppnås. En helhetssyn och ett nyttoperspektiv för staden och dess invånare ska därför sätta sin prägel på nämndernas verksamhet.

Uppgifter

2 § Uppdrag och verksamhet

Kommunstyrelsen och övriga nämnder ska inom sina respektive verksamhetsområden följa vad som anges i lag eller annan författning. De ska följa det fullmäktige - i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut - har bestämt att Kommunstyrelsen/nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer. Nämnderna ska följa utvecklingen inom sina respektive ansvarsområden samt besvara de remisser som berör respektive nämnds ansvarsområde.

3 § Organisation inom verksamhetsområdet

Kommunstyrelsen/nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten. Nämnden skall vidta åtgärder i syfte att verksamheten inom ansvarsområdet kan bedrivas så rationellt som möjligt. Åtgärderna skall avse såväl inre organisation och arbetsformer som förhållandet till allmänhet och andra myndigheter.

4 § Personalansvar

Kommunstyrelsen/nämnden är anställningsmyndighet för personal vid sina förvaltningar med undantag för förvaltningschefer som anställs av Kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen och nämnderna har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt respektive verksamhetsområde, allt i den mån Kommunstyrelsen inte tillagts särskilda befogenheter enligt sitt reglemente. Överförmyndarnämndens förvaltningsorgan är dock Sociala omsorgsförvaltningen som lyder under Sociala omsorgsnämnden.

5 § Personuppgifter, allmänna handlingar

Kommunstyrelsen/nämnden är personuppgiftsansvarig för de register och andra behandlingar av personuppgifter som sker i Kommunstyrelsens/nämndens verksamhet. Kommunstyrelsen/nämnden har till uppgift att inom sitt verksamhetsområde ansvara för hanteringen av personuppgifter och allmänna handlingar.

6 § Delegering från Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen/nämnden får inom sitt verksamhetsområde och utan kommunfullmäktiges särskilda medgivande, under förutsättning att ärendet inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt för kommunen:

1. Själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål eller ärenden när detta följer av lag eller annan författning eller kommunfullmäktiges beslut samt därvid träffa för kommunen bindande avtal. Mål/ärenden om skadestånd rörande fel och försummelse vid myndighetsutövning handläggs dock av Kommunstyrelsen.
2. Tillse att framställningar och rekvisitioner görs för erhållande av stats- och andra bidrag inom nämndens verksamhetsområde, samt på kommunens vägnar mottaga stats- och andra bidrag beviljade inom nämndens verksamhetsområde.

Nämnden får inte fatta beslut i ärenden som är förbehållna annan nämnd.

7 § Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

Kommunstyrelsen/nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet. Kommunstyrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem i reglemente eller genom särskilt uppdrag. Kommunstyrelsen/nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem har fullgjorts. Redovisning ska ske enligt riktlinjer. Redovisningen lämnas till Kommunstyrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar. Nämnderna ska också fullgöra rapporteringsskyldighet enligt speciallag.

8 § Information, samråd och samordning

Kommunstyrelsen, nämnderna och kommunalråd ska i möjligaste mån erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Nämnderna ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör Kommunstyrelsens eller annan nämnds verksamhet. Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Nämnden skall, i förekommande fall, verka för att samråd sker med dem som utnyttjar dess tjänster. Kommunstyrelsen/nämnden beslutar om formerna för samrådet. Nämndernas verksamhet ska samordnas med stadens övriga verksamheter när så är möjligt för mesta möjliga nytta för medborgarna. Detta gäller särskilt i samband med extraordinära händelser i kommunen. Verksamheterna ska i samråd söka lösningar som tillgodoser kommunens samlade intresse.

9 § E-petition

Kommunstyrelsen/nämnden ska en gång per år redovisa de e-petitioner som kommit in till kommunen.

Arbetsformer

10 § Tidpunkt för sammanträden

Kommunstyrelsen/nämnden sammanträder på dag och tid som Kommunstyrelsen/ nämnden bestämmer.

Sammanträdet ska hållas också om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas bli behandlade på det

extra sammanträdet. Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

11 § Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska vara skriftlig, om inte särskilda förhållanden föranleder annat, och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare inom tid som nämnden bestämmer. Kallelse får ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Kallelsen ska åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. Ordföranden ska i kallelsen ange om utelämnande av handlingar har skett.

12 § Offentliga sammanträden

~~Kommunstyrelsens och nämndernas sammanträden ska, enligt huvudregeln i 6 kap 25 § Kommunallagen, hållas inför stängda dörrar. Sammanträden får dock sändas på webben, i den mån inte ärendet innefattar myndighetsutövning eller omfattas av sekretess, om nämnden så beslutar.~~

Kommunstyrelsen/nämnden ska ha öppna sammanträden, med undantag av sammanträden som ska hållas inom stängda dörrar då ärenden som ska behandlas avser myndighetsutövning eller omfattas av sekretess.

13 § Sammanträden på distans

Kommunstyrelsen/nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans i varje enskilt fall.

Kommunstyrelsen/nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

14 § Närvarorätt

Kommunallråd har rätt att närvara vid Kommunstyrelsens/nämndernas sammanträden och delta i överläggningarna.

Vid Kommunstyrelsens/nämndens sammanträden får, i den mån styrelsen/nämnden för särskilt fall beslutar annat, tjänsteman vara närvarande med rätt att delta i överläggningar i ärenden som berör vederbörandes verksamhetsområde.

15 § Sammansättning

Kommunstyrelsen/nämnden består av det antal ledamöter och ersättare som fullmäktige beslutat. I nämnder med nio eller fler ordinarie ledamöter skall presidierna bestå av ordföranden, förste vice ordförande och andre vice ordförande. Förste vice ordförandeposterna tillsätts av minoriteten. Majoriteten tillsätter 2:e vice ordförandena.

16 § Ordföranden

Det åligger ordföranden att

1. leda Kommunstyrelsens/nämndens arbete och sammanträden,
2. kalla till sammanträde
3. kalla ersättare,
4. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas, är tillräckligt beredda,
5. se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i Kommunstyrelsen/nämnden,
6. bevaka att nämndens beslut verkställs.

Härutöver åligger det Kommunstyrelsens ordförande att under Kommunstyrelsen

1. ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning,
2. med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor,
3. främja samverkan mellan Kommunstyrelsen, kommunens övriga nämnder och fullmäktige samt
4. representera Kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte Kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

17 § Vice ordförandena

Viceordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

18 § Ersättare för ordföranden och vice ordföranden

Om varken ordföranden eller annan i presidiet kan delta i ett sammanträde eller en del av ett sammanträde, får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i Kommunstyrelsen/ nämnden längst tid, Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordföranden eller vice ordförandena inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/vice ordförandenas uppgifter.

19 § Förhinder

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta på sätt som Kommunstyrelsen/nämnden beslutat.

20 § Ledamöter/ersättares tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

Ersättarna ska tjänstgöra enligt den mellan dem bestämda ordningen. En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. En ersättare som avbryter tjänstgöringen på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde eller till ett fortsatt sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av något annat hinder än jäv får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet. Även de ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna. Ersättare från parti som saknar ordinarie ledamot i nämnden har rätt att få sin mening antecknad i protokollet (särskilt yttrande). Sakinnehållet ska i huvudsak ha tillkännagivits under sammanträdet.

21 § Justering av protokoll

Protokoll justeras av ordföranden och en ledamot. Kommunstyrelsen/nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart.

Övrigt

22 § Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.

Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

23 § Författningssamling

Nämnderna ska ta initiativ till och underrätta Kommunstyrelsen så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

24 § Delgivningsmottagare

Delgivning med Kommunstyrelsen/nämnden sker med ordföranden eller anställd som Kommunstyrelsen/nämnden beslutar.

25 § Undertecknande av handlingar

Skrivelser, avtal och andra handlingar från Kommunstyrelsen/nämnden ska undertecknas på Kommunstyrelsens/nämndens vägnar på sätt som Kommunstyrelsen/nämnden bestämmer.

Sammanträdesdatum
2022-03-24

Kommunfullmäktige

§ 42

Dnr KS 2021-00682 1.2.2.1

Policy för inköp i Kommunkoncernen

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2022, nr 28, B 883)

Kommunfullmäktiges beslut

Policyn för inköp i Kommunkoncernen fastställs.

Kommunstyrelsens beslut 2022-02-21, § 80

Utan omröstning beslutar Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta:

Policyn för inköp i Kommunkoncernen fastställs.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Stefan Lindborg (V) till förmån för sitt yrkande att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta: att Policyn för inköp i Kommunkoncernen fastställs med följande ändring:

- Fjärde stycket ersätts av följande ”Kommunkoncernen bör ha en helhetssyn på upphandlingar och ta vara på vinster av samordning. Kommunkoncernens gemensamma bästa har i allmänhet företräde framföra en enskild verksamhets intresse. För bolagen i kommunkoncernen bör styrelsen i förekommande enskilda fall pröva om samordningsvinsten för koncernen är så stor att den överskrider det enskilda bolagets intresse”.

Sammanfattning av ärendet

Policyn inköp i Kommunkoncernen har setts över. Policyn har varit på remiss hos samtliga nämnder och bolag där majoriteten varit positiva eller valt att avstå från att yttra sig. En nämnd, Vård- och äldrenämnden, och fyra bolag, AB Bostäder, Borås Energi och Miljö AB, Fristadbostäder AB och Viskaforshem AB, har avstyrkt policyn.

Kommunstyrelsen föreslår att Kommunfullmäktige fastställer förslaget till Policy för inköp i Kommunkoncernen.

Beslutsunderlag

1. Policy för inköp i Kommunkoncernen
2. Remissammanställning

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Alternativt förslag till Kommunstyrelsens sammanträde 2022-02-21:

Ki1: Policy för inköp i kommunkoncernen

Vänsterpartiet föreslår en förändring av ett stycke i policyn för inköp i kommunkoncernen som betonar tilliten till att bolagens styrelser förmår att vid tillfällen då samordningsvinster kan stå i strid med det enskilda bolagets intresse balansera dessa principer.

Enligt vår uppfattning är det i allmänhet en riktig utgångspunkt att samordning av inköpen i en koncern borde leda till effektivitetsvinster på aggregerad nivå. Samtidigt är det fullt möjligt att förlusten av eget inflytande och ansvaret samt bristen på tillit till de enskilda bolagen leder till en långsiktig suboptimering av hela koncernens prestation.

Med anledning av ovanstående föreslås kommunstyrelsen besluta:

- Att föreslå Kommunfullmäktige besluta att Policyn för inköp i Kommunkoncernen fastställs med följande ändring:
 - o Fjärde stycket ersätts av följande "Kommunkoncernen bör ha en helhetssyn på upphandlingar och ta vara på vinster av samordning. Kommunkoncernens gemensamma bästa har i allmänhet företräde framför en enskild verksamhets intresse. För bolagen i kommunkoncernen bör styrelsen i förekommande enskilda fall pröva om samordningsvinsten för koncernen är så stor att den överskrider det enskilda bolagets intresse."

För Vänsterpartiet i Kommunstyrelsen

Stefan Lindborg och Anne Rapinoja

Policy för inköp i Kommunkoncernen

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Policyn för inköp i Kommunkoncernen fastställs.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Stefan Lindborg (V).

Sammanfattning

Policyn inköp i Kommunkoncernen har setts över.

Policyn har varit på remiss hos samtliga nämnder och bolag där majoriteten varit positiva eller valt att avstå från att yttra sig. En nämnd, Vård- och äldrenämnden, och fyra bolag, AB Bostäder, Borås Energi och Miljö AB, Fristadbostäder AB och Viskaforshem AB, har avstyrkt policyn.

Kommunstyrelsen föreslår att Kommunfullmäktige fastställer förslaget till Policy för inköp i Kommunkoncernen.

Ärendet i sin helhet

Policyn inköp i Kommunkoncernen har setts över. Förslaget till reviderad policy har varit på remiss hos samtliga nämnder och bolag.

Yttranden

Arbetslivsnämnden, Fritids-och folkhälsönämnden, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden, Individ-och familjeomsorgsnämnden, Kulturnämnden, Lokalförsörjningsnämnden, Miljö-och konsumentnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden, Servicenämnden, Sociala omsorgsnämnden, Tekniska nämnden, Valnämnden, Överförmyndarnämnden, BoråsBorås TME AB, Borås Elnät AB, Industribyggnader i Borås AB tillstyrker förslaget.

Stadsrevisionen avstår från att yttra sig.

AB Sandhultsbostäder, AB Toarpshus, Akademiplatsen AB, Borås Djurpark AB, Borås Kommuns Parkerings AB, Eolus 6 AB, Inkubatorn i Borås AB, Kv. Strömsdal 3 AB, har inte lämnat in något yttrande.

Vård-och äldrenämnden, AB Bostäder, Borås Energi och Miljö AB, Fristadbostäder AB, Viskaforshem AB avstyrker förslaget och synpunkter kommenteras särskilt nedan.

Vård- och äldrenämndens yttrande

Synpunkt från Vård- och äldrenämnden

- Vård- och äldrenämnden anser att det vid upphandling bör övervägas om krav ska ställas på leveranssäkerhet även i händelse av kris, eftersom verksamheterna är beroende av leveranser även under samhällsstörningar och extraordinära händelser.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsen håller med Vård- och äldrenämnden om att leveranssäkerhet i händelse av kris är en viktig fråga. Det framgår av policyn att ”allt som upphandlas ska ha rätt funktion, rätt kvalitet, och levereras på rätt plats, i rätt tid och med hög säkerhet.” Enligt Kommunstyrelsen framgår det därför redan av policyn att leveranssäkerheten ska beaktas i upphandlingar. Hur kraven på leveranssäkerhet ska se ut behöver ses över i respektive upphandling.

Synpunkt från Vård- och äldrenämnden

- I policyn anges att upphandlingar ska planeras i god tid. Samtidigt anges att upphandlingar ska genomföras utifrån de politiska målen. Vård- och äldrenämnden anser att de två kraven för upphandling, är motstridiga. Politiska mål kan komma snabbt och därmed undanröja förutsättningar för god planering.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsens bedömning är att de två delarna inte är motstridiga. Upphandlingar ska planeras i så god tid som möjligt. Det kan av olika anledningar bli förändrade förutsättningar som föranleder att planeringen behöver förändras eller att behov av nya upphandlingar uppstår skyndsamt. Vad som ska anses som ”planeras i god tid” får därför bedömas utifrån den specifika situationen och bestämmelsen syftar till att Borås Stads verksamheter i ett tidigt stadie ska ha med sig frågan på om det aktuella ärendet eller behovet kommer innebära att en upphandling behöver genomföras och i så fall planera för det.

AB Bostäders yttrande

Synpunkt från AB Bostäder

- För att vi på Bostäder ska kunna utföra vårt uppdrag enligt lagar, regler och ägardirektiv anser vi att *Policy för inköp i Kommunkoncernen* inte är tillämpliga för vårt bolag. Bostäder i Borås reserverar sig emot den ensamrätt och mandat som Koncerninköp, genom reglerna, anser sig besitta gällande bland annat att strategiskt driva inköpsfrågor i Kommunkoncernen, avgöra vilka intressen som ska upphandlas, hur

uppföljning ska användas och vilka avtal Bostäder ska vara tvingade att använda.

Kommunstyrelsens bedömning

Koncerninköp har som uppdrag att strategiskt driva inköpsfrågorna inom Kommunkoncernens. Här innefattas att utifrån ett helhetsperspektiv för hela koncernen avgöra vilka avtal som ska upphandlas samordnat.

Kommunstyrelsen anser inte att det är motiverat att olika nämnder och bolag på egenhand ska upphandla varor eller tjänster när majoriteten av nämnderna och bolagen har samma behov. Däremot kan en nämnd eller ett bolag själva upphandla sådant som är specifikt för deras verksamhet och därför inte bedöms vara samordnat.

Synpunkt från AB Bostäder

- Bostäders ekonomi är tydligt avgränsad från stadens och ska drivas utan ägartillskott eller insatser från skattekollektivet. Vår affärsmässighet och vår möjlighet att påverka vår ekonomi sker till stor del genom våra inköp och upphandlingar. Vi har tydliga mål att uppfylla som kräver närhet till marknaden och möjlighet att agera snabbt och anpassat just till vår verksamhet. Detta blir svårt att upprätthålla om inköpen och avtal har många intressenter, ska hanteras centralt och utformas för att passa samtliga av stadens olika verksamheter.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsens bedömning är att det inte finns någon affärsmässig grund för att kommunkoncernens olika verksamheter själva ska upphandla sådant som alla eller merparten av verksamheterna har behov av. Kommunkoncernens ska sträva efter att åstadkomma samordningsvinster samtidigt som respektive verksamhets behov tillvaratas. För att kunna göra det är det viktigt att verksamheterna deltar i upphandlingsarbetet och beskriver sitt behov.

Synpunkt från AB Bostäder

- Bostäder avstyrker skrivningen i policyn att Kommunkoncernens gemensamma bästa har företräde framför en enskild verksamhets intresse. Bostäder menar att vårt intresse måste tillvaratas framför kollektivets för att vi ska kunna driva vårt bolag enligt affärsmässiga principer och följa lagar, regler och uppdrag som ställs på oss. Det kan innebära att Bostäder beslutar att inte använda ett samordnat avtal som är upphandlat av Koncerninköp till fördel av ett annat, mer gynnsamt avtal.

Kommunstyrelsens bedömning

Bestämmelser kring bolagen finns i såväl kommunallagen som aktiebolagslagen. För bostadsbolagen finns även bestämmelser i lagen om allmännyttiga

kommunala bostadsaktiebolag (allbolagen). Det finns inga bestämmelser i någon av dessa lagar som invänder mot att bolagen ser till kommunkoncernens gemensamma bästa.

Den enda bestämmelsen i allbolagen som har relevans för frågan är att det i 2 § anges att verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Regler för upphandling innebär inte något hinder från att bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer, att genomföra gemensamma upphandlingar kan snarare innebära en minskning av kostnaderna eftersom det vid större volymer är lättare att upphandla varor, tjänster och entreprenader till lägre priser och bättre villkor.

Aktiebolagslagen föreskriver att om inget annat framgår av bolagsordningen ska bolaget syfte anses vara att generera vinst, dock så framgår det av bolagens bolagsordningar att dessa har givits ett annat syfte än att vara vinstdrivande. Oavsett så får bolagets syfte anses vara att arbeta för aktieägarnas bästa. Eftersom bolagen ägs av kommunen ska det inte vara något kontroversiellt i att bolagen ska medverka till kommunkoncernens gemensamma bästa.

Bolagens intresse kan inte anses ha företräde framför kommunens gemensamma bästa.

Borås Energi och Miljö ABs yttrande

Synpunkt från Borås Energi och Miljö AB

- BEM reserverar sig mot nedan skrivning så länge den inte förutsätter att verksamheterna får mandat att besluta om att avstå ett koncerngemensamt upphandlat avtal. Kommunkoncernens gemensamma bästa är inte per automatik samordnad upphandling.

Kommunkoncernens gemensamma bästa har företräde framför en enskild verksamhets intresse.

Kommunstyrelsens bedömning

Bestämmelser kring bolagen finns i såväl kommunallagen som aktiebolagslagen. Det finns inga bestämmelser i någon av dessa lagar som invänder mot att bolagen ser till kommunkoncernens gemensamma bästa.

Aktiebolagslagen föreskriver att om inget annat framgår av bolagsordningen ska bolaget syfte anses vara att generera vinst, dock så framgår det av bolagens bolagsordningar att dessa har givits ett annat syfte än att vara vinstdrivande. Oavsett så får bolagets syfte anses vara att arbeta för aktieägarnas bästa. Eftersom bolagen ägs av kommunen ska det inte vara något kontroversiellt i att bolagen ska medverka till kommunkoncernens gemensamma bästa.

Bolagens intresse kan inte anses ha företräde framför kommunens gemensamma bästa.

Fristadbostäder ABs yttrande

Synpunkt från Fristadbostäder AB

- Det finns en allvarlig tankekurpa i remissupplagan av policyn i formuleringen: ”Kommunkoncernens gemensamma bästa har företräde framför en enskild verksamhets intresse.” Den typen av lagöverträdelser ska vi förstås inte syssla med i Kommunkoncernen. På bolagssidan har vi Aktiebolagslagen att förhålla oss till och i den är en av grundpelarna att vi ska verka för bolagets bästa.

Kommunstyrelsens bedömning

Bestämmelser kring bolagen finns i såväl kommunallagen som aktiebolagslagen. För bostadsbolagen finns även bestämmelser i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag (allbolagen). Det finns inga bestämmelser i någon av dessa lagar som invänder mot att bolagen ser till kommunkoncernens gemensamma bästa.

Den enda bestämmelsen i allbolagen som har relevans för frågan är att det i 2 § anges att verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Regler för upphandling innebär inte något hinder från att bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer, att genomföra gemensamma upphandlingar kan snarare innebära en minskning av kostnaderna eftersom det vid större volymer är lättare att upphandla varor, tjänster och entreprenader till lägre priser och bättre villkor.

Aktiebolagslagen föreskriver att om inget annat framgår av bolagsordningen ska bolaget syfte anses vara att generera vinst, dock så framgår det av bolagens bolagsordningar att dessa har givits ett annat syfte än att vara vinstdrivande. Oavsett så får bolagets syfte anses vara att arbeta för aktieägarnas bästa. Eftersom bolagen ägs av kommunen ska det inte vara något kontroversiellt i att bolagen ska medverka till kommunkoncernens gemensamma bästa.

Bolagens intresse kan inte anses ha företräde framför kommunens gemensamma bästa.

Synpunkt från Fristadbostäder AB

- Vi får också problem med policyn när den säger att vi måste följa ”Regler för inköp i Kommunkoncernen”. I dessa regler finns flera saker som inte är anpassade till verkligheten och som äventyrar den enorma samhällsnytta som de kommunala bolagen bidrar med.

Kommunstyrelsens bedömning

Regler för inköp i Kommunkoncernen är anpassade utifrån gällande lagstiftning och för att kunna åstadkomma största möjliga nytta för kommunkoncernen. Reglerna hindrar inte nämnder eller bolag från att fullgöra sina uppdrag.

Viskaforshem ABs yttrande

Synpunkt från Visakaforshem AB

- Som aktiebolag har vi Aktiebolagslagen (2005:551) att förhålla oss till och där framgår det tydligt att styrelsen ska verka för bolagets bästa. Att sätta kommunkoncernens gemensamma bästa före bolagets är ur

Aktiebolagslagens perspektiv en lagöverträdelse och inget Viskaforshem AB kan medverka till.

Kommunstyrelsens bedömning

Bestämmelser kring bolagen finns i såväl kommunallagen som aktiebolagslagen. För bostadsbolagen finns även bestämmelser i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag (allbolagen). Det finns inga bestämmelser i någon av dessa lagar som invänder mot att bolagen ser till kommunkoncernens gemensamma bästa.

Den enda bestämmelsen i allbolagen som har relevans för frågan är att det i 2 § anges att verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Regler för upphandling innebär inte något hinder från att bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer, att genomföra gemensamma upphandlingar kan snarare innebära en minskning av kostnaderna eftersom det vid större volymer är lättare att upphandla varor, tjänster och entreprenader till lägre priser och bättre villkor.

Aktiebolagslagen föreskriver att om inget annat framgår av bolagsordningen ska bolaget syfte anses vara att generera vinst, dock så framgår det av bolagens bolagsordningar att dessa har givits ett annat syfte än att vara vinstdrivande. Oavsett så får bolagets syfte anses vara att arbeta för aktieägarnas bästa. Eftersom bolagen ägs av kommunen ska det inte vara något kontroversiellt i att bolagen ska medverka till kommunkoncernens gemensamma bästa.

Bolagens intresse kan inte anses ha företräde framför kommunens gemensamma bästa.

Synpunkt från Viskaforshem AB

- Vi anser att ”Policy för inköp i Kommunkoncernen” tar inte hänsyn till skillnader mellan förvaltning och bolag utan är mer anpassad efter stadens förvaltningar. Den tydligaste skillnaden är att aktiebolaget är en egen juridisk person och enligt LOU en egen upphandlande myndighet som därmed ej är förbunden med Borås Stads förvaltningar och andra bolag.

Kommunstyrelsens bedömning

Policy för inköp i Kommunkoncernen är anpassad utifrån gällande lagstiftning och gäller på samma sätt för både nämnder och bolag. Policyn innebär inget hinder för nämnder eller bolag att fullgöra sina uppdrag. Eftersom bolagen ägs av kommunen är de en del av Kommunkoncernen och därmed förbundna av Kommunfullmäktigens beslut.

Synpunkt från Viskaforshem AB

- Enligt ägardirektiven ska aktiebolaget drivas efter affärsmässiga principer samt eftersträva god lönsamhet, finansiell stabilitet och investeringar utan ägartillskott. Viskaforshem AB behöver

Kommunstyrelsens tillit och förtroende att även fortsättningsvis ansvara för upphandlingar och inköp samt verka för bolagets bästa både på lång och kort sikt.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsens bedömning är att det inte finns någon affärsmässig grund för att kommunkoncernens olika verksamheter själva ska upphandla sådant som alla eller merparten av verksamheterna har behov av. Kommunkoncernens ska sträva efter att åstadkomma samordningsvinster.

Beslutsunderlag

1. Policy för inköp i Kommunkoncernen
2. Remissammanställning

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Koncerninköp
2. Samtliga nämnder och bolag

Tom Andersson

Kommunalråd

Martin Perlstedt

Avdelningschef

Strategi

Program

Plan

• **Policy**

Riktlinjer

Regler

Borås Stads
**Policy för inköp i
Kommunkoncernen**

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås
PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen
PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning
RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera
REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 20 januari 2022

Dokumentet gäller för: Alla nämnder och bolag

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

För ev uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller till och med: 2025

Policy för inköp i Kommunkoncernen

Polycyn omfattar Kommunkoncernens alla nämnder och bolag samt de föreningar och stiftelser där Kommunkoncernen är förvaltare eller utser en majoritet av styrelsen. Nedan innefattas alla dessa i ordet ”Kommunkoncernen”.

Kommunkoncernen ska göra affärsmässiga och hållbara upphandlingar med ekonomisk, social och miljömässig hänsyn.

Upphandlingar ska svara mot verksamhetens behov och genomföras utifrån de politiska målen. Allt som upphandlas ska ha rätt funktion, rätt kvalitet, och levereras på rätt plats, i rätt tid och med hög säkerhet.

Kommunkoncernen ska ha en helhetssyn på upphandlingar och ta vara på vinster av samordning. Kommunkoncernens gemensamma bästa har företräde framför en enskild verksamhets intresse. De upphandlade avtalen ska användas.

Upphandlingar ska planeras i god tid och präglas av effektivitet, kompetens och samverkan samt ta vara på den konkurrens som finns. De krav som ställs ska vara tydliga, transparenta, proportionella, förutsägbara och icke-diskriminerande.

Polycyn gäller, utöver Kommunkoncernens ”Regler för inköp i Kommunkoncernen”, lagen om offentlig upphandling (LOU), lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF), lagen om koncessioner (LUK) och lagen om valbarhetssystem (LOV), för alla Kommunkoncernens upphandlingar och inköp av varor, tjänster och entreprenader.

Kommunstyrelsen har uppdraget att utfärda regler för inköp i Kommunkoncernen.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Rasmus Lundqvist
Handläggare
033 357405

Policy för inköp i Kommunkoncernen

Inkomna yttranden i sammanfattning

Nämnder

Arbetslivsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Fritids- och folkhälsonämnden

Tillstyrker förslaget.

Förskolenämnden

Tillstyrker förslaget.

Grundskolenämnden

Tillstyrker förslaget.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Kulturnämnden

Tillstyrker förslaget.

Lokalförsörjningsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Miljö- och konsumentnämnden

Tillstyrker förslaget.

Samhällsbyggnadsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Serviceämnden

Tillstyrker förslaget.

Sociala omsorgsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Stadsrevisionen

Avstår från att yttra sig.

Upphandlingar ska svara mot verksamhetens behov och genomföras utifrån de politiska målen. Allt som upphandlas ska ha rätt funktion, rätt kvalitet, och levereras på rätt plats, i rätt tid och med hög säkerhet.

Kommunkoncernen ska ha en helhetsyn på upphandlingar och ta vara på vinster av samordning. Kommunkoncernens gemensamma bästa har företräde framför en enskild verksamhets intresse.

Bostäder tillstyrker den delen i policyn som avser att upphandlingar ska vara affärsmässiga och hållbara. Likaså att de ska svara mot verksamhetens behov och genomföras utifrån de politiska målen. Allt som upphandlas ska ha rätt funktion, rätt kvalitet, och levereras på rätt plats, i rätt tid och med hög säkerhet.

Bostäder avstyrker skrivningen i policyn att Kommunkoncernens gemensamma bästa har företräde framför en enskild verksamhets intresse. Bostäder menar att vårt intresse måste tillvaratas framför kollektivets för att vi ska kunna driva vårt bolag enligt affärsmässiga principer och följa lagar, regler och uppdrag som ställs på oss. Det kan innebära att Bostäder beslutar att inte använda ett samordnat avtal som är upphandlat av Koncerninköp till fördel av ett annat, mer gynnsamt avtal.

AB Sandhultsbostäder

Inget yttrande.

AB Toarpshus

Inget yttrande.

Akademiplatsen AB

Inget yttrande.

Borås Djurpark AB

Inget yttrande.

Borås Elnät AB

Tillstyrker förslaget.

Borås Energi och Miljö AB

Avstyrker förslaget.

Gemensam policy för koncerninköp ses från BEM:s sida som något positivt. Ett väl utvecklat samarbete och en god dialog inom koncernen är en förutsättning för att gemensamt lyckas med att på bästa sätt göra nytta för stadens invånare vid offentlig upphandling. För att uppnå detta måste hänsyn tas till de verksamhetsspecifika behov och krav som finns inom koncernen.

BEM reserverar sig mot nedan skrivning så länge den inte förutsätter att verksamheterna får mandat att besluta om att avstå ett koncerngemensamt upphandlat avtal. Kommunkoncernens gemensamma bästa är inte per automatik samordnad upphandling.

Kommunkoncernens gemensamma bästa har företräde framför en enskild verksamhets intresse.

Borås Kommuns Parkerings AB

Inget yttrande.

Borås Borås TME AB

Tillstyrker förslaget.

Eolus 6 AB

Inget yttrande.

Fristadbostäder AB

Avstyrker förslaget.

Fristadbostäder har en egen genomarbetad inköspolicy som fungerar för vår verksamhet. Vi gör redan affärsmässiga och hållbara upphandlingar med ekonomisk, social och miljömässig hänsyn.

Det finns en allvarlig tankekurpa i remissupplagan av policyn i formuleringen: ”Kommunkoncernens gemensamma bästa har företräde framför en enskild verksamhets intresse.” Den typen av lagöverträdelser ska vi förstås inte syssla med i Kommunkoncernen. På bolagssidan har vi Aktiebolagslagen att förhålla oss till och i den är en av grundpelarna att vi ska verka för bolagets bästa.

Vi får också problem med policyn när den säger att vi måste följa ”Regler för inköp i Kommunkoncernen”. I dessa regler finns flera saker som inte är anpassade till verkligheten och som äventyrar den enorma samhällsnytta som de kommunala bolagen bidrar med.

Inkubatorn i Borås AB

Inget yttrande.

Industribyggnader i Borås AB

Tillstyrker förslaget.

Kv. Strömsdal 3 AB

Inget yttrande.

Viskaforshem AB

Avstyrker förslaget.

Viskaforshem AB har en egen fungerande inköspolicy vilken är väl genomarbetad och anpassad efter bolagets verksamhet. Bolaget gör redan upphandlingar där vi tar hänsyn till affärsmässighet, ekonomi, klimat, miljö och social hållbarhet allt enligt de rekommendationer som gäller enligt LOU.

Som aktiebolag har vi Aktiebolagslagen (2005:551) att förhålla oss till och där framgår det tydligt att styrelsen ska verka för bolagets bästa. Att sätta kommunkoncernens gemensamma bästa före bolagets är ur Aktiebolagslagens perspektiv en lagöverträdelse och inget Viskaforshem AB kan medverka till.

Vi anser att ”Policy för inköp i Kommunkoncernen” tar inte hänsyn till skillnader mellan förvaltning och bolag utan är mer anpassad efter stadens förvaltningar. Den tydligaste skillnaden är att aktiebolaget är en egen juridisk person och enligt LOU en egen upphandlande myndighet som därmed ej är förbunden med Borås Stads förvaltningar och andra bolag.

Enligt ägardirektiven ska aktiebolaget drivas efter affärsmässiga principer samt eftersträva god lönsamhet, finansiell stabilitet och investeringar utan

ägartillskott. Viskaforshem AB behöver Kommunstyrelsens tillit och förtroende att även fortsättningsvis ansvara för upphandlingar och inköp samt verka för bolagets bästa både på lång och kort sikt.

Sammanträdesdatum
2022-03-24

Kommunfullmäktige

§ 56

Dnr KS 2021-00271 1.1.1.1

Svar på motion av Inger Landström (V), Ida Legnemark (V), Peter Lund (V) och Anita Spjuth (V): Menssäkra Borås

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2022, nr 42, B 1191)

Kommunfullmäktiges beslut

Utän omröstning beslutar Kommunfullmäktige:

Bifalla motionen.

Reservationer

Mot beslutet reserverar sig Björn Qvarnström (SD), Crister Spets (SD), Olle Engström (SD), Kristian Silbvers (SD), Andreas Exner (SD), Ann-Charlotte Blomqvist (SD), Eva Eriksson (SD), Jan Nilsson (SD), Lars-Erik Johansson (SD), Leif Häggblom (SD) och Anders Alftberg (SD) till förmån för Sverigedemokraternas reservation i Kommunstyrelsen.

Vidare reserverar sig Hans Gustavsson (KD), Lisa Berglund (KD), Niklas Arvidsson (KD), Valéria Kant (KD) och Magnus Sjö Dahl (KD) till förmån för Kristdemokraternas reservation i Kommunstyrelsen.

Protokollsanteckning

Moderaterna lämnar en anteckning till protokollet, se bilaga.

Kommunstyrelsens beslut 2022-02-21, § 67

Utän omröstning beslutar Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta:

Bifalla motionen.

Reservationer

Mot beslutet reserverar sig Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) till förmån för sitt yrkande att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta: Avslå motionen.

Vidare reserverar sig Niklas Arvidsson (KD) till förmån för sitt yrkande att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta: Förklara motionen för besvarad.

Protokollsanteckning

Annette Carlson (M) lämnar en anteckning till protokollet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige

11. Vård- och äldreomsorgsnämndens yttrande, 2021-06-18

12. Arbetslivsnämndens yttrande, 2021-06-21

Yrkanden

Ulf Olsson (S), Tom Andersson (MP) och Anita Spjuth (V) yrkar bifall till Kommunstyrelsens förslag.

Andreas Exner (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation i Kommunstyrelsen.

Niklas Arvidsson (KD) yrkar bifall till Kristdemokraternas reservation i Kommunstyrelsen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på bifall dels till Kommunstyrelsens förslag och dels till Sverigedemokraternas reservation i Kommunstyrelsen och dels till Kristdemokraternas reservation i Kommunstyrelsen och finner förstnämnda proposition med övervägande ja besvarad.

Emma Lingefelt
Handläggare
0734328803Datum
2022-02-21
Instans
Kommunstyrelsen
Dnr KS 2021-00271 1.1.1.1

Kommunfullmäktige

Svar på motion av Inger Landström (V), Ida Legnemark (V), Peter Lund (V) och Anita Spjuth (V): Menssäkra Borås

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Bifalla motionen

Reservationer

Mot beslutet reserverar sig Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) till förmån för sitt yrkande.

Vidare reserverar sig Niklas Arvidsson (KD) till förmån för sitt yrkande.

Protokollsanteckning

Annette Carlson (M) lämnar en anteckning till protokollet, se bilaga

Sammanfattning

Inger Landström (V), Ida Legnemark (V), Peter Lund (V) och Anita Spjuth (V) har vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2021-03-18 lämnat in motionen Menssäkra Borås. Motionärerna föreslår att Borås Stad på prov inför menssäkrade toaletter i en eller flera verksamheter exempelvis inom skola, kultur eller fritid. Om provverksamheten faller väl ut kan den utökas till fler verksamheter.

I Sverige bedrivs kampanjen ”#menssäkrad” för att utmana arbetsplatser, skolor och offentliga rum att tillhandahålla menssäkrade toaletter. En menssäkrad toalett tillhandahåller mensskydd, papperskorg, handfat och tvål.

Motionen har skickats på remiss till samtliga bolag och förvaltningar samt den politiska beredningsgruppen för medborgarinflytande. Totalt svarade samtliga förvaltningar, den politiska beredningsgruppen för medborgarinflytande samt tre bolag – Borås TME; Borås Energi och Miljö samt Industribostäder i Borås AB – på motionen.

De som biföll motionen var Grundskolenämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Fritids – och folkhälsonämnden, Arbetslivsnämnden, Kulturnämnden, Servicenämnden, Förskolenämnden samt Gymnasie- och

14. Borås TME yttrande, 2021-06-23
15. Miljö- och konsumentnämndens yttrande, 2021-06-23
16. Sociala omsorgsnämndens yttrande, 2021-06-24
17. Fritids- och folkhälsönämndens yttrande, 2021-06-28
18. Samhällsbyggnadsnämndens yttrande, 2021-06-28
19. Tekniska nämndens yttrande, 2021-07-05
20. Individ- och familjeomsorgsnämndens yttrande, 2021-08-20
21. Grundskolenämndens yttrande, 2021-09-07
22. Rättighetsanalys
23. Kommunfullmäktigeskrivelse

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Inger Landström, inger.landstrom@boras.politiker.se
2. Ida Legnemark, ida.legnemark@boras.politiker.se
3. Peter Lund, peter.lund@boras.politiker.se
4. Anita Spjuth, anita.spjuth@boras.se
5. Fritids- och folkhälsönämnden, FF.diarium@boras.se
6. Grundskolenämnden, GRN.diarium@boras.se
7. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, UN.diarium@boras.se
8. Arbetslivsnämnden, ALN.diarium@boras.se
9. Förskolenämnden, FN.diarium@boras.se
10. Individ- och familjeomsorgsnämnden, IFON.diarium@boras.se
11. Kulturnämnden, KN.diarium@boras.se
12. Lokalförsörjningsnämnden, LN.diarium@boras.se
13. Miljö- och konsumentnämnden, MF.diarium@boras.se
14. Samhällsbyggnadsnämnden, sbf.diarium@boras.se
15. Servicenämnden, sn.diarium@boras.se
16. Sociala omsorgsnämnden, son.diarium@boras.se
17. Tekniska nämnden, tek.diarium@boras.se
18. Vård- och äldre- och barnnämnden, van.diarium@boras.se
19. Överförmyndarnämnden, of.diarium@boras.se
20. Borås Energi och Miljö AB, registrator@borasem.se
21. Borås TME, info@boras.com
22. Industribyggnader i Borås AB, ibab@boras.se
23. Beredningsgruppen för medborgainflytande

Ulf Olsson
Kommunalråd

Ingegerd Eriksson
Kvalitetschef

Emma Lingefelt
Handläggare
0734328803

Motion: Menssäkra Borås

Med hjälp av Rättighetsanalysen prövas beslutets påverkan på invånarna/rättighetsbärarna bästa och beslutets påverkan på ett jämlikt Borås. Ett jämlikt samhälle är ett samhälle där de mänskliga rättigheterna respekteras, skyddas och uppfylls. Med hjälp av rättighetsanalysen kan Borås stad fatta beslut som leder mot ett mer jämlikt Borås.

Rättighetsanalysen bygger på rättighetsprinciperna; icke-diskriminering och jämlikhet, deltagande och inkludering, transparens och ansvarsutkrävande och prövar beslutets påverkan på dessa.

Varför ska du göra en rättighetsanalys?

Hela kommunen och alla kommunala verksamheter bär som skyldighetsbärare ett gemensamt och enskilt ansvar för att rättighetsbärarnas, våra invånares, mänskliga rättigheter respekteras, skyddas och uppfylls.

När ska du göra en rättighetsanalys?

Rättighetsanalysen bör användas som underlag inför beslut som berör kommunens invånare/rättighetsbärare för att undersöka vad konsekvenserna av beslutet blir för en grupp rättighetsbärare/invånare eller rättighetsbärare/invånarna generellt.

Ju tidigare i beslutsprocessen du gör rättighetsanalysen, desto lättare är det att korrigera beslutsförslaget. Ha därför för vana att göra rättighetsanalysen tidigt i beslutsprocessen.

Hur gör du rättighetsanalysen?

1. Svara på frågorna och fyll i den nedanstående matrisen utifrån frågeställningarna.

2. Det finns två sätt att genomföra matrisen på. Du kan kombinera de två sätten eller välja ett av sätten.
3. 1) Tänk på alla målgrupper som berörs av beslutet samtidigt. Genomföranden tar längre tid, men du behöver bara göra analysen en gång.
4. 2) Ta en grupp i taget, exempelvis barn eller äldre, genom att bara fokusera på den gruppen. Det går då snabbare att besvara frågorna, men om du vill tänka in flera grupper behöver du göra analysen upprepande gånger.

A. Ärendebeskrivning

Beslut: Beskrivning av ärendet som Rättighetsanalysen avser samt eventuell bakgrund till ärendet.	Inger Landström (V), Ida Legnemark (V), Peter Lund (V) och Anita Spjuth föreslår i motionen Menssäkra Borås att Borås Stad, på prov inför menssäkrade toaletter i en eller flera verksamheter. . En menssäkrad toalett tillhandahåller mensskydd, papperskorg, handfat och tvål.
Ansvarig förvaltning:	Stadsledningskansliet
Beslutsdatum:	Ditt svar på frågan

B: Analysunderlag

Icke-diskriminering & jämlikhet	
1B: Vilka rättighetsbärare/invånare kommer beröras av beslutet? Exempelvis barn och unga, män, kvinnor, nationella minoriteter, etniska minoritet, personer med funktionsnedsättningar, HBTQI-personer. Kan också vara boende i särskild stadsdel eller invånare med viss utbildningsgrad.	De som framförallt påverkas av beslutet är personer med mens som besöker eller verkar på de berörda testverksamheterna. Därtill kan tänkas att yngre personer, vilket oftast är dem som har oregelbunden mens, samt personer med lägre socioekonomisk status som berörs extra.
2B: Vilka diskrimineringsgrunder påverkas berörda rättighetsbärare av?	Framförallt diskrimineringsgrunden kön kommer att beröras av beslutet. Samtidigt kan personer med mens

<p>1) etnisk tillhörighet, 2) religion eller annan trosuppfattning, 3) kön, 4) sexuell läggning, 5) funktionsnedsättning, 6) ålder, 7) könsöverskridande identitet eller uttryck.</p> <p>Tänk på att varje enskild grupp som berörs av beslutet kan bestå av personer med olika diskrimineringsgrunder. Fundera på om det finns någon annan bakgrund som kan göra att någon grupp är särskilt utsatt i frågan.</p>	<p>beröras av samtliga diskrimineringsgrunder. På frågan ovan nämns ålder som en faktor som spelar in. För personer med könsöverskridande identitet eller uttryck kan frågan om mens och mensskydd vara extra laddat då mensen kan vara ett tecken på att personen är född i fel kropp.</p>
<p>3B: Vad säger övriga nationella lagar eller kommunala styrdokument, föreskrifter och riktlinjer om det som beslutet berör?</p> <p>Skriv ner vilka som har beaktats, beakta även kommunala styrdokument.</p>	<p>Alla barn har rätt till kostnadsfri vård och bästa möjliga hälsa. Barnkonventionens 24:e artikel säger att det är staternas ansvar att se till att inget barn går utan tillgång till hälso- och sjukvård, vilket kan tänkas innefatta mensskydd.</p> <p>Det globala målet nummer 3 – rätten till hälsa – samt Sveriges femte jämställdhetspolitiska delmål – jämställd hälsa – tar avstamp i att god hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Att ha mensskydd på alla toaletter bidrar till ökad trygghet och mindre stress för den som har mens om mensen kommer oväntat.</p> <p>Det globala målet nummer 1 – minskad fattigdom – samt det jämställdhetspolitiska delmålet nummer 2 – ekonomisk jämställdhet – handlar om att avskaffa all form av fattigdom överallt samt att kvinnor och män ska ha samma ekonomiska förutsättningar. I Sverige idag beskrivs mensfattigdom som ett reellt problem. Mensfattigdom innebär att en person inte har tillgång till</p>

	<p>sanitetsprodukter såsom bindor och tamponger, på grund av ekonomiska begränsningar. Att menssäkra toaletter kan därmed minska mensfattigdomen.</p> <p>I Socialt hållbart Borås – stadens långsiktiga satsning på jämlika livsvillkor och god hälsa – går det att kolla både målområdena god start i livet och goda uppväxtvillkor och förutsättningar för arbete till frågan om menssäkrade toaletter. Nedan visar att personer med mens både undviker både jobb och skola under menstruation.</p>
4B: Vad säger statistik, forskning eller beprövad erfarenhet om hur frågan berör rättighetsbärarna?	<p>2019 genomfördes det en stor undersökning bland unga i Nya Zeeland där frågan om mensfattigdom ställdes. Tillsammans med fyra olika universitet i landet skapade Youth19 ett gediget frågeformulär som visade att att 12% av eleverna i årskurs 9 till 13 som menstruerar rapporterade svårigheter att komma åt sanitetsprodukter, medan ungefär en av 12 elever rapporterade att de hoppade av skolan eftersom de inte hade råd med produkter.¹ Otago University fann att flickor som upplever mensfattigdom står inför livslånga konsekvenser "för deras hälsa, känslomässiga utveckling, utbildning och karriärmöjligheter".²</p> <p>I Storbritannien har 3 av 10 flickor inte råd att köpa mensskydd, medan</p>

1

<https://static1.squarespace.com/static/5bdbb75ccef37259122e59aa/t/5e4c4b5f1a75040c0b0b8a13/1582058338650/Youth19+Period+Poverty+fact+sheet.pdf>

² <https://www.otago.ac.nz/wellington/departments/publichealth/staff/otago028099.html>

	<p>1av 7 har kämpat för att ha råd med dem, enligt Plan International UK.³</p> <p>Både England och Nya Zeeland har idag lagstiftat om gratis mensskydd.</p> <p>Det har länge saknats statistik för hur situationen ser ut i Sverige men de senaste åren har två stora undersökningar presenterats. 2018 presenterades en undersökning som Kantar Sifo genomförde, Drygt 1000 kvinnor svarade på om de någon gång stannat hemma från jobbet på grund av mens Studien visade att var femte kvinna stannat hemma under mens, bland yngre kvinnor är andelen ännu högre, var fjärde.⁴</p> <p>2021 offentliggjordes resultatet från en nationell Sifoundersökning som kartlade vad unga i åldrarna 16-21 har för erfarenheter av att ha mens. Undersökningen visade att 95 procent av de tillfrågade uppgav att de alltid har råd att köpa mensskydd.⁵</p>
<p>Transparens & ansvarsutkrävande</p>	
<p>6B: Har informationen om beslutsförslaget varit allmänt tillgänglig och spridd? Om ja-på vilket sätt?</p> <p>Exempelvis direkt information till de invånare som påverkas, information på bibliotek</p>	<p>Motionen inkom 8 mars 2021 och anmälades i Kommunfullmäktige 18 mars 2021, något som förmedlades ut i protokoll som finns tillgängliga å Borås Stads webbsida. Motionen har varit ute på remiss till samtliga nämnder och bolag, varpå de allra flesta svarat. Beslutsförslaget har inte</p>

³ <https://plan-uk.org/period-poverty-in-lockdown>

⁴ <https://arbetet.se/2018/10/25/var-femte-har-sjukskrivit-sig-for-mens/>

⁵ https://mensen.se/wp-content/uploads/2021/05/MENSEN-Undersokning-om-mens-mensskydd-och-mensfattigdom-2021_18maj2021-1.pdf

och på kommunens webbsida.	förmedlats ut till allmänheten men har omnämnts i lokalpress.
<p>7B Kan alla invånare/rättighetsbärare ta till sig denna information? Om ja- på vilket sätt?</p> <p>Exempelvis klarspråk, andra språk, punktskrift (braille), bildstöd och teckenspråk.</p>	Nej, det krävs både tillgång till lokalpress samt möjlighet att förstå svenska i skrift och tillgång till internet.
Delaktighet & inkludering	
<p>8B: Har berörda rättighetsbärare fått ge sina åsikter i ärendet? Vilka rättighetsbärare har tillfrågats?</p>	Inga rättighetsbärare har fått ge sina åsikter i ärendet utan motionen har enbart varit ute på remiss till samtliga nämnder och bolag.
<p>9B: Vad tycker rättighetsbärarna om det som beslutet berör?</p>	Vet ej.
<p>10B: Har rättighetsbärarnas synpunkter beaktats? Beskriv hur åsikterna har beaktats.</p>	Rättighetsbärarna har inte fått ge sina åsikter och därmed har heller inte deras synpunkter beaktats.

C: Bedömning

<p>C1: Vilka negativa och positiva konsekvenser kan beslutet få för rättighetsbärarna? Använd fakta från ditt analysunderlag:</p>	Negativt är att rättighetsbärarna inte har fått ge sina synpunkter. Motionen tydliggör inte heller hur kostnaden det
--	--

<p><u>Icke-diskriminering & jämlikhet:</u> Berörda diskrimineringsgrunder, lagar, föreskrifter, riktlinjer, statistik, beprövad erfarenhet, relevanta aktörers erfarenheter.</p> <p><u>Transparens och ansvarsutkrävande:</u> Spridning av information, tillgänglighet.</p> <p><u>Deltagande och inkludering:</u> Rättighetsbärarnas synpunkter.</p>	<p>innebär att menssäkra toaletter ska lösas.</p> <p>Positivt är att ett sådant beslut bidrar till ett jämlikt och jämställt Borås då det kan leda till att fler personer med mens inte uteblir från arbetsplatser och skola trots menstruation. Det bidrar också till stadens trygghets- och hälsoarbete och är ett viktigt steg i att minska mensfattigdom.</p>
<p>C2: Vilka möjliga intressekonflikter har identifierats?</p>	<p>Inga direkta intressekonflikter har identifierats. Det kommer att innebära en ekonomisk kostnad, något flera påpekat i sina remissvar. Borås Energi och Miljö påpekar också att det är viktigt att ha tillgång till en speciell avfallspåse för bindor och tamponger. Detta för att inte belasta avloppsreningsverk och påverka miljön negativt.</p>
<p>C3: Finns det kompensatoriska åtgärder?</p>	<p>Nej</p>
<p>C4: Hur sker återkoppling till berörda rättighetsbärare och övriga aktörer som kan vara berörda?</p>	<p>Beslutet kommer att förmedlas ut på boras.se tillsammans med övrigt protokoll från Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige.</p> <p>Berörda verksamheter kommer att informeras.</p>

Stadsledningskansliet

Emma Lingefelt
Handläggare

§ 144

Dnr KS 2020-004291.4.2.0

SCB:s medborgarundersökning 2021

Kommunstyrelsens beslut

Resultatet överlämnas till nämnder och bolag för handläggning.

Sammanfattning av ärendet

Borås Stad har deltagit i SCB:s Medborgarundersökning 2021. Sammanlagt deltog 161 kommuner. 1600 slumpmässigt utvalda personer 18 år eller äldre tillfrågades i Borås och av dessa svarade 556 personer.

Från och med 2021 har SCB:s medborgarundersökning fått en ny form. Frågorna i enkäten är nya och har verbaliserade skalsteg. Svaren redovisas i andelar (%) utifrån frågornas svarsalternativ till skillnad från tidigare år då de analyserats med NKI-modellen. Detta betyder att inga resultat från och med 2021 kommer att vara helt jämförbara med tidigare års resultat.

Undersökningen är uppdelad i 14 frågeområden och ger bland annat svar på frågor om hur olika grupper i kommunen tycker att verksamheter, samhällsservice, klimat- och miljöarbete och underhåll av den offentliga miljön i kommunen fungerar.

Resultatet för Borås varierar inom och mellan områdena men är övervägande positivt. Exempelvis anger 92 procent av kommunens invånare att Borås är en bra plats att bo och leva på. 90 procent av kommunens invånare tycker att de får ett bra bemötande vid kontakt med kommunens tjänstepersoner. 82 procent svarar att kommunen informerar bra vid samhällsstörningar. En stor andel är också nöjda med utbudet av mötesplatser för unga och äldre samt utbud och skötsel av frilufts- och naturområden.

Beslutsunderlag

1. Bilaga 1- SCB:s Medborgarundersökning 2021 - alla resultat

§ 145

Dnr KS 2021-004531.1.6.4

Lupp 2017 avslutande rapportering av handlingsplaner

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen lägger ärendet till handlingarna.

Kommunstyrelsen ser positivt på alla aktiviteter som kopplas till ungas uppväxtvillkor. Modeller för uppföljning av kvalitet ska utvärderas, där Lupp är en av flera undersökningar.

Sammanfattning av ärendet

Lupp – Lokal uppföljning av ungdomspolitikerna är en av de modeller som Borås Stad använder för uppföljning av kvalitet. Detta är den avslutande rapporteringen av åtgärdsplaner kopplat till Lupp 2017 och som varit aktuella 2019-2021. Det gjordes en avstämning efter 1,5 år, detaljer kring det hänvisas läsaren till ärende 2019-01112.

Svar har inkommit från:

- Arbetslivsnämnden
- Fritids- och folkhälsonämnden
- Förskolenämnden
- Grundskolenämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Kulturnämnden
- Lokalförsörjningsnämnden
- Miljö- och konsumentnämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Sociala omsorgsnämnden
- Tekniska nämnden
- Vård- och äldreomsorgsnämnden
- Kommunstyrelsen

Majoriteten av nämnderna har inte kopplat sina aktiviteter till resultaten i Lupp. Många av aktiviteterna är under genomförande eftersom flertalet ingår i ordinarie verksamhet. Vissa aktiviteter målsättningar är i vissa fall otydliga och därmed finns en svårighet att följa upp och anses avslutade. Vissa nämnder nämner också att effekterna av pandemin har påverkat genomförandet i större utsträckning än andra.

Kommunstyrelsen

Framöver integreras statistiken från Lupp i Vårdförboks slutet. Detta då det är beslutat i Kommunfullmäktige att Vårdförboks slutet ska användas som underlag vid planering av verksamhet och i budgetprocesser. Därför upprättas inga nya åtgärdsplaner kopplat till Lupp. Istället bör nämnder och bolag i fortsättningen vända sig till Vårdförboks slutet för statistik om unga eller vända sig till ungdomsstrateg på Stadsledningskansliet som samordnar arbetet kring Lupp.

Beslutsunderlag

1. Förskolenämnden: avslutande rapportering av åtgärdsplan
 2. Vård- och äldrenämnden: avslutande rapportering av åtgärdsplan
 3. Arbetslivsnämnden: avslutande rapportering av åtgärdsplan
 4. Kulturnämnden: avslutande rapportering av åtgärdsplan
 5. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden: avslutande rapportering av åtgärdsplan
 6. Miljön och konsumentnämnden: avslutande rapportering av åtgärdsplan
 7. Lokalförsörjningsnämnden: avslutande rapportering av åtgärdsplan
 8. Fritid- och folkhälsonämnden: avslutande rapportering av åtgärdsplan
 9. Samhällsbyggnadsnämnden: avslutande rapportering av åtgärdsplan
 10. Grundskolenämnden: avslutande rapportering av åtgärdsplan
 11. Tekniska nämnden: avslutande rapportering av åtgärdsplan
- Sociala omsorgsnämnden: avslutande rapportering av åtgärdsplan

Serviceämnden

Stadsrevisionen • Borås

Revisionsredogörelse

20
21

Revisionsberättelse för Servicenämnden år 2021

Vi har granskat Servicenämndens verksamhet och årsredovisning 2021. Granskningen har utförts enligt god revisionsred i kommunal verksamhet och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas vår revisionsredogörelse som utgör en sammanfattning av granskningen.

Servicekontorets bokförda resultat för 2021 uppgår till 4 328 tkr. Nämnden har, i enlighet med beslut i Kommunfullmäktiges budget, ett resultatkrav på 7 000 tkr. Det bokförda resultatet ger ett underskott på 2 672 tkr. Nämnden redogör inte för anledningen till att man inte når Kommunfullmäktiges resultatkrav.

När det gäller nämndens följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut konstaterar vi att målvärdet för tre av de fem indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt inte är uppnådda. Nämnden har under året vidtagit åtgärder i syfte att nå målen för Kommunfullmäktiges indikatorer.

Vår bedömning är att Servicenämndens hantering av de centralt tillkommande kostnaderna till största delen är ändamålsenlig. Nämnden behöver säkerställa att hanteringen sker i enlighet med de reglementen som gäller för nämnden.

Vi bedömer att Servicenämnden i vissa avseenden inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

Vi bedömer att Servicenämndens verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi tillstyrker att Servicenämnden beviljas ansvarsfrihet för år 2021.

BORÅS 2022-03-07

Bill Johansson
Ordförande

Nils-Gunnar Blanc
Vice ordförande

Lennart Gabre

Bo-Lennart Bäcklund

Fredrik Brandberg

Revisionsredogörelse

I Stadsrevisionens årliga granskning prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Stadsrevisionen lämnar en revisionsberättelse som grund för Kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Ställningstaganden i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av nämndens verksamhet som har genomförts under året.

I nedanstående revisionsredogörelse sammanfattas resultat från granskning av årsredovisning, specifika bevakningsområden, fördjupade granskningar och intern kontroll.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Servicenämndens bokförda resultat för 2021 uppgår till 4 328 tkr. Nämnden har, i enlighet med beslut i Kommunfullmäktiges budget, ett resultatkrav på 7 000 tkr.¹ Det bokförda resultatet ger ett underskott på 2 672 tkr.

Resultaträkningen stämmer gentemot avstämning med ekonomisystemet. Nedan redovisas de större budgetavvikelserna.

Verksamhetens budgettram

- Det operativa ekonomiska utfallet för år 2021 är positivt för samtliga avdelningar i förvaltningen. De olika verksamheterna har historiskt sett i genomsnitt visat ett överskott på cirka 1 % av omsättningen och 2021 utgör inget undantag.
- Den interna försäljningen mellan förvaltningens egna avdelningar utgör 23,5 % av förvaltningens totala produktionsvolym i kronor. Merparten av de interna transaktionerna sker på avdelningarna Fordon Förråd Verkstad och Entreprenad.
- Totalt ger förvaltningen i bokslutet 2021 ett ekonomiskt överskott på cirka 0,9 % av omsättningen (exklusive förvaltningsinterna transaktioner).

Nämnden redogör inte för anledningen till att man inte når Kommunfullmäktiges resultatkrav på 7 000 tkr.

Nämnden framhåller att det finns kostnader som påverkat resultatet negativt och som är av kommunövergripande karaktär. Nämnden förutsätts bli reglerade i bokslutet för nedanstående kostnader som därmed undantas från det ackumulerade resultatet.

Kemikaliehanteringen

Resultatpåverkan som en följd av Kommunfullmäktiges uppdrag – *Att införa ett kemikaliehanteringssystem* uppgår för år 2021 till 1 159 tkr. Servicenämnden förutsätter därför att Servicekontoret, likt föregående år, ska få rätt att tillgodoräkna sig denna kostnad som en del av det avkastningskrav som åvilar nämnden. Det, av nämnden, redovisade resultatet (vid tillgodoräkning för kemikaliehanteringssystemet) blir i så fall 5 487 tkr för 2021. Om Kommunfullmäktige godkänner tillgodoräkningen hamnar underskottet gentemot resultatkravet på 1 513 tkr. Förvaltningen räknar med att systemet ska vara i full drift från och med år 2022 och då ska debitering till respektive förvaltning/bolag påbörjas.

¹ Att lägga ett resultatkrav på en utförarnämnd som finansieras genom interna intäkter innebär en svårighet då verksamheterna som debiteras kan få betala mer för nämndens tjänster. SKR, Lena Langlet samt Helena Linde: "Allmänt sett är ett fullmäktigebeslut om resultatkrav på verksamhet som utgör interna tjänster en fråga om intern styrning av egen regi-verksamhet. Beslutet som riktar sig till kommunens egen inre verksamhet. Självkostnadsprincipen har inget med den styrningen att göra. Svårigheten kan ju dock vara att lägga ett resultatkrav på en servicenämnd som finansieras genom interna intäkter, men det beror på vilka utgifter nämnden har.", 2018-02-01. Se även revisionsrapporten Granskning av Beställar-utförarmodellen, 2019

Investeringsbudget

Investeringar, årliga anslag, uppgår till 34 000 tkr, dock har 46 004 tkr använts. Investeringsbudgeten för maskiner och fordon uppgick till 15 000 tkr, vilket är ett så kallat förslagsanslag. Årets faktiska investeringar för maskiner och fordon uppgår till 32 500 tkr där 29 800 tkr är investeringar för BEM:s räkning. Servicekontorets egna investeringar består av reinvesteringar inom markrenhållning och spol-/slamsugning. I investeringsbudgeten för kontorsutrustning ingår både utskriftsenheter och infoskärmar.

Gällande investeringar som sträcker sig över flera år uppgår beloppet till 12 994 tkr i budget för år 2021, medan utgifterna uppgick till 3 127 tkr. Investeringarna rör nybyggnation och förbättringsåtgärder på Pantängen samt nybyggnation av krisberedskapsförråd.

Kommunfullmäktiges indikatorer med målvärden

I Kommunfullmäktiges budget för år 2021 har målvärden formulerats för 23 indikatorer kopplade till de strategiska målområden som ingår i Borås Stads Vision 2025. I Kommunfullmäktiges budget anges även om respektive indikator ska öka eller minska. För Servicenämnden har Kommunfullmäktige fastställt fem indikatorer. Nämnden redovisar måluppfyllelsen av indikatorerna enligt nedan:

- Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %. Utfallet för indikatorn har sjunkit från 18,2% år 2020 till 16,3 % år 2021. Målsättningen uppnås inte. Under 2021 har serveringarna i Stadshuskvarteret köpt närproducerade livsmedel motsvarande 25,6 % och Pantängens servering motsvarande 12,4 %. Sammantaget har andelen närproducerade livsmedel minskat.
- Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %. Utfallet för indikatorn har minskat de senaste två åren, från 34,2 % år 2019 till 27,5% år 2021. Målsättningen uppnås inte. Nämnden menar att främsta skälet till minskningen är coronapandemin och att serveringarna i Stadshuskvarteret har varit stängda under långa perioder kopplat till problem med skadedjur. Sortimentet har behövt anpassas under året och det har haft stor påverkan både på inköpta volymer livsmedel och hur stor andel av dem som varit ekologiska.
- Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. Utfallet för indikatorn i årsredovisningen är lägre än utfallet för år 2020. Målsättningen uppnås.
- Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. Utfallet för indikatorn (9,5) i årsredovisningen är lägre än utfallet för år 2020. Målsättningen uppnås.
- Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka %. Utfallet för indikatorn i årsredovisningen är lägre än utfallet för år 2020. Målsättningen uppnås inte. Trenden har varit sjunkande under perioden 2019-2021. Andelen medarbetare som nyttjat friskvårdsbidrag har gått ner under 2021. Nämnden menar att det generellt sett tagits ut färre friskvårdsbidrag för gymkort och vi drar slutsatsen att det finns en koppling till coronapandemin och att man har velat undvika smitta. Av de som nyttjade friskvårdsbidraget var 38 % kvinnor och 62 % män, totalt 133 personer, och kostnaden uppgick till 205 tkr.

Nämnden har inte uppnått målsättningen för tre av de fem indikatorerna som Kommunfullmäktige har fastställt.

Nämndens indikatorer med målvärden

Nämnden har inte antagit egna indikatorer med målvärden vilket fordras enligt Borås Stads styr- och ledningssystem.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Nämnden har avseende 2021 inte fått några uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut.

Konsekvenser av coronaviruset

Förvaltningen har varit förskonad från större sjukskrivningstal under år 2021 och sysselsättningen har varit fortsatt god under perioden. Däremot har pandemin påverkat våra beställares möjligheter att göra beställningar enligt plan, vilket har påverkat resultatet. Många av Servicekontorets ordinarie verksamheter har kunnat fortsätta som vanligt. Nämnden har i årsredovisningen inte angett några ekonomiska konsekvenser med anledning av coronapandemin.

Specifika bevakningsområden

Stadsrevisionen har särskilt bevakat nedanstående områden.

Beställar-utförarmodellen

Servicekontorets funktioner och beredskapsförmåga är en viktig resurs för Borås Stads förvaltningar och bolag vid samhällsstörningar och extraordinära händelser. Under våren 2020 fick Servicekontoret i uppdrag att starta ett krisberedskapsförråd för att säkra tremånaders tillgång på skyddsmaterial som används vid hanteringen av coronapandemin i Borås Stad. Uppdraget har ställt höga krav på förvaltningen, som skött mottagning, ompackning och leveranser av skyddsmaterial till alla förvaltningar.

Servicenämnden arbetar inom beställar-utförarmodellen. Att arbeta i modellen innebär bland annat krav i att vara med och utveckla modellen. Att utvecklingen av modellen sker i samklang så att den stödjer de förmågor som Borås Stad har för att möta bland annat samhällsstörningar och extraordinära händelser är av vikt. Servicenämnden ser både i ett nuläggsscenario samt i en framtid att det förmodligen kommer nya krav kopplat mot uppgiften som kräver ändamålsenliga lokaler anpassade för verksamheten.

Kommunstyrelsen har under året skickat ut en remissversion av Riktlinjer för beställar- utförarmodellen till samtliga nämnder och bolag. Remissvaren ska ha kommit in till Kommunstyrelsen senast den 28 februari 2022.

Upphandling – dataservice

Vid de flesta upphandlingar anlitar Servicekontoret Borås Stads koncerninköpsenhet för stöd vid upphandlingar. Det förekommer att det genomförs mindre upphandlingar på egen hand där Servicekontoret till största delen avropar på avtal gjorda av Kammarkollegiet.

Under året tog Dataservice över samordningen kring mobiltelefoner. En ny upphandlad leverantör av mobiltelefoner har kommit på plats och ett gediget arbete kring administration och beställningsprocess har gjort att den verksamheten etablerats på ett bra sätt trots problem med leveranser kring telefoner och komponenter. När det gäller mobiltelefonupphandlingen så genomfördes den med hjälp av avdelningen för koncerninköp i Borås Stad. Enligt vidtalande följer Servicekontoret Borås Stads regler för koncerninköp.

Hantering av leasing av fordon

Fordonsenheten administrerar för närvarande cirka 870 fordons- och maskinenheter för Borås Stads förvaltningar och bolag, via olika former av avtal. Av dessa är cirka 780 finansierade genom leasingavtal, vilket ger bra möjligheter att successivt förnya fordonsparkens tekniska standard samt säkerhets-, komfort- och miljömässiga standard. Borås Stads krav på miljöanpassade fordon gör också att fortsatta investeringar för att byta ut äldre fordon och maskiner är nödvändiga. Anskaffning av nya fordon sker i samarbete med Koncerninköp i Borås Stad.

Då Servicenämnden arbetar mot kommunens antagna miljömål läggs stort fokus på de olika bränsleslagen. Här arbetar fordonsenheten med att hjälpa övriga förvaltningar och bolag att hitta rätt alternativ av fordon. Enheten arbetar även löpande med att försöka få ner skadefrekvensen på fordonen i Borås Stad. Under 2021 har trenden fortsatt nedåt för antalet skadeanmälningar och minskat med cirka 10 procent mot föregående år. Om detta beror på den pågående pandemin utifrån att fordon har använts i mindre utsträckning, eller att nämnden faktiskt har en positiv nedåtgång, får analyseras när verksamheten återgått till normala rutiner efter pandemin.

Fördjupade granskningar

Med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen har fördjupade granskningar genomförts under året. Nedan redovisas sammanfattningar av de fördjupade granskningarna.

Borås Stads hantering av coronapandemin

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av Borås Stads hantering av coronapandemin. Resultatet av granskningen redogörs för ytterligare i granskningsredogörelsen för Kommunstyrelsen.

Centralt tillkommande kostnader

Stadsrevisionen har granskat interna och gemensamma kostnader som är fördelade på förvaltningsår/nämnder. Syftet med granskningen är att bedöma om Borås Stads hantering är ändamålsenlig, effektiv och i enlighet med kommunallagen och Kommunfullmäktiges reglementen.

Servicenämnden debiterar nämnderna sammanlagt ca 105 mnkr per år fördelade på sju olika kostnadsposter. Servicenämnden utför tjänster inom områdena löneservice, IT-service och redovisningsservice och i enlighet med nämndens reglemente. När det gäller kostnadsposten som avser digitala nämndhandlingar finns det beslut i respektive nämnd om införandet av digitala nämndhandlingar. Gällande tre kostnadsposter (telefonservice, post- och budhantering samt stadshusservice) finns det inga beslut om att fördela ut kostnader till nämnderna i Kommunstyrelsen, Servicenämnden eller Kommunfullmäktige.

I Servicenämndens reglemente framgår att nämnden har i huvuduppgift att utföra tjänster rörande bl.a. om- och tillbyggnad samt underhållsarbeten av kommunens fastigheter och fastighetsservice samt tillhandahålla service beträffande utskriftsenheter, kopiering och dylikt. I reglementet framgår inte att de ska tillhandahålla tjänster inom post, budhantering eller stadshusservice. Förvaltningen har dock gjort denna tolkning av reglementet. Det framgår inte i reglementet att nämnden har rätt att debitera andra nämnder. Det framgår dock av Kommunfullmäktiges budgetbeslut att Servicenämnden är en utförarnämnd som helt finansieras med uppdragsersättningar från andra nämnder och bolag.

Stadsrevisionens bedömning är att Servicenämndens hantering av de centralt tillkommande kostnaderna till största delen är ändamålsenlig. Nämnden behöver säkerställa att hanteringen sker i enlighet med de reglementen som gäller för nämnden.

Samordnad varudistribution

Stadsrevisionen har granskat samordnad varudistribution i Borås Stad. Granskningens syfte var att granska om den samordnade varudistributionen uppfyller målsättningarna för projektet och om verksamheten är ändamålsenlig och effektiv när det gäller distribution av livsmedel.

Stadsrevisionen kan med utgångspunkt i beslutsunderlaget inför Kommunfullmäktiges beslut och de övriga målsättningar som finns inom området konstatera att Kommunfullmäktige hade höga ambitioner med införandet av samordnad varudistribution i Borås Stad.

Granskningen visar att merparten av dessa ambitioner inte har förverkligats. I flera fall har utvecklingen istället gått i motsatt riktning. Den samordnade varudistributionen av livsmedel har bl.a. inneburit ökad arbetsbelastning, försämrad arbetsmiljö och ökat matsvinn i Borås Stads tillagningskök. De ekonomiska målsättningarna nås inte och modellen har bidragit till ökade kostnader för nämndernas kostverksamheter. Arbetet präglas därutöver av bristande kommunikation, samordning, styrning och ledning. Förhållandena innebär bl.a. att verksamheten i tillagningsköken inte kan bedrivas i enlighet med Kommunfullmäktiges målsättningar eller fullt ut uppfylla Borås Stads Kostpolicy.

Bristerna som framkommer i granskningen är så omfattande att den samordnade varudistributionen när det gäller livsmedel i Borås Stad inte kan bedömas som ändamålsenlig och effektiv.

Enligt Stadsrevisionens bedömning behöver Kommunstyrelsen, i samråd med berörda nämnder, genomföra en genomgripande översyn och omprövning av den samordnade varudistributionen i Borås Stad. Arbetet behöver i Stadsrevisionens mening leda till åtgärder som syftar till att Kommunfullmäktiges mål kan nås.

Måltider är en väsentlig del av vardagen för många barn, elever, äldre, brukare m.fl. i Borås Stads verksamheter. Detta understryker i Stadsrevisionens mening vikten av åtgärder inom området.

Granskning av Borås Stads arbete med barnkonventionen

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads arbete med barnkonventionen. Syftet med granskningen var att bedöma om Kommunstyrelsen och granskade nämnder vidtagit åtgärder för att säkerställa att Borås Stad uppfyller barnkonventionen och om arbetet är ändamålsenligt.

Granskningen visar att det barnrättsbaserade synsättet med barnet som rättighetsbärare inte har fått genomslagskraft i stadens verksamheter. Barnkonventionen beaktas inte i tillräcklig utsträckning i stadens styrdokument eller i arbets- och beslutsprocesser. Det saknas systematik vad gäller genomförande av barnkonsekvensanalyser vid beslut som berör barn på ett direkt eller indirekt sätt. På det stora hela saknas därutöver uppföljning av Kommunstyrelsens och nämndernas arbete med barnkonventionen. Stadsrevisionen bedömer att berörda nämnder bör genomföra åtgärder i enlighet med angivna rekommendationer.

Stadsrevisionen bedömer att Servicenämnden i vissa avseenden inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

Intern kontroll

Nämnderna och Kommunstyrelsen har ansvar för intern kontroll. Ansvaret innefattar bl.a. att nämnden ska genomföra riskanalys, upprätta plan för intern kontroll och genomföra uppföljning av planen. Nämnden ska även anta egna regler och anvisningar för intern kontroll. Stadsrevisionen noterar att uppföljning och kontroll av kärnverksamhet och administrativa processer i förekommande fall också genomförs inom ramen för kvalitetssystem.

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys som identifierade 39 risker. Planen för intern kontroll omfattade fem kontrollmoment. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till nämnden den 22 februari 2022. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser. Bilagt till nämndens interna kontrollplan och uppföljning är internrevisionsrapport 2021 med sammanställning, som utförts av Servicekontorets egen internrevisorsgrupp under mars-december 2021. Den externa ISO-revisionen utfördes av RISE i november 2021 och även denna rapport är bifogad.

Presidiemöte

Presidiemöte genomfördes 9 december 2021 med Servicenämnden, bevakningsansvariga förtroendevalda revisorer, yrkesrevisorer vid Stadsrevisionen och förvaltningsledning.

Sammanfattande bedömning

I granskningen av nämndens årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut och eventuella beslut om nämndspecifika mål. Nämndens interna kontroll bedöms utifrån riskanalys, plan och uppföljning av intern kontroll. I den sammanfattande bedömningen ingår också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot nämnden avseende år 2021.

Nämnden gör med utgångspunkt från årsredovisningen en egen bedömning av hur nära man ligger att uppnå de mål som anges i Kommunfullmäktiges indikatorer, respektive i vilken utsträckning man har genomfört uppdrag riktade till nämnden.

Stadsrevisionens bedömning grundar sig på helt uppnådda målvärden och helt genomförda uppdrag, eftersom ofullständigt uppnådda mål inte kan bedömas med revisionell säkerhet. Det är samtidigt väsentligt att den enskilda nämnden analyserar och ger rimliga förklaringar till varför man inte uppnår mål respektive inte fullt ut har genomfört uppdrag.

Servicenämndens bokförda resultat för 2021 uppgår till 4 328 tkr. Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett underskott på 2 672 tkr. Nämnden har, i enlighet med Kommunfullmäktiges budgetbeslut, ett resultatkrav på 7 000 tkr. Nämnden redogör inte för anledningen till att man inte når Kommunfullmäktiges resultatkrav på 7 000 tkr.

Servicenämnden har under året inte uppnått målvärdena för tre av fem indikatorer. Nämnden har under året vidtagit åtgärder i syfte att nå målen för Kommunfullmäktiges indikatorer. Stadsrevisionen konstaterar att måluppfyllelsen gällande Kommunfullmäktiges indikatorer är bristfällig. Nämnden har inte fått något uppdrag av Kommunfullmäktige.

Stadsrevisionens bedömning är att Servicenämndens hantering av de centralt tillkommande kostnaderna till största delen är ändamålsenlig. Nämnden behöver säkerställa att hanteringen sker i enlighet med de reglementen som gäller för nämnden.

Stadsrevisionen bedömer att Servicenämnden i vissa avseenden inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

Nämnden har antagit egna regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys. I riskanalysen har det identifierats och värderats risker avseende verksamhetsprocesser och ekonomiska kontrollmoment. Riskanalysen ligger till grund för nämndens plan för intern kontroll för året. Bilagt till nämndens interna kontrollplan och uppföljning är internrevisionsrapport 2021 med sammanställning. Nämnden har genomfört samtliga kontrollmoment och gjort en uppföljning av den interna kontrollen. Nämndens uppföljning av den interna kontrollen innehåller analyser och åtgärder.

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Kommunfullmäktige

§ 73

Dnr KS 2022-00229 1.1.1.25

Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2022, nr 56, B 1580)

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar med 54 röster mot 17, 2 avstår:

Anta Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026 från 2023-01-01.

Reservationer

Mot beslutet reserverar sig Lennart Andreasson (V), Peter Lund (V), Tommy Josefsson (V), Inger Landström (V), Anne Rapinoja (V) och Stefan Lindborg (V) till förmån för Vänsterpartiets reservation i Kommunstyrelsen.

Vidare reserverar sig Björn Qvarnström (SD), Crister Spets (SD), Olle Engström (SD), Kristian Silbvers (SD), Andreas Exner (SD), Ann-Charlotte Blomqvist (SD), Eva Eriksson (SD), Jan Nilsson (SD), Maria Lindgren (SD), Leif Häggblom (SD), Anders Alftberg (SD till förmån för Sverigedemokraternas reservation i Kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens beslut 2022-04-11, § 139

Utan omröstning beslutar Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta:

Utan eget ställningstagande: Anta Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026 från 2023-01-01.

Reservationer

Mot beslutet reserverar sig Stefan Lindborg (V) till förmån för sitt yrkande att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta: Att i Bilaga A under rubriken Kommunalråden ersätta meningen ”Till kommunalråden utgår årsarvode motsvarande 1,2 GN per månad” med ”Till kommunalråden utgår årsarvode motsvarande 1,0 GN per månad”.

Vidare reserverar sig Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) till förmån för sitt yrkande att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta: Anta Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026 från 2023-01-01, med justeringen att arvodena till kommunalråden istället skall fastställas till 1,0 GN.

Sammanträdesdatum
2022-04-28

Kommunfullmäktige

Sammanfattning av ärendet

Gällande arvodesregler antogs av Kommunfullmäktige den 22 november 2018 inför mandatperioden 2019-2022. Liksom tidigare har en översyn av bestämmelserna gjorts inför kommande ny mandatperiod. Arvodesdelegationen med valda representanter för samtliga partier i Kommunfullmäktige med undantag för Miljöpartiet på grund av en vakans lämnar härmed ett förslag om justeringar av reglerna.

Beslutsunderlag

1. Arvodesdelegationens beslut om bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026
2. Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026
3. Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2019-2022 (spårbar)

Yrkanden

Kristian Silbvers (SD) och Andreas Exner (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation i Kommunstyrelsen.

Stefan Lindborg (V) yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i Kommunstyrelsen.

De alternativa förslagen är likalydande.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på bifall dels till Kommunstyrelsens förslag och dels till reservationerna i Kommunstyrelsen och finner förstnämnda proposition med övervägande ja besvarad. Votering begärs.

Följande voteringsproposition föreslås och godkänns: ”Den som vill bifalla Kommunstyrelsens förslag röstar ja, den det ej vill röstar nej; vinner nej har Kommunfullmäktige beslutat enligt reservationerna i Kommunstyrelsen”.

Omröstningsresultat

Omröstning, se bilagd voteringslista nr 4.

Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026

Fastställd av Kommunfullmäktige: 2022-xx-xx

Gäller från och med: 2023-01-01

Inledande bestämmelser

§ 1 Inledande bestämmelser

Ersättning till förtroendevald i kommunalt organ utgår i form av förlorad arbetsförtjänst, pensionsförmån, semesterförmån samt årsarvode, sammanträdesarvode, förrättningsarvode, resekostnadsersättning och traktamente. Ersättning kan också utgå för de särskilda kostnader som föranletts av förtroendeuppdraget enligt de grunder som anges i §§ 13-14. Ersättning till förtroendevald i annat fall utgår i form av särskilt arvode, som beslutas av fullmäktige eller berörd nämnd.

Med kommunalt organ förstås Kommunfullmäktige, av Kommunfullmäktige tillsatt beredning Kommunstyrelsen, annan kommunal nämnd, av Kommunstyrelsen eller av annan kommunal nämnd tillsatt beredning även som revisor samt i bilaga A upptagna bolag och stiftelser. Till beredning räknas ej blott beredning i egentlig mening utan även arbetsutskott, avdelning, delegation, kommitté och dylikt.

Förlorad arbetsinkomst

§ 2 Förlorad arbetsinkomst

Förtroendevald som tar tjänstledigt för varje tillfälle för att genomföra förtroendeuppdrag för Borås Stad, har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Grunden för rätten till ersättning är att den förtroendevalde har ett faktiskt löneavdrag kopplat till tjänstledigheten.

Begränsningar

Detta gäller dock inte förtroendevalda som genomför uppdragen på heltid eller betydande del av heltid (40 procent). En förtroendevald som är helt ledig från sin tjänst och därmed inte får någon lön från sin arbetsgivare har inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst, för tid då man är ledig. Detsamma gäller för en förtroendevald som tagit partiell och generell tjänstledighet.

Tjänstepensionsavsättning

Förtroendevald som erhåller ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt § 2 har

även rätt till ersättning för förlorad tjänstepensionsavsättning. Ersättning för förlorad tjänstepensionsavsättning är schablonmässig och motsvarar 4,5 procent på ersättningen för förlorad arbetsinkomst.

Den förtroendevalde är skyldig att vid anmodan styrka förlusten till behörig instans. Ersättning för förlorad tjänstepensionsavsättning avsätts som en pensionsavgift årligen till samma pensionsbehållning för förtroendevald enligt OPF-KL. Om den sammanlagda pensionsavgiften inte uppgår till erforderligt belopp för avsättning till Pensionsbehållning utbetalas beloppet kontant.

Semesterförmån

Förtroendevald som tagit tjänstledigt för att fullgöra förtroendeuppdrag i så stor omfattning att tjänstledigheten minskar antalet semesterdagar är berättigad till ersättning för den förlorade semesterförmånen. Den förtroendevalde skall styrka storleken av den förlorade förmånen. Om sammanträde förläggs till dag som den förtroendevalde har semester har den förtroendevalde inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Kompletterande regler

Den förtroendevalde är skyldig att kunna styrka den förlorade arbetsinkomsten. I annat fall blir den förtroendevalde återbetalningsskyldig om ersättning hunnit betalas ut. Ersättning för förlorad arbetsinkomst grundas på inlämnade uppgifter om månads eller timlön och betalas ut med belopp per timma. Omräkning av månadslön till timlön sker genom att månadslön divideras med 165, vilket motsvarar en genomsnittlig ersättning per timma. Högsta timersättning för förlorad arbetsinkomst motsvarar månadsarvode till kommunalråd dividerat med 165 timmar. Intyget lämnas vid den första begäran om ersättning och vid ändrad inkomst.

Retroaktiv justering av belopp kan inte ske. Ersättning sker för de timmar som anmäls på inlämnad lista och kan betalas ut med högst 8 timmar per dag. Förtroendevald som arbetar skift eller har schemalagd arbetstid och som kan visa förlust av arbetsinkomst för mer än 8 timmars arbete, kan få ersättning även för den tiden. Då ska intyg från arbetsgivaren lämnas samtidigt med begäran om ersättning. Ersättning betalas inte ut för tid för inläsning av handlingar enligt 4 kap 11§ Kommunallagen. Rörliga prestationsersättningar från anställning ersätts inte.

Anställda

För anställda är grunden för ersättningens storlek, inkomstuppgifter som är styrkta av arbetsgivaren. Som anställd räknas även den som driver egen verksamhet i form av aktiebolag. För anställd i eget aktiebolag ska inkomsten styrkas av lönespecifikation, revisor eller liknande.

För förtroendevalda med timanställning ska arbetsinkomsten grundas på inkomster som den förtroendevalde antas ha under ett år eller åtminstone under sex månader framåt. Det ska framgå av intyg från arbetsgivaren att begärd ersättning avser schemalagd arbetstid.

Egenföretagare

Med egenföretagare menas en person som har F-skattsedel. Ersättningens storlek grundas på inlämnad uppgift om styrkt årsinkomst eller på schablonberäknad årsinkomst. Schablonen är 40 procent av grundarvodet. Arvodesdelegationen prövar rätten i varje enskild ansökan. Annan bedömning av arbetsinkomsten avgörs i varje enskilt fall av arvodesdelegationen.

Arbetslöshetsersättning, sjukpenning eller föräldrapenning

Om den förtroendevalde har arbetslöshetsersättning, sjukpenning eller föräldrapenning motsvarar ersättningen det belopp som den förtroendevalde går miste om på grund av sitt uppdrag. Begärt belopp styrks med intyg eller motsvarande från ansvarig a-kassa eller försäkringskassa. Den förtroendevalde ansvarar själv för att försäkringskassan godkännt uppdrag under pågående sjukskrivning.

Djurhållande lantbrukare

Årsarvoderad förtroendevald som är djurhållande lantbrukare skall kompenseras för 100 % av sina kostnader enligt pristabell för vikarie från Lantbrukets Avbyttjänst vid frånvaro från sitt lantbruk för politiska uppdrag (Kongress, konferens, informationsmöte och kurs) som sträcker sig över en hel dag.

Heltidsmått

Sysselsättningsgrad för förtroendevald ligger till grund för vilka förmåner och försäkringsskydd den förtroendevalde skall omfattas av i sitt uppdrag.

Heltidsmättet i timmar motsvarar 2200h/år det vill säga 12GN. Ett uppskattat genomsnitt av antal sammanträdestimmar under ett år är 55 h, vilket motsvarar en genomsnittlig sysselsättningsgrad om $55/2200 = 2,5\%$.

Exempel:

Förtroendevald med årsarvode 3,5 GN ger en sysselsättningsgrad motsvarande $3,5/12 = 29\%$ samt tillägg med 2,5 % för sammanträdestimmar i uppdraget.

Total sysselsättningsgrad 31,5 %

Uppdrag i kommunala bolag kan inte räknas med då de inte omfattas av OPF-KL.

Sysselsättningsgraden beräknas på förtroendeuppdrag med årsarvode och med ett tillägg av 2,5 % för varje uppdrag.

Tillämpningsanvisning till § 2:

Med betydande del av heltid ska enligt förarbetena till Kommunallagen förstås uppdrag med en tjänstgöringsgrad omfattande 40 procent av heltid eller mer. I proposition 1982/83:97 s 24- 25 (om de förtroendevaldas arbetsförutsättningar etc.) sägs att när förtroendevald har flera deltidsuppdrag där vart och ett av uppdragen understiger 40 procent men där den sammanlagda tjänstgöringsgraden omfattar 40 procent av heltid eller mer ska dessa förtroendevalda inte ersättas för förlorad arbetsförtjänst. Med sammanlagd tjänstgöringsgrad ska förstås sammanlagd fast tjänstgöringsgrad. Denna beräknas genom att den

förtroendevaldes procentuella årsarvoden för olika uppdrag inom Borås Stad läggs samman. Med arbetsinkomst likställs i detta sammanhang arbetsmarknads-, socialförsäkringsbaserade ersättningar och andra ersättningar eller bidrag som reduceras till följd av förtroendeuppdrag. Har den förtroendevalde ett uppdrag på ledig tid (uttag av flex, semester m.m.) faller rätten till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Det innebär också att en förtroendevald som byter arbetspass för att få ledig tid för ett uppdrag i Borås Stad, inte har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. En förtroendevald som är anställd och själv kan reglera sin arbetstid/arbetschema så att uppdraget utförs på ”ledig tid” och därför inte ger något löneavdrag, har heller inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Förtroendevalda som är anställda ska lämna in aktuella inkomstuppgifter varje år och om inkomsten ändras. Vid byte av arbetsgivare ska nya inkomstuppgifter lämnas in. Utan aktuella och styrkta inkomstuppgifter kan inte ersättning betalas ut. Förtroendevald som är egen företagare och söker ersättning enligt schablon ska årligen i januari lämna in en ansökan om ersättning för förlorad arbetsinkomst. Beslut gäller för kalenderår om inte förändringar sker. Förtroendevald som är egen företagare och inte söker enligt schablon ska lämna in en ansökan senast i juni. Grund för beslut baseras på uppgifter om överskott av näringsverksamhet. Beslutet gäller dock längst t.o.m. 30 juni nästkommande år. VD för företag bedöms i normalfallet vara anställd och ska då uppvisa inkomstuppgift från företaget. I vissa fall kan VD i fåmansbolag bedömas utifrån reglerna om egenföretagare. Detta t.ex. då VD tillika är huvudägare och att bolaget endast har ett fåtal anställda. Dessa bedömningar görs av arvodesdelegationen.

Tillämpningsanvisning till §§ 2 samt 8:

Ajournering av ett sammanträde ska ses som en del av sammanträdet och då även berättiga hen förlorad arbetsinkomst samt arvode. Ersättning för ajournering kan dock högst utgå för en timme per ajournering.

Årsarvode

§ 3 Årsarvode

Årsarvode utgår till innehavare av uppdrag som finns angiven i bilaga A och enligt där angivna grunder.

§ 4 Avgång eller valbarhetshinder

Avgår förtroendevald, som äger uppbära årsarvode, under tjänstgöringsperioden ska fördelning av arvodet mellan denne och efterträdaren ske i förhållande till den tid varunder var och en av dem innehaft uppdraget. Det samma gäller för det fall förtroendevalds uppdrag förfallit p g a att valbarhetshinder uppkommer (4 kap 7§ Kommunallagen). Om förtroendevald med årsarvode under en sammanhängande tid, som överstiger en månad, p.g.a. sjukdom eller annars är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag, ska arvodet minskas i motsvarande mån. Har en ersättare utsetts enligt 6 kap 22§ Kommunallagen för den som äger uppbära årsarvode, uppbär ersättaren arvode som motsvarar tjänstgöringstiden.

§ 5 Kommunalråd

Kommunalråd äger uppbära arvode enligt bilaga A.

Kommunalråd äger uppbära förmåner enligt de grunder som gäller för arbetstagare i Allmänna bestämmelser (AB) vid ledighet p.g.a. sjukdom, havandeskap, ledighet för vård av barn m m, ledighet för värnpliktstjänstgöring m m.

Kommunalråd samt förtroendevald vars uppdrag bedöms uppgå till minst 20% av heltidssysselsättning är tillförsäkrad grupplivsskydd under mandatperioden enligt KPAs försäkringsbestämmelser. Vid förekommande olycksfall i samband härmed är förtroendevald försäkrad enligt de allmänna försäkringsvillkoren för TFA-KL samt speciellt beslutade särskilda försäkringsvillkor om TFA-KL efter central överenskommelse. Det utgående arvodet enligt ovan samordnas såsom för arbetstagare enligt Allmänna bestämmelser (AB) med därtill hörande specialbestämmelser. För heltidssysselsatt kommunalråd, som tillträtt sitt uppdrag inför mandatperioden 2014-2018 gäller ”Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda” (PBF). För samtliga förtroendevalda som tillträtt sitt uppdrag efter 2015-01-01 och inte i tidigare uppdrag omfattas av PBF gäller ”Omställningstöd och pension för förtroendevalda” (OPF-KL).

§ 6 Pensionsförmåner

Årsarvoderad förtroendevald som är ansluten till kommunal pension enligt 3, 4 eller 5 §§ har inte rätt till ersättning för eventuellt förlorade pensionsförmåner som härrör från anställning.

Sammanträdes- och förrättningsarvoden

§7 Sammanträdes- och förrättningsarvoden

Förtroendevald äger uppbära sammanträdesarvode för deltagande i sammanträde med det kommunala organ den förtroendevalde tillhör om protokoll föres.

Årsarvoderad förtroendevald erhåller sammanträdesarvode vid protokollförda sammanträden med dels ifrågasvarande nämnd och dels särskilt beredningsorgan med företrädare för flera nämnder. Sammanträdesarvode utgår inte vid sammanträde med av nämnden utsedd beredning, utskott, delegation såvida ej på grund av särskilda skäl annorlunda beslutats av den nämnd som tillsatt beredningen, utskottet. Med särskilda skäl förstås en beredning, utskott eller delegation som inrättas för att lösa en i tiden begränsad arbetsuppgift av extraordinär karaktär.

Sammanträdesarvode för ordförande och vice ordförande eller annan årsarvoderad utgår ej vid sammanträde med exempelvis kommunalrådsberedning, beredningsgrupp då protokoll ej föres, samråd, eller då grupp sammankallas särskilt för information i viss fråga.

Kommunalsråd äger uppbära sammanträdesarvode vid deltagande i Kommunfullmäktiges sammanträde men ej för övriga sammanträden och förrättningar inom kommunen.

§ 8 Rätt till förrättningsarvode

Förtroendevald äger uppbära förrättningsarvode för:

- a) protokolljustering, då särskild tid och plats bestämts härför
- b) kongress, konferens, informationsmöte och kurser
- c) förhandling eller förberedelse för förhandling med personalorganisation eller annan motpart
- d) överläggning eller sammanträde med annat kommunalt organ än det den förtroendevalde tillhör
- e) överläggning med icke kommunalt organ
- f) inspektion eller studiebesök inom det egna förvaltningsområdet
- g) överläggningar då den förtroendevalde ersätter ordförande eller vice ordförande
- h) beslut i delegationsärenden

Rätt till ersättning för deltagande i förrättning föreligger endast om det föregåtts av särskilt beslut eller i efterhand godkänts av nämnden. Sådant beslut eller godkännande erfordras ej i fall som avses i punkt h).

Årsarvoderade

Årsarvoderad förtroendevald äger i det uppdrag hen är arvoderad för ej uppbära förrättningsarvode. Dock kan det kommunala organ som den årsarvoderade förtroendevalde representerar besluta om att hen kan få förrättningsarvode enligt punkt b).

Ordförande och vice ordförande i Valnämnden är berättigade till förrättningsarvode under de år som årsarvode inte utbetalas.

Ledamöter i Individ- och familjeomsorgsnämnden, som har delegation att fatta beslut enligt LVU och LVM, är berättigade till Jourersättning 0,018 GN/vecka. Förutsättning: endast en (1) ledamot/vecka kan ha jourersättning.

§ 9 Partigruppsammanträden

Förtroendevald, som är ledamot i Kommunstyrelsen eller sådan nämnd som omtalas i 3 kap 22 § Kommunallagen, får ersättning såsom för förrättning då denne deltar i partigruppmöte, som hålles med anledning av sammanträde med respektive organ.

Ur ersättningssynpunkt skall partigruppsammanträde och efterföljande nämndsammanträde betraktas som ett sammanträde även om de äger rum på skilda dagar.

Endast ett gruppmöte före varje nämndsammanträde ersättes. Ersättning för förlorad arbetsinkomst kan erhållas även för dessa sammanträden.

Det åligger partigruppernas gruppledare eller motsvarande att lämna uppgift om omfattning och närvaro till sekreteraren i respektive organ.

§ 10 Belopp för sammanträdes- och förrättningsarvode

Sammanträdes- och förrättningsarvode utgår med följande belopp:

för varje påbörjad halvtimme 0,0031 GN

Vid sammanträde/förrättning utom kommunen inräknas även restiden i sammanträdes- resp. förrättningstiden.

Ersättare

Ersättare i kommunalt organ äger - oberoende av om hen tjänstgör i ledamots ställe eller ej - uppbära sammanträdesarvode med samma belopp som bestämts för ledamot.

§ 11 Resekostnadsersättning och traktamente

Vid sammanträde och förrättning utom kommunen åtnjuter förtroendevald reskostnadsersättning och traktamente enligt de grunder som fastställts för kommunens arbetstagare i det kommunala reseavtalet.

Vid sammanträde och förrättning inom kommunen utgår reskostnadsersättning enligt följande:

1. Huvudregeln är att reskostnadsersättning endast kan utgå om avståndet mellan den förtroendevaldes fasta bostad och sammanträdes-/förrättningsplatsen överstiger 5 km. Ett undantag från denna regel anges i punkt 4.

Resekostnadsersättning utgår endast för resa som faktiskt företagits. Den längsta ersättningsberättigade resan är avståndet från den fasta bostaden till sammanträdes-/förrättningsplatsen. Om särskilda skäl föreligger kan dock Kommunstyrelsen medge resekostnadsersättning från annan plats.

2. I första hand utgår ersättning för färdbiljett på allmänt kommunikationsmedel om sådant kan utnyttjas.
3. I andra hand utgår ersättning för bil enligt tillämpliga delar av för kommunens arbetstagare gällande bilersättningsbestämmelser. För den del av resvägen som ligger inom 5 km från sammanträdes-/förrättningsplatsen utgår inte någon ersättning. Om egen bil används ersätts erlagda parkeringsavgift. Årsarvoderad förtroendevald får också erlagda parkeringsavgifter ersatta då tjänsteärende föranlett av förtroendeuppdraget som ej medför särskilt förrättningsarvode utförs. Parkeringsavgift kan endast ersättas om erforderligt kvitto redovisas samt om avståndet mellan den förtroendevaldes fasta bostad och sammanträdes-/förrättningsplatsen överstiger 5 km.
4. Om den förtroendevalde inte har möjlighet att använda allmänt kommunikationsmedel, egen bil eller färdas tillsammans med annan förtroendevald i dennes bil kan ersättning erhållas för utgift för resa med taxibil.

Även om avståndet mellan bostaden och sammanträdes-/förrättningsplatsen inte uppgår till 5 km, kan ersättning utgå för taxiresa om resan görs under sådan tid då allmänt kommunikationsmedel inte finns tillgängligt.

Det förutsätts att den förtroendevalde medverkar till att billigaste alternativ används, i förekommande fall genom samåkning. Enligt bilersättningsbestämmelserna utgår för varje medresenär en förhöjd kilometerersättning. Med fast bostad avses den plats där den förtroendevalde är folkbokförd.

Ordförande i Individ- och familjeomsorgsnämnden får medge att resekostnadsersättning utbetalas från annan plats än den förtroendevaldes folkbokföringsadress, vid beslut om omedelbart omhändertagande i socialt utskott eller motsvarande vid ett extra sammanträde.

Barntillsyn

§ 12 Barntillsyn

Ersättning utgår för kostnader som föranletts av uppdraget vid vård och tillsyn av barn, som vårdas i den förtroendevaldes familj och som under kalenderåret inte fyllt 12 år. Ersättning utgår inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller av samboende och inte heller för tid, då barnet vistas i den kommunala barnomsorgen. Ersättning utgår med det belopp som motsvarar avtalsenlig lön utifrån huvudöverenskommelse (HÖK) med Svenska Kommunalarbetareförbundet. Särskild omkostnadsersättning utgår inte i sådant fall.

Särskilda kostnader

§ 13 Ersättning funktionsnedsättning

Ersättning utgår för kostnader som föranletts av uppdraget vid vård och tillsyn av funktionsnedsatt person, som vistas i den förtroendevaldes bostad. Ersättning utgår inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller motsvarande.

Ersättning utgår till funktionsnedsatt förtroendevald för de särskilda kostnader som föranletts av uppdraget. Häri ingår utgifter för resor, ledsagare, tolk, hjälp med inläsning av handlingar och liknande.

Respektive kommunala organ träffar överenskommelse med den förtroendevalde om vilka kostnader som är ersättningsberättigade. Den förtroendevalde skall vid varje tillfälle då hen haft kostnader som är ersättningsberättigade, anmäla detta till sekreteraren i vederbörande kommunala organ.

Särskilda arvoden

§ 14 Särskilda arvoden

Ledamöter, ersättare och revisorer vid vissa inrättningar, organ och institutioner äger rätt till ersättning enligt dessa bestämmelser enligt bilagorna B (intressentsammansatta organ) och C (övriga).

Ledamöter och ersättare i kommunala bolagsstyrelser erhåller ett tillägg på 4,5 % på sammanträdes/förrättningsarvoden som kompensation för utebliven omfattning av OPF-KL och GL-F.

Stiftelsen Svenska Blå Stjärnans Djursjukhus i Borås

För uppdraget som ordförande i styrelsen för Stiftelsen Svenska Blå Stjärnans Djursjukhus i Borås, som utses av Kommunstyrelsen, skall ett årsarvode utbetalas uppgående till 0,4GN.

Revisorskollegiet samt revisorsgrupperna

Ledamot i revisorskollegiet samt revisorsgrupperna, Ordf/Vice Ordf i desamma äger ej uppbära sammanträdesarvode eller förrättningsarvode. Detta gäller även för lekmannarevisorer i de kommunala bolagen. Samtliga revisorer för Stadsrevisionen är istället kopplade till ett årsarvode enligt bilaga A.

Allmänna bestämmelser

§ 15

Om val förrättas av förtroendevald till uppdrag, som är förenat med årsarvode, skall det kommunala organet omedelbart underrätta Stadsledningskansliet härom.

Kostnaden för arvoden och ersättningar bestrides av de kommunala organ som den förtroendevalde tillhör. För intressentsammansatt organ bestrids kostnaden av den kommunala nämnd/styrelse inom vars område organet verkar. Närmare föreskrifter angående utbetalning av ersättningar meddelas av Stadsledningskansliet.

§ 16 Tolkning och tillämpning

Frågor angående tolkning och tillämpning av dessa bestämmelser samt komplettering av under § 14 angivna bilagor beslutas av Arvodesdelegationen.

§ 17 Grundnivå

För bestämning av årsarvodenas storlek (bil A) relateras dessa till en grundnivå (GN). Grundnivån för 2023 är 64 854 kronor.

Grundnivån (GN) skall uppräknas inför varje kalenderår under mandatperioden. För år 2023 skall uppräknningen vara lika stor som den i genomsnittliga procentiga lönejustering som de kommunanställda i Borås Stad erhållit under år 2022 med undantag för särskilda satsningar. För år 2024 sker uppräknningen på samma grunder men med år 2023 som jämförelseår. För år 2025 skall år 2024 användas som jämförelseår. För år 2026 skall år 2025 användas som jämförelseår.

Bilaga A

Årsarvodering av ordförande och vice ordförande i kommunens nämnder, bolag m.m

Årsarvoden till ordförande och vice ordförande i kommunens nämnder, bolag m m under perioden 2022-01-01--2025-12-31 baseras på en grundnivå (GN), som varje år är den samma som kommunalrådets arvode per månad och nivårelaterad enligt nedanstående förteckning. Till ordföranden utgår arvode enligt förteckningen. Till vice ordförande utgår arvode motsvarande 60 % av ordförandens arvode. Andre vice ordförande erhåller 80 %. Dock erhåller Kommunfullmäktiges 1:e vice ordförande 80 %.

Arvodesgrupp A 3,5 GN

Grundskolenämnden
Vård- och äldrenämnden

Arvodesgrupp AB 2,0 GN

Förskolenämnden

Arvodesgrupp B 1,8 GN

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Kommunfullmäktige

Arvodesgrupp C 1,7 GN

Samhällsbyggnadsnämnden
Arbetslivsnämnden
Sociala omsorgsnämnden
Individ- och familjeomsorgsnämnden
Borås Energi och Miljö AB

Arvodesgrupp CD 1,5 GN

Kulturnämnden
Fritid- och folkhälsonämnden
AB Bostäder i Borås

Arvodesgrupp D 1,2 GN

Miljö- och konsumentnämnden
Lokalförsörjningsnämnden
Tekniska nämnden
Servicenämnden
Industribyggnader i Borås AB
SÄRF (ers. utbetalas av förbundet)

Arvodesgrupp E 0,9 GN

Valnämnden under valår (år då ordinarie val till Riksdagen samt om- och nyval av Riksdagen, Regionfullmäktige och/eller Kommunfullmäktige genomförs och Borås Stad är berört, val till EU-parlamentet och folkomröstning).

Borås Djurpark AB

Borås Elnät AB

BoråsBorås TME AB

Borås Stadshus AB

Arvodesgrupp F 0,6 GN

Borås kommuns parkerings AB

Fristadbostäder AB

AB Sandhultsbostäder

AB Toarpshus

Viskaforshem AB

Överförmyndarnämnden

Akademiplatsen AB

Inkubatorn i Borås AB

Revisorskollegiet och Revisorsgrupperna

Ordf/Vice Ordf. Revisorskollegiet **0,2 GN**

Ordf/Vice Ordf. Revisorsgrupperna **0,9 GN**

Ledamot Revisorskollegiet (Ej ordf./vice) **0,1 GN**

Förtroendevald revisor **0,5 GN**

Lekmannarevisor

Arvodesgrupp C **0,08 GN**

Borås Energi och Miljö AB

Arvodesgrupp CD **0,075 GN**

AB Bostäder i Borås

Arvodesgrupp D **0,07 GN**

Industribyggnader i Borås AB ink

Arvodesgrupp E **0,065 GN**

Borås Elnät AB

Borås Djurpark AB

BoråsBorås TME AB

Borås Stadshus AB

Arvodesgrupp F **0,06 GN**

Borås kommuns parkerings AB

Fristadsbostäder AB

AB Sandhultsbostäder

AB Toarpshus

Viskaforshem AB

Akademiplatsen AB

Inkubatorn i Borås AB

Kommunalråd äger ej rätt att uppbära årsarvode för uppdrag upptagna i bilaga A.

Kommunalråden

Till kommunalråden utgår årsarvode motsvarande 1,2 GN per månad. De kommunalråd som utgör presidiet i Kommunstyrelsen skall arvoderas speciellt för dessa uppgifter. Till ordförande i Kommunstyrelsen utbetalas ett tillägg på 0,25 GN/månad. Till förste vice ordförande i Kommunstyrelsen utbetalas 0,08 GN/månad och till andre vice ordförande 0,2 GN/mån.

Gruppledare i Kommunstyrelsen

Till företrädare för varje parti, som är representerat i Kommunstyrelsen men som inte har någon kommunalrådspost utgår ett årligt gruppleddararvode om 2,0 GN. I detta stycke angiven företrädare för parti är ej att anse som årsarvoderad i den mening som anges i 5 och 6 §§.

Gruppledare Kommunfullmäktige

Varje parti som tar plats i Kommunfullmäktige och som inte erhåller varken kommunalråd eller gruppledare i Kommunstyrelsen skall ha rätt till en årsarvoderad gruppledare, 0,5 GN/år, i Kommunfullmäktige.

Grundskolenämnden, Vård- och äldrenämnden samt Gruppledare i Kommunstyrelsen

Årsarvoderad förtroendevald i Grundskolenämnden, Vård- och äldrenämnden samt Gruppledare i Kommunstyrelsen har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt § 2 i ”Bestämmelser om ersättningar till förtroendevalda” i storleksordningen två (2) dag/vecka, eller totalt max 100 dagar/år, för att kunna delta i exempelvis överläggningar, ärendeberedningar, kurser, konferenser, inspektioner och/eller studiebesök. Något särskilt beslut i respektive nämnd fordras ej.

Förskolenämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden

Årsarvoderad förtroendevald i Förskolenämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt § 2 i ”Bestämmelser om ersättningar till förtroendevalda” i storleksordningen en (1) dag/vecka, eller totalt max 50 dagar/år, för att kunna delta i exempelvis överläggningar, ärendeberedningar, kurser, konferenser, inspektioner och/eller studiebesök. Något särskilt beslut i respektive nämnd fordras ej.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Jourersättning 0,018 GN/vecka

Bilaga B

Intressentsammansatta organ

Då nämnd/styrelse utsett någon ledamot/suppleant att ingå i ett intressentsammansatt organ utgår ersättning på samma sätt som vid sammanträde med delegation eller dylikt organ.

Nedan anges de fall då övriga ledamöter/suppleanter erhåller sammanträdes- och reseersättning.

Organ	Ersättning utgår till	Ersättning utgår inte till
Yrkesråd	Företrädare för arbetsgivare och arbetstagare	Företrädare för skola och arbetsförmedling
Kommunala funktionshinderråd	Samtliga	-
Kommunala pensionärsråd	Samtliga	-
Styrgrupp för Götalandsbanan	-	-
Trafiksäkerhetsråd	Samtliga med undantag av anställda inom statliga, kommunala och landstingskommunala organ, som i tjänsten deltar i arbetet.	
Föreningen Folkrörelsernas arkiv i Borås	Samtliga styrelseledamöter och suppleanter.	
Fairtrade City	Samtliga styrelseledamöter och suppleanter.	
Medel för lokal utveckling	Samtliga styrelseledamöter och suppleanter.	
Strategiska IT frågor	Samtliga styrelseledamöter och suppleanter.	
Strategiska utvecklingsgruppen Säker och trygg kommun	Samtliga styrelseledamöter och suppleanter.	
Tillitresan Politisk beredningsgrupp	Samtliga styrelseledamöter och suppleanter.	
Klimatråd	Samtliga styrelseledamöter och suppleanter.	
Beredningen för medborgarinflytande	Samtliga styrelseledamöter och suppleanter.	

Bilaga C

Ersättning till ledamöter, suppleanter och revisorer i vissa organ

I följande förteckning anges de fall då kommunens ersättningsbestämmelser skall tillämpas för andra än sådana kommunala organ som anges i § 1.

För övriga organ där kommunen väljer representanter gäller att respektive organ beslutar om arvode.

Organ	Kommunstyrelsen beslutar särskilt om arvode	Ersättning betalas av	
		Kommunen	Organet
Stiftelsen Bostäder för blinda	Ordförande	Nej	Ja
Stiftelsen L L Frimans donation	ordförande kassör revisor	Nej	Ja
Lygnerns vattenvårdsförbund	-	Ja	Nej
Ätrans vattenvårdsförbund	-	Ja	Nej
Viskans vattenvårdsförbund	-	Ja	Nej
Borås Orkesterförening	-	Ja	Nej
Föreningen Europakorridoren	-	Ja	Nej
Styrelsen för Coompanion – Kooperativ utv. Sjuhärad	-	Ja	Nej
Riksbyggens kooperativa Hyresrättsförening, Blombacka	-	Nej	Ja
Riksbyggens kooperativa Hyresrättsförening, Skogslid	-	Nej	Ja
Närvårdssamverkan Södra Älvsborg	-	Ja	Nej
Tolkförmedlingen Väst	-	Nej	Ja
Säveåns vattenråd	-	Ja	Nej
Borås Idrottshistoriska sällskap	-	Ja	Nej

Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2019-2022

Fastställd av Kommunfullmäktige: 2018-11-22

Gäller fr.o.m. den 2019-01-01

Inledande bestämmelser

§ 1

Ersättning till förtroendevald i kommunalt organ utgår i form av förlorad arbetsförtjänst, pensionsförmån, semesterförmån samt årsarvode, sammanträdesarvode, förrättningsarvode, resekostnadsersättning och traktamente. Ersättning kan också utgå för de särskilda kostnader som föranletts av förtroendeuppdraget enligt de grunder som anges i §§ 16-18. Ersättning till förtroendevald i annat fall utgår i form av särskilt arvode, som beslutas av fullmäktige eller berörd nämnd.

Kommentar: Med kommunalt organ förstås Kommunfullmäktige, av Kommunfullmäktige tillsatt beredning Kommunstyrelsen, annan kommunal nämnd, av Kommunstyrelsen eller av annan kommunal nämnd tillsatt beredning även som revisor samt i bilaga A upptagna bolag och stiftelser. Till beredning räknas ej blott beredning i egentlig mening utan även arbetsutskott, avdelning, delegation, kommitté och dylikt.

Notering: Ordet **Kommentar** stycks.

Förlorad arbetsinkomst

§ 2

Förtroendevald som tar tjänstledigt för varje tillfälle för att genomföra förtroendeuppdrag för Borås Stad, har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Grunden för rätten till ersättning är att den förtroendevalde har ett faktiskt löneavdrag kopplat till tjänstledigheten.

Begränsningar

Detta gäller dock inte förtroendevalda som genomför uppdragen på heltid eller betydande del av heltid (40 procent). En förtroendevald som är helt ledig från sin tjänst och därmed inte får någon lön från sin arbetsgivare har inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst, för tid då man är ledig. Detsamma gäller för en förtroendevald som tagit partiell och generell tjänstledighet.

Kompletterande regler

Den förtroendevalde är skyldig att kunna styrka den förlorade arbetsinkomsten. I annat fall blir den förtroendevalde återbetalningsskyldig om ersättning hunnit betalas ut. Ersättning för förlorad arbetsinkomst grundas på inlämnade uppgifter om månads eller timlön och betalas ut med belopp per timma. Omräkning av månadslön till timlön sker genom att månadslön divideras med

165, vilket motsvarar en genomsnittlig ersättning per timma. Högsta timersättning för förlorad arbetsinkomst motsvarar månadsarvode till kommunalråd dividerat med 165 timmar. Intyget lämnas vid den första begäran om ersättning och vid ändrad inkomst.

Retroaktiv justering av belopp kan inte ske. Ersättning sker för de timmar som anmäls på inlämnad lista och kan betalas ut med högst 8 timmar per dag. Förtroendevald som arbetar skift eller har schemalagd arbetstid och som kan visa förlust av arbetsinkomst för mer än 8 timmars arbete, kan få ersättning även för den tiden. Då ska intyg från arbetsgivaren lämnas samtidigt med begäran om ersättning. Ersättning betalas inte ut för tid för inläsning av handlingar enligt KL 4 kap § 11. Rörliga prestationsersättningar från anställning ersätts inte.

Anställda

För anställda är grunden för ersättningens storlek, inkomstuppgifter som är styrkta av arbetsgivaren. Som anställd räknas även den som driver egen verksamhet i form av aktiebolag. För anställd i eget aktiebolag ska inkomsten styrkas av lönespecifikation, revisor eller liknande.

Egenföretagare

Med egenföretagare menas en person som har F-skattsedel. Ersättningens storlek grundas på inlämnad uppgift om styrkt årsinkomst eller på schablonberäknad årsinkomst. Schablonen är 40 procent av grundarvodet. Arvodesdelegationen prövar rätten i varje enskild ansökan. Annan bedömning av arbetsinkomsten avgörs i varje enskilt fall av arvodesdelegationen.

Övriga Arbetslöshetsersättning, sjukpenning eller föräldrapenning

Om den förtroendevalde har arbetslöshetsersättning, sjukpenning eller föräldrapenning motsvarar ersättningen det belopp som den förtroendevalde går miste om på grund av sitt uppdrag. Begärt belopp styrks med intyg eller motsvarande från ansvarig a-kassa eller försäkringskassa. Den förtroendevalde ansvarar själv för att försäkringskassan godkännt uppdrag under pågående sjukskrivning.

För förtroendevalda med timanställning ska arbetsinkomsten grundas på inkomster som den förtroendevalde antas ha under ett år eller åtminstone under sex månader framåt. Det ska framgå av intyg från arbetsgivaren att begärd ersättning avser schemalagd arbetstid.

Kommentar: Stycket ovan flyttas till rubriken Anställda. Ordet Övriga stryks i rubriken. Ny rubrik innehållande definition av heltidsmått.

Kommentarer till § 2:

Kommentar: Kommentar stryks och ersätt med Tillämpningsanvisning

Med betydande del av heltid ska enligt förarbetena till KL förstås uppdrag med en

tjänstgöringsgrad omfattande 40 procent av heltid eller mer. I proposition 1982/83:97 s 24- 25 (om de förtroendevaldas arbetsförutsättningar etc.) sägs att när förtroendevald har flera deltidsuppdrag där vart och ett av uppdragen understiger 40 procent men där den sammanlagda tjänstgöringsgraden omfattar 40 procent av heltid eller mer ska dessa förtroendevalda inte ersättas för förlorad arbetsförtjänst. Med sammanlagd tjänstgöringsgrad ska förstås sammanlagd fast tjänstgöringsgrad. Denna beräknas genom att den förtroendevaldes procentuella årsarvoden för olika uppdrag inom Borås Stad läggs samman. Med arbetsinkomst likställs i detta sammanhang arbetsmarknads-, socialförsäkringsbaserade ersättningar och andra ersättningar eller

bidrag som reduceras till följd av förtroendeuppdrag. Har den förtroendevalde ett uppdrag på ledig tid (uttag av flex, semester m.m.) faller rätten till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Det innebär också att en förtroendevald som byter arbetspass för att få ledig tid för ett uppdrag i Borås Stad, inte har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst.

En förtroendevald som är anställd och själv kan reglera sin arbetstid/arbetschema så att uppdraget utförs på "ledig tid" och därför inte ger något löneavdrag, har heller inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Förtroendevalda som är anställda ska lämna in aktuella inkomstuppgifter varje år och om inkomsten ändras. Vid byte av arbetsgivare ska nya inkomstuppgifter lämnas in. Utan aktuella och styrkta inkomstuppgifter kan inte ersättning betalas ut. Förtroendevald som är egen företagare och söker ersättning enligt schablon ska årligen i januari lämna in en ansökan om ersättning för förlorad arbetsinkomst. Beslut gäller för kalenderår om inte förändringar sker. Förtroendevald som är egen företagare och inte söker enligt schablon ska lämna in en ansökan senast i juni. Grund för beslut baseras på uppgifter om överskott av näringsverksamhet. Beslutet gäller dock längst t.o.m. 30 juni nästkommande år. VD för företag bedöms i normalfallet vara anställd och ska då uppvisa inkomstuppgift från företaget. I vissa fall kan VD i fåmansbolag bedömas utifrån reglerna om egenföretagare. Detta t.ex. då VD tillika är huvudägare och att bolaget endast har ett fåtal anställda. Dessa bedömningar görs av arvodesdelegationen.

§ 2 a)-Stycket flyttas till §2 under den inledande texten som ny rubrik: Tjänstepensionsavsättning

Förtroendevald som erhåller ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt §2 har även rätt till ersättning för förlorad tjänstepensionsavsättning.

Ersättning för förlorad tjänstepensionsavsättning är schablonmässig och motsvarar 4,5 procent på ersättningen för förlorad arbetsinkomst. Den förtroendevalde är skyldig att vid anmodan styrka förlusten till behörig instans.

Ersättning för förlorad tjänstepensionsavsättning avsätts som en pensionsavgift årligen till samma pensionsbehållning för förtroendevald enligt OPF-KL. Om den sammanlagda pensionsavgiften inte uppgår till erforderligt belopp för avsättning till Pensionsbehållning utbetalas beloppet kontant.

§ 2 b)-Stycket flyttas till §2 under den inledande texten som ny rubrik: Semesterförmån

Förtroendevald som tagit tjänstledigt för att fullgöra förtroendeuppdrag i så stor omfattning att tjänstledigheten minskar antalet semesterdagar är berättigad till ersättning för den förlorade semesterförmånen. Den förtroendevalde skall styrka storleken av den förlorade förmånen. Om sammanträde förläggs till dag som den förtroendevalde har semester har den förtroendevalde inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Årsarvode

§ 3

Årsarvode utgår till innehavare av uppdrag som finns angiven i bilaga A och enligt där angivna grunder.

§ 4 Rubrik: Avgång eller valbarhetshinder

Avgår förtroendevald, som äger uppbära årsarvode, under tjänstgöringsperioden skall fördelning av arvodet mellan denne och efterträdaren ske i förhållande till den tid varunder var och en av

dem innehaft uppdraget. Det samma gäller för det fall förtroendevalds uppdrag förfallit p g a att valbarhetshinder uppkommer (~~KL-4:8~~).

Om förtroendevald med årsarvode under en sammanhängande tid, som överstiger en månad, p.g.a. sjukdom eller annars är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag, ska arvodet minskas i motsvarande mån.

Har en ersättare utsetts enligt ~~KL-6:16~~ för den som äger uppbära årsarvode, uppbär ersättaren arvode som motsvarar tjänstgöringstiden.

§ 5 Rubrik: Kommunalråd

Kommunalråd äger uppbära arvode enligt bilaga A.

Kommunalråd äger uppbära förmåner enligt de grunder som gäller för arbetstagare i AB 01 vid ledighet p.g.a. sjukdom, havandeskap, ledighet för vård av barn m m, ledighet för värnpliktstjänstgöring m m. Kommunalråd samt förtroendevald vars uppdrag bedöms uppgå till minst 20% av heltidssysselsättning är tillförsäkrad grupplivsskydd under mandatperioden enligt KPAs försäkringsbestämmelser. Vid förekommande olycksfall i samband härmed är förtroendevald försäkrad enligt de allmänna försäkringsvillkoren för TFA-KL samt speciellt beslutade särskilda försäkringsvillkor om TFA-KL efter central överenskommelse. Det utgående arvodet enligt ovan samordnas såsom för arbetstagare enligt AB 04 med därtill hörande specialbestämmelser. För heltidssysselsatt kommunalråd, som tillträtt sitt uppdrag inför mandatperioden 2014-2018 gäller ”Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda” (PBF). För samtliga förtroendevalda som tillträtt sitt uppdrag efter 2015-01-01 och inte i tidigare uppdrag omfattas av PBF gäller ”Omställningstöd och pension för förtroendevalda” (OPF-KL)

§ 6 Rubrik: Pensionsförmåner

Årsarvoderad förtroendevald som är ansluten till kommunal pension enligt ~~5 eller 6 §§~~ har inte rätt till ersättning för eventuellt förlorade pensionsförmåner som härrör från anställning.

§ 7

~~(Paragraf 7 är borttagen inför mandatperioden 2019-2022)~~

~~Särskild ersättning skall utges till deltidssysselsatt förtroendevald, för vilken kommunen inte beslutat att PRF-KL och PBF skall gälla och vars tjänstepension i anställning konstaterats ha minskat på grund av uppdrag/uppdragen hos kommunen.~~

Kommentar: Paragrafen stryks.

Sammanträdes- och förrättningsarvoden

§ 8 §7

Förtroendevald äger uppbära sammanträdesarvode för deltagande i sammanträde med det kommunala organ den förtroendevalde tillhör om protokoll föres.

Årsarvoderad förtroendevald erhåller sammanträdesarvode vid protokollförda sammanträden med dels ifrågavarande nämnd och dels särskilt beredningsorgan med företrädare för flera nämnder. Sammanträdesarvode utgår inte vid sammanträde med av nämnden utsedd

beredning, utskott, delegation eller såvida ej p.g.a. särskilda skäl annorlunda beslutats av den nämnd som tillsatt beredningen, utskottet eller såv.

Kommunalråd äger uppbära sammanträdesarvode vid deltagande i Kommunfullmäktiges sammanträde men ej för övriga sammanträden och förrättningar inom kommunen.

~~Kommentar:~~ Sammanträdesarvode för ordförande och vice ordförande eller annan årsarvoderad utgår ej vid sammanträde med exempelvis kommunalrådsberedning, beredningsgrupp då protokoll ej föres, samråd, eller då grupp sammankallas särskilt för information i viss fråga.

Med särskilda skäl i andra stycket förstås en beredning, utskott eller delegation som inrättas för att lösa en i tiden begränsad arbetsuppgift av extraordinär karaktär.

~~Kommentar:~~ Stycket flyttas upp och revideras.

§ 9 8 Rubrik: Rätt till förrättningsarvode

Förtroendevald äger uppbära förrättningsarvode för:

- a) protokolljustering, då särskild tid och plats bestämts härför
- b) kongress konferens, informationsmöte och kurser
- c) förhandling eller förberedelse för förhandling med personalorganisation eller annan motpart
- d) överläggning eller sammanträde med annat kommunalt organ än det den förtroendevalde tillhör
- e) överläggning med icke kommunalt organ
- f) ~~utförande av på revisor ankommande revisionsuppdrag~~
- g) inspektion eller studiebesök inom det egna förvaltningsområdet
- h) överläggningar då den förtroendevalde ersätter ordförande eller vice ordförande
- i) beslut i delegationsärenden

~~Kommentar:~~ Rätt till ersättning för deltagande i förrättning föreligger endast om det föregåtts av särskilt beslut eller i efterhand godkänts av nämnden. Sådant beslut eller godkännande erfordras ej i fall som avses i punkt h).

Rubrik: Årsarvoderade

Årsarvoderad förtroendevald äger i det uppdrag ~~han~~ är arvoderad för ej uppbära förrättningsarvode. Dock kan årsarvoderad erhålla ersättning för förlorad arbetsinkomst för punkt b) samt vid längre tjänsteförrättningar exempelvis utlandsresor. [Tolkning av § 9, länk.](#)

Tolkningen arbetas in i texten:

Årsarvoderad förtroendevald äger i det uppdrag hen är arvoderad för ej uppbära förrättningsarvode.

Årsarvoderad förtroendevald som är djurhållande lantbrukare skall kompenseras för 100 % av sina kostnader enligt pristabell för vikarie från Lantbrukets Avbyttjänst vid frånvaro från sitt lantbruk för politiska uppdrag (Kongress, konferens, informationsmöte och kurs) som sträcker sig över en hel dag.

Stycket gällande förlorad arbetsinkomst flyttas till och arbetas in i § 2 Förlorad arbetsinkomst. Dock kan årsarvoderad erhålla ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Ordförande och vice ordförande i Valnämnden är berättigade till förrättningsarvode under de år som årsarvode inte utbetalas.

Ledamöter i Individ- och familjeomsorgsnämnden, som har delegation att fatta beslut enligt LVU och LVM, är berättigade till Jourersättning 0,018 GN/vecka. Förutsättning: endast en (1) ledamot/vecka kan ha jourersättning.

§ 40 9 Rubrik: Partigruppsammanträden

Förtroendevald, som är ledamot i Kommunstyrelsen eller sådan nämnd som omtalas i ~~3 kap 3 § kommunallagen~~, får ersättning såsom för förrättning då denne deltar i partigruppmöte, som hålles med anledning av sammanträde med respektive organ.

~~Kommentar:~~ Ur ersättningssynpunkt skall partigruppsammanträde och efterföljande nämndsammanträde betraktas som ett sammanträde även om de äger rum på skilda dagar. ~~Det ankommer på grupplederen att lämna uppgift om närvaro och sammanträdestid till nämndens sekreterare. Övanstående gäller ej partigruppsammanträde inför fullmäktigesammanträde.~~

Endast ett gruppmöte före varje nämndsammanträde ersättes.

~~Ledamot och ersättare i Kommunfullmäktige erhåller ersättning med sammanlagt 0,01 GN för deltagande i partigruppsammanträde inför sammanträde med Kommunfullmäktige.~~

~~Kommentar:~~ Ersättning för förlorad arbetsinkomst kan erhållas även för dessa sammanträden.

~~Ledamot och ersättare i Kommunfullmäktige erhåller ersättning med sammanlagt 0,01 GN för deltagande i partigruppsammanträde inför sammanträde med Kommunfullmäktige.~~

Det åligger partigruppernas gruppledare eller motsvarande att lämna uppgift om omfattning och närvaro till sekreteraren i respektive organ.

§ 44 10 Rubrik: Belopp för sammanträdes- och förrättningsarvode

Sammanträdes- och förrättningsarvode utgår med följande belopp:

1 Inom kommunen

~~- för första timman i resp organ — 0,01 GN~~

~~- för varje därefter påbörjad halvtimme — 0,0025 GN~~

2 Utom kommunen

~~- t o m 4 timmar — 0,018 GN[→]~~

~~- över 4 timmar — 0,036 GN^{→, →}~~

Dock skall ersättning för förrättning som visst kalenderdygn enbart omfattar restid istället ersättas enligt reglerna om färdtidsersättning i AB 04.

~~Tim- och förrättningsarvodena samt ersättning för deltagande i partigruppsammanträde inför Kommunfullmäktige skall årligen per den 1 januari uppräknas.~~

Vid sammanträde/förrättning utom kommunen inräknas även restiden i sammanträdes- resp förrättningstiden.

~~§ 12~~ Arbetas in i ny § 10

Ersättare i kommunalt organ äger - oberoende av om han tjänstgör i ledamots ställe eller ej - uppbära sammanträdesarvode med samma belopp som bestämts för ledamot.

Kommentar: Första timmen med den högre ersättningen stryks, ersättning för påbörjad halvtimme höjs till 0,0031GN.

Resekostnadsersättning och traktamente

§ 13 11

Vid sammanträde och förrättning utom kommunen åtnjuter förtroendevald reskostnadsersättning och traktamente enligt de grunder som fastställts för kommunens arbetstagare i det kommunala reseavtalet.

Vid sammanträde och förrättning inom kommunen utgår reskostnadsersättning enligt följande:

1. Huvudregeln är att reskostnadsersättning endast kan utgå om avståndet mellan den förtroendevaldes fasta bostad och sammanträdes-/förrättningsplatsen överstiger 5 km. Ett undantag från denna regel anges i punkt 4.
Resekostnadsersättning utgår endast för resa som faktiskt företagits. Den längsta ersättningsberättigade resan är avståndet från den fasta bostaden till sammanträdes-/förrättningsplatsen. Om särskilda skäl föreligger må dock Kommunstyrelsen medge reskostnadsersättning från annan plats.
2. I första hand utgår ersättning för färdbiljett på allmänt kommunikationsmedel om sådant kan utnyttjas.
3. I andra hand utgår ersättning för bil enligt tillämpliga delar av för kommunens arbetstagare gällande bilersättningsbestämmelser. För den del av resvägen som ligger inom 5 km från sammanträdes-/förrättningsplatsen utgår inte någon ersättning.
4. Om den förtroendevalde inte har möjlighet att använda allmänt kommunikationsmedel, egen bil eller färdas tillsammans med annan förtroendevald i dennes bil kan ersättning erhållas för utgift för resa med taxibil.
Även om avståndet mellan bostaden och sammanträdes-/förrättningsplatsen inte uppgår till 5 km, kan ersättning utgå för taxiresa om resan görs under sådan tid då allmänt kommunikationsmedel inte finns tillgängligt.

Kommentar: Det förutsättes att den förtroendevalde medverkar till att billigaste alternativ används, i förekommande fall genom samåkning. Enligt bilersättningsbestämmelserna utgår för varje medresenär en förhöjd kilometerersättning. Med fast bostad avses den plats där den förtroendevalde är folkbokförd.

Ordförande i ~~kommundelsnämnd~~ får medge att resekostnadsersättning utbetalas från annan plats än den förtroendevaldes folkbokföringsadress, vid beslut om omedelbart omhändertagande i socialt utskott eller motsvarande vid ett extra sammanträde.

Om egen bil används enligt p 3 ovan ersätts erlagda parkeringsavgift. Årsarvoderad förtroendevald får också erlagda parkeringsavgifter ersatta då tjänsteärende föränlett av förtroendeuppdraget som ej medför särskilt förrättningsarvode utförs.

Kommentar: Flyttas till punkt 3 ovan samt tillägg. Förtydligande gällande redovisning av kvitto vid parkering.

Barntillsyn

§ 14 12

Ersättning utgår för kostnader som föränletts av uppdraget vid vård och tillsyn av barn, som vårdas i den förtroendevaldes familj och som under kalenderåret inte fyllt 12 år. Ersättning utgår inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller av samboende och inte heller för tid, då barnet vistas i den kommunala barnomsorgen.

~~Ersättning utgår med det belopp som gäller för av kommunen anställd dagbarnvårdare. Särskild omkostnadsersättning utgår inte i sådant fall.~~

Kommentar: Dagbarnvårdare finns inte längre inom kommunen, nytt är Ersättning utgår med det belopp som motsvarar avtalsenlig lön utifrån huvudöverenskommelse (HÖK) med Svenska Kommunalarbetareförbundet. Särskild omkostnadsersättning utgår inte i sådant fall.

Särskilda kostnader

§ 15 13 rubrik: Ersättning funktionsnedsättning

Ersättning utgår för kostnader som föränletts av uppdraget vid vård och tillsyn av ~~handikappad~~ person, som vistas i den förtroendevaldes bostad. Ersättning utgår inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller motsvarande.

~~§ 16~~

Ersättning utgår till ~~funktionshindrad~~ förtroendevald för de särskilda kostnader som föränletts av uppdraget. Häri ingår utgifter för resor, ledsagare, tolk, hjälp med inläsning av handlingar och liknande.

~~§ 17~~

Respektive kommunala organ träffar överenskommelse med den förtroendevalde om vilka kostnader som är ersättningsberättigade enligt 15 och 16 §. Den förtroendevalde skall vid varje tillfälle då han haft kostnader som är ersättningsberättigade, anmäla detta till sekreteraren i vederbörande kommunala organ.

~~§ 17 a) 14~~

~~För de förtroendevalda i de nämnder/bolag som finns upptagna i bilaga A kan ett arvode uppgående till 250 kr/månad utbetalas om den förtroendevalde väljer att i stället ta emot sina~~

~~Sammanträdeshandlingar uteslutande i elektronisk form. Arvodet avser att kompensera den förtroendevalde för de extra omkostnader som därmed kan uppkomma såsom papper för utskrift, skrivarpatroner och uppkopplingskostnader för tid på Internet. Oranstående kan inte tillämpas på de förtroendevalda som tillhör nämnder/bolag som beslutat sig för att tillämpa "Digitala nämndhandlingar"~~

Särskilda arvoden

§ 18 14

Ledamöter, ersättare och revisorer vid vissa inrättningar, organ och institutioner äger rätt till ersättning enligt dessa bestämmelser enligt bilagorna B (intressentsammansatta organ) och C (övriga).

Ledamöter och ersättare i kommunala bolagsstyrelser erhåller ett tillägg på 4,5 % på sammanträdes/förrättningsarvoden som kompensation för utebliven omfattning av OPF-KL och GL-F

Allmänna bestämmelser

§ 19 15

Om val förrättas av förtroendevald till uppdrag, som är förenat med årsarvode, skall det kommunala organet omedelbart underrätta Stadsledningskansliet härom.

~~§ 20~~

~~Arvoden och ersättningar utbetalas genom Stadsledningskansliet försorg månadsvis i efterskott.~~

Kostnaden för arvoden och ersättningar bestrides av de kommunala organ som den förtroendevalde tillhör.

För intressentsammansatt organ bestrids kostnaden av den kommunala nämnd/styrelse inom vars område organet verkar.

Närmare föreskrifter angående utbetalning av ersättningar meddelas av Stadsledningskansliet.

§ 21 16

Frågor angående tolkning och tillämpning av dessa bestämmelser samt komplettering av under § 18 14 angivna bilagor beslutas av Arvodesdelegationen.

§ 22 17

För bestämning av årsarvodenas storlek (bil A) relateras dessa till en grundnivå (GN). Grundnivån för 2019 är 59 100 kronor.

§ 23

Grundnivån (GN) skall uppräknas inför varje kalenderår under mandatperioden. För år 2020 skall uppräknningen vara lika stor som den genomsnittliga lönejustering som de kommunanställda i Borås Stad erhållit under år 2019. För år 2021 sker uppräknningen på samma

grunder men med år 2020 som jämförelseår. För år 2022 skall år 2021 användas som jämförelseår.

Bilaga A**Årsarvodering av ordförande och vice ordförande i kommunens nämnder, bolag m.m**

Årsarvoden till ordförande och vice ordförande i kommunens nämnder, bolag m m under perioden 2019-01-01--2022-12-31 baseras på en grundnivå (GN), som varje år är den samma som kommunalrådets arvode per månad och nivårelaterad enligt nedanstående förteckning. Till ordföranden utgår arvode enligt förteckningen. Till vice ordförande utgår arvode motsvarande 80 % av ordförandens arvode (~~ej revisorsgrupperna~~). Andre vice ordförande erhåller 60 %. Dock erhåller Kommunfullmäktiges 2:e vice ordförande 80 %.

Kommentar: Vice ordförande utgår arvode motsvarande 60 % av ordförandens arvode (ej revisorsgrupperna). Andre vice ordförande erhåller 80 %.

Arvodesgrupp A 3,5 GN

Grundskolenämnden

Vård- och äldrenämnden

Arvodesgrupp AB 2.0 GN

Förskolenämnden

Arvodesgrupp B 1.8 GN

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Kommunfullmäktige

Arvodesgrupp C 1,7 GN

Samhällsbyggnadsnämnden

Arbetslivsnämnden

Sociala omsorgsnämnden

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Borås Energi och Miljö AB

Arvodesgrupp CD 1,5 GN

Kulturnämnden

Fritid- och folkhälsonämnden

AB Bostäder i Borås

Arvodesgrupp D 1,2 GN

Miljö- och konsumentnämnden

Lokalförsörjningsnämnden

Tekniska nämnden

Servicenämnden

Industribyggnader i Borås AB

SÄRF (ers. utbetalas av förbundet)

Arvodesgrupp E 0,9 GN

Revisorsgrupperna

Vice ordförande i revisorsgruppen

Förskolenämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden

Årsarvoderad förtroendevald i Förskolenämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt § 2 i ”Bestämmelser om ersättningar till förtroendevalda” i storleksordningen en (1) dag/vecka, eller totalt max 50 dagar/år, för att kunna delta i exempelvis överläggningar, ärendeberedningar, kurser, konferenser, inspektioner och/eller studiebesök. Något särskilt beslut i respektive nämnd fordras ej.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Jourersättning 0,018 GN/vecka

Bilaga B**Intressentsammansatta organ**

Då nämnd/styrelse utsett någon ledamot/suppleant att ingå i ett intressentsammansatt organ utgår ersättning på samma sätt som vid sammanträde med delegation eller dylikt organ.

Nedan anges de fall då övriga ledamöter/suppleanter erhåller sammanträdes- och reseersättning.

Organ	Ersättning utgår till	Ersättning utgår inte till
Yrkesråd	Företrädare för arbetsgivare och arbetstagare	Företrädare för skola och arbetsförmedling
Kommunalt funktionshinderråd	Samtliga	-
Kommunala pensionärsråd	Samtliga	-
Integrationsråd	Samtliga	-
Trafiksäkerhetsråd	Samtliga med undantag av anställda inom statliga, kommunala och landstingskommunala organ, som i tjänsten deltar i arbetet.	
Föreningen Folkrorelsernas arkiv i Borås	Samtliga styrelseledamöter och suppleanter.	

Bilaga C

Ersättning till ledamöter, suppleanter och revisorer i vissa organ

I följande förteckning anges de fall då kommunens ersättningsbestämmelser skall tillämpas för andra än sådana kommunala organ som anges i § 1.

För övriga organ där kommunen väljer representanter gäller att respektive organ beslutar om arvode.

Organ	Kommunstyrelsen beslutar särskilt om arvode	Ersättning betalas av	
		Kommunen	Organet
Stiftelsen Bostäder för blinda	Ordförande		x
Stiftelsen L L Frimans donation	ordförande kassör revisor		xxx
Lygnerns vattenvårdsförbund	-	x	
Ätrans vattenvårdsförbund	-	x	
Viskans vattenvårdsförbund	-	x	

Carl Morberg
Handläggare

Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026

Arvodesdelegationen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Anta Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026 från 2023-01-01.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Gunbritt Johansson (V) till förmån för sitt yrkande. Vidare reserverar sig Kristian Silbvers (SD) till förmån för sitt yrkande.

Sammanfattning

Gällande arvodesregler antogs av Kommunfullmäktige den 22 november 2018 inför mandatperioden 2019-2022. Liksom tidigare har en översyn av bestämmelserna gjorts inför kommande ny mandatperiod. Arvodesdelegationen med valda representanter för samtliga partier i Kommunfullmäktige med undantag för Miljöpartiet på grund av en vakans lämnar härmed ett förslag om justeringar av reglerna.

Ärendet i sin helhet

Gällande arvodesregler antogs av Kommunfullmäktige den 22 november 2018 inför mandatperioden 2019-2022. Liksom tidigare har en översyn av bestämmelserna gjorts inför kommande ny mandatperiod. Arvodesdelegationen med valda representanter för samtliga partier i Kommunfullmäktige med undantag för Miljöpartiet på grund av en vakans lämnar härmed ett förslag om justeringar av reglerna. Förslaget innebär följande.

Delegationen har att föreslå nivå i kronor för GN bl.a. eftersom den genomsnittliga lönejusteringen för de kommunanställda inte är känd vid tidpunkten för beslutet om nya arvodesregler. Därför föreslås att grundnivån räknas upp med 2%. Ny grundnivå för 2023 blir då 64 854 kronor.

Reglerna har en uppdaterad disposition med rubriksättning, språket har även setts över. Detta har också inneburit en förskjutning av paragrafer.

Ett heltidsmått för förtroendevalda har arbetats in i reglerna enligt tidigare beslut. En tillämpningsanvisning till §§ 2 samt 8 har tillkommit: Ajournering av ett sammanträde ska ses som en del av sammanträdet och då även berättiga hen förlorad arbetsinkomst samt arvode. Ersättning för ajournering kan dock högst

utgå för en timme.

§ 8 har uppdaterats med följande lydelse under stycket årsarvoderade:
Årsarvoderad förtroendevald äger i det uppdrag hen är arvoderad för ej uppbära förrättningsarvode. Dock kan det kommunala organ som den årsarvoderade förtroendevalde representerar besluta om att hen kan få förrättningsarvode enligt punkt b). (kongress konferens, informationsmöte och kurser). Tidigare beslut om att årsarvoderad har rätt till förlorad arbetsinkomst vid protokollsjustering är också inarbetad i reglerna under § 8.

§ 9 Har uppdaterats så ett partigruppsammanträde berättigas arvode för hela sammanträdet oavsett organ.

§ 10 Har uppdaterats så ersättningen för första timmen för sammanträden stryks, istället tillämpas påbörjad halvtimme för hela sammanträdet. Som kompensation har arvodet för påbörjad halvtimme höjts.

§ 11 Har uppdaterats genom ett förtydligande av punkt 3: Parkeringsavgift kan endast ersättas om erforderligt kvitto redovisas samt om avståndet mellan den förtroendevaldes fasta bostad och sammanträdes-/förrättningsplatsen överstiger 5 km.

§14 har uppdaterats med tidigare beslut gällande arvodering för ordförande i styrelsen för Stiftelsen Svenska Blå Stjärnans Djursjukhus i Borås. Under samma § 14 förändras även arvoderingen för revisorer vid Stadsrevisionen, samtliga revisorer äger ej uppbära sammanträdesarvode eller förrättningsarvode utan är istället kopplade till ett årsarvode enligt bilaga A.

I bilaga A lägga även Borås Stadshus AB till under arvodesgrupp E. I bilaga A läggs även gruppleddare i Kommunstyrelsens till att innefattas för 100 dagar förlorad arbetsinkomst.

Bilaga B samt C är uppdaterad efter genomgång av samtliga stadgar för intressentsammansatta organ.

Beslutsunderlag

1. Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026
2. Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2019-2022 (spårbar)

Beslutet expedieras till

1. Kommunfullmäktige

Per-Olof Höög (S)
Arvodesdelegationen

Carl Morberg
Kommunsekreterare

Alternativt förslag till Kommunstyrelsens sammanträde 2022-04-11:

KC9: Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026

Efter valet 2018 höjdes ersättningen för kommunalråden från 1,0 GN till 1,2 GN. Detta med motiveringen att rätt till semester togs bort. En rätt som är knuten till anställning snarare än ett arvoderat uppdrag, och enligt SKR bör kommunalråd vara arvoderade. Vänsterpartiet var emot denna höjning då och fullföljer vår inställning, så som den också har uttryckts i arvodesdelegationen, och föreslår att ersättningen för kommunalråd fastställs till 1,0 GN.

Med anledning av ovanstående föreslås kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta:

- Att i Bilaga A under rubriken Kommunalråden ersätta meningen "Till kommunalråden utgår årsarvode motsvarande 1,2 GN per månad." med "Till kommunalråden utgår årsarvode motsvarande 1,0 GN per månad."

För Vänsterpartiet i Kommunstyrelsen

Stefan Lindborg och Anne Rapinoja

Arvodesdelegationen

§ 7

Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026

Arvodesdelegationen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Anta Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026 från 2023-01-01.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Gunbritt Johansson (V) till förmån för sitt yrkande.

Vidare reserverar sig Kristian Silbvers (SD) till förmån för sitt yrkande.

Sammanfattning av ärendet

Gällande arvodesregler antogs av Kommunfullmäktige den 22 november 2018 inför mandatperioden 2019-2022. Liksom tidigare har en översyn av bestämmelserna gjorts inför kommande ny mandatperiod. Arvodesdelegationen med valda representanter för samtliga partier i Kommunfullmäktige med undantag för Miljöpartiet på grund av en vakans lämnar härmed ett förslag om justeringar av reglerna.

Beslutsunderlag

1. Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026
2. Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2019-2022 (spårbar)

Förslag och yrkanden

Per-Olof Höög (S) har föreslagit att Arvodesdelegationen föreslår Kommunfullmäktige besluta: Anta Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda 2022-2026 från 2023-01-01.

Gunbritt Johansson (V) yrkar att: till kommunalråden utgår årsarvode motsvarande 1,0 GN per månad, se bilaga.

Kristian Silbvers (SD) yrkar att: arvodena till kommunalråden istället skall fastställas till 1,0 GN, se bilaga.

Bo Unosson (C) yrkar att: Årsarvoderad förtroendevald i Fritids- och folkhälsonämnden ska omfattas till ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt § 2 i "Bestämmelser om ersättningar till förtroendevalda" i storleksordningen en (1) dag/vecka, eller totalt max 50 dagar/år, för att kunna delta i exempelvis

Sammanträdesdatum
2022-02-18

Arvodesdelegationen

överläggningar, ärendeberedningar, kurser, konferenser, inspektioner och/eller studiebesök. Något särskilt beslut i respektive nämnd fordras ej.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på bifall dels till sitt eget förslag och dels till Gunbritt Johanssons (V) yrkande och dels till Kristian Silbvers (SD) yrkande och dels till Bo Unosson (C) yrkande och finner förstnämnda proposition med övervägande ja besvarad.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum
2022-04-28

Kommunfullmäktige

§ 59

Dnr KS 2022-00328 1.1.1.2

Avsägelse av förtroendeuppdrag, entledigande och fyllnadsval

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2022, separat bilaga)

Kommunfullmäktiges beslut

Maria Oscarson (S) entledigas från sitt uppdrag som ledamot i Samhällsbyggnadsnämnden.

Jonas Nygren (C) entledigas från sitt uppdrag som ersättare i Valnämnden.

Maria Hermansson (C) väljs till ersättare i Valnämnden till och med den 31 december 2022.

Martin Nilsson (M) entledigas från sitt uppdrag som ledamot i styrelsen för Borås Stadshus AB.

Nuvarande ersättare Minna Engström Heino (M) väljs till ledamot i styrelsen för Borås Stadshus AB till och med 2022 års verksamhet.

Lars-Gunnar Comén (M) väljs till ersättare i styrelsen för Borås Stadshus AB till och med 2022 års verksamhet.

Maria Hellsten Davidsson (KD) entledigas från sitt uppdrag som nämndeman.

Lise-Lotte Pyrén Englund (KD) väljs till nämndeman till och med den 31 december 2023.

Jovan Vuckovic (SD) entledigas från sitt uppdrag som ersättare i Sociala omsorgsnämnden.

Annica Persson (SD) väljs till ersättare i Sociala omsorgsnämnden till och med den 31 december 2022.

Ronny Nyberg (SD) entledigas från sitt uppdrag som ersättare i Servicenämnden, ersättare i styrelsen för Borås Energi & Miljö AB och som ersättare i Borås kommuns Parkerings AB.

Stefan Östanbäck (SD) väljs till ersättare i Servicenämnden till och med den 31 december 2022.

Sammanträdesdatum
2022-04-28

Kommunfullmäktige

Tomas Brandberg (SD) väljs till ersättare i styrelsen för Borås Energi & Miljö AB till och med 2022 års verksamhet.

Sam Siavashee (SD) väljs till ersättare i styrelsen för Borås kommuns Parkerings AB till och med 2022 års verksamhet.

Anders Alftberg (SD) entledigas från sitt uppdrag som ersättare i Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Tomas Brandberg (SD) väljs till ersättare i Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden till och med den 31 december 2022.